

VUOSI- KERTOMUS 2012

SISÄLLYS

3	KONSERNI
20	HALLINNOINTI
35	HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS
69	RISKIENHALLINTA
136	TILINPÄÄTÖS
258	KALENTERI JA YHTEYSTIEDOT

KONSERNI

4 KONSERNIJOHTAJAN KATSAUS

6 AVAINLUVUT

8 STRATEGIA

10 KONSERNIN RAKENNE

11 ORGANISAATIO

12 LIIKETOIMINNAT

12 Vahinkovakuutus

13 Nordea

14 Henkivakuutus

15 HENKILÖSTÖ

18 YRITYSVASTUU

KONSERNIJOHTAJAN KATSAUS

Erinomainen tulos ilman vetoapua

Sammolle vuosi 2012 oli kuin vastavirtaan uimista. Vetoapua ei saatu ulkopuolelta, kun euroalue ajautui taantumaan ja muuallakin Euroopassa kasvu hidastui. Samanaikaisesti viranomaiset määräisivät finanssialalle aiempien vuosien tapaan uusia rasitteita.

Julkisen sektorin ylivelkaantumisen tuoma epävarmuus kalvoi pääomamarkkinoita kuluneena vuonna edelleen. Korot laskivat, kun keskuspankit kevensivät rahapolitiikkaansa. Yhdysvaltain ja Saksan valtioiden lainojen lyhyet korot painuivat negatiivisiksi, luottoriskillisten kohteiden suosio kasvoi ja yrityslainojen korot painuivat jopa yhtiöiden osinkotuottoja alemmiksi.

Vaikka Euroopan ongelmien taustalla on etupäässä julkisen sektorin holtiton velanotto, rasetettiin finanssialaa lisäämällä sääntelyä ja määräämällä toimialalle monissa maissa pankkivero ja muita uusia veronluonteisia maksuja. EU-tasolla veroaktivistit jatkoivat rahoitusmarkkinaveron valmistelua, vaikka yleisesti tunnustetaan veron leikkaavan taloudellista kasvua ja vaikeuttavan uusien työpaikkojen luomista.

Yhdistetty kulusuhde kaikkien aikojen paras

Sampo-konsernin vahinkovakuutustoiminnassa vuosi 2012 oli historiallisen hyvä. Ifin vakuutustekninen kannattavuus parani entisestään ja yhdistetty kulusuhde 89,3 prosenttia oli yhtiön kaikkien aikojen paras. Tinkimätön keskittyminen vastuuvallintaan ja riskien oikeaan hinnoitteluun loi perustan erinomaiselle tulokselle. Myös Ifin maksutulo kehittyi suotuisasti. Maksutulo kasvoi 4 441 miljoonaan euroon.

Vahinkovakuutuksessa vuoden merkittävimpiä tapahtumia oli tanskalaisen vakuutusyhtiön Trygin Suomen liiketoiminnan ostaminen. Kauppa saataneen päätökseen kevään 2013 aikana. Toinen tärkeä etappi oli yhteistyösopimus Nordean kanssa. Nordea alkaa myydä Ifin vakuutuksia Suomessa, Ruotsissa ja

Baltiassa kesästä alkaen. Ifin omistus osakkuusyhtiö Topdanmarkissa kasvoi ja oli vuoden lopulla 25,4 prosenttia pois lukien Topdanmarkin hallussa olevat omat osakkeet.

Sammon osakkuusyhtiöllä Nordealla oli vuonna 2012 enemmän asiakkaita ja pääomaa sekä parempi tulos kuin koskaan aiemmin. Nordea on asettanut tuleville vuosille tavoitteen yltää 15 prosentin oman pääoman tuottoon, kun korkotaso on normaali ja ydinvakavaraisuussuhde yli 13 prosenttia.

Nordean lähtötilanne on vahva. Konsernin tuloskehitys on ollut yksi Euroopan pankkisektorin vakaimmista. Tämä on mittakaavaetujen ja kaikki Pohjoismaat kattavan toiminnan ansiota. Päättetyt tehostamistoimet etenevät aikataulussa, ja niitä jatketaan kustannustehokkuuden parantamiseksi sekä pääoman käytön tehostamiseksi. Nordea on kannattavuudeltaan selkeästi parhaiden pankkien joukossa kaikilla markkinoilla, joilla se toimii.

Sammon osuus Nordean vuoden 2012 tuloksesta oli 653 miljoonaa euroa. Nordean osinkoehdotuksen mukaisesti Sampo saa keväällä 2013 Nordeasta osinkoina 293 miljoonaa euroa.

Henkivakuutuksen maksutulo kasvoi 15 prosenttia

Henkivakuutusyhtiö Mandatum Lifen maksutulo kasvoi kuluneena vuonna 15 prosenttia 977 miljoonaan euroon ja ylsi lähes ennätysvuoden 2010 lukuihin. Tämä oli vallitsevassa markkinatilanteessa erittäin hyvä saavutus. Huomattava osa

maksutulon kasvusta perustuu hienosti sujuneeseen myyntiyhteistyöhön Danske Bankin kanssa.

Sijoitusympäristön epävarmuudesta huolimatta Sampo-konsernin sijoitustoiminnan tuotot olivat vuonna 2012 erinomaiset. Sekä osakkeet että korkosijoitukset tuottivat hyvin.

Osinkoehdotus 1,35 euroa osakkeelta

Sampo on tunnettu hyvänä osingonmaksajana ja tänäkin keväänä jaamme voitonjakopolitiikkamme mukaisesti osinkoina yli puolet nettotuloksestamme. Sammon hallitus esittää, että vuodelta 2012 osinkoa maksetaan 1,35 euroa osakkeelta.

Sammon osakkeen arvo nousi vuoden 2012 aikana 27 prosenttia ja saavutti maaliskuussa 2013 Sammon 25-vuotisen pörssihistorian korkeimman arvon. Olemme alallamme ainoa konserni, jonka vahinkovakuutus- ja pankkitoiminnot kattavat kaikki Pohjoismaat ja jolla on vahva markkina-asema kaikilla liiketoiminta-alueillaan. Tämä luo hyvän pohjan menestyksekkäälle toiminnalle myös kuluvana vuonna.

Kari Stadigh
Konsernijohtaja

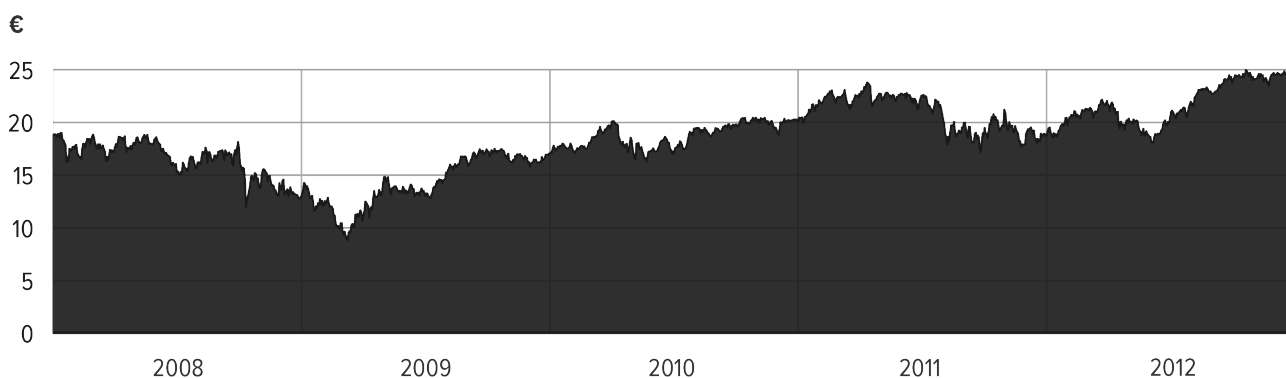
AVAINLUVUT

Avainluvut, Sampo-konserni, 2012

Milj. €	2012	2011	Muutos-%
Tulos ennen veroja	1 616	1 228	32
Vahinkovakuutus	858	636	35
Osakkuusyhtiö (Nordea)	653	534	22
Henkivakuutus	136	137	-1
Omistusyhteisö (pl. Nordea)	-30	-77	-61
Tilikauden tulos	1 404	1 038	35
			Muutos
Osakekohtainen tulos, euroa	2,51	1,85	0,66
Osakekohtainen tulos ml. käyvän arvon rahaston muutos, euroa	3,31	1,22	2,09
Osakekohtainen substanssi, euroa	17,55	14,05	3,50
Keskimääräinen henkilöstömäärä (FTE)	6 823	6 874	-51
Konsernin vakavaraisuussuhde, %	170,4	138,6	31,8
Oman pääoman tuotto, %	19,5	7,7	11,8

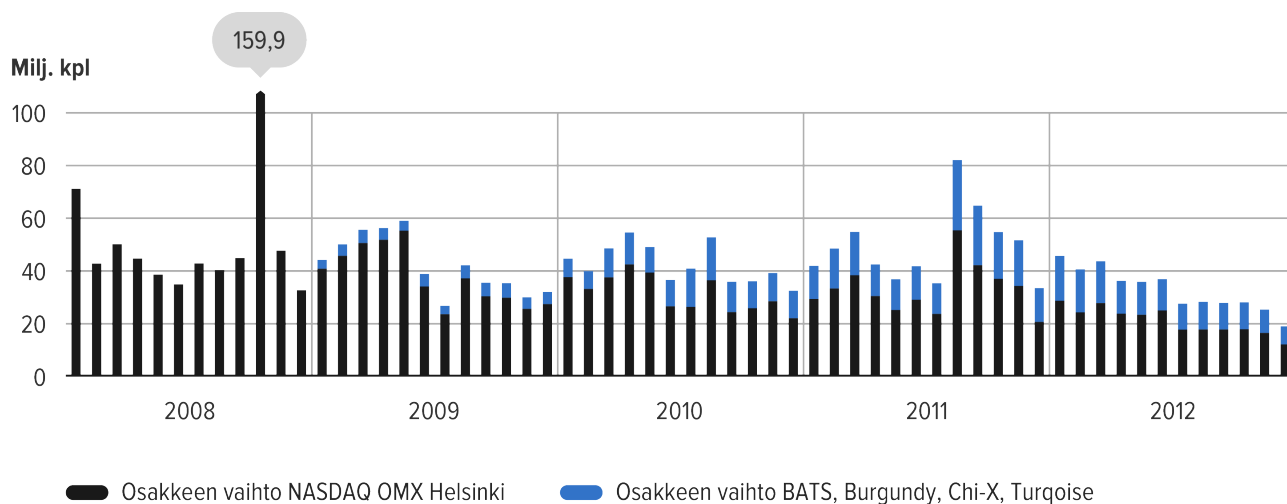
Osakkeen hinta

Sampo Oyj, 2008–2012

Osakkeen vaihto kuukausittain

Sampo Oyj, 2008–2012

Osakkeen perustiedot

Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva omistaa kaikki B-sarjan osakkeet. B-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan vaatimuksesta muuttaa A-sarjan osakkeeksi.

A -osake		B -osake	
Pörssi	Nasdaq OMX Helsinki	ISIN-koodi	FI0009006613
Lista	OMXH Suuret yhtiöt	Osakkeiden lukumäärä (listaamaton)	1 200 000
Toimiala	Rahoitus	Äänimäärä/osake	5/osake
Listautumispäivämäärä	14.1.1988		
Kaupankäyntitunnus	SAMAS (OMX)		
Bloomberg	SAMAS FH		
Reuters	SAMAS.HE		
ISIN-koodi	FI0009003305		
Osakkeiden lukumäärä	558 800 000		
Äänimäärä/osake	1/osake		

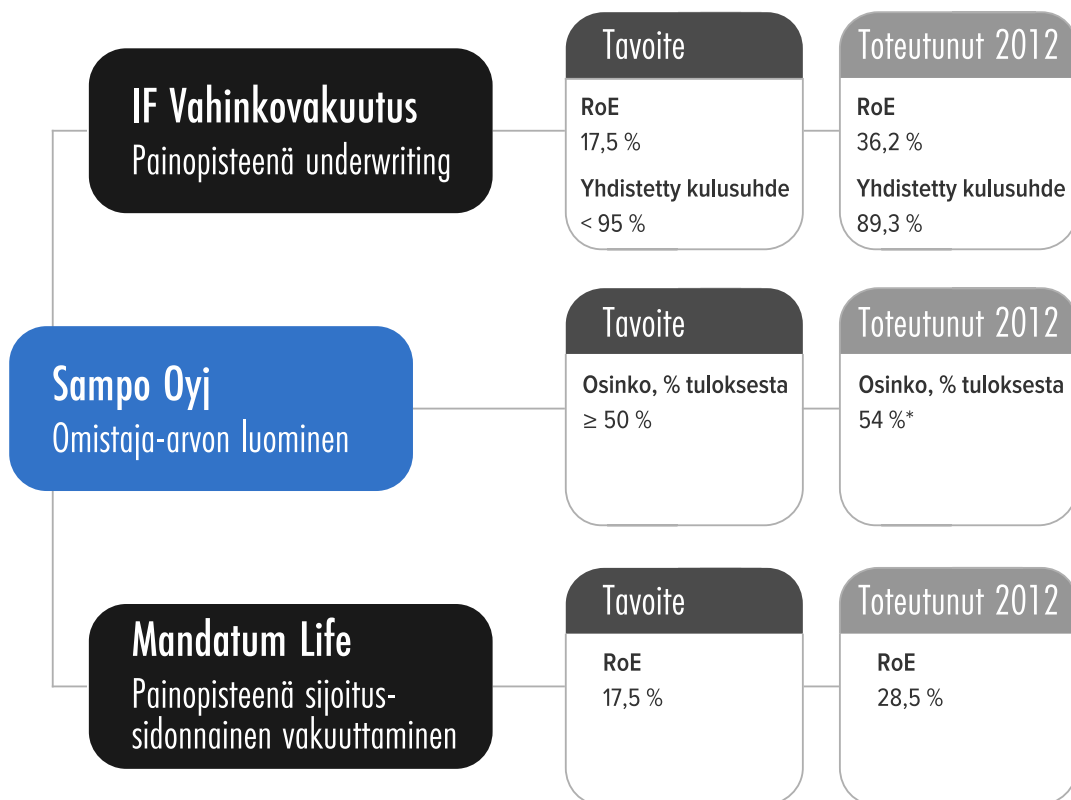
STRATEGIA

Sampo-konserni pyrkii luomaan omistaja-arvoa. Arvoa luovat tehokkaat ja erittäin kannattavat liiketoiminnot ja sijoitukset tilanteissa, joissa tuottopotentialin arvioidaan olevan korkea ja riskien hallittavissa. Osakkeenomistajat hyötyvät syntyvästä arvonnoususta korkean ja vakaan osinkotuoton muodossa.

Sampo-konsernin liiketoiminta-alueet ovat vahinko- ja henkivakuutus. Vahinkovakuutusta harjoitetaan If-brändin ja henkivakuutusta Mandatum Life -brändin alla. Konserni on myös Pohjoismaiden johtavan pankin Nordean suurin omistaja. Sammolla ei ole tiukasti määriteltyä konsernitason strategiaa, mutta sen liiketoiminta-alueille on määritelty selkeät oman pääoman tuottotavoitteisiin perustuvat strategiat.

Emoyhtiö Sampo Oyj:n A-osake on listattu Nasdaq OMX Helsingissä. Emoyhtiö asettaa tyttärilleen taloudelliset tavoitteet. Vahinko- ja henkivakuutustoiminnoissa oman pääoman tuoton on ylitettävä 17,5 prosenttia. Lisäksi vahinkovakuutuksessa on asetettu erillinen tavoite yhdistetylle kulusuhteelle, jonka tulee alittaa 95 prosenttia jokaisena vuonna.

Taloudelliset tavoitteet 2012

*Perustuu hallituksen ehdotukseen 13.2.2013

If Vahinkovakuutus – turvallisuutta ja vakautta

Ifin missio on tarjota vakuutusratkaisuja, jotka tuovat turvallisuutta ja vakautta asiakkaiden liiketoimintaan, asumiseen ja arkeen. Yhtiön visio on olla Pohjoismaissa ja Baltiassa johtava vahinkovakuuttaja, jolla on tyytyväisimmät asiakkaat, erinomainen vakuutusosaaminen ja ylivoimainen kannattavuus.

Ifin strategisina, pitkän aikavälin tavoitteina ovat alan paras kannattavuus ja asiakastytytys sekä hyvä luottokelpoisuus. Taloudellisina tavoitteina ovat alle 95 prosentin yhdistetty kulusuhde ja vähintään 17,5 prosentin oman pääoman tuotto.

Ifin pitkän aikavälin tavoite vahvan ja vakaan kannattavuuskehityksen varmistamiseksi perustuu terveeseen liiketoimintaan, johtavaan kustannusasemaan sekä alan tyytyväisimpiin asiakkaisiin, erinomaiseen vakuutusosaamiseen ja matalariskiseen sijoitusstrategiaan. Ifin neljä strategista suuntaa kuvaavaa avainaluetta ovat:

- **Lisäarvo asiakkaille** – If ylittää asiakkaiden odotukset parhailla vakuutusratkaisulla, nopealla ja oikeudenmukaisella korvaustoiminnalla ja ystävällisellä palvelulla.
- **Keskittyminen vakuutusosaamiseen** – If vahvistaa tietoisesti organisaation kykyä kehittää, hinnoitella ja myydä vakuutus tuotteita sekä ennaltaehkäistä ja käsitellä vahinkoja.
- **Pohjoismainen liiketoimintamalli** – If luo kilpailuetua hyödyntämällä suurten yksiköiden tuomia etuja ja jakamalla osaamistaan yhteisen, Pohjoismaissa ja Baltiassa soveltamansa toimintamallin avulla.
- **Tasapainoisen riskin sijoitusstrategia** – If noudattaa matalariskistä sijoitusstrategiaa tasapainottamalla vakuutusvastuunsa ja sijoitusvarallisuutensa valuuttojen ja duraation suhteen. Ylimääräinen pääoma sijoitetaan vahvistamaan kokonaistuottoa.

Mandatum Life – rahan ja hengen asiantuntija

Mandatum Life on johtava henkilöriskien turvaaja ja arvostettu asiakasvarojen hoitaja Suomen ja Baltian alueella. Uusmyynnin osalta Mandatum Lifen päätuotealueita ovat sijoitussidonnaiset

säästösopimukset ja ryhmäeläkkeet sekä riskivakuutukset. Olemassa olevan taseen seurauksena sijoitussidonnaisella yksilöllisellä eläkevakuutuksella ja koko laskuperustekorollisella kannalla on merkittävä asema yhtiössä, vaikka nämä eivät olekaan aktiivisessa myynnissä. Vuoden 2011 aikana toimintaa laajennettiin henkivakuutustoimialan ulkopuolelta kattamaan henkilöstörahoitopalvelut sekä yritysten eläkesäätiöiden ja -kassojen hoitoon keskittyvät eläkepalvelut. Yhtiön lopettaessa alimpaan mahdolliseen eläkeikään tehtyjen muutosten seurauksena uusien yritysten ottamien yksilöllisten eläkevakuutusten myöntämisen, tulee yhtiö tarkastelemaan muitakin henkivakuutustoimialan ulkopuolisia mahdollisuuksia taatakseen asiakkailleen kattavat palvelut.

Mandatum Life nojaa Suomessa kolmeen myyntikanavaan: yritysmyyntiin erikoistuneisiin omiin myyntiryhmiin, varakkaaseen asiakaskuntaan keskittyneeseen varainhoidon organisaatioon sekä Danske Bankin verkostoon.

Yhtiö arvioi suomalaisten tarpeen varautua eläkeajan toimeentuloon olevan edelleen kasvussa. Yhtiö uskookin yritysten ottamien ryhmäeläkevakuutusten roolin lakisääteisen työeläkkeen täydentäjänä olevan jatkossa entistä merkittävämpi. Yritysmyyntikanavan osalta pyritään jatkossa myös entistä paremmin vastaamaan asiakkaiden sijoittamiseen liittyvien tarpeiden ratkaisemiseen. Lisäksi yritysten uskotaan saavan merkittävää lisäarvoa kattaessaan työntekijöidensä henkilöriskejä vapaaehtoisilla henkilöriskivakuutuksilla.

Mandatum Life aloitti oman varainhoito- ja sijoitusratkaisut -toiminnon vuonna 2008. Varainhoitotoiminto keskittyy palveluissaan varakkaisiin yksityishenkilöihin sekä instituutioihin.

Yhtiön henkilöasiakkaiden palvelemisessa pääkanava on Danske Bankin jakelukanava. Yhteistyö Danske Bankin kanssa on ollut menestyksellistä, eikä tältä osin ole nähtävissä muutostarpeita strategiasa.

Mandatum Lifen tulos muodostuu kolmesta osa-alueesta – sijoitustoiminnan, riskiliikkeen ja kustannusliikkeen tuloksista. Sijoitustoiminnassa yhtiön strategiana on pitää yhtiö riittävän vakavaraisena taseen markkinariskeihin nähden, mikä mahdollistaa pitkällä aikavälillä laskuperustekorkean vastuuvelan tuottovaadetta korkeamman tuoton tavoittelemisen. Kustannus- ja riskiliikkeen tuloksien osalta yhtiö tavoittelee kasvua sekä toimintaa tehostamalla että volyymejä kasvattamalla. Yhtiön taloudelliseksi tavoitteeksi on asetettu vähintään 17,5 prosentin oman pääoman tuotto (RoE).

Voitonjakopolitiikka

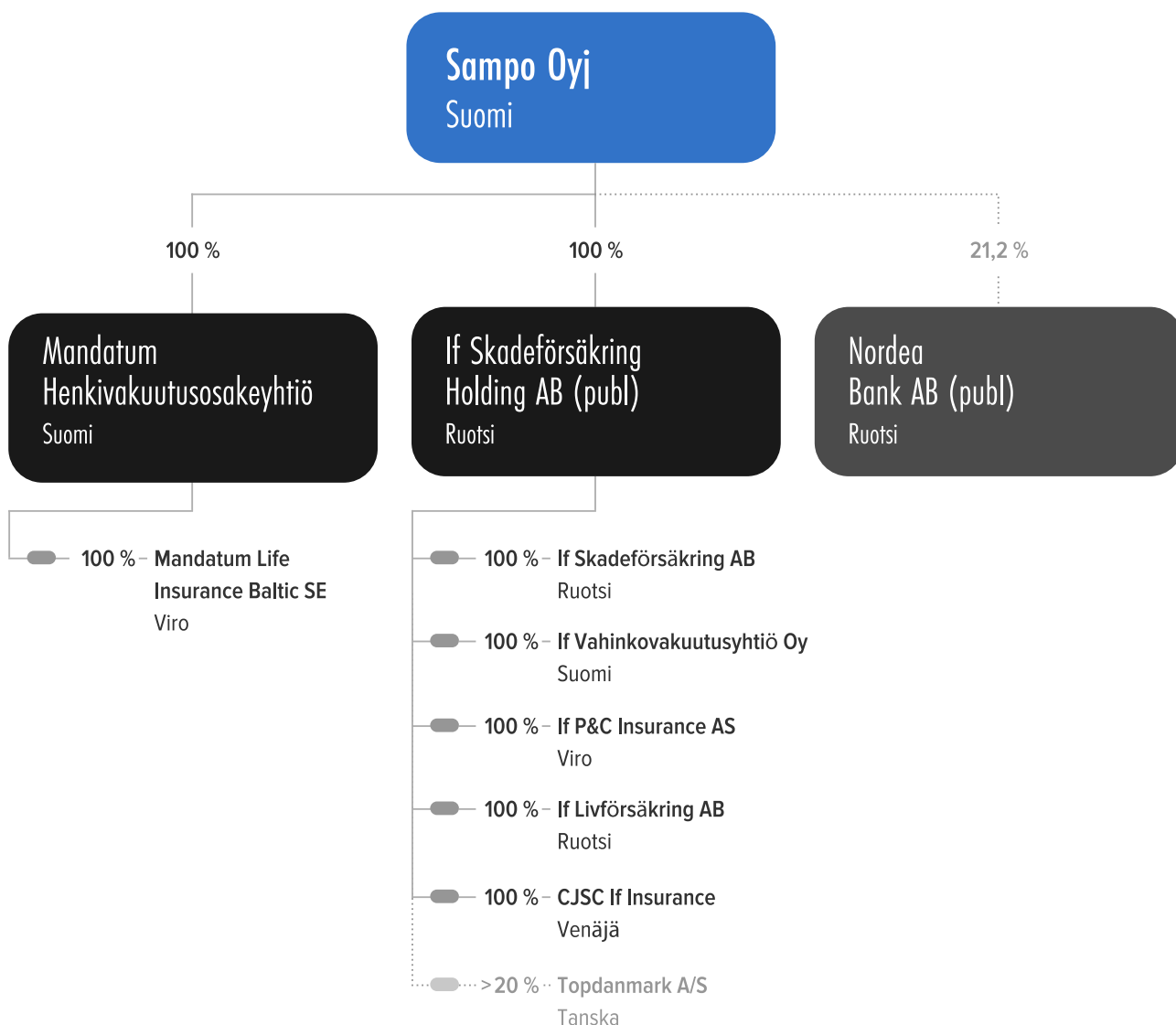
Sampo Oyj, konsernin pörssinoteerattu emoyhtiö, on hyvä osingonmaksaja. Sammon tavoitteena on jakaa vähintään 50 prosenttia konsernin nettotuloksesta osinkoina. Omien

osakkeiden ostoilla voidaan täydentää voitonjakoa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle vuodelta 2012 jaettavaksi 1,35 euron osakekohtaisen osingon. Ehdotettu osinko vastaa 54 prosenttia nettotuloksesta.

KONSERNIN RAKENNE

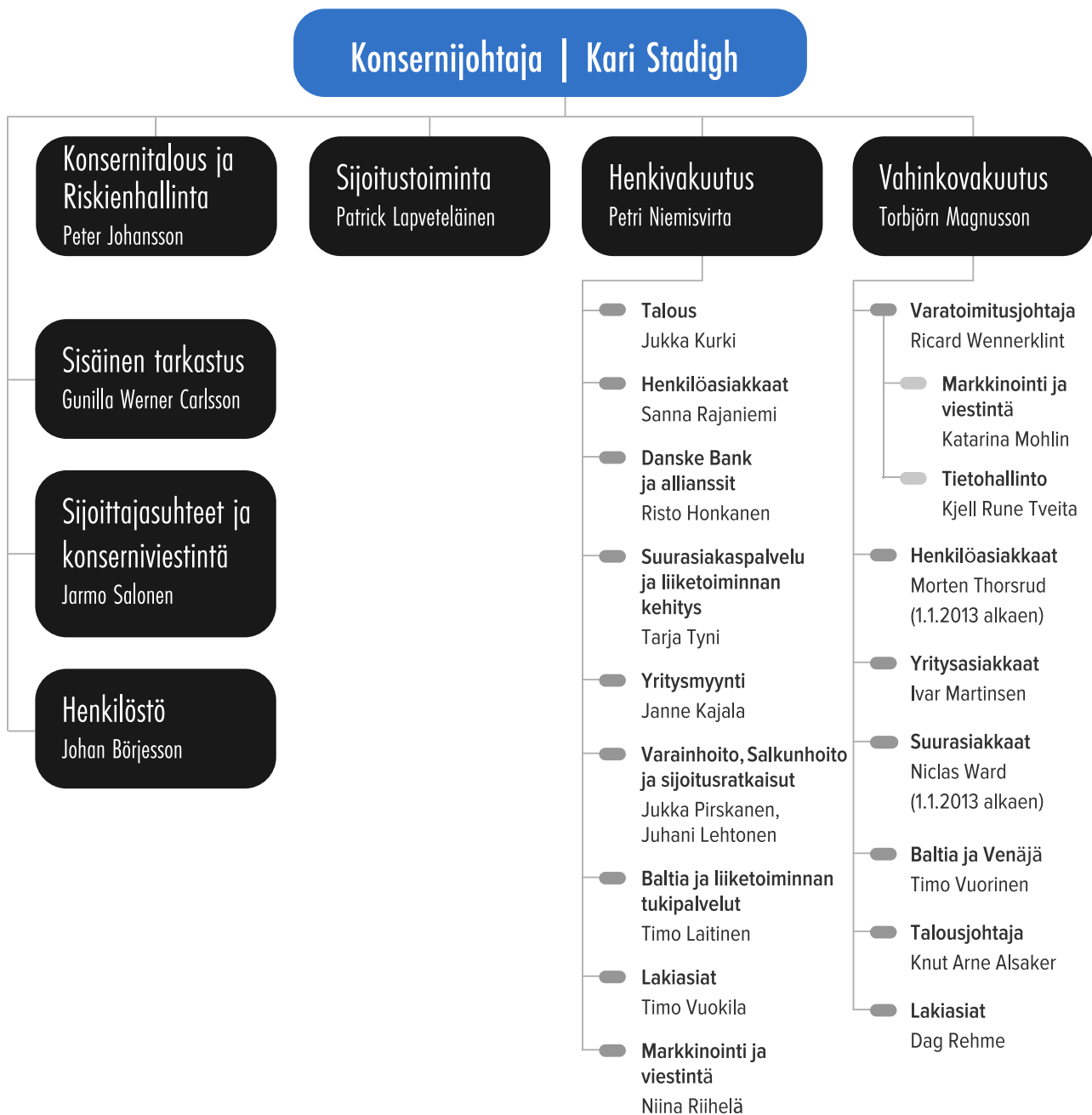
Juridinen rakenne

31.12.2012

ORGANISAATIO

31.12.2012

LIIKETOIMINNAT

Sampo-konserni harjoittaa vahinko- ja henkivakuutusliiketoimintaa kokonaan omistamiensa tytäryhtiöiden If Skadeförsäkring Holding AB (publ):n ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön kautta. Lisäksi emoyhtiö Sampo Oyj on 21,2 prosentin omistuksellaan suurin Pohjoismaiden suurimman pankin Nordea Bank AB:n osakkeenomistaja. Nordeaa käsitellään Sampo-konsernin raportoinnissa osakkuusyhtiönä.

Sampo Oyj

Emoyhtiö Sampo Oyj on ollut listattuna NASDAQ OMX Helsingissä tammikuusta 1988 lähtien. Emoyhtiöllä ei ole omaa liiketoimintaa, vaan se hallinnoi tytäryhtiötään ja vastaa tämän lisäksi tietyistä Sampo-konsernin keskitetyistä toiminnoista.

If Vahinkovakuutus

If Vahinkovakuutus on Pohjoismaiden johtava vahinkovakuuttaja, jolla on toimintoja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Baltian maissa ja Venäjällä. Vahinkovakuutusliiketoimintaan lasketaan mukaan osakkuusyhtiö, tanskalainen vakuutusyhtiö Topdanmark A/S. If Vahinkovakuutus on Topdanmarkin suurin omistaja yli 20 prosentin omistusosuudellaan.

If Vahinkovakuutus

Vuosi 2012 oli jälleen vakaa vuosi Ifille. Yhtiö teki sekä vahvan vakuutustuloksen että ylsi hyvään kasvuun.

Viime vuotta leimasi haastava sijoitusympäristö, johon vaikuttivat valtionvelka- ja pankkikriisit euroalueella. Tässä toimintaympäristössä vakuutusalan on sopeuduttava matalaan korkotasoon ja alhaiseen pääoman tuottoon. Tulos on saatava aikaan vakuutustoiminnalla. If on näin tehnytkin noudattamalla jo useita vuosia järkevää sijoituspolitiikkaa ja huolehtimalla underwriting-toiminnan eli riskien arvioinnin ja hinnoittelun kannattavuudesta.

Nordea

Pohjoismaiden suurimmalla pankilla Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta. Yhtiö on markkina-arvolla mitattuna yksi Euroopan kymmenestä suurimmasta kattavia finanssipalveluja tarjoavasta pankista. Nordea noteerataan NASDAQ OMX:n pörseissä Tukholmassa, Helsingissä ja Kööpenhaminassa. Sampo-konsernin raportoinnissa Nordea raportoidaan Omistusyhteisö-segmentissä.

Mandatum Life

Henkivakuutusliiketoimintaa ja vakuutuksellista varainhoitoa harjoittava Mandatum Life toimii Suomessa ja Baltiassa.

Ifin liiketoiminta kehittyi erinomaisesti vuonna 2012: 89,3 prosentin yhdistetty kulusuhde oli pitkän aikavälin tavoitetta parempi. Vakuutustekninen tulos oli 560 miljoonaa euroa (457) ja tulos ennen veroja 858 miljoonaa euroa (636). Tulosta paransi muun muassa se, että sääoloihin liittyviä vahinkoja oli edellisiä vuosia vähemmän. Ifin tulokseen ennen veroja sisältyy myös Ifin omistusosuutta vastaava 50 miljoonan euron osuus osakkuusyhtiö Topdanmarkin tuloksesta.

If solmi vuoden 2012 aikana useita tärkeitä sopimuksia. Yhtiö aloitti yhteistyön Nordean kanssa Suomessa, Ruotsissa ja Baltian maissa. Ifin jakeluverkostoa lujittavan kumppanuuden on tarkoitus alkaa vuoden 2013 alkupuoliskolla. Lisäksi If osti vakuutus konserni Trygin Suomen liiketoiminnan, jonka maksutulo Suomessa on noin 80 miljoonaa euroa ja markkinaosuus noin 2 prosenttia. Kauppa odottaa vielä viranomaisten hyväksyntää. Ifille merkittävää autojen merkivakuutus sopimusta Volkswagen Group Sverige (VGS) -yhtiön kanssa jatkettiin jälleen kolmella vuodella. Lisäksi käynnistettiin pohjoismaisen vähittäismyyntiketjun Coopin Norjan yhtiön kanssa yhteistyösopimus menestyksekkäästi. If teki strategiansa mukaisesti myös muita uusia sairauskuluvakuutuksiin liittyviä aloitteita ja solmi uusia yhteistyösopimuksia. Lisäksi If luopui Venäjän tytäryhtiöstään Regionista.

Ifin liiketoiminnan painopisteet säilyivät ennallaan vuonna 2012. Underwriting-toiminnan ja kustannustehokkuuden parantamista jatkettiin ja liikekumppanuuksia ja asiakassuhteita kehitettiin entisestään. Asiakas- ja korvauspalvelua kehitetään jatkuvasti

kaikilla liiketoiminta- ja markkina-alueilla. If pyrkii järjestelmällisesti sitouttamaan työntekijänsä yhtiön asiakas lupauksiin ”Korvauspalvelua, joka sujuu niin kuin pitääkin” ja ”Ole huoletta. Me autamme”.

Vakuutusten myynti ja korvauspalvelu verkossa kasvoivat tasaisesti, ja If jatkoi verkkoliiketoimintansa kehittämistä edelleen. Verkkoliiketoiminnan lukuisat uudet ratkaisut paransivat entisestään sekä tehokkuutta että asiakkaiden saamaa hyötyä.

Solvenssi II -vakavaraisuussäännökset huomioidaan tarkkaan Ifin toiminnassa. If täyttää uudet lakisäätöiset vaatimukset hyvin.

If on kehittänyt toimintaansa järjestelmällisesti tehdäkseen siitä entistä ympäristöystävällisempää ja yhtiö on esimerkiksi vähentänyt merkittävästi hiilidioksidipäästöjään. Vuosi 2012 oli Ifin toinen peräkkäinen hiilidioksidineutraali vuosi.

Nordea

Nordean kehitys jatkui vuonna 2012 vakaana ja liiketoiminnan vire säilyi, vaikka korkoihin edelleen kohdistuneet paineet, levottomat rahoitusmarkkinat ja Euroopan taloudellisen toimeliaisuuden hidastuminen vaikuttivat moniin eurooppalaisiin pankkeihin epäsuotuisasti.

Tuottojen ja liikevoiton kasvu jatkui. Henkilö- ja yritysasiakkaiden määrä kasvoi entisestään ja asiakkaiden asiointi lisääntyi, mikä kasvatti liiketoiminnan volyymeja ja lisämyyntiä.

Nordea pitää edelleen kiinni pitkäaikaisiin asiakassuhteisiin perustuvasta strategiasta. Pyrkimällä erinomaisiin asiakaskokemuksiin Nordea syventää jokaista asiakassuhdetta ja laajentaa asiakaskuntaansa. Näin kasvatetaan myös liiketoiminnan volyymeja. Rahoitusmarkkinoiden levottomuudesta huolimatta Nordea teki ennakkoivia muutoksia varmistaakseen asiakastyytyväisyyden paranemisen, tuottojen jatkuvan kasvun ja vakaan kannattavuuden.

Kansainvälisen finanssi- ja valtionvelkakriisin vuoksi luodut uudet pääomaa, likviditeettiä ja varainhankintaa koskevat säännökset tarkoittavat kustannuksia kaikille pankeille. Ne näkyvät liiketoimintamalleissa ja muissa kansainvälisen pankkisektorin muutoksissa vuosien ajan.

Nordea jatkoi vuonna 2012 toiminnan sopeuttamista uusiin säännöksiin toteuttamalla edellisvuonna aloitettuja

tehostamistoimia. Pääomaa kasvatettiin, varainhankinnan maturiteettien pidentämistä jatkettiin ja likviditeettiä lisättiin kestäväälle tasolle. Vuoden aikana pääoman käyttöä tehostettiin ja kulukehitys pysyi vakaana. Henkilöstömäärän vähennys saatiin päätökseen suunnitelmien mukaisesti.

Nordea vahvisti vuonna 2012 tulevaisuuden liiketoiminnan perustaa, jossa yhdistyvät toiminnan tehokkuus ja korkealuokkainen asiakaspalvelu. Neuvontapalvelujen saatavuus konttoreissa parani, ja puhelinpalvelun, verkkopankin ja mobiilipankin kautta käytettäviä palveluja lisättiin. Lisäksi sosiaaliseen mediaan liittyvää toimintaa laajennettiin. Pitkäaikaisten asiakassuhteiden ja neuvontapalvelujen kehittämistä jatkettiin sekä henkilö- että yritysasiakas segmentissä. Myös tuotteita ja muita palveluja kehitettiin edelleen.

Tehostamistoimien mukaisesti Nordea tavoittelee kestävää kannattavuutta ja tehokkuutta, pitkäaikaisia asiakassuhteita ja vakaata pääomarakennetta. Tämä tarkoittaa huomion kiinnittämistä tuottoihin, kustannustehokkuuteen, pääoman käytön tehokkuuteen ja riskienhallintaan, mikä tukee Nordean

tavoitetta pysyä Euroopan vahvimpien pankkien joukossa. Vuoden 2012 lopussa Nordeassa tehty työ sai tunnustusta, kun The Banker -lehti nimesi Nordean vuoden pankiksi Länsi-Euroopassa.

Global Finance -lehti nimesi Nordean vuonna 2012 Pohjoismaiden turvallisimmaksi pankiksi arvioituaan pitkäaikaisia luottoluokituksia. Euroopassa on vain harvoja pankkeja, joiden luokitus on yhtä hyvä kuin Nordean. AA-luokitus tarkoittaa myös, että pankin maksukykyä pidetään erittäin hyvänä. Markkinoiden heilahtelujen arvioidaan vaikuttavan Nordeaan vähemmän kuin muihin pankkeihin hyvin hajautetun liiketoimintamallin ansiosta.

Nordea pyrkii säilyttämään hyvän luottoluokituksen ja sitä kautta vahvan likviditeetin ja varainhankinnan. Tämä on elintärkeää, jotta kullekin asiakkaalle voidaan tarjota oikeat tuotteet ja palvelut oikeaan hintaan

Nordean visiona on olla vahva eurooppalainen pankki, joka luo merkittävää arvoa asiakkailleen ja omistajilleen ja joka on tunnettu osaavasta henkilöstöstään. Nordealla on noin 11 miljoonaa asiakasta ja konttoreita noin 1 000 toimipaikassa. Markkina-arvolla mitattuna Nordea on kymmenen suurimman kattavia finanssipalveluja tarjoavan pankin joukossa Euroopassa. Nordea noteerataan NASDAQ OMX:n pörseissä Helsingissä, Kööpenhaminassa ja Tukholmassa.

Mandatum Life

Euroalueen velkakriisin tuomasta myllerryksestä huolimatta Mandatum Lifen vuosi 2012 oli monella tavoin hyvä. Vaikean vuoden 2011 jälkeen sijoitustoiminnan tulos kohosi erinomaiseksi. Myös maksutulo parani edellisestä vuodesta.

Vuonna 2012 Mandatum Lifen sekä osake- että korkosijoitusten tuotto oli hyvä ja sijoitusomaisuuden tuotto nousikin kokonaisuutena erinomaiseksi. Korkosijoitusten hyvä tuotto on pitkälti seurausta voimakkaasta korkojen alenemisesta ja yrityslainojen riskimarginaalien kapenemisesta. Tilanne asettaa sijoitustoiminnalle merkittäviä haasteita lähivuosina, sillä erääntyvien korkosijoitusten jälleensijoitusriski on poikkeuksellisen alhaisen korkotason vuoksi huomattava. Yhtiö jatkoikin vastuuvelan korkotäydennysten kasvattamista, minkä ansiosta vastuuvelan tuottovaadetta vuosille 2013 ja 2014 on alennettu.

Ydinliiketoimintojen maksutulo nousi lähelle vuoden 2010 ennätystä ja ylitti selkeästi vuoden 2011 tason. Maksutulon kasvua selitti erityisesti Danske Bank -jakelukanavan voimakkaasti kasvaneet myyntivolyymit. Pankkijakelukanavan myyntivolyymit olivat jakeluyhteistyön historian korkeimmat. Myös muut myyntikanavat onnistuivat kasvattamaan sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyvää maksutuloa ja erityisen myönteistä oli se, että sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyvät lunastukset pysyivät näissä myyntikanavissa huomattavasti edellisvuotta alhaisempina. Näiden seurauksena sijoitussidonnainen vastuuvetä kohosikin selkeästi yhtiön historian parhaimmaksi. Myös oman varainhoidon hallinnoitavat varat sekä asiakasmäärät kasvoivat voimakkaasti haastavasta markkina- ja taloustilanteesta huolimatta.

Eläkevakuutusmarkkinaa sävytti runsas keskustelu yksilöllisten eläkevakuutusten ja PS-sopimusten verokohtelusta. Lakimuutoksella uusien 1.1.2013 jälkeen alkavien yksilöllisten eläkevakuutusten ja PS-sopimusten alin eläkeikä nostettiin seuraamaan lakisääteisen eläkkeen myöhäisintä eläkeikää, joka on toistaiseksi 68 vuotta. Mandatum Life näkee muutosten heikentävän kysyntää erittäin merkittävästi, ja tämän vuoksi yhtiö päätti lopettaa yritysten yksilöllisten eläkevakuutusten myynnin jo aiemmin lopetetun henkilöasiakkaille suunnatun tarjonnan lisäksi.

Veromuutokset eivät poista asiakkaiden tarvetta varautua eläkeikään ja yhtiö muokkasikin vuoden 2013 alussa sekä tuote- ja palvelutarjontaan että myyntiorganisaatiotaan vastaamaan paremmin uudistunutta markkinatilannetta. Varainhoidon ja muun säästämisen osalta tämä tarkoittaa laajempaa palvelu- ja sijoituskohdevalikoimaa. Myös ratkaisuja henkilöriskien vakuuttamiseen sekä sitouttamis- ja palkitsemispalveluiden roolia kokonaistarjonnassa tullaan kasvattamaan.

Baltiassa kysyntä ja markkinat elpyivät loppuvuotta kohden, mutta siitä huolimatta maksutulo jäi vuodesta 2011. Alhaisempien takaisinostojen ja paremman sijoitustuoton vuoksi yhtiön sijoitussidonnainen vastuuvetä kehittyi kuitenkin edellisvuotta myönteisemmin. Vuoden 2012 aikana myynti- ja asiakaspalveluiden organisaatioita muokattiin vastaamaan paremmin asiakaskysyntää ja -tarvetta.

Henkilöstöhallinnossa panostettiin vuonna 2012 erityisesti myynti- ja asiakasrajapinnan sijoitustuotteiden osaamisen kehittämiseen. Myös henkilöstön muuhun osaamiseen sekä esimiestyöhön ja henkilöstön hyvinvointiin liittyviä panostuksia jatkettiin, joiden

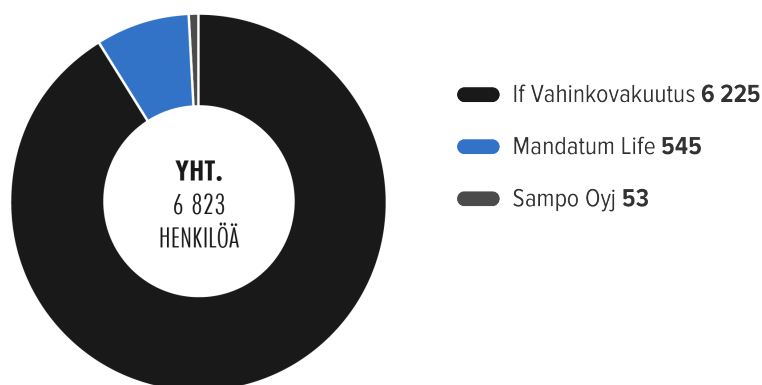
seurauksena Mandatum Life sijoittui Suomen parhaimpien työpaikkojen listalla sijalle 21 (Suomen parhaat työpaikat 2012 - tutkimus).

HENKILÖSTÖ

Yli 90 prosenttia Sampo-konsernin henkilöstöstä työskentelee vahinkovakuutuksessa. Henkivakuutus työllistää 8 prosenttia ja emoyhtiö Sampo Oyj alle prosentin henkilöstöstä.

Henkilöstö yhtiöittäin

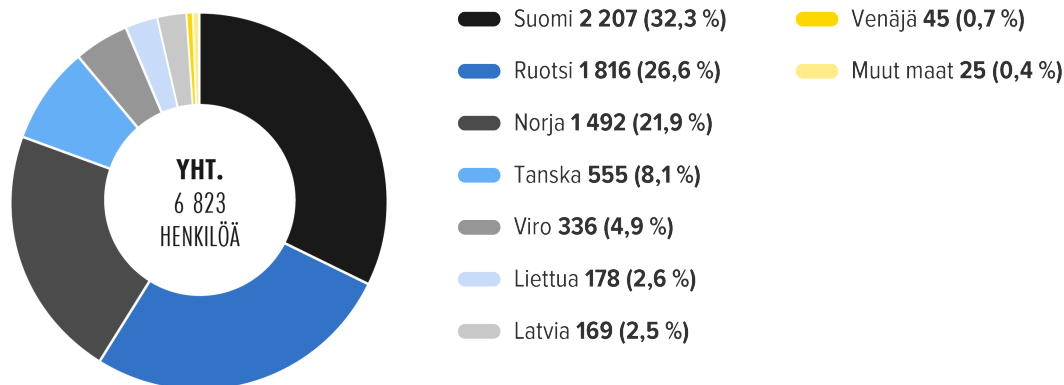
Sampo-konserni, 2012

Sampo-konsernin työntekijöiden määrä oli vuonna 2012 keskimäärin 6 823 (6,874). Maantieteellisesti henkilöstö jakautui siten, että Suomessa työskenteli 32 prosenttia, Ruotsissa 27 prosenttia ja Norjassa 22 prosenttia henkilöstöstä. Baltian maiden, Tanskan, Venäjän ja muiden maiden osuus henkilöstöstä oli yhteensä 19 prosenttia.

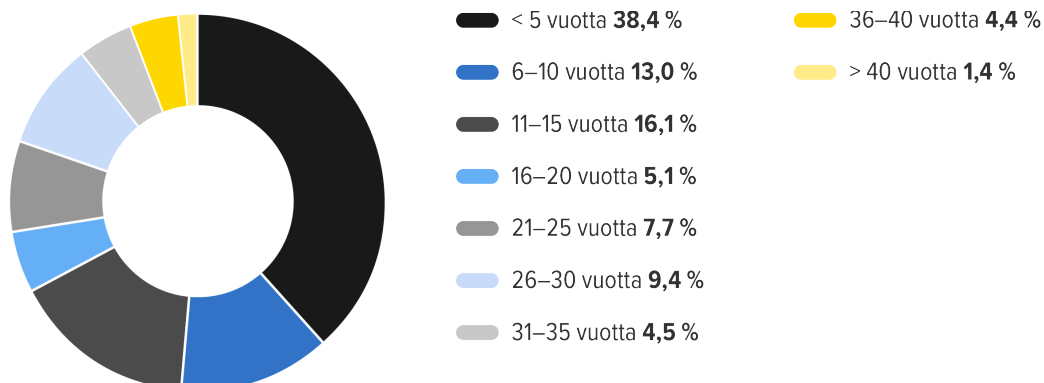
Henkilöstö maittain

Sampo-konserni, 2012

Henkilöstön palvelusvuodet

Sampo-konserni, 2012

Henkilöstöhallinto If Vahinkovakuutusyhtiössä

Vuonna 2012 HR keskittyi tukemaan If Vahinkovakuutusyhtiön strategista "Skills and initiatives" -teemaa (Osaaminen ja oma-aloitteisuus), joka pyrkii vahvistamaan osaamista ja yrityksen innovaatiokulttuuria. Teemaan keskittyminen nosti henkilöstölähtöisen ajattelun yhtiön strategian toteuttamisessa keskeiseksi vuonna 2012.

Yhtiön strategian tukeminen

Syysyn 2011 ja alkuvuoden 2012 aikana työsuorituksen johtamisen prosessit käytiin perusteellisesti läpi. Toimenpiteellä haluttiin varmistaa, että kaikki tarvittavat johtamisen osa-alueet ovat Ifissä kunnossa. Tämän tarkastelun lopputuloksena HR julkaisi If People Framework -mallin, joka laajasti tarkastellen on eräänlainen työsuorituksen johtamisen kartta.

If People Framework -malli korostaa henkilöstöasioita neljälle eri avainalueelle vuonna 2012 suoritettujen toimenpiteiden avulla:

- Ifin johtamismallin kehittäminen – ”Leadership the If Way”: Pyritään maksimoimaan henkilöstön sitoutuminen, asiakaskeksisyys ja innovaatiokyky ja pidetään samalla yllä korkeatasoista liiketoiminnan osaamista ja esimiestyötä. Ifin esimiehiä arvioidaan ja esimiestyötä kehitetään tämän tavoitteen mukaisesti.
- Työntekijälähtöisyyden korostaminen – ”If Performance Management”: Keskitytään työntekijän toiveisiin, työsuoritukseen ja vastuullisuuteen, jotka ovat paremman suoriutumisen ja osaamisen avaintekijöitä ja johtavat korkeaan työmotivaatioon ja työtyytyväisyyteen.
- ”Oikea henkilö oikeassa paikassa”: Ifin työnantajakuva vahvistetaan sosiaalisessa mediassa, kohdennetaan toimenpiteet harkitusti kohderyhmittäin, hyödynnetään uutta rekrytointitekniologiaa ja sisäisiä roolimalleja sekä korostetaan rekrytoinneissa oikeaa asennetta.
- Jatkuva panostaminen osaamisen kehittämiseen ja innovaatioihin: Innovaatioprosesseja edistetään koko yrityksessä ja Ifin esimiehiä, työntekijöitä ja asiantuntijoita tuetaan itsensä kehittämisessä. Vuoden 2012 aikana Ifin henkilöstö hyödynsi If Akatemian laajaa tarjontaa ja kävi 39 254 e-kurssia ja osallistui koulutustilaisuuksiin 9 385 kertaa virtuaalinen koulutus mukaan lukien.

Underwriting- ja internetosaamisen kehittäminen

If parantaa internetissä olevaa tarjontaansa vastatakseen internetin käytön lisääntymisen myötä asiakkaiden muuttuneisiin tarpeisiin. Tämä vaatii enemmän yhteistyötä eri toimintojen, kuten tuotekehityksen, tuotehallinnan, markkinoinnin, myynnin ja jakelun sekä IT:n kesken. Tämän yhteistyön lisäämiseksi If Akatemia on yhdessä Ifin johdon ja IFL:n (Tukholman kauppakorkeakoulu) kanssa kehittänyt tuotekehitysohjelman, jonka yhdeksänpäiväiseen korkeatasoiseen koulutukseen on osallistunut sata asiantuntijaa ja esimiestä kaikista Pohjoismaista.

Toinen tärkeä avainalue on asiantuntijoiden osaamisen ja etenkin underwriting-osaamisen kehittäminen. If Akatemia kehittää yhdessä liiketoiminta-alueiden kanssa uusia työkaluja ja tukitoimia yhteistyön parantamiseksi, tiedonkulun lisäämiseksi ja osaamisen kehittämiseksi.

Työtyytyväisyys edelleen erittäin korkea

Puolivuositain toteutettavan ”Temper”-työtyytyväisyyskyselyn tulokset ovat pysyneet erittäin hyvinä. Yhdeksän kymmenestä

työntekijästä vastaa olevansa mielellään töissä Ifissä. Väittämä ”Yhteistyö toimii hyvin esimieheni ja minun välillä” saa arvosanaksi 6,11 (asteikolla 1-7) ja todistaa Ifin esimiestyön olevan erinomaista. Työtyytyväisyyden, asiakastytytyväisyyden ja taloudellisten tulosten välillä on nähtävissä selkeä yhteys, joten myös Ifin tulevaisuus näyttää lupaavalta.

Terveystilastojen positiivinen kehitys

Henkilöstön määrä on kokopäivätoimisina FTE-lukuina laskettuna hieman vähentynyt. Joissakin organisaation osissa toteutetut kohdennetut tehostamistoimet ovat hieman kasvattaneet henkilöstön vaihtuvuutta.

Sairauspoissaolot eri maissa ovat 0,75–3,26 prosenttia Norjaa lukuun ottamatta. Tämä tarkoittaa sairauspoissaolojen vähentymistä useimmissa maissa verrattuna vuoteen 2011. Norjassa sairauspoissaoloprosentti on korkeampi, mutta sairauspoissaolot ovat vähentyneet ja ovat nyt 4,84 prosenttia (5,24).

Palkitseminen ja sääntelyn vaikutukset

If on vuoden 2012 aikana edelleen kehittänyt palkitsemisen hallinnointimallia viime vuosien lisääntyneestä sääntelystä ja hallinnointivaateista johtuen. Palkitsemispolitiikan ja palkitsemismekanismien noudattamisen merkitys on korostunut entisestään. Työtä on tehty myös yksilötason palkitsemisen sekä kokonaispalkitsemismallin viestinnän parantamiseksi, millä on haluttu tukea rekrytointia ja vaikuttaa positiivisesti henkilöstön pysyvyyteen.

Henkilöstöhallinto Mandatum Lifessä

Vuonna 2012 Mandatum Lifessa jatkettiin vahvaa osaamisen ja asiakaskeksisen työskentelykulttuurin kehittämistä. Vuoden alkupuolella otettiin käyttöön osaamisen johtamisen henkilöstötietojärjestelmä, jonka tavoitteena on systematisoida osaamisen hallintaa ja kehittämistä. Osana järjestelmää otettiin käyttöön verkko-oppimisympäristö. Lähes kaikki asiakasrajapinnan työntekijät ovat hyväksytysti suorittaneet APV1-tutkinnon ja varainhoidon ja suurasiaakkuuksien parissa työskentelevät myös APV2-tutkinnon. Näiden lisäksi talossa on lanseerattu uudet Rahat 1 ja 2 -koulutukset sekä Henki-koulutustarjonta.

Mandatum Lifessa on toteutettu palkitsemisen kehittämisessä yhtiön strategista linjausta pilotoida ja osallistua asiakkaille

suunnattujen henkilöstöratkaisuiden kehittämiseen. Yhtiössä on toteutettu keväällä henkilöstölle suunnattu palkitsemis- ja sitouttamistutkimus, jota on tuoteistettu ja pilotoitu asiakkaila syksyllä 2012. Yhtiössä on myös perustettu henkilöstörahasto Innovan henkilöstölle. Jo entuudestaan kaikilla Mandatum Life emoyhtiön työntekijöillä on ollut yhtiön ottama ryhmäläkevakuutus.

Tehokkaiden ja huippulaatuisten henkilöstöpalveluiden kehittämisessä erityinen painopiste on ollut henkilöstöjärjestelmien lisäksi työhyvinvoinnin kehittämisessä.

Sairauspoissaolot ovat laskeneet tasaisesti ja ovat n. 3,3 prosenttia. Työkykyyn liittyvät kustannukset ovat myös laskeneet systemaattisen työhyvinvoinnin kehittämistyön tuloksena ja Mandatum Lifen työeläkemaksuluokka laskee parhaaseen maksuluokkaan vuodelle 2013.

Henkilöstötyytyväisyys on haastavassa sijoitusmarkkinatilanteessa säilynyt hyvällä tasolla: loppuvuonna toteutetussa henkilöstötyytyväisyystutkimuksessa kokonaistyytyväisyys oli 77 prosenttia. 83 prosenttia piti Mandatum Lifeä erittäin hyvänä työpaikkana.

YRITYSVASTUU

Yritysvastuu on kiinteä osa Pohjoismaiden suurimman vahinkovakuutusyhtiön Ifin sekä Suomen ja Baltian johtavan henkiyhtiön Mandatum Lifen toimintaa. Tätä osoittaa myös se, että Sampo-konserniin kuuluvat yhtiöt ovat merkittäviä veronmaksajia tärkeimmillä markkinoillaan. Sampo-konsernin yhtiöt maksavat vuodelta 2012 yhteisöveroja yhteensä arviolta yli 250 miljoonaa euroa.

Yritysvastuu Ifissä

Ifin toiminnan perusajatuksena on edistää yhteiskunnan yleistä turvallisuutta. Vahinkovakuutusyhtiöiden tehtävä on poliisin, pelastustoimen ja oikeuslaitoksen sekä muiden viranomaisten kanssa turvata ihmisten ja yritysten arkea. Pelkästään vuonna 2012 If käsitteli lähes 1,5 miljoonaa vahinkoa. Lukuun sisältyy kaikenlaisia vahinkoja liikenneonnettomuuksien aiheuttamista yksityishenkilöiden vammoista yritysten tuotannonkeskeytyksiin. Esimerkiksi Sandy-myrsky keskeytti monen yrityksen tuotannon Yhdysvalloissa syksyllä 2012. Kaiken kaikkiaan If maksoi vuoden aikana korvauksia yli 3 miljardia euroa.

Pohjoismaiden johtavana vakuutusyhtiönä If ottaa kantaakseen laajemman yritysvastuun kuin sen liiketoiminta edellyttää. If hyödyntää ainutlaatuista riskienhallintaosaamistaan turvallisen ympäristön luomiseksi. Tavoitteena on aina täyttää tai ylittää toiminnan eettiset, oikeudelliset ja kaupalliset vaatimukset.

If on jo vuosien ajan huolehtinut yritysvastuustaan tekemällä määrätietoisesti työtä ympäristöasioiden hyväksi. Yhtiön toimintaa ohjaa tiukka ympäristöpolitiikka. If pyrkii aina löytämään ympäristöystävällisimmän ratkaisun itselleen, asiakkaille, alihankkijoille ja kumppaneille.

Vuonna 2012 toteutettuja yritysvastuutoimenpiteitä:

- If toi Tanskassa markkinoille autovakuutuksen, jossa vakuutusmaksun suuruus perustuu muun muassa hiilidioksidipäästöjen määrään.
- If korjauttaa vuosittain yli 300 000 vaurioitunutta autoa ja tilaa miljoonilla euroilla asuntojen ja liikekiinteistöjen korjauksia. Palveluntarjoajille asetetaan ympäristönormeja esimerkiksi kuljetusten ja työmateriaalien tilauksiin. If on esimerkiksi mukana lähes joka toisen kolariauton korjaamisessa muoviosilla Ruotsissa. Ifin edistettyä autonosioiden kierrätystä materiaalia on voitu kierrättää yhteensä yli 800 tonnia.
- Ifissä lähti jo vuosia sitten mukaan kunnianhimoiseen ympäristöohjelmaan ja If on vuoden 2012 aikana työskennellyt ankarasti vähentääkseen energian kulutusta suurissa toimipaikoissaan.
- Ifin Turun toimistolle myönnettiin oikeus käyttää Green Office -merkkiä.
- Ruotsissa Ifin Göteborgin toimisto voitti uuden Green Tenant Award -ympäristöpalkinnon. Palkinnon tarkoituksena on nostaa esiin ympäristötekoja toimistotaloissa.

If tukee turvallisuushankkeita määrätietoisesti ja kattavasti. Suomessa If Turvallisuusrahasto osallistuu esimerkiksi

päiväkotien, koulujen ja harrastusseurojen arjen turvallisuutta edistävien toimien tukemiseen. Lisäksi If panostaa lasten liikenneturvallisuuden edistämiseen sekä innostaa lapsia liikkumaan If Yleisurheilukouluissa. Ruotsissa Ifin Sakerhetsnål- ja Eldsjälspriset-stipendit jaetaan vuosittain nuorelle, joka työskentelee muiden vaikeassa asemassa olevien nuorten tukemiseksi, ja järjestölle tai yksityishenkilölle, joka omistautuu yhteiskunnan kehittämiseen. Norjassa If tekee valtakunnallisesti yhteistyötä muun muassa Norjan paloturvallisuusyhdistyksen (Norsk Brannvernforening) kanssa. Ifin liikenneturvallisuuden tutkijat analysoivat säännöllisesti yhtiön erittäin kattavaa kattavia ajoneuvovahinkotilastoja parantaakseen tieliikenteen turvallisuutta.

Lisäksi If pyrkii auttamaan asiakkaitaan ehkäisemään vahinkoja ennalta. Yksityishenkilöille tarjotaan esimerkiksi turvallisuusvinkkejä sekä edullisia turvatuotteita ja yrityksiä autetaan muun muassa järjestelmällisillä riskianalyysillä.

If pyrkii luonnollisesti edistämään myös poliitikkojen ja muiden päättäjien kykyä tehdä pitkällä aikavälillä viisaita päätöksiä. Esimerkiksi Ruotsin rannikoilla tapahtuvassa asuntorakentamisessa If pyrkii kiinnittämään yhdyskuntasuunnittelijoiden huomion merenpinnan nousuriskeihin. If tukee kolmen muun johtavan pohjoismaisen vakuutusyhtiön kanssa Pohjoismaiden ilmastomuutokseen keskittyvää tutkimusprojektia. Tutkimusta johtaa Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen organisaatio NordForsk.

Yritysvastuu Mandatum Lifessa

Mandatum Lifen yritysvastuu perustuu sen toiminnan kulmakiviin: asiakkaiden taloudellisen hyvinvoinnin kasvattamiseen ja turvaamiseen sekä riskeiltä suojaamiseen.

Yrittäjien turvaaminen kehittää yrittäjyyttä. Mandatum Life turvaa yrittäjäasiakkaitaan ja heidän perheitään sekä yrityksen tulevaisuutta siltä varalta, että yrittäjä itse sairastuisi, joutuisi työkyvyttömäksi tai menehtyisi. Lakisääteinen turva antaa perusturvan, joka ei usein kuitenkaan riitä. Lakisääteisen eläkkeen pienuus saattaisi laskea yrittäjän eläkepäivien tulotason jopa toimeentulorajan alapuolelle. Tästä syystä eläkkeen omaehtoisen täydentämisen mahdollistaminen on yrittäjille tärkeää. Näin yrittäjillä on myös paremmat mahdollisuudet keskittyä yrityksensä johtamiseen ja selviytyä paremmin henkilöriskien kohdatessa.

Mandatum Life kehittää kiinteässä yhteistyössä suuryritysiakkaidensa kanssa työhyvinvoinnin strategioita ja prosesseja – ja osallistuu näin omalta osaltaan vastuullisten henkilöstökäytäntöjen parantamiseen. Sitouttamalla ja palkitsemalla edistetään yritysten henkilöstön hyvinvointia sekä välillisesti huolehditaan myös heidän omaisistaan mm. tarjoamalla lisäturvia työkyvyttömyyden tai kuoleman varalta sekä kannustamalla henkilöstöään pitkänäköisesti ja oikeudenmukaisesti.

Tärkeimmät ihmisten onnellisuuteen vaikuttavat asiat ovat perhe, oma ja läheisten terveys sekä hyvä taloudellinen tilanne. Vakava sairastuminen, työkyvyttömyys, tapaturma tai kuolema voi olla merkittävä taloudellinen riski. Mandatum Lifen maksamat korvaukset auttavat ihmisiä ja heidän läheisiään selviytymään vaikeista tilanteista paremmin.

Mandatum Life maksoi vuonna 2012 eläkettä 61 000 eläkeläiselle yhteensä noin 320 miljoonaa euroa ja muita korvauksia 37 000 vakuutetulle lähes 400 miljoonaa euroa.

HALLINNOINTI

21 SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

22 HALLITUS

25 Hallituksen tehtävät

26 Hallituksen jäsenten valinta ja toimikaudet

26 HALLITUKSEN ASETTAMAT VALIOKUNNAT

26 Tarkastusvaliokunta

27 Nimitys- ja palkkiovaliokunta

28 JOHTORYHMÄ

31 Johtoryhmän tehtävät

32 KONSERNIJOHTAJA

32 PALKITSEMINEN

33 SISÄINEN TARKASTUS

34 SISÄPIIRIHALLINTO

34 TILINTARKASTAJA

SELVITYS HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄSTÄ

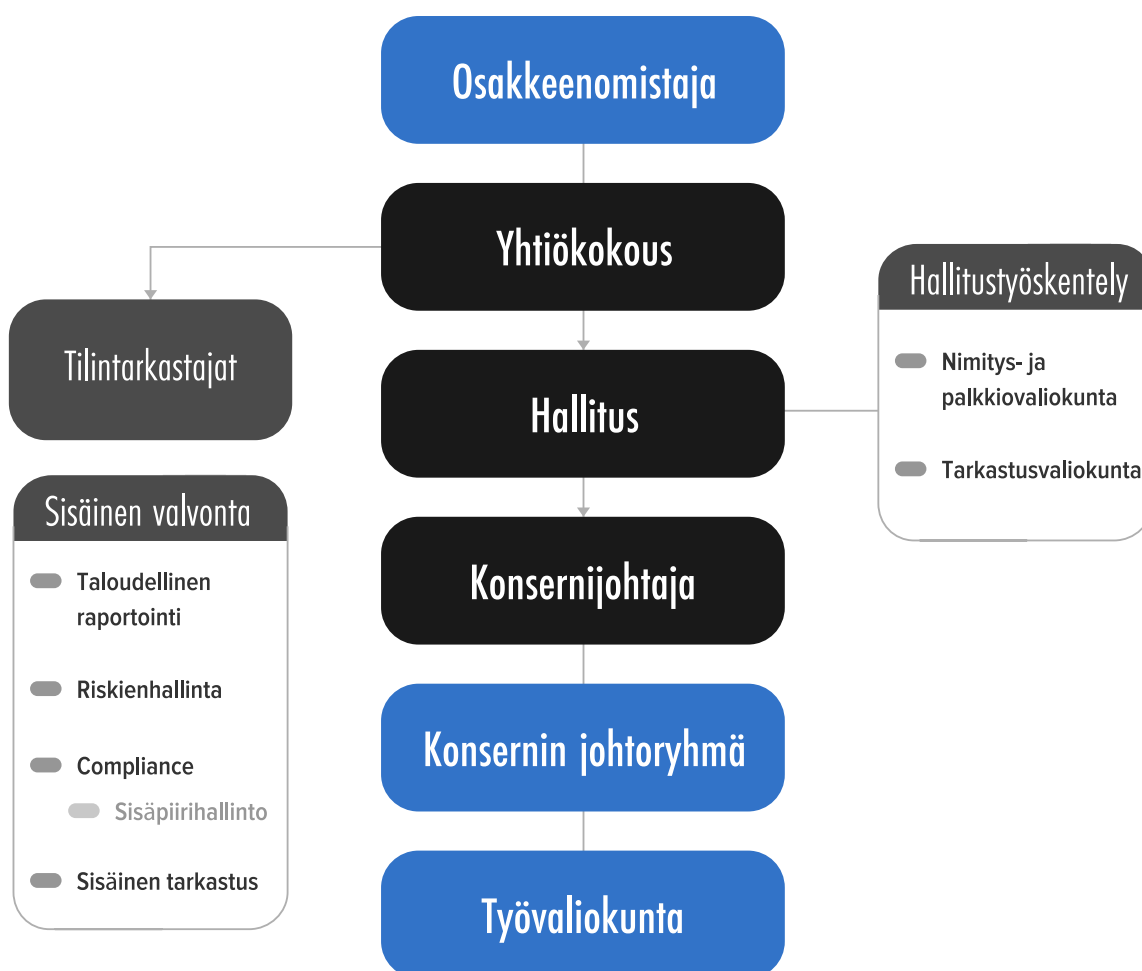
Sampo noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n antamaa, 1.10.2010 voimaan tullutta Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia kokonaisuudessaan.

tarkoitettun liikkeeseenlaskijan hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen (Corporate Governance Statement) sivustollaan.

Sampo on julkaissut listayhtiöiden hallinnointikoodin suosituksen 54 mukaisen, arvopaperimarkkinalain (746/2012) 7. luvun 7 §:ssä

[Sammon selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä](http://www.sampo.com/hallinnointi)
(www.sampo.com/hallinnointi)

Hallintomalli

HALLITUS

Sampo Oyj:n varsinaisessa yhtiökokouksessa vuosittain valittava Sampo Oyj:n hallitus käyttää yhtiökokousten välillä ylintä päätösvaltaa Sampo-konsernissa. Sammon hallituksen tehtävänä on yhtiön johtaminen lakien, viranomais määräysten, yhtiöjärjestyksen ja yhtiökokouksen tekemien päätösten mukaisesti.

Vuoden 2012 aikana Sampo Oyj:n hallitukseen kuuluivat seuraavat henkilöt:

Björn Wahlroos

hallituksen puheenjohtaja
s. 1952

Luottamustoimet

Nordea Bank AB (publ), *hallituksen puheenjohtaja*;
UPM-Kymmene Oyj, *hallituksen puheenjohtaja*;
Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA, *hallituksen jäsen*;
Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA, *hallituksen jäsen*;
Hanken Svenska handelshögskolan, *hallituksen puheenjohtaja*;
Mannerheim-säätiö, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 5.4.2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta yhteisön kautta 11 861 383 kappaletta.

Matti Vuoria

varapuheenjohtaja;
toimitusjohtaja,
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma
s. 1951

Luottamustoimet

Wärtsilä Oyj Abp, *hallituksen varapuheenjohtaja*;
Stora Enso Oyj, *hallituksen jäsen*;
Työeläkevakuuttajat TELA, *hallituksen varapuheenjohtaja*;
Arvopaperimarkkinayhdistys, *yhdistyksen puheenjohtaja*;
Finanssialan Keskusliitto ry, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 7.4.2004.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta yhteisön kautta 35 017 kappaletta.

Anne Brunila

johtaja, yhteiskuntasuhteet ja strategia, Fortum Oyj
s. 1957

Luottamustoimet

Kone Oyj, *hallituksen jäsen*;
Elinkeinoelämän Tutkimuslaitos ETLA, *hallituksen jäsen*;
Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA, *hallituksen jäsen*;
Kansainvälinen kauppakamari (ICC), Suomen osasto, *hallituksen jäsen (puheenjohtaja 2013 alkaen)*;
Aalto-korkeakoulusäätiö, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 9.4.2003.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 8 380 kappaletta.

Adine Grate Axén

s. 1961

Luottamustoimet

NASDAQ OMX AB, Ruotsi, *listalleotto-toimikunnan puheenjohtaja*;
Swedish Orphan Biovitrum (Sobi), Ruotsi, *hallituksen jäsen ja tarkastusvaliokunnan jäsen*;
Swedavia AB, Ruotsi, *hallituksen jäsen*;
3 Scandinavia, Ruotsi, *neuvonantaja ja hallituksen jäsen*;
AP 7, Ruotsi, *hallituksen varapuheenjohtaja*;
Madrague Capital Partners AB, Ruotsi, *hallituksen jäsen*;
Alhanko & Johnson AB (BASE 23), Ruotsi, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 14.4.2011.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 2 251 kappaletta.

Veli-Matti Mattila

toimitusjohtaja, Elisa Oyj
s. 1961

Luottamustoimet

Suomen Messut, *hallintoneuvoston jäsen*;
Elinkeinoelämän keskusliitto EK, *edustajiston jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 7.4.2009.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 4 089 kappaletta.

Eira Palin-Lehtinen

s. 1950

Luottamustoimet

Elisa Oyj, *hallituksen jäsen*;
Sigrid Juséliuksen Säätiö, *hallituksen varajäsen ja raha-asiaain valiokunnan jäsen*;
Nordean rahastot (Alternative Investment, Nordea Funds of Funds, Nordea I Sicav), Luxemburg, *hallituksen jäsen*;
Föreningen Konstsamfundet, *sijoituskomitean jäsen*;
Pörssisäätiö, *hallituksen jäsen*;
Sibellius-Akatemian tukisäätiö, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 15.4.2008.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 4 343 kappaletta.

Jukka Pekkarinen

ylijohtaja, valtiovarainministeriö
s. 1947

Luottamustoimet

Tulo- ja kustannuskehityksen selvitystoimikunta, *puheenjohtaja*;
Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen neuvottelukunta, *puheenjohtaja*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 5.4.2006.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 8 315 kappaletta.

Per Arthur Sørli

toimitusjohtaja, Borregaard
s. 1957

Luottamustoimet

Umkomaas Lignin (Pty), Norja, *hallituksen puheenjohtaja*;
Norsk Industri, Norja, *hallituksen puheenjohtaja*;
Naeringslivets Hovedorganisasjon (NHO), Norja, *edustajiston jäsen*;
Inspiria-tiedekeskus, Norja, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen 12.4.2012.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 1 039 kappaletta.

Christoffer Taxell

s. 1948

Luottamustoimet

Stockmann Oyj Abp, *hallituksen puheenjohtaja*;
 Stiftelsen för Åbo Akademi, *hallituksen puheenjohtaja*;
 Föreningen Konstsamfundet, *hallituksen puheenjohtaja*;
 Svenska litteratursällskapet, *sijoitusvaliokunnan jäsen*;
 Luvata Oy, *hallituksen jäsen*
 Rettig Group Oy Ab, *hallituksen jäsen*

- Valittu Sampo Oyj:n hallitukseen hallintoneuvostosta 1.1.1998.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 8 924 kappaletta

Hallitusta valittaessa kaikki valitut jäsenet olivat riippumattomia yhtiön suurista osakkeenomistajista ja seuraavat hallituksen jäsenet olivat myös riippumattomia yhtiöstä: **Adine Grate Axén, Anne Brunila, Veli-Matti Mattila, Eira Palin-Lehtinen, Jukka Pekkarinen, Per Arthur Sørle** ja **Christoffer Taxell**. Lisäksi **Björn Wahlroos** tuli riippumattomaksi yhtiöstä 1.7.2012 alkaen.

Tiedot on kuvattu 31.12.2012 tilanteen mukaisina, jos ei ole toisin ilmoitettu. Hallituksen jäsenten ansioluettelot ovat kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa www.sampo.com/hallitus.

Hallituksen tehtävät

Hallituksen toimintaperiaatteet ja hallituksen keskeiset tehtävät on määritelty hallituksen työjärjestyksessä.

Hallitus päättää muun muassa Sampo-konsernin liiketoimintastrategiasta, vahvistaa budjetin ja yleisohjeet, joiden mukaan Sampo-konsernin riskienhallinta ja sisäinen valvonta järjestetään, sekä vastaa konsernin toimintojen asianmukaisesta järjestämisestä ja päättää muista yhtiön toimialan puitteissa Sampo-konsernin laajuuteen ja laatuun nähden epätavallisista ja laajakantoisista asioista.

Lisäksi hallitus arvioi säännöllisesti omaa toimintaansa ja yhteistyötään johdon kanssa.

Hallitus valitsee ja vapauttaa konsernijohtajan, Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvat johtajat ja konsernin tarkastusjohtajan. Hallitus myös päättää heidän palvelussuhteidensa ehdoista ja muusta kompensatiosta. Lisäksi hallitus vahvistaa konsernin henkilöstösuunnittelun tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista sekä päättää konsernin kompensatiojärjestelmän perusteet ja päättää muut laajakantoiset henkilöstöä koskevat asiat.

Konsernin asianmukaisen toiminnan varmistamiseksi hallitus on vahvistanut sisäisiä ohjeita, jotka koskevat Sampo-konsernin hallinnointia, riskienhallintaa, sisäistä valvontaa ja raportointia.

Hallituksen jäsenten valinta ja toimikaudet

Sammon yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään kymmenen osakkeenomistajien yhtiökokouksessa valitsemaa jäsentä.

Vuoden 2012 varsinainen yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenmäärä on yhdeksän jäsentä vuonna 2013 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Hallituksen jäsenten toimikausi kestää niin ikään valintaa seuraavan

varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka. Hallituksen jäsenet valitsevat keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ensimmäisessä varsinaisen yhtiökokouksen jälkeen pidettävässä kokouksessa.

Sampo Oyj:n hallitus piti vuoden 2012 aikana yhdeksän kokousta. Hallituksen jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 97,6.

HALLITUKSEN ASETTAMAT VALIOKUNNAT

Hallitus voi asettaa määräämiään tehtäviä varten valiokuntia, johtoryhmiä ja muita pysyviä tai määräaikaista elimiä. Hallitus vahvistaa Sammon valiokuntien ja johtoryhmän työjärjestyksen ja muiden asettamiensa toimielinten toimintaohjeet ja toimintavaltuudet.

Hallituksella on tarkastusvaliokunta sekä nimitys- ja palkkiovaliokunta, joiden jäsenet se nimittää keskuudestaan valiokuntien työjärjestysten mukaisesti.

Tarkastusvaliokunta

Tarkastusvaliokunnan tehtävänä on seurata tilinpäätöksen ja konsernitiilinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta sekä tilinpäätösraportoinnin prosessia ja valvoa Sampo-konsernin tilinpäätöksen oikeellisuutta ja taloudellista raportointiprosessia.

Valiokunta myös valvoo tilintarkastajien toimintaa Suomen lakien puitteissa, seuraa haluamallaan tavalla tilintarkastajien tilintarkastus- ja muita laskuja. Edelleen valiokunnan tehtävänä on arvioida tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta ja erityisesti oheispalvelujen tarjoamista Sampo-konsernille sekä valmistella tilintarkastajan valintaa ja heidän palkkiotaan koskevat päätösehdotukset yhtiökokoukselle.

Niin ikään valiokunta seuraa konsernin sisäisen valvonnan ja sisäisen tarkastuksen tehokkuutta, riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta sekä valvoo konsernin riskejä ja riskienhallinnan laatua ja kattavuutta. Lisäksi valiokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman ja seuraa sisäisen tarkastuksen raportointia, seuraa liiketoiminta-alueittain riskinotto-politiikkojen toteutumista, limiittien käyttöä ja tuloksen kehitystä, valvoo riskienhallinnan periaatteiden ja muiden

riskienhallintaan ja tarkastusvaliokunnan toimialaan kuuluvien muiden yleisohjeiden valmistelua ja noudattamista sekä käsittelee yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä antamaan selvitykseen sisältyvää kuvausta taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä.

Valiokunta myös arvioi lakien ja määräysten noudattamista Sampo-konsernissa, seuraa konserniyhtiöiden merkittäviä oikeudenkäyntejä sekä toimeenpanee hallituksen valiokunnalle antamat muut tehtävät.

Työjärjestyksensä mukaan tarkastusvaliokuntaan kuuluu vähintään kolme yhtiön johtoon kuulumatonta hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä, joiden tulee olla yhtiöstä riippumattomia ja joista ainakin yhden tulee olla riippumaton yhtiön suurista osakkeenomistajista. Lisäksi valiokunnan kokouksiin osallistuvat tilintarkastaja, konsernijohtaja, konsernin talousjohtaja, merkittävimmän tytäryhtiön talousjohtaja, sisäisen tarkastuksen johtaja, riskienvalvonnasta vastaava konsernin johtoryhmän jäsen sekä riskienhallintajohtaja.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajina vuonna 2012 toimivat **Christoffer Taxell** (12.4.2012 saakka) sekä **Anne Brunila** (12.4.2012 alkaen). Muut jäsenet olivat **Adine Grate Axén**, **Jukka Pekkarinen** ja **Per Arthur Sørle** (12.4.2012 alkaen). Lisäksi kokouksiin osallistuivat tilintarkastajan edustaja, konsernijohtaja, konsernin talousjohtaja, If P&C Holding AB:n talousjohtaja, konsernin riskienhallintajohtaja ja tarkastusjohtaja.

Tarkastusvaliokunta kokoontui vuoden 2012 aikana viisi kertaa. Valiokunnan jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 100,0.

Nimitys- ja palkkiovaliokunta

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan tehtävänä on valmistella ja esitellä Sammon yhtiökokoukselle tehtävät esitykset hallituksen kokoonpanosta, hallituksen jäsenten palkkioista ja palkitsemisperiaatteista. Näissä asioissa valiokunta kuulee suurimpia osakkeenomistajia.

Lisäksi valiokunnan tehtävänä on valmistella Sammon hallitukselle tehtäviä esityksiä hallituksen jäsenten riippumattomuudesta, hallituksen valiokuntien kokoonpanosta ja puheenjohtajasta, konsernijohtajan ja Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvien johtajien, johtoryhmän yhteydessä toimivan työvaliokunnan kokoonpanosta nimittämisestä ja tarvittaessa heidän seuraajiensa kartoittamisesta. Edelleen valiokunta valmistelee esitykset johtoryhmän jäsenten palkitsemisperiaatteista ja kompensatiosta.

Nimitys- ja palkkiovaliokunta valmistelee hallituksen päätettäväksi Sampo-konsernin palkitsemisperiaatteet sekä Sampo Oyj:n palkitsemispolitiikan, Sampo-konsernin pitkäaikaiset kannustinohjelmat, pitkä- ja lyhytaikaisten kannustinohjelmien perusteella maksettavat enimmäismäärät samoin kuin niiden pohjalta tehtävät lopulliset maksut.

Hallituksen valtuuttamana valiokunta päättää konsernijohtajaa ja konsernijohtajan sijaista lukuun ottamatta johtoryhmään kuuluvien johtajien kiinteistä palkoista.

Edelleen valiokunta valmistelee Sammon hallitukselle esityksen Sampo-konsernin tarkastusjohtajan nimittämisestä, työsuhteen ehdoista ja muusta kompensatiosta sekä Sampo-konsernin henkilöstön palkitsemisperiaatteista. Lisäksi valiokunnan tehtävänä on valmistella hallitukselle tehtäviä esityksiä hyvän hallintotavan (corporate governance) kehittämiseen liittyvistä asioista ja vahvistaa kriteerit ja prosessit hallituksen itsearviointia varten.

Lisäksi valiokunta arvioi säännöllisesti omaa toimintaansa ja yhteistyötään johdon kanssa.

Hallituksen nimitys- ja palkkiovaliokuntaan kuului vuonna 2012 hallituksen puheenjohtaja valiokunnan puheenjohtajana, hallituksen varapuheenjohtaja ja kolme hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä.

Nimitys- ja palkkiovaliokunnan puheenjohtaja on **Björn Wahlroos** ja muut jäsenet **Veli-Matti Mattila**, **Eira Palin-Lehtinen**, **Christoffer Taxell** ja **Matti Vuoria**.

Nimitys- ja palkkiovaliokunta piti vuoden 2012 aikana seitsemän kokousta. Valiokunnan jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksiin oli 94,3.

JOHTORYHMÄ

Hallitus on asettanut Sampo-konsernin johtoryhmän ja sen yhteydessä toimivan työvaliokunnan, joka toimii konsernijohtajan tukena valmisteltaessa asioita johtoryhmän käsiteltäväksi.

Vuoden 2012 aikana Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluivat seuraavat henkilöt:

Kari Stadigh

konsernijohtaja, Sampo Oyj:n toimitusjohtaja
s. 1955

Luottamustoimet

Nordea Bank AB (publ), *hallituksen jäsen*, hallituksen riskienhallintavaliokunta, *puheenjohtaja*;
Nokia Oyj, *hallituksen jäsen*;
Elinkeinoelämän Keskusliitto (EK), *hallituksen varapuheenjohtaja*;
Finanssialan Keskusliitto FK, *hallituksen puheenjohtaja*;
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, *hallituksen jäsen*;
If Skadeförsäkring Holding AB (publ), Ruotsi, *hallituksen puheenjohtaja*;
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, *hallituksen puheenjohtaja*;
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva, *hallituksen puheenjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 258 108 kappaletta.

Peter Johansson

konsernin talousjohtaja
s. 1957

Luottamustoimet

If Skadeförsäkring Holding AB (publ), Ruotsi, *hallituksen jäsen*;
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, *hallituksen varapuheenjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 55 224 kappaletta.

Patrick Lapveteläinen

konsernin sijoitusjohtaja

s. 1966

Luottamustoimet

If Skadeförsäkring Holding AB (publ), Ruotsi, *hallituksen jäsen*;
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiiriin tai määräysvaltayhteisön kautta 234 759 kappaletta.

Torbjörn Magnusson

toimitusjohtaja, If Skadeförsäkring Holding AB (publ)

s. 1963

Luottamustoimet

Sveriges Försäkringsförbund (Ruotsin vakuutusyhtiöiden keskusliitto), Ruotsi, *hallituksen jäsen*;
Försäkringsbranschens Arbetsgivareorganisation FAO (Ruotsin vakuutusalan työnantajajärjestö), *hallituksen jäsen*;
AcadeMedia Aktiebolag, Ruotsi, *hallituksen jäsen*;
If Skadeförsäkring AB (publ), Ruotsi, *hallituksen puheenjohtaja*;
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy, Suomi, *hallituksen puheenjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2004.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvaltayhteisön kautta 22 232 kappaletta.

Ivar Martinsen

johtaja, yritysasiakasliiketoiminta, If Vahinkovakuutus

s. 1961

Luottamustoimet

Finansnæringens Hovedorganisasjon (Norjan finanssialan liitto FNO), *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2005.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvaltayhteisön kautta 22 496 kappaletta.

Petri Niemisvirta

toimitusjohtaja, Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö
s. 1970

Luottamustoimet

Alma Media Oyj, *hallituksen jäsen*;
BenCo Insurance Holding B.V., Hollanti, *hallituksen jäsen*;
Finanssialan Keskusliitto ry, Henkivakuutuksen johtokunta, *jäsen*;
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva, *hallituksen jäsen (2.1.2013 alkaen)*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2001.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 48 403 kappaletta.

Morten Thorsrud

johtaja, suurasiakasliiketoiminta (31.12.2012 asti); johtaja,
henkilöasiakasliiketoiminta
(1.1.2013 alkaen), If Vahinkovakuutus
s. 1971

Luottamustoimet

Forsikring & Pension, Tanska, *hallituksen jäsen*
Urzus Group AS, Norja, *hallituksen puheenjohtaja*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2006.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 20 001 kappaletta.

Timo Vuorinen

johtaja, liiketoiminta-alue Baltia, If Vahinkovakuutus;
toimitusjohtaja, If Vahinkovakuutusyhtiö Oy, Suomi;
toimitusjohtaja; Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva
(1.1.2013 alkaen)
s. 1964

Luottamustoimet

If P&C Insurance AS, Baltia, *hallituksen puheenjohtaja*;
CJSC If Insurance, Venäjä, *hallituksen jäsen*;
Mandatum Life Insurance Baltic SE, *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2009.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan, lähipiiriin tai määräysvalta-yhteisön kautta 12 161 kappaletta.

Ricard Wennerklint

varatoimitusjohtaja, If Skadeförsäkring Holding AB (publ)
s. 1969

Luottamustoimet

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy, Suomi, *hallituksen jäsen*;

If P&C Insurance AS, Viro, *hallituksen jäsen*;

CJSC If Insurance, Venäjä, *hallituksen jäsen*

- Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2005.
- Sampo Oyj:n osakkeita suoraan tai määräysvalta-yhteisön kautta 23 127 kappaletta.

Line Hestvik

johtaja, henkilöasiakasliiketoiminta, If Vahinkovakuutus (27.11.2012 asti)
s. 1969

Sampo-konsernin johtoryhmän jäsen vuodesta 2005 marraskuuhun 2012 asti.

Henkilökohtaiset tiedot on kuvattu 31.12.2012 tilanteen mukaisina, jos ei ole toisin ilmoitettu. Johtoryhmän jäsenten ansioluettelot

ovat kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa www.sampo.com/johto.

Johtoryhmän tehtävät

Sampo-konsernin johtoryhmä toimii konsernijohtajan tukena Sampo-konserniin liittyvien strategisten kysymysten valmistelussa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden käsittelyssä sekä sisäisen tiedonkulun varmistamisessa.

Johtoryhmässä käsitellään erityisesti Sampo-konsernin strategiaa, tuloskehitystä, suuria hankintoja ja projekteja, Sampo-konsernin rakennetta ja organisaatiota sekä hallinnon päälinjoja ja henkilöstöhallinnon linjakysymyksiä.

Työvaliokuntaan kuuluivat **Kari Stadigh** (puheenjohtaja), **Peter Johansson**, **Patrick Lapveteläinen**, **Torbjörn Magnusson**, **Petri Niemisvirta** ja **Ricard Wennerklint**.

Vuonna 2012 johtoryhmä kokoontui konsernijohtajan kutsusta neljä kertaa ja johtoryhmän yhteydessä toimiva työvaliokunta yhdeksän kertaa.

KONSERNIJOHTAJA

Yhtiöllä on toimitusjohtaja, joka on samalla Sampo-konsernin konsernijohtaja.

Hallitus valitsee ja vapauttaa konsernijohtajan sekä päättää hänen palvelussuhteensa ehdoista ja muusta kompensatiosta. Yhtiön toimitusjohtajana ja Sampo-konsernin konsernijohtajana toimii DI, DE Kari Stadigh.

Konsernijohtajan tehtävänä on hoitaa Sammon juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti.

Konsernijohtaja saa ryhtyä Sammon toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen epätavallisiin ja laajakantoisiin toimiin vain hallituksen valtuuttamana. Konsernijohtaja huolehtii Sammon kirjanpidon lainmukaisuudesta ja varainhoidon luotettavasta järjestämisestä.

Konsernijohtajan konsernijohtajasopimuksen mukainen irtisanomisaika on kuusi kuukautta. Irtisanomisajan palkan lisäksi konsernijohtajalle maksetaan 18 kuukauden kokonaispalkan suuruinen erokorvaus, jos irtisanomisen on suorittanut Sampo.

PALKITSEMINEN

Työntekijöiden tasapuolinen ja kannustava palkitseminen on tärkeä keino, jolla Sampo-konserni vahvistaa kykyään luoda omistaja-arvoa kilpaillussa liiketoimintaympäristössä. Palkitseminen on myös tärkeä menestystekijä Sammon kilpaillussa osaavasta työvoimasta. Sammon palkitsemisstrategia on vastuullinen sekä työntekijöitä että osakkeenomistajia kohtaan, joten pitkän aikavälin taloudellinen vakaus ja konsernin arvon kehitys ohjaavat palkitsemisjärjestelmien suunnittelua.

Sampo Oyj:n hallitus on hyväksynyt koko Sampo-konsernille yhteiset palkitsemisperiaatteet. Periaatteet ovat käytössä kaikissa Sampo-konsernin yhtiöissä.

[Palkitsemisperiaatteet \(www.sampo.com/palkitseminen\)](http://www.sampo.com/palkitseminen)

Palkka- ja palkkioselvitys

Sampo on julkaissut listayhtiöiden hallinnointikoodin 7. jakson (Palkitseminen) suositusten mukaisen palkka- ja palkkioselvityksen sivustollaan.

[Palkka- ja palkkioselvitys \(www.sampo.com/palkitseminen\)](http://www.sampo.com/palkitseminen)

Hallituksen jäsenten palkitseminen

Sammon yhtiöjärjestyksen mukaan varsinainen yhtiökokous päättää hallituksen jäsenten palkkioista.

Vuoden 2012 varsinaisen yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti hallituksen jäsenille on maksettu hallitus- ja valiokuntatyöskentelystä vuosipalkkiota vuonna 2013 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka seuraavasti: hallituksen puheenjohtajalle 160 000 euroa, hallituksen varapuheenjohtajalle 100 000 euroa ja muille hallituksen jäsenille 80 000 euroa siten, että noin 50 prosenttia palkkiosta suoritetaan verojen ja vastaavien maksujen jälkeen Sammon A-sarjan osakkeina ja loput rahana. Muille kuin suomalaisille hallituksen jäsenille aiheutuvien lakisääteisten sosiaali- ja eläkekulujen suorittamisesta vastaa Sampo Oyj kulloinkin sovellettavan kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Yhtiön palveluksessa oleville hallituksen jäsenille ei makseta erikseen palkkiota hallitustyöskentelystä työ- tai toimisuhteen voimassaoloaikana.

Hallituksen jäsenet eivät ole saaneet muita etuuksia eivätkä he ole osallisina Sammon kannustinjärjestelmissä.

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitseminen

Hallitus päättää konsernijohtajan sekä Sampo-konsernin johtoryhmään kuuluvien johtajien palvelussuhteen ehdoista ja muusta kompensatiosta nimitys- ja palkkiovaliokunnan esityksestä. Nimitys- ja palkkiovaliokunnalla on kuitenkin hallituksen valtuuttamana oikeus päättää konsernijohtajaa ja konsernijohtajan varamiestä lukuun ottamatta johtoryhmään kuuluvien johtajien palkoista.

Palkitsemisjärjestelmän perusteet

Konsernin johtoryhmään kuuluville johtajille maksettavan kuukausipalkan lisäksi he kuuluvat vuosittain erikseen päätettävän konsernin tulospalkkiojärjestelmän piiriin. Tulospalkkion määräytymiseen vaikuttavat konsernin tulos, liiketoiminta-alueen tulos ja henkilökohtainen suoriutuminen. Johtoryhmään kuuluville johtajille vuodelta 2012 maksettava tulospalkkio voi olla enintään yhdeksän kuukauden palkkaa vastaava määrä.

Lisäksi konsernin johtoryhmän jäsenet kuuluvat Sampo-konsernin johdon pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien 2009 I ja 2011 I piiriin. Kannustinjärjestelmien ehdot ovat nähtävissä Sammon sivustolla.

[Kannustinjärjestelmien ehdot \(www.sampo.com/palkitseminen\)](http://www.sampo.com/palkitseminen)

Konsernijohtajalle maksetaan hänen työsopimukseensa perustuen kiinteää kuukausipalkkaa ja vuosittaista tulospalkkiota, joka voi olla enintään yhdeksän kuukauden palkkaa vastaava määrä. Lisäksi konsernijohtaja kuuluu Sampo-konsernin johdon pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien 2009 I ja 2011 I piiriin.

Sammon konsernijohtajana toimii Kari Stadigh. Vuodelta 2012 konsernijohtajalle maksettiin palkkaa ja palkkioita seuraavasti: kiinteää palkkaa 856 887 euroa, lyhytaikaisia kannustinpalkkioita 204 340 euroa sekä pitkäaikaisia kannustinpalkkioita 1 393 000 euroa eli yhteensä 2 454 227 euroa.

Osa johtoryhmään kuuluvien johtajien tulospalkkioista lykätään kussakin konserniin kuuluvassa yhtiössä sovellettavan sääntelyjärjestelmän mukaisesti. Lykkäysajanjakson jälkeen hallitus päättää riskiarvioinnin perusteella, voidaanko lykättyjä muuttuvia palkkioita maksaa kokonaan tai osittain vai jätetäänkö ne kokonaan maksamatta.

Konsernin johtoryhmän jäsenet kuuluvat kukin asuinvaltionsa työeläkejärjestelmän piiriin. Osana työsopimustensa ehtoja valtaosa kuuluu myös lisäeläkejärjestelmien piiriin. Heidän sopimuksen mukainen eläkeikänsä on 60 tai 65 vuotta taikka heidän asuinvaltionsa työeläkejärjestelmässä asetettu eläkeikä.

Yksityiskohtaisempaa tietoa Sampo-konsernin palkitsemisesta on saatavissa Sammon julkaisemasta palkka- ja palkkioselvityksestä.

SISÄINEN TARKASTUS

Sammon sisäinen tarkastus on konsernijohtajan alainen liiketoiminnoista riippumaton toiminto, joka tarkastaa sisäisen valvontajärjestelmän riittävyyttä ja tehokkuutta sekä tehtävien suorittamisen laatua Sampo-konsernissa. Sisäinen tarkastus on organisoitu liiketoimintaorganisaatiota vastaavasti.

Sammon hallituksen tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman vuosittain. Suoritetuista tarkastuksista sisäinen tarkastus raportoi konsernijohtajalle ja

tarkastusvaliokunnalle. Yhtiökohtaiset tarkastushavainnot raportoidaan yhtiöiden hallintoelimille ja johdolle.

Sisäinen tarkastus noudattaa tarkastustyössään paitsi Sampo Oyj:n hallituksen vahvistamaa sisäisen tarkastuksen ohjetta (Internal Audit Charter), myös IIA:n (Institute of Internal Auditors) vahvistamia kansainvälisiä ammattistandardeja.

SISÄPIIRIHALLINTO

Sampo-konsernin toimialan ja erityisesti tytäryhtiöiden laajan sijoitustoiminnan huomioiden Sammon hallitus on vahvistanut koko konsernissa noudatettavan sisäpiiriohjeen, joka kattaa listayhtiöiden hallinnointikoodin edellyttämällä tavalla NASDAQ OMX Helsinki Oy:n sisäpiiriohjeen sekä Finanssivalvonnan standardit.

Sampo-konsernin sisäpiiriohje on edellä mainittuja ohjeita tiukempi konsernin johtoryhmän, muun konsernijohtoon sekä muiden erikseen nimettävien henkilöiden osalta siten, että heidän

tulee etukäteen saada lupa jokaiseen Sampo Oyj:n tai sen julkisen kaupankäynnin kohteena olevan tytär- tai osakkuusyhtiön (tällä hetkellä Nordea AB (publ.) ja Topdanmark A/S) arvopapereiden hankkimiseen tai luovuttamiseen.

Sampo Oyj:n sisäpiiriohje ja sisäpiirirekisteri ovat nähtävissä Sammon sivustolla.

[Sampo Oyj:n sisäpiirirekisteri \(www.sampo.com/sisapiiri\)](http://www.sampo.com/sisapiiri)

TILINTARKASTAJA

Ernst & Young Oy

KHT-yhteisö

Päävastuullinen tilintarkastaja

KHT Heikki Ilkka

Tilintarkastajalle suoritettiin toimestaan palkkiota laskun mukaan yhteensä 2 311 431 euroa. Lisäksi Ernst & Young Oy:lle maksettiin muista kuin tilintarkastukseen liittyvistä palveluista palkkioita yhteensä 544 737 euroa.

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

37 SAMPO-KONSERNI VUONNA 2012

39 LIIKETOIMINTA-ALUEET VUONNA 2012

- 39 Vahinkovakuutus vuonna 2012
- 42 Osakkuusyhtiö Nordea Bank Ab vuonna 2012
- 44 Henkivakuutus vuonna 2012
- 46 Omistusyhteisö vuonna 2012

46 MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA

47 HALLINTO

- 47 Varsinainen yhtiökokous
- 47 Muutoksia johdossa
- 47 Hallinnointi vuonna 2012
- 48 Yritysvastuu vuonna 2012
- 48 Henkilöstö vuonna 2012
- 49 Palkitseminen
- 49 Riskienhallinta vuonna 2012

50 OSAKKEET, OSAKEPÄÄOMA JA OSAKKEENOMISTAJAT

- 50 Osakkeet ja osakepääoma
- 52 Hallituksen valtuutukset
- 52 Osakkeenomistajat

56 TALOUDELLINEN TILANNE

- 56 Sisäiset osingot
- 57 Luottoluokitukset
- 57 Konsernin vakavaraisuus
- 58 Velkarahoitus

59 TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

60 VOITONJAKOEHDOTUS

60 TUNNUSLUVUT

63 TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

- 63 Konsernin yhteiset tunnusluvut
- 65 Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut
- 66 Henkivakuutustoiminnan tunnusluvut
- 67 Osakekohtaiset tunnusluvut

SAMPO-KONSERNI VUONNA 2012

Sampo-konsernin tulos vuodelta 2012 oli hyvä kaikissa liiketoiminnoissa haastavasta taloudellisesta toimintaympäristöstä huolimatta. Vahinkovakuutuksessa saavutettiin parempi yhdistetty kulusuhde kuin koskaan aiemmin, Nordean liikevoitto oli kaikkien aikojen korkein ja henkivakuutuksessa maksutulon kasvu oli poikkeuksellisen vahvaa. Sampo-konsernin tulos ennen veroja vuodelta 2012 nousi 1 616 miljoonaan euroon (1 228). Markkina-arvojen muutokset huomioiva konsernin laaja tulos kasvoi 1 855 miljoonaan euroon (686).

Osakekohtainen tulos oli 2,51 euroa (1,85). Markkina-arvoin laskettu osakekohtainen tulos oli 3,31 euroa (1,22) ja konsernin oman pääoman tuotto vuonna 2012 kohosi 19,5 prosenttiin (7,7).

Hallitus ehdottaa 18.4.2013 järjestettävälle yhtiökokoukselle osinkoa jaettavaksi 1,35 euroa osakkeelta (1,20) ja valtuutusta enintään 50 miljoonan Sammon A-osakkeen hankkimiseksi.

Vuoden 2012 lopussa osakekohtainen substanssi oli 17,55 euroa (14,05). Konsernin käyvän arvon rahasto kasvoi 749 miljoonaan euroon (355).

Vahinkovakuutussegmentin tulos ennen veroja kasvoi 35 prosenttia ja oli 858 miljoonaa euroa (636). Yhdistetty kulusuhde oli poikkeuksellisen vahva sekä koko vuonna 2012 että viimeisellä vuosineljänneksellä. Koko vuoden yhdistetty kulusuhde oli 89,3 prosenttia (92,0) ja vuosineljänneksen 88,8 prosenttia (90,2). Oman pääoman tuotto oli 36,2 prosenttia (12,4). Käyvän arvon rahasto kasvoi 364 miljoonaan euroon (139).

Sammon osuus Nordean vuoden 2012 nettotuloksesta nousi 653 miljoonaan euroon (534). Nordean oman pääoman tuotto oli 11,6 prosenttia (10,6) ja ydinvakavaraisuussuhde ennen siirtymäsäännösten huomioonottamista nousi 13,1 prosenttiin (11,2). Segmenttiraportoinnissa osuus Nordean tuloksesta sisältyy [Omistusyhteisö](#)-segmenttiin.

Henkivakuutussegmentin tulos ennen veroja oli 136 miljoonaa euroa (137). Laskuperustekorkoisiin vakuutuksiin sovelletaan 2,5 prosentin diskonttokorkoa vuonna 2013 ja 3,25 prosentin korkoa vuonna 2014. Maksutulo kasvoi 15 prosenttia ja oli 977 miljoonaa euroa (849). Käyvän arvon rahasto nousi ja oli vuoden lopussa 391 miljoonaa euroa (214). Oman pääoman tuotto kohosi 28,5 prosenttiin (-11,7).

Sampo-konsernin sijoitusomaisuuden arvo oli vuoden 2012 lopussa 18,2 miljardia euroa (17,6), josta 79 prosenttia oli sijoitettu korkoinstrumentteihin (80), 16 prosenttia osakkeisiin (15) ja 5 prosenttia muihin sijoituksiin (5).

Konsernin oma pääoma 31.12.2012 oli 10 113 miljoonaa euroa (8 920). Omaa pääomaa vahvisti 1 855 miljoonan euron suuruinen tilikauden laaja tulos ja pienensi 672 miljoonan euron suuruinen osinko.

Sampo-konsernin omat varat ylittivät vuoden 2012 lopussa vakavaraisuudelle asetetun minimivaatimuksen 3 358 miljoonalla eurolla (1 892). Ryhmittymän vakavaraisuussuhde oli 170,4 prosenttia (138,6).

Avainluvut

Sampo-konserni, 2012

Milj. €	2012	2011	Muutos, %
Tulos ennen veroja	1 616	1 228	32
Vahinkovakuutus	858	636	35
Osakkuusyhtiö (Nordea)	653	534	22
Henkivakuutus	136	137	-1
Omistusyhteisö (pl. Nordea)	-30	-77	-61
Tilikauden tulos	1 404	1 038	35
	2012	2011	Muutos
Tulos/osake, euroa	2,51	1,85	0,66
Tulos/osake markkina-arvoin, euroa	3,31	1,22	2,09
Substanssi/osake, euroa	17,55	14,05	3,50
Keskim. henkilöstömäärä (FTE)	6 823	6 874	-51
Konsernin vakavaraisuussuhde, %	170,4	138,6	31,8
Oman pääoman tuotto, %	19,5	7,7	11,8

Tuloslaskelmaeriä vertaillaan viime vuoden vastaavan ajankohdan lukuihin. Tase-erien vertailuajankohtana on vuoden 2011 lopun tilanne, jollei toisin ole ilmoitettu.

Tuloslaskelmaerien muuntamisessa käytetty keskimääräinen EUR-SEK vaihtokurssi on 8,7040 ja taselukuihin sovellettu vuoden lopun vaihtokurssi 8,5820.

LIIKETOIMINTA-ALUEET VUONNA 2012

Vahinkovakuutus vuonna 2012

If on Pohjoismaiden johtava vahinkovakuutus konserni, joka toimii myös kaikissa Baltian maissa ja Venäjällä. Sampo-konsernin vahinkovakuutuksen emoyhtiö If Skadeförsäkring Holding AB:n pääkonttori on Ruotsissa. Tytäryhtiöidensä ja sivukonttoriensa kautta If tarjoaa vakuutusratkaisuja ja -palveluja Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa, Baltiassa ja Venäjällä. Ifin toiminnot jakautuvat neljään liiketoiminta-alueeseen: Henkilöasiakkaat, Yritysiasiakkaat, Suurasiakkaat ja Baltia. Tanskalainen vakuutusyhtiö Topdanmark on Ifin osakkuusyhtiö.

Tulos

Vahinkovakuutus, 2012

Milj. €	2012	2011	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo, netto	4 441	4 201	6
Sijoitustoiminnan nettotuotot	359	298	20
Liiketoiminnan muut tuotot	33	31	7
Korvauskulut	-2 876	-2 801	3
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos	-78	-107	-27
Henkilöstökulut	-527	-494	7
Liiketoiminnan muut kulut	-521	-497	5
Rahoituskulut	-19	-2	1 147
Osuus osakkuusyritysten voitosta/tappioista	46	7	597
Tulos ennen veroja	858	636	35
	2012	2011	Muutos
Yhdistetty kulusuhte, %	89,3	92,0	-2,7
Riskisuhte, %	65,9	68,4	-2,5
Toimintakulusuhte, %	23,3	23,5	-0,2
Liikekulusuhte, %	17,1	17,3	-0,2
Oman pääoman tuotto, %	36,2	12,4	23,8
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	6 225	6 299	-74

Vahinkovakuutustoiminnan tulos ennen veroja vuodelta 2012 kasvoi 35 prosenttia 858 miljoonaan euroon (636) liiketoiminnan koko vuoden jatkuneen erinomaisen operatiivisen kannattavuuden ansiosta. Sijoitustoiminnan nettotuotot paranivat

myös huomattavasti edellisvuoteen verrattuna. Vertailuajanjaksoa rasitti osakesijoituksiin liittyvät 152 miljoonan euron arvonalentumistappiokirjaukset. Vuonna 2012

arvonalentumistappiokirjauksia tehtiin 24 miljoonan euron arvosta.

Yhdistetty kulusuhde vuodelta 2012 oli 89,3 prosenttia (92,0), joka on kaikkien aikojen paras koko vuoden yhdistetty kulusuhde If Vahinkovakuutuksen historiassa. Myös riskisuhde parani vuonna 2012 merkittävästi ja oli 65,9 prosenttia (68,4). Erinomaisen tason saavuttamista edesauttoi keskimääräistä suotuisimmat sääolosuhteet erityisesti vuoden alkupuoliskolla. Aikaisempina tilikausina sattuneisiin vahinkoihin varattua korvausvastuuta purettiin 133 miljoonalla eurolla (135).

Vakuutustekninen tulos kasvoi 560 miljoonaan euroon (457) vuonna 2012. Henkilöasiakkaat-liiketoiminnan vakuutustekninen tulos kasvoi 349 miljoonaan euroon (256) ja Yritysasiakkaiden

168 miljoonaan euroon (124). Suurasiakkaat-liiketoiminnan vakuutustekninen tulos aleni 28 miljoonaan euroon (53), sillä toisella vuosineljänneksellä Ruotsissa ja Tanskassa sattuneista merkittävistä yksittäisistä suurvahingoista johtuen liiketoiminta-alueen suurvahingot ylittivät normalisoidun tason. Baltian liiketoiminnan tekninen tulos laski 17 miljoonaan euroon (22). Vakuutusliikkeen tuotto (vakuutusteknisen tuloksen suhde omalla vastuulla oleviin vakuutusmaksutuottoihin) parani 12,8 prosenttiin (11,1).

Oman pääoman tuotto käyvin arvoon kasvoi 36,2 prosenttiin (12,4). Vahinkovakuutuksen käyvän arvon rahasto kasvoi edellisestä vuodesta 364 miljoonaan euroon (139) vuoden 2012 loppuun mennessä.

	Yhdistetty kulusuhde,%			Riskisuhde,%		
	2012	2011	Muutos	2012	2011	Muutos
Henkilöasiakkaat	88,1	91,9	-3,8	64,9	68,5	-3,6
Yritysasiakkaat	89,0	92,8	-3,8	65,5	69,1	-3,6
Suurasiakkaat	95,8	91,8	4,0	73,9	71,5	2,4
Baltia	87,1	84,5	2,6	54,7	48,0	6,7
Ruotsi	95,8	95,6	0,2	72,4	73,1	-0,7
Norja	81,3	88,0	-6,7	59,1	65,9	-6,8
Suomi	89,5	94,0	-4,5	66,7	70,7	-4,0
Tanska	99,4	93,4	6,0	71,7	63,9	7,8

Sekä yhdistetty kulusuhde että riskisuhde paranivat huomattavasti Henkilöasiakkaat- ja Yritysasiakkaat-liiketoiminnoissa vuonna 2012. Tähän vaikutti olennaisesti Norjan liiketoimintojen erinomainen kannattavuus, jota edesauttoi suurvahinkojen määrän suotuisa kehitys, aiempien vuosien vahinkoihin tehtyjen varausten purkaminen ja suosiolliset sääolosuhteet vuoden aikana. Yhdistetty kulusuhde ja riskisuhde paranivat merkittävästi myös Suomessa kolmannella vuosineljänneksellä tehdyn annuiteettien diskonttaamiseen käytettyjen korkojen alentamisen tuomasta negatiivisesta tulosvaikutuksesta huolimatta.

Ruotsin toimintojen yhdistetty kulusuhde ja riskisuhde säilyivät vuonna 2012 edellisvuoden tasolla toisella vuosineljänneksellä sattuneista merkittävistä yksittäisistä suurvahingoista huolimatta. Tanskan kannattavuutta rasitti epäsuotuisa suurvahinkokehitys.

Suurvahingot ylittivät kokonaisuudessaan normalisoidun tason 50 miljoonalla eurolla vuonna 2012. Yritysasiakkaiden suurvahinkokehitys oli suotuisa, mutta Suurasiakkaissa

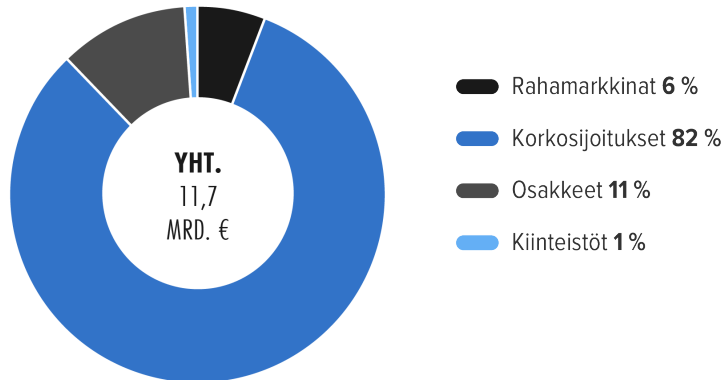
suurvahingot ylittivät normalisoidun tason 59 miljoonalla eurolla. Annuiteettien diskonttaamiseen käytetty reaalikorko kasvoi Ruotsissa vuoden 2012 loppuun mennessä 0,18 prosenttiin syyskuun 2012 lopun 0,07 prosentista, millä oli pieni positiivinen tulosvaikutus.

Kaikki liiketoiminta-alueet kasvoivat voimakkaasti vuonna 2012. Bruttovakuutusmaksutulo kasvoi 6,4 prosenttia ja oli 4 698 miljoonaa euroa (4 414). Valuuttakurssimuutokset huomioon ottaen maksutulo kasvoi 3,5 prosenttia. Henkilöasiakkaiden bruttovakuutusmaksutulo kasvoi valuuttakurssimuutokset huomioiden 3,3 prosenttia, Yritysasiakkaiden 2,6 prosenttia, Suurasiakkaiden 3,7 prosenttia ja Baltian toimintojen yhden prosentin.

Toimintakulusuhde ja liikekulusuhde paranivat edellisvuodesta ja olivat 23,3 prosenttia (23,5) ja 17,1 prosenttia (17,3). Valuuttakurssimuutokset huomioiden nimelliskustannukset kohosivat 4,2 prosenttia.

Sijoitusomaisuuden jakauma

If Vahinkovakuutus, 31.12.2012

Ifin sijoitusomaisuuden arvo oli 31.12.2012 yhteensä 11,7 miljardia euroa (11,2). Sijoitustoiminnan nettotuotot nousivat 359 miljoonaan euroon (298). Sijoitusten tuotto käyvin arvoin vuonna 2012 oli 6,1 prosenttia (1,8). Korkosijoitusten duraatio oli 1,1 vuotta (1,2) ja keskimääräinen maturiteetti 2,3 vuotta (2,5). Korkosalkun keskimääräinen tuotto oli 31.12.2012 eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) 3,6 prosenttia (4,1).

Ifin vastuunkantokyky (vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutusmaksutuloon) oli vuoden 2012 lopussa 77 prosenttia (72). Neljännellä vuosineljänneksellä Sampo Oyj:lle maksetusta osingosta huolimatta vakavaraisuuspääoma nousi 3 485 miljoonaan euroon (3 080). Vastuuvelka oli maksutuloon suhteutettuna 161 prosenttia (167) ja maksettuihin korvauksiin suhteutettuna 219 prosenttia (237).

Merkittäviä tapahtumia vuonna 2012

If Skadeförsäkring Holding Ab solmi 30.6.2012 sopimuksen venäläisen tytäryhtiönsä Regionin myynnistä. Kauppa saatiin päätökseen 29.11.2012. If jatkaa edelleen toimintaansa Venäjällä keskittyen pohjoismaisten asiakkaidensa Venäjän liiketoimintojen vakuuttamiseen.

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (Suomi) allekirjoitti 5.11.2012 sopimuksen Tryg A/S:n Suomen sivuliikkeen vahinkovakuutusliiketoiminnan hankkimisesta 15 miljoonalla eurolla. Trygin sivuliikkeen maksutulo oli 84 miljoonaa euroa vuonna 2011 ja asiakkaita sillä on noin 155 000. Yhtiön markkinaosuus on noin kaksi prosenttia. Kaupalla odotetaan keskipitkällä aikavälillä olevan pieni positiivinen vaikutus Ifin tulokseen. Kauppa vaatii toteutuakseen viranomaisluvat ja se saadaan päätökseen arviolta kevään 2013 aikana.

If ja Nordea allekirjoittivat marraskuussa 2012 yhteistyösopimuksen, jonka mukaan Nordea alkaa myydä Ifin vakuutuksia Suomessa, Ruotsissa, Virossa, Latviassa ja Liettuassa. Yhteistyösopimus astuu voimaan kevään 2013 aikana.

Osakkuusyhtiö Topdanmark

If Vahinkovakuutus omistaa Kööpenhaminan pörssissä listatun Topdanmarkin kaikista osakkeista 22,9 prosenttia. Omistusosuus kaikista osakkeista pois lukien yhtiön hallussa olevat omat osakkeet on 25,4 prosenttia. Topdanmark on tanskalainen vahinkovakuutusyhtiö, jolla on myös vähäisessä määrin henkivakuutusliiketoimintaa Tanskassa. Vuonna 2011 Topdanmarkin bruttovakuutusmaksutulo oli noin 1,6 miljardia euroa. Yhtiöllä on Tanskassa 18 prosentin markkinaosuus vahinkovakuutuksesta ja 3 prosentin markkinaosuus henkivakuutuksesta.

Topdanmarkin voitonjakopolitiikan mukaisesti yhtiö ei maksa osinkoja osakkeenomistajilleen, mutta se ostaa takaisin omia osakkeitaan markkinoilta. If Vahinkovakuutus ei ole osallistunut takaisinosto-ohjelmaan, ja näin ollen Ifin suhteellinen omistus kaikista Topdanmarkin osakkeista on kasvanut. Omistusosuus ylitti 20 prosentin rajan toukokuussa 2011, josta lähtien yhtiö on kirjattu If Vahinkovakuutuksessa osakkuusyhtiöksi.

Sampo-konsernin segmenttiraportoinnissa Topdanmarkin omistus kirjataan vahinkovakuutussegmenttiin. Koska Topdanmark julkaisee neljännesvuosittaisen tuloksensa myöhemmin kuin Sampo-konserni, raportoinnissa käytetään konsensusennustetta yhtiön tuloksesta ja kaikki poikkeamat käytetyn ennusteen ja toteutuneen, myöhemmin julkaistun tuloksen välillä oikaistaan seuraavassa Sampo-konsernin osavuositraportissa.

Vuonna 2012 Topdanmarkin osuus Sampo-konsernin nettotuloksesta oli 8 miljoonan euron poistojen jälkeen 50 miljoonaa euroa. Ifin vakavaraisuuspääomaan sisältyi 31.12.2012 omistussuuden mukainen osuus Topdanmarkin vakavaraisuuspääomasta.

If Vahinkovakuutus omisti joulukuun 2012 lopussa 3 147 692 Topdanmarkin osaketta. Keskimääräinen hankintahinta osakkeille oli 780 Tanskan kruunua (DKK) ja kirjanpitoarvo Sampo-konsernin taseessa 31.12.2012 oli 111,75 euroa (DKK 831). Osakkeen päätöskurssi vuonna 2012 Kööpenhaminan pörssissä oli DKK 1 213 (163 euroa) osakkeelta.

Osakkuusyhtiö Nordea Bank AB vuonna 2012

Pohjoismaiden suurimmalla pankilla, Nordealla, on noin 11 miljoonaa asiakasta. Markkina-arvolla mitattuna Nordea on yksi Euroopan kymmenestä suurimmasta kattavia finanssipalveluja tarjoavasta pankista. Sampo-konsernin raportoinnissa Nordeaa käsitellään osakkuusyhtiönä ja se kuuluu Omistusyhteisö-segmenttiin.

Sampo Oyj omisti vuoden 2012 lopussa 860 440 497 Nordean osaketta, joka vastaa 21,2 prosentin omistussuutta. Osakkeista maksettu keskihinta oli 6,46 euroa ja kirja-arvo konsernitaseessa oli 7,77 euroa osakkeelta. Nordean osakkeen markkinahinta 31.12.2012 oli 7,24 euroa.

Nordean hallitus ehdottaa vuoden 2013 yhtiökokoukselle osinkoa maksettavaksi 0,34 euroa osakkeelta (0,26), mikä vastaa

44 prosentin osuutta nettotuloksesta ja on näin osinkopolitiikan mukainen. Yhtiökokouksen hyväksyessä hallituksen osinkoehdotuksen Sampo Oyj saa Nordealta maaliskuussa 2013 osinkoa 293 miljoonaa euroa.

Alla oleva teksti perustuu Nordean 30.1.2013 julkaistuun vuoden 2012 tulostiedotteeseen.

Tulos Nordea Bank Ab, 2012

Milj. e	2012	2011	Change, %
Rahoituskate	5 752	5 456	5
Liiketoiminnan tuotot	10 236	9 501	8
Tulos ennen luottotappioita	5 050	4 282	18
Luottotappiot, netto	-933	-735	27
Luottotappiotaso (vuositasolla), pistettä	28	23	-
Liikevoitto	4 117	3 547	16
Riskisopeutettu tulos	3 245	2 714	20
Osakekohtainen tulos laimennusvaikutuksen jälkeen, euroa	0,78	0,65	-
Oman pääoman tuotto, %	11,6	10,6	-

Konsernissa käynnistettiin vuonna 2011 tehostamissuunnitelma, ja sen toteutus on edennyt suunniteltua nopeammin. Kulut pysyivät aiemmalla tasolla, riskipainotetut saamiset vähenivät ja tuotot nousivat ennätystasolle. Pääoma kasvoi nopeasti, vuoden 2012

liikevoitto ylsi uuteen ennätykseen ja vuoden viimeisen neljänneksen tulos oli yksi kaikkien aikojen parhaista neljännesvuosituloksista. Oman pääoman tuotto nousi 11,6 prosenttiin vuonna 2012 ja se saavutettiin aiempaa

huomattavasti suuremmalla omien varojen määrällä. Ydinvakavaraisuussuhde oli vuoden lopussa yli 13 prosenttia.

Tuotot kasvoivat 8 prosenttia vuodesta 2011. Liikevoitto kasvoi 16 prosenttia tuottokasvun ja vakaina pysyneiden kulujen ansiosta. Riskisopeutettu tulos kasvoi 20 prosenttia edellisvuodesta. Valuuttakurssimuutosten vaikutus sekä tuottojen että kulujen kasvuun oli 1,5 prosenttiyksikköä, kun verrataan vuoden 2012 lukuja vuoden 2011 lukuihin.

Rahoituskate parani 5 prosenttia edellisvuodesta. Luotonannon volyymit kasvoivat 3 prosenttia ja yritysluottojen marginaalit kohenivat, kun taas talletusmarginaalit kaventuivat edellisvuodesta. Nettomääräiset palkkiotuotot kasvoivat edelleen vahvasti. Niitä kertyi 5 prosenttia enemmän kuin vuonna 2011.

Nettotulos käypään arvoon arvostettavista eristä kasvoi 18 prosenttia edellisvuodesta. Osuus osakkuusyritysten tuloksesta oli 93 miljoonaa euroa ja muita tuottoja kertyi 103 miljoonaa euroa.

Kulut yhteensä lisääntyivät 3 prosenttia edellisvuodesta. Henkilöstökulut kasvoivat 3 prosenttia, kun vuonna 2011 kirjattuja uudelleenjärjestelykuluja ei oteta huomioon. Paikallisissa valuutoissa laskettuna kulut yhteensä pienenevät 0,5 prosenttia vuodesta 2011, kun ei oteta huomioon vuonna 2011 kirjattuja uudelleenjärjestelykuluja, tulospäätöksiä palkkioita eikä voittopalkkiojärjestelmiä. Tehostamistoimilla pyritään varmistamaan, että kulut pysyvät suurin piirtein muuttumattomina, ja kulukehitys oli tämän tavoitteen mukaista.

Luottotappioiden nettomäärä kasvoi 933 miljoonaan euroon. Luottotappiotaso oli 28 pistettä (edellisvuonna 23 pistettä, kun Tanskan talletussuojajärjestelmään liittyviä varauksia ei oteta huomioon).

Tulos kasvoi 19 prosenttia 3 126 miljoonaan euroon tuottojen kasvun ja vakaina pysyneiden kulujen ansiosta. Riskisopeutettu tulos kasvoi 3 245 miljoonaan euroon eli 20 prosenttia edellisvuodesta.

Luotonanto pieneni paikallisissa valuutoissa laskettuna prosentin edellisneljänneksestä ja oli 320 miljardia euroa, kun käänteisiä takaisinostosopimuksia ei oteta huomioon. Edellisvuoteen verrattuna summa kasvoi hieman. Luottojen yleinen laatu oli viimeisellä neljänneksellä edelleen hyvä. Sisäisten luokitusmuutosten vaikutus luottolaitos- ja vähittäisvastuiden

salkussa oli positiivinen. Ongelmaluottojen osuus luotonannosta nousi 188 pisteeseen. Ongelmaluottojen bruttomäärä kasvoi prosentin edellisneljänneksestä. Luottotappioiden osuus bruttomääräisistä ongelmaluotoista oli sama kuin edellisneljänneksellä eli 41 prosenttia.

Konsernin ydinvakavaraisuussuhde oli viimeisen neljänneksen lopussa 13,1 prosenttia ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista eli 0,9 prosenttiyksikköä parempi kuin edellisneljänneksen lopussa. Myös vakavaraisuussuhde parani 0,9 prosenttiyksikköä ja oli 16,2 prosenttia ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista. Vakavaraisuussuhteiden paraneminen perustuu vahvoihin tuloksiin ja riskipainotettujen saamisten vähenemiseen. Nordea sai neljänneksen aikana hyväksynnän sisäisten luottoluokitusten perusmenetelmän soveltamiseksi Baltian maiden yritys- ja luottolaitosvastuisiin. Tämä vähensi riskipainotettujen saamisten määrää 1,6 miljardilla eurolla. Lisäksi Ruotsin ja Suomen finanssivalvontaviranomaiset hyväksyivät vuoden 2012 joulukuussa sen, että Nordea voi käyttää sisäistä mallia (IMM) vastapuoliriskin laskemisessa. Mallia käytetään riskipainotettujen saamisten laskennassa vuoden 2013 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien.

Riskipainotettuja saamia oli 167,9 miljardia euroa ennen siirtymäsäännösten huomioon ottamista. Luku on 11,1 miljardia eli 7 prosenttia pienempi kuin edellisneljänneksellä. Ydinvakavaraisuussuhde oli 10,2 prosenttia, kun Basel II -siirtymäsäännökset otetaan huomioon. Omien varojen yhteismäärä oli 27,3 miljardia euroa ja ensisijaisten omien varojen yhteismäärä 24,0 miljardia euroa. Rajoituksettomia ensisijaisia omia varoja oli 22,0 miljardia euroa.

Pitkäaikaisen rahoituksen osuus kokonaisrahoituksesta oli viimeisen neljänneksen lopussa noin 70 prosenttia (edellisneljänneksen lopussa 72 prosenttia). Nordea-konsernia koskeva LCR-maksuvalmiusvaatimus oli viimeisen neljänneksen lopussa 127 prosenttia.

Nordea on laatinut uuden suunnitelman, johon sisältyy aiempaa korkeampi oman pääoman tuottotavoite sekä uudet pääomaa koskevat periaatteet uusien säännösten mukaisessa toimintaympäristössä. Tavoitteena on luoda tulevaisuuden pankkitoimintamalli, jossa toimitaan kestäväällä pohjalla kannattavasti ja tehokkaasti, suhteet asiakkaisiin ovat entistä tiiviimpiä ja pääomarakenne on vahva. Tämä on jatkoa tehostamistoimille, jotka vahvistivat Nordean asemaa entisestään vuonna 2012.

Uuden suunnitelman mukainen oman pääoman tuottotavoite on aiempaa kunnianhimoisempi – 15 prosenttia, kun korot ovat normaalilla tasolla ja ydinvakavaraisuussuhde on yli 13 prosenttia. Pääomaa koskevien periaatteiden mukaan ydinvakavaraisuussuhteen tulee olla yli 13 prosenttia ja kokonaisvakavaraisuussuhteen yli 17 prosenttia vuoden 2015 alusta lähtien. Ydinvakavaraisuussuhteen odotetaan pysyvän yli 13 prosentissa vuonna 2013 ja sen jälkeen myös

säännösmuutosten ja uusien mallien käyttöönoton vaikutukset huomioon ottaen. Osingonjakoa koskevat periaatteet pidetään ennallaan. Ylimääräinen pääoma jaettaneen osakkeenomistajille.

Lisätietoja Nordea Bank Ab:stä ja vuoden 2012 tuloksesta on saatavilla osoitteessa www.nordea.com.

Henkivakuutus vuonna 2012

Mandatum Life -konserniin kuuluvat Suomessa toimiva, Sampo Oyj:n täysin omistama Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö ja tämän tytäryhtiö eurooppayhtiö Mandatum Life Insurance Baltic SE, jonka kotipaikka on Viro. Muissa Baltian maissa yhtiö toimii sivukonttorien kautta.

Tulos

Henkivakuutus, 2012

Milj. €	2012	2011	Muutos, %
Vakuutusmaksutulo	977	849	15
Sijoitustoiminnan nettotuotot	574	-41	-
Muut tuotot	3	2	103
Korvauskulut	-669	-922	-27
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	-642	348	-
Henkilöstökulut	-42	-38	13
Muut kulut	-58	-53	10
Rahoituskulut	-7	-8	-11
Tulos ennen veroja	136	137	-1

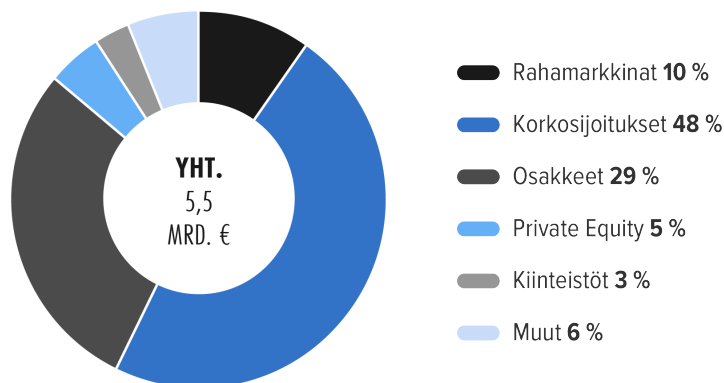
Avainluvut	2012	2011	Muutos
Liikekustannussuhde, %	113,9	109,1	4,8
Oman pääoman tuotto, %	28,5	-11,7	40,2
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	545	521	24

Henkivakuutustoiminnan tulos ennen veroja säilyi vuonna 2012 edellisvuoden tasolla ja oli 136 miljoonaa euroa (137). Markkina-arvojen muutokset huomioiva henkivakuutustoiminnan laaja tulos

oli 286 miljoonaa euroa (-115) sijoitustoiminnan hyvän menestyksen heijastuessa tulokseen. Oman pääoman tuotto (RoE) nousi 28,5 prosenttiin (-11,7).

Sijoitusomaisuuden jakauma

Mandatum Life, 31.12.2012

Mandatum Life -konsernilla oli 31.12.2012 sijoitusomaisuutta markkina-arvoin mitaten 5,5 miljardin euron (5,4) arvosta, kun mukaan ei lasketa 3,8 miljardin euron (3,1) suuruisia sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuvelan katteena olevia sijoituksia.

Sijoitusomaisuuden tuotto käyvin arvoin vuodelta 2012 oli 9,4 prosenttia (-1,4). Joulukuun 2012 lopussa korkosijoitusten duraatio oli 1,8 vuotta (1,8) ja keskimääräinen maturiteetti 2,1 vuotta (2,3). Korkosalkun keskimääräinen tuotto eräpäivään instrumenttien hankintahinnoilla laskettuna (running yield) oli 4,8 prosenttia (5,4). Vuonna 2012 tehtiin arvonalentumistappiokirjauksia 38 miljoonan euron arvosta.

Sijoitusomaisuuden nettotuotot nousivat osake- ja korkosijoitusten hyvän tuoton ansiosta 280 miljoonaan euroon (255), kun ei huomioida sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä tuottoja. Sijoitussidonnaisten vakuutusten tuotot olivat 294 miljoonaa euroa (-296). Käyvän arvon rahasto kasvoi 177 miljoonaa euroa 391 miljoonaan euroon.

Mandatum Life -konsernin vakavaraisuuspääoma ylitti Solvenssi I -säännösten mukaisen vakavaraisuuden minimivaatimuksen selvästi ja oli vuoden 2012 lopussa 1 391 miljoonaa euroa (1 049). Vakavaraisuussuhde nousi 27,7 prosenttiin (20,9). Mandatum Life -konsernin vastuuvelka oli 7,9 miljardia euroa (7,3). Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvä vastuuvelka kasvoi 0,7 miljardilla eurolla ja oli 3,8 miljardia euroa (3,1) vuoden 2012 lopussa. Tämä vastaa 48 prosentin (42) osuutta vastuuvelan koko määrästä. Laskuperustekorkoisen vastuuvelan määrä väheni lähes 200 miljoonaa euroa ja oli 4,1 miljardia euroa.

Kotimaisessa toiminnassa laskuperustekorkoiselle vastuuvelalle vuonna 2012 maksettu kokonaishyvitys oli vakuutuslajista

riippuen 2,25–4,5 prosenttia, mikä kokonaisuutena vastaa noin 150 miljoonaa euroa. Kokonaishyvitykseen sisältyi 0–1,25 prosentin asiakashyvitys. Sijoitussidonnaisten vakuutuksenottajien vakuutussäästöt kasvoivat keskimäärin 8 prosenttia.

Suurimmassa osassa Mandatum Lifen perinteisiä vakuutuksia laskuperustekorko on 3,5 prosenttia. Suomessa ennen vuotta 1999 myytyjen vakuutusten laskuperustekorko on 4,5 prosenttia. Näiden vakuutusten vastuuvelan diskonttokorko on alennettu 3,5 prosenttiin täydentämällä vastuuvelkaa 71 miljoonalla eurolla (79). Lisäksi on varattu 47 miljoonaa euroa laskuperustekorin alentamiseen 2,5 prosenttiin vuonna 2013 ja 3,25 prosenttiin vuonna 2014. Kaikkiaan Mandatum Life on kasvattanut alhaisen korkotason takia vastuuvelkaansa 118 miljoonalla eurolla (108).

Riskiliikkeen tulos oli 19 miljoonaa euroa (25) vuonna 2012. Mandatum Life -konsernin kustannusliikkeen tulos aleni kuluneena vuonna 6 miljoonaan euroon (10). Kuluja kasvattivat erityisesti hyvästä myyntimenestyksestä johtunut myyntipalkkioiden kasvu sekä tulospalkkiot. Hankintavuoden tulosta kuormittaa se, että Mandatum Life ei aktivoi hankintakustannuksiaan.

Mandatum Life -konsernin omalla vastuulla oleva maksutulo kohosi 977 miljoonaan euroon (849). Maksutulo nousi ennen kaikkea Danske Bank -jakelukanavan myynnin kasvun ansiosta. Pääpainopisteeksi valittujen sijoitussidonnaisten sopimusten maksutulo kasvoi 810 miljoonaan euroon (649). Baltiassa maksutulo oli 33 miljoonaa euroa (41). Mandatum Lifen markkinaosuus sijoitussidonnaisessa vakuuttamisessa oli 26,2 prosenttia (26,8) ja ensivakuutuksen kokonaismarkkinaosuus Suomessa oli 24,5 prosenttia (24,9). Baltiassa Mandatum Lifen markkinaosuus laski 11 prosenttiin (15).

Tammikuun 2013 alussa voimaan tullut lakimuutos yksilöllisten eläkevakuutusten ja ps-sopimusten alimman eläkeiän nostamisesta heikentää Mandatum Lifen mukaan uusien eläkevakuutusten kysyntää erittäin merkittävästi. Tämän vuoksi yhtiö päätti lopettaa yritysten yksilöllisten eläkevakuutusten

myynnin jo aiemmin lopetetun henkilöasiakkaille suunnatun tarjonnan lisäksi. Mandatum Life on muokannut vuoden 2013 alussa sekä tuote- ja palvelutarjontansa sekä että myyntiorganisaatiotaan vastaamaan paremmin uudistunutta markkinatilannetta.

Omistusyhteisö vuonna 2012

Sampo Oyj omistaa ja hallinnoi vahinko- ja henkivakuutustoimintaa harjoittavia tytäryhtiöitään. Lisäksi Sampo Oyj omisti 31.12.2012 noin 21,2 prosenttia Pohjoismaiden suurimman pankin Nordean osakepääomasta. Nordea on Sampo Oyj:n osakkuusyhtiö.

Tulos

Omistusyhteisö, 2012

Milj. €	2012	2011	Muutos, %
Sijoitustoiminnan nettotuotot	51	18	178
Liiketoiminnan muut tuotot	15	15	-1
Henkilöstökulut	-18	-11	61
Liiketoiminnan muut kulut	-13	-13	-2
Rahoituskulut	-65	-86	-25
Osuus osakkuusyritysten voitosta	653	534	22
Tulos ennen veroja	623	457	36
			Muutos
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (FTE)	53	54	-1

Omistusyhteisö-segmentin tulos ennen veroja oli 623 miljoonaa euroa (457), josta 653 miljoonaa euroa (534) tuli Nordean vuoden 2012 tuloksesta kirjattavasta Sammon osuudesta. Ilman osuutta Nordean tuloksesta omistusyhteisö teki 30 miljoonan euron tappion (-77). Tulos parani vuodentakaisesta rahoituskulujen laskun ja johdannaisten arvon nousun ansiosta.

Sampo Oyj:n omistus Nordea Bankista on kirjattu konsernitaseeseen 6,7 miljardiin euroon. Omistusosuuden markkina-arvo oli joulukuun 2012 lopussa 6,2 miljardia euroa. Sampo Oyj:n taseeseen sisältyi myös 2,4 miljardin euron (2,4) arvosta tytäryhtiöiden osakkeita.

MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA

Sampo-konsernin rakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuonna 2012. Liiketoiminta-alueilla tapahtuneista vähäisistä muutoksista kerrotaan "[Liiketoiminta-alueet vuonna 2012](#)"-osiossa.

HALLINTO

Varsinainen yhtiökokous

Sampo Oyj:n 12.4.2012 järjestetty varsinainen yhtiökokous päätti jakaa vuodelta 2011 osinkoa 1,20 euroa osakkeelta. Osingonmaksun täsmäytyspäivä oli 17.4.2012. Osinko maksettiin 24.4.2012. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2011 tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden.

Yhtiön hallituksen jäsenten lukumäärää kasvatettiin yhdellä, jolloin hallituksen jäsenmäärä kasvoi yhdeksään jäseneseen. Yhtiön hallitukseen valittiin uudelleen Anne Brunila, Adine Grate Axén, Veli-Matti Mattila, Eira Palin-Lehtinen, Jukka Pekkarinen, Christoffer Taxell, Matti Vuoria ja Björn Wahlroos. Per Arthur Sørlie valittiin hallitukseen uutena jäsenenä.

Hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen Björn Wahlroosin ja varapuheenjohtajakseen Matti Vuorian. Nimitys- ja palkkiovaliokuntaan valittiin Veli-Matti Mattila, Eira Palin-Lehtinen, Christoffer Taxell, Matti Vuoria ja Björn Wahlroos (puheenjohtaja). Tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin Anne Brunila (puheenjohtaja), Adine Grate Axén, Jukka Pekkarinen ja Per Arthur Sørlie.

Hallituksen nykyisistä jäsenistä Adine Grate Axén, Anne Brunila, Veli-Matti Mattila, Eira Palin-Lehtinen, Jukka Pekkarinen, Per Arthur Sørlie ja Christoffer Taxell ovat riippumattomia yhtiöstä ja yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista. Lisäksi Björn Wahlroos tuli riippumattomaksi yhtiöstä 1.7.2012 alkaen.

Yhtiökokous päätti maksaa hallituksen jäsenille palkkioita vuonna 2013 pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka seuraavasti: hallituksen puheenjohtajalle maksetaan 160 000 euroa vuodessa, hallituksen varapuheenjohtajalle 100 000 euroa vuodessa ja hallituksen jäsenille 80 000 euroa vuodessa. Muille kuin suomalaisille hallituksen jäsenille aiheutuvien lakisääteisten sosiaali- ja eläkekulujen suorittamisesta vastaa Sampo Oyj kulloinkin sovellettavan kansallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Vuosipalkkiosta noin 50 prosenttia suoritetaan verojen ja vastaavien maksujen jälkeen Sammon A-sarjan osakkeina ja loput rahana.

Tilintarkastajaksi valittiin tilintarkastusyhteisö Ernst & Young Oy. KHT Heikki Ilkka jatkaa päävastuullisena tilintarkastajana.

Muutoksia johdossa

Sammon johtoryhmän jäsen, Henkilöasiakkaat-liiketoiminnasta vastaava johtaja Line Hestvik irtisanoutui 27.11.2012. Morten Thorsrud nimitettiin Henkilöasiakkaat-liiketoiminnasta vastaavaksi

johtajaksi 1.1.2013 alkaen. Thorsrud on vastannut Ifin Suurasiakkaat-liiketoiminnosta vuodesta 2005 lähtien. Thorsrud jatkaa Sammon johtoryhmän jäsenenä.

Hallinnointi vuonna 2012

Sampo-konserni noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n 15.6.2010 hyväksymää Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia sellaisenaan.

Vuosittainen selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä julkaistaan Sammon vuosikertomuksen 2012 yhteydessä maaliskuussa 2013 ja on siitä alkaen saatavilla osoitteessa www.sampo.com/

[hallinnointi](#). Myös vuosikertomuksessa 2012 on lisätietoa konsernin hallinnoinnista.

Sampo-konserni julkaisee maaliskuussa 2013 myös palkka- ja palkkioselvityksen. Selvitys on laadittu listayhtiöiden hallinnointikoodin 7. luvun (Palkitseminen) suositusten mukaisesti. Selvitys on luettavissa osoitteessa www.sampo.com/palkitseminen.

Yritysvastuu vuonna 2012

Pörssinoteerattuna yhtiönä Sampo Oyj on velvollinen toimimaan osakkeenomistajiensa edut huomioon ottaen, lakeja noudattaen ja järkevien liiketoimintatapojen mukaisesti. Sampo-konserniin kuuluvat yhtiöt noudattavat yhteisiä arvoja – eettisyys, lojaalisuus, avoimuus ja yrittäjyys – kaikissa liiketoimissaan ja yhteyksissään kaikkiin sidosryhmiin. Vakuuttaminen on liiketoimintaa, jossa vastuullisuus ja luottamus ovat keskeisiä tekijöitä päivittäisissä asiaskontakteissa.

Pohjoismaiden johtavana vakuutusyhtiönä If ottaa laajemman yhteiskuntavastuun kuin sen pelkkä liiketoiminta edellyttää. If hyödyntää ainutlaatuista osaamistaan hallita riskejä turvallisen kehityksen edistämiseksi. Tavoitteena on toimia aina tavalla, joka täyttää tai jopa ylittää toiminnan eettiset, oikeudelliset ja kaupalliset vaatimukset.

- If on sitoutunut tekemään määrätietoisesti työtä ympäristöasioiden hyväksi. Yhtiön toimintaa ohjaa tiukka ympäristöpolitiikka. If pyrkii aina löytämään ympäristöystävällisimmän ratkaisun itselleen, asiakkaille, alihankkijoille ja kumppaneille. Esimerkkejä vuonna 2012 toteutetuista yritysvastuutoimenpiteistä:
- If toi Tanskassa markkinoille autovakuutuksen, jossa vakuutusmaksu perustuu hiilidioksidipäästöjen määrään.
- If korjauttaa vuosittain yli 300 000 vaurioitunutta autoa ja tilaa miljoonilla euroilla asuntojen ja liikeyrityksien korjauksia. Palveluntarjoajille asetetaan ympäristönormeja esimerkiksi

kuljetusten ja työmateriaalien tilauksiin. If on mukana lähes joka toisen kolariauton korjaamisessa muoviosilla Ruotsissa. Ifin edistettyä autonosien kierrätystä materiaalia on voitu kierrättää yhteensä yli 800 tonnia.

- Ifissä lähti vuosia sitten mukaan kunnianhimoiseen sisäiseen ympäristöohjelmaan ja If on vuoden 2012 aikana työskennellyt ankarasti vähentääkseen energian kulutusta suurissa toimipaikoissaan.
- Ifin toimistolle Turussa myönnettiin oikeus käyttää Green Office –merkkiä.
- Ruotsissa Ifin Göteborgin toimisto voitti uuden Green Tenant Award -ympäristöpalkinnon. Palkinnon tarkoituksena on nostaa esiin ympäristötekoja ruotsalaisissa toimistotaloissa.

Lisätietoja Ifin toiminnasta ympäristöasioissa on luettavissa maaliskuussa 2012 julkaistusta Ifin englanninkielisestä ympäristöraportista (The If Environmental Report 2011), joka on saatavilla osoitteessa www.sampo.com/materials/annual-reports/2011.

Mandatum Lifen yritysvastuu perustuu sen toiminnan kulmakiviin: asiakkaiden taloudellisen hyvinvoinnin kasvattamiseen ja turvaamiseen sekä riskeiltä suojaamiseen. Vuonna 2012 Mandatum Life maksoi eläkettä yli 61 000 asiakkaalle, kaikkiaan noin 320 miljoonaa euroa, ja muita korvauksia yhteensä lähes 400 miljoonan euron edestä 37 000 vakuutetulle.

Henkilöstö vuonna 2012

Sampo-konsernissa työskentelevien ns. kokoaikaisten työntekijöiden (FTE) määrä nousi 31.12.2012 mennessä 6 820 henkeen (6 810). Vahinkovakuutustoiminnan henkilöstömäärä nousi Suomessa ja Ruotsissa ja laski Norjassa, Tanskassa, Baltian maissa ja Venäjällä. Henkivakuutustoiminnan henkilöstömäärä kasvoi sekä Suomessa että Baltian maissa.

Vahinkovakuutustoiminnassa työskenteli vuonna 2012 noin 91 prosenttia ja henkivakuutustoiminnassa 8 prosenttia konsernin henkilöstöstä. Konsernin emoyhtiön Sampo Oyj:n palveluksessa työskenteli prosentti henkilöstöstä. Maantieteellisesti henkilöstö jakautui siten, että Suomessa työskenteli 32 prosenttia, Ruotsissa 27 prosenttia, Norjassa 22 prosenttia ja Tanskassa 8 prosenttia henkilöstöstä. Baltian ja muiden maiden osuus henkilöstöstä oli yhteensä 11 prosenttia. Sampo-konsernin henkilöstömäärä oli

vuonna 2012 keskimäärin 6 823 henkeä. Vuonna 2011 vastaava luku oli keskimäärin 6 874 henkeä.

Vuonna 2012 Ifin henkilöstötoiminnot keskittyivät tukemaan strategista "Skills and initiatives" -teemaa, joka pyrkii vahvistamaan osaamista ja yrityksen innovaatiokulttuuria. Teemaan keskittyminen nosti henkilöstölähtöisen ajattelun keskeiseksi yhtiön strategian toteuttamisessa kuluneena vuonna. Mandatum Lifessa jatkettiin vahvaa osaamisen ja asiakkakeskeisen työskentelykulttuurin kehittämistä.

Lisätietoa Sampo-konsernin henkilöstöstä on luettavissa vuosikertomuksen 2012 [Henkilöstö](#)-osuudessa.

Palkitseminen

Sampo-konsernissa palkitseminen perustuu Sampo Oyj:n hallituksen 9.11.2012 hyväksymiin palkitsemisperiaatteisiin.

Palkitsemisperiaatteiden ytimenä on, että Sampo-konsernin palkitsemisjärjestelmät eivät saa vaarantaa konsernin taloudellista vakautta ja niiden on noudatettava eettisiä periaatteita ja lainsäädännön vaatimuksia. Ne on myös suunniteltava siten, että niissä huomioidaan eri sidosryhmien, kuten osakkeenomistajien, työntekijöiden, asiakkaiden ja valvontaviranomaisten, edut. Lisäksi kaikki palkitsemismekanismit on suunniteltava rinnakkain riskienhallinnan periaatteiden kanssa. Palkitsemisperiaatteet koskevat kaikkia Sampo-konsernin yhtiöitä ja ne ovat saatavilla osoitteessa www.sampo.com/palkitseminen.

Eri palkitsemismuotoja ohjaavat periaatteet ovat seuraavat:

- kiinteän palkitsemisen (kiinteä palkka) tulee tukea konsernin taloudellista vakautta, muodostaa riittävän suuri osuus kokonaispalkitsemisesta ja olla kilpailukykyinen, mutta ei markkinoiden paras.
- muuttuvaa palkitsemista käytetään varmistamaan palkitsemiskokonaisuuksien kilpailukykyisyys pitäen samalla kiinteät kustannukset kohtuullisella tasolla.
- eläkkeiden tulee pääsääntöisesti olla luonteeltaan maksuperusteisia.
- muiden etujen tulee vastata paikallisten työmarkkinoiden tilannetta.

Tietty osuus ylimmälle johdolle ja tietyille avainhenkilöille maksettavista muuttuvista palkkioista lykätään määritellyn

ajanjakson ajaksi kussakin konserniin kuuluvassa yhtiössä sovellettavan sääntelyjärjestelmän mukaisesti. Lykkäysajanjakson jälkeen tehdään jälkikäteen riskiarviointi ja hallitus päättää, voidaanko lykättyjä muuttuvia palkkioita maksaa kokonaan tai osittain vai jätetäänkö ne kokonaan maksamatta. Vuonna 2012 osaa lyhytaikaisista kannustinpalkkioista on lykätty. Ennen valvovan viranomaisen lykkäys-suositusten julkaisemista päätettyjen sopimusten tai ohjelmien maksua ei ole lykätty.

Muuttuva palkitseminen voi perustua yhtiön tulokseen liittyvään panokseen (esimerkiksi lyhytaikaiset kannustinohjelmien tai liittyä työntekijöiden sitouttamiseen konserniin (pitkäaikaiset kannustinohjelmien). Vuonna 2012 Sampo Oyj ei ottanut käyttöön uusia pitkäaikaisia kannustinohjelmia.

Pitkäaikaisen kannustinohjelman 2009:1 perusteella maksettiin vuonna 2012 palkkioita sosiaalikuluihin 17 miljoonaa euroa (7). Lyhytaikaisia kannustimia maksettiin sosiaalikulut mukaan lukien samalla ajanjaksolla 28 miljoonalla eurolla (25). Johdon pitkäaikaisen kannustinohjelmien perusteella maksettavat maksut perustuvat Sammon osakekurssin kehitykseen noin kolmen vuoden aikajaksolla kunkin kannustinjärjestelmän liikkeelle laskemisesta alkaen. Kannustinohjelmissa on asetettu minimivaatimukset osakekurssikehitykselle ja yhtiön kannattavuudelle sekä yläraja maksettaville kannustimille. Lisäksi osa kannustimista saaduista suorituksista on käytettävä Sammon osakkeiden hankkimiseen ja osakkeet on pidettävä tietyn ajan.

Sampo-konsernin pitkäaikaisten kannustinohjelmien ehdot ja palkitsemisperiaatteet ovat luettavissa osoitteessa www.sampo.com/palkitseminen.

Riskienhallinta vuonna 2012

Sampo-konsernin yhtiöt toimivat liiketoiminta-alueilla, joissa riskinottoon ja aktiiviseen riskienhallintaan perustuva voittojen tuottaminen on ansaintalogiikan pääkomponentteja. Ydinosaaminen riskien, pääomituksen, likviditeetin ja kannattavuuden välisen tasapainon hallinnassa kyseisillä liiketoiminta-alueilla voidaan tiivistää seuraavasti:

1) Vakuutusriskien asianmukainen valinta ja hinnoittelu

- Vakuutusriskit valitaan huolellisesti ja hinnoitellaan näille ominaista riskitasoa kuvastaen

- Vakuutus tuotteita kehitetään ennakoivasti

2) Vakuutusriskiaseman tehokas hallinta

- Hajautusta tavoitellaan aktiivisesti
- Jälleenvakuutusta käytetään tehokkaasti riskiaseman pienentämisessä

3) Sijoitustransaktioiden huolellinen valinta ja toteutus

- Yksittäisten sijoitusten tuotto/riski-suhde analysoidaan huolellisesti

- Transaktiot toteutetaan tehokkaasti oikeaan aikaan

4) Sijoitussalkkujen ja taseen tehokas hallinta

- Odotettujen tuottojen ja riskien tasapaino sijoitussalkuissa ja tase optimoidaan huomioiden vakuutusvelkojen ominaisuudet, vakavaraisuus, viranomaisten pääoman riittävyyttä koskeva sääntely ja luottoluokitusvaatimukset

5) Välillisten riskien tehokas hallinta

- Luotto- ja likviditeettiriskejä hallitaan valitsemalla vastapuolet huolellisesti, käyttämällä erilaisia menetelmiä riskien pienentämiseksi ja hajauttamista lisäämällä
- Liiketoimintaprosessien korkeaa laatua ja kustannustehokkuutta ylläpidetään, jatkuvuussuunnitelmat on laadittu asianmukaisesti ja toimintojen toipuminen on varmistettu

Sampo-konserni on monipuolisena finanssikonsernina altistunut monille erilaisille rahoitusriskeille ja muille riskeille.

Vakuutustoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden merkittävin liiketoiminnasta aiheutuva riski oli vuonna 2012 markkinariski.

Merkittävimmät markkinariskit muodostuvat vuonna 2012 osake-, korko-, luottoriskimarginaali- ja valuuttariskeistä.

Vuonna 2012 Sampo-konsernin vakuutustoiminnan riskiprofiili säilyi verraten vakaana. Mandatum Lifin toiminnassa eliniän pitenemiseen liittyvä riski on edelleen merkittävin biometrinen riski ja se liittyy valtaosaltaan laskuperustekorolliseen ryhmäeläkevakuutuskantaan. Ifin toiminnassa merkittävin vakuutusriski on vastuuvelan riittävyysriski, joka huomattavalta osalta liittyy vakuutuslajeihin, jossa korvausvastuut ovat pitkäaikaisia, kuten lakisääteiseen tapaturmavakuutuksessa ja liikennevakuutuksessa.

Sampo-konsernin tasolla merkittävimmät riskit ovat markkinariski ja luottoriski. Tämä johtuu Sampo Oyj:n omistussuhteesta Nordeasta, joka pankkialalla toimiessaan altistuu merkittävästi luottoriskille.

Sampo-konsernin riskienhallinnan tärkeimpiä tavoitteita on myös varmistaa käytettävissä olevan pääoman riittävyys suhteessa liiketoiminnasta ja toimintaympäristöstä aiheutuviin riskeihin sekä varmistaa, että odotetut tuotot ovat tasapainossa riskienoton kanssa. Tähän osa-alueeseen liittyviä erilaisia tehtäviä suoritettiin ja näihin liittyviä käytäntöjä kehitettiin jatkuvasti vuonna 2012 eri puolilla organisaatiota.

Sampo-konsernin riskienhallintaorganisaatiosta ja -toimenpiteistä kerrotaan yksityiskohtaisemmin vuoden 2012 vuosikertomuksen [Riskienhallinta](#)-osiossa.

OSAKKEET, OSAKEPÄÄOMA JA OSAKKEENOMISTAJAT

Osakkeet ja osakepääoma

Sampo Oyj:n osakkeiden kokonaismäärä 31.12.2012 oli 560 000 000 osaketta, jotka jakaantuivat 558 800 000 A-sarjan sekä 1 200 000 B-sarjan osakkeeseen. Osakkeisiin liittyviä äänioikeuksia on 564 800 000 kappaletta. Kullakin A-osakkeella on yhtiökokouksessa yksi ääni ja B-osakkeella viisi ääntä.

Yhtiöjärjestyksen mukaan A-sarjan osakkeiden vähimmäismäärä on 179 000 000 ja enimmäismäärä 711 200 000 kappaletta. B-sarjan osakkeiden vähimmäismäärä on nolla (0) ja enimmäismäärä 4 800 000 kappaletta. 31.12.2012 Sampo Oyj:n osakepääoma oli 98 miljoonaa euroa (98).

Osakemäärän kehitys

Sampo Oyj, 2008–2012

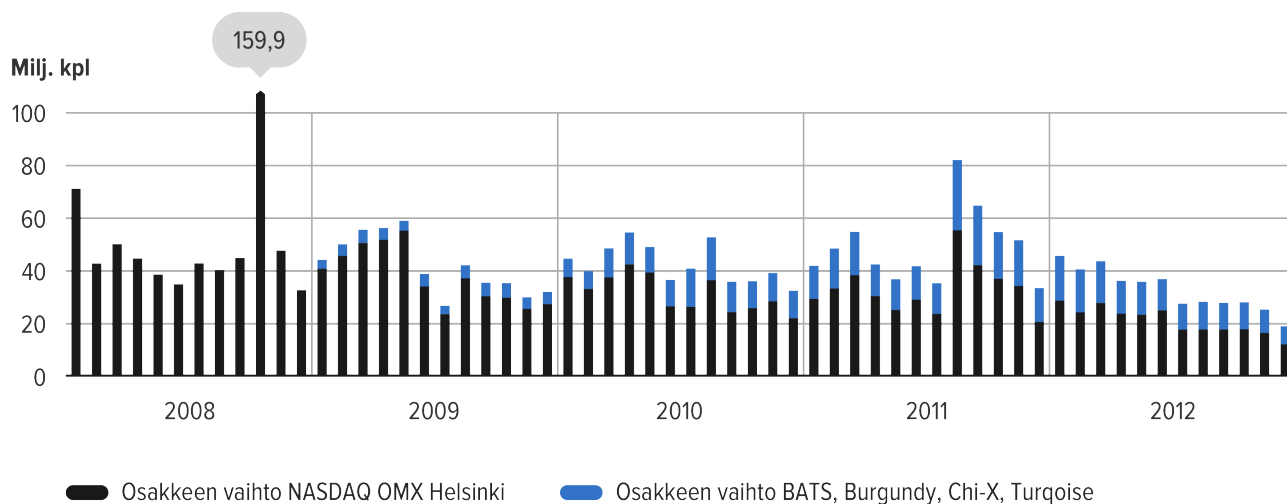
Vuosi	A-osakkeita	B-osakkeita	Yhteensä	Muutos vuoden aikana	Muutoksen syy
1.1.2008	577 330 890	1 200 000	578 530 890	-17 158 500	Takaisinostettujen osakkeiden mitätöinti (A-osake)
1.1.2009	560 172 390	1 200 000	561 372 390	ei muutoksia	
1.1.2010	560 172 390	1 200 000	561 372 390	-90 000	Takaisinostettujen osakkeiden mitätöinti (A-osake)
1.1.2011	560 082 390	1 200 000	561 282 390	-1 282 390	Takaisinostettujen osakkeiden mitätöinti (A-osake)
1.1.2012	558 800 000	1 200 000	560 000 000	ei muutoksia	
1.1.2013	558 800 000	1 200 000	560 000 000		

Sammon A-sarjan osakkeet on noteerattu NASDAQ OMX Helsingissä vuodesta 1988 alkaen. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva omistaa kaikki B-sarjan osakkeet. B-sarjan osakkeet voidaan osakkeenomistajan vaatimuksesta muuntaa A-sarjan

osakkeiksi. Tilikauden päättyessä Sampo Oyj ei omistanut omia A-sarjan osakkeitaan. Myöskään muut konserniyhtiöt eivät omistaneet emoyhtiön osakkeita.

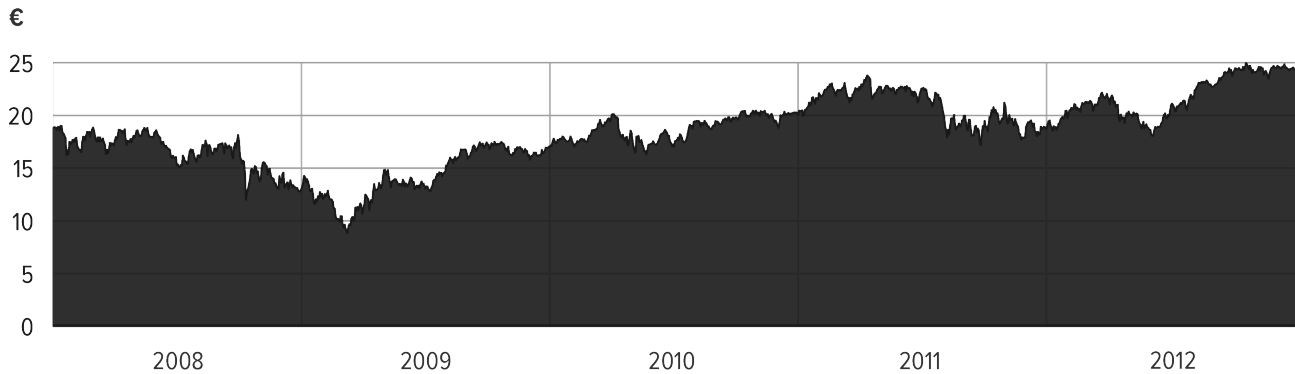
Osakkeen vaihto kuukausittain

Sampo Oyj, 2008–2012

Osakkeen hinta

Sampo Oyj, 2008–2012

Hallituksen valtuutukset

Vuoden 2012 yhtiökokous myönsi hallitukselle valtuudet hankkia Sammon omia A-sarjan osakkeita yhdessä tai useammassa erässä yhteensä enintään 50 000 000 kappaletta. Omia osakkeita voidaan hankkia muutoin kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankkiminen). Osakkeiden hankintahinta on enintään hankintahetkellä Sammon osakkeesta julkisessa kaupankäynnissä maksettava korkein hinta. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen

saakka, kuitenkin enintään 18 kuukautta yhtiökokouksen päätöksestä.

Sampo Oyj ei ostanut vuonna 2012 omia osakkeitaan. Sampo ei ole hankkinut omia osakkeitaan myöskään katsauskauden päättymisen jälkeen.

Osakkeenomistajat

Sampo Oyj:n osakkeenomistajien lukumäärä 31.12.2012 oli 82 216 eli 3 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Arvo-osuusjärjestelmään siirtämättä oli 1,3 prosenttia osakkeista.

Hallintarekisteröityjen ja ulkomaisten osakkeenomistajien omistusosuus nousi 54,65 prosenttiin (52,4) osakemäärästä ja 54,19 prosenttiin äänistä (52,0).

Omistusmääräjakauma

Sampo Oyj, 31.12.2012

Osakkeiden lukumäärä	Omistajia kpl	Omistajia %	Arvo-osuus- määrä kpl	Arvo-osuus- määrä %	Äänimäärä kpl	Ääni- määrä %
1-100	25 151	30,59	1 530 229	0,27	1 530 229	0,27
101-500	36 301	44,15	9 550 919	1,71	9 550 919	1,69
501-1 000	9 925	12,07	7 682 976	1,37	7 682 976	1,36
1 001-5 000	8 890	10,81	19 062 277	3,40	19 062 277	3,38
5 001-10 000	1 043	1,27	7 513 082	1,34	7 513 082	1,33
10 001-50 000	719	0,88	14 853 965	2,65	14 853 965	2,63
50 001-100 000	78	0,10	5 619 482	1,00	5 619 482	1,00
100 001-500 000	79	0,10	15 571 449	2,78	15 571 449	2,76
500 001-9 999 999 999	30	0,04	471 450 421	84,19	476 250 421	84,32
Yhteensä	82 216	100,00	552 834 800	98,72	557 634 800	98,73
Joista hallintarekisteröityjä	20		299 154 781	53,42	299 154 781	52,97
Odotusluettelolla yhteensä	0		0	0,00	0	0,00
Yhteistilillä			7 165 200	1,28	7 165 200	1,27
Erityistileillä yhteensä			0	0,00	0	0,00
Liikkeeseenlaskettu määrä			560 000 000	100,00	564 800 000	100,00

Alla olevassa taulukossa on esitetty hallituksen ja johtoryhmän Sampo-omistukset. Vuoden 2012 lopussa Sammon hallituksen jäsenet ja heidän lähipiirinsä omistivat suoraan tai välillisesti

11 933 741 (11 924 225) Sammon A-sarjan osaketta. Omistusten yhteenlaskettu osuus osakemäärästä ja äänioikeuksista oli 2,1 prosenttia.

Hallituksen ja johtoryhmän omistukset 31.12.2011 ja 31.12.2012

Hallitus	31.12.2011	31.12.2012
Wahlroos	11 858 555	11 861 383
Vuoria	33 794	35 017
Brunila	7 287	8 380
Grate Axén	957	2 251
Mattila	3 123	4 089
Palin-Lehtinen	5 308	4 343
Pekkarinen	7 322	8 315
Sørle	-	1 039
Taxell	7 879	8 924
Yhteensä	11 924 225	11 933 741
Hallituksen omistus liikkeellelasketuista osakkeista, %	2,1	2,1
Hallituksen äänimäärä, %	2,1	2,1

Johtoryhmä	31.12.2011	31.12.2012
Stadigh	249 346	258 108
Hestvik	21 406	-
Johansson	52 112	55 224
Lapveteläinen	227 226	234 759
Magnusson	26 329	22 232
Martinsen	19 965	22 496
Niemisvirta	45 215	48 403
Thorsrud	17 182	20 001
Vuorinen	8 953	12 161
Wennerklint	20 061	23 127
Yhteensä	687 795	696 511
Johtoryhmän omistus liikkeellelasketuista osakkeista, %	0,1	0,1
Johtoryhmän äänimäärä, %	0,1	0,1

Sammon johtoryhmän jäsenet lähipiireineen omistivat suoraan tai välillisesti 696 511 (687 795) Sammon A-sarjan osaketta. Omistusten yhteenlaskettu osuusosakemäärästä ja äänioikeuksista oli 0,1 prosenttia.

Osakkeenomistajat

Sampo Oyj, 31.12.2012

A- ja B-sarjat	Osakkeiden lukumäärä	Osakkeista %	Äänistä %
Solidium Oy	79 280 080	14,16	14,04
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Varma	47 709 421	8,52	8,45
Wahlroos Björn	11 761 383	2,10	2,08
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva*)	5 668 476	1,01	1,85
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	5 595 367	1,00	0,99
Valtion eläkerahasto	4 260 000	0,76	0,75
Kuntien eläkevakuutus	2 552 530	0,46	0,45
Schweizerische Nationalbank	2 457 137	0,44	0,44
Folketrygdfondet	1 848 262	0,33	0,33
Svenska Litteratursällskapet i Finland	1 613 600	0,29	0,29
Keskinäinen Vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	1 480 000	0,26	0,26
Odin Norden C/O Odin Forvaltning AS	1 488 881	0,21	0,20
Sijoitusrahasto Nordea Suomi	1 100 000	0,20	0,19
OP-Focus erikoissijoitusrahasto	1 030 000	0,18	0,18
Juselius Sigrid Stiftelse	846 400	0,15	0,15
OP-Delta sijoitusrahasto	820 000	0,15	0,15
SR Danske Invest Suomi sijoitusrahasto	660 867	0,12	0,12
Sijoitusrahasto SEB Finlandia	612 350	0,11	0,11
Teollisuuden Voima Oyj	610 260	0,11	0,11
Sijoitusrahasto Nordea Pro Suomi	550 000	0,10	0,10
Hallintarekisteröidyt yhteensä	299 154 781	53,42	52,97
Muut yhteensä	89 240 205	15,94	15,80
Yhteensä	560 000 000	100,00	100,00

* A-sarjan osakkeita 4 468 476 kpl ja B-sarjan osakkeita 1 200 000 kpl.

Osakeomistus sektoreittain

Sampo Oyj, 31.12.2012 (A- ja B-sarjojen osakkeet)

Sektori	Osakkeita yhteensä	%
Ulkomaiset ja hallintarekisteröidyt	306 042 294	54,65
Yritykset	91 008 729	16,25
Julkisyhteisöt	63 839 921	11,40
Kotitaloudet	62 328 934	11,13
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	16 064 840	2,87
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	13 550 082	2,42
Yhteistilillä	7 165 200	1,28
Yhteensä	560 000 000	100,0

Sampo Oyj vastaanotti 3.9.2012 arvopaperimarkkinalain 2 luvun 9 §:n mukaisen ilmoituksen, jonka mukaan Capital Group Companies, Inc:n omistamien Sammon A-osakkeiden kokonaismäärä oli ylittänyt yhden kahdeskymmenesosan (1/20) Sampo Oyj:n kaikista osakkeista ja niiden tuottamien äänten yhteismäärästä.

Capital Group Companies, Inc:iin kuuluvat Capital Research and Management Company (CRMC) ja Capital Group International, Inc.

(CGII) raportoivat aiemmin omistuksensa erillisinä Finanssivalvonnan 12.9.2007 (J No 13/230/2007) myöntämän poikkeuksen perusteella. 1.9.2012 voimaan tulleen yritysjärjestelyn seurauksena Finanssivalvonnan myöntämä poikkeus ei koske enää CRMC:tä ja CGII:tä. Tämän seurauksena Capital Group Companies, Inc. raportoi nyt omistuksensa kokonaisuudessaan. Ilmoituksen mukaan ryhmä omisti 6,48 prosenttia Sampo Oyj:n osakkeiden kokonaismäärästä ja 6,42 prosenttia niihin liittyvistä äänioikeuksista.

TALOUDELLINEN TILANNE

Sisäiset osingot

Sampo-konsernin emoyhtiö Sampo Oyj sai tytäryhtiöiltään ja osakkuusyhtiöltään Nordea Bank AB:ltä vuonna 2012 kaikkiaan 768 miljoonan euron suuruiset osingot.

If maksoi joulukuussa 2012 Sampo Oyj:lle osinkoa 544 miljoonaa euroa (SEK 4 700 miljoonaa) ja Nordea maksoi 3.4.2012 osinkoa 224 miljoonaa euroa. Mandatum Life ei maksanut emoyhtiölle osinkoa vuonna 2012.

Luottoluokitukset

Sampo-konserniin kuuluvien yhtiöiden luottoluokituksissa ei vuoden 2012 kuluessa tapahtunut muutoksia.

Yhtiö	Moody's		Standard and Poor's	
	Luokitus	Näkymä	Luokitus	Näkymä
Sampo Oyj	Baa2	Vakaa	Ei luokitusta	-
If Skadeförsäkring Ab (Ruotsi)	A2	Vakaa	A	Vakaa
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy (Suomi)	A2	Vakaa	A	Vakaa

Konsernin vakavaraisuus

Nordea Bank AB (publ):n ollessa Sampo Oyj:n osakkuusyhtiö 31.12.2009 alkaen on Sampo-konserni luokiteltu rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (2004/699) annetun lain mukaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymäksi.

Konsernin vakavaraisuus on vuonna 2012 laskettu rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta (2004/699) annetun lain kolmannen luvun mukaan. Laki perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2002/87/EY finanssiryhmittymään kuuluvien luottolaitosten, vakuutusyritysten ja sijoituspalveluyritysten lisävalvonnasta.

Sampo-konsernin vakavaraisuus

Milj. €	31.12.2012	31.12.2011
Konsernitaseen oma pääoma	10 113	8 920
Toimialakohtaiset erät	1 285	1 091
Aineettomat hyödykkeet ja toimialakohtaiset vähennykset	-2 518	-2 545
Osingot	-756	-672
Ryhmittymän omat varat, yhteensä	8 125	6 794
Omien varojen vaatimukset, yhteensä	4 767	4 902
Ryhmittymän vakavaraisuus	3 358	1 892
Ryhmittymän vakavaraisuussuhde (Omat varat suhteessa minimivaatimuksiin, %)	170,4	138,6

Konsernin vakavaraisuussuhde (ryhmittymän omat varat suhteessa minimivaatimukseen) kasvoi huomattavasti vuoden 2012 aikana ja oli vuoden lopussa 170,4 prosenttia (138,6). Kasvu johtui lähinnä Sampo-konsernin oman pääoman kasvusta ja Nordean voimakkaasta pääoman kerryttämisestä. Muutokset muissa erissä olivat melko pieniä.

Edellä esitetyn ryhmittymän vakavaraisuustarkastelun lisäksi Sampo-konsernissa pääomitusta arvioidaan sisäisesti vertaamalla riskeihin vaadittavaa pääomaa käytettävissä oleviin pääomiin. Riskeihin vaadittavan pääoman arviointi perustuu taloudelliseen pääomaan, jonka konserniyhtiöt määrittävät mitattavissa oleville riskeille 99,5 prosentin luottamustasolla ja yhden vuoden horisontilla. Tämän lisäksi yhtiöt arvioivat pääomatarpeensa

sellaisien riskien varalta, jotka eivät ole mitattavissa. Näitä ovat esimerkiksi toimintaympäristöön liittyvät riskit.

Käytettävissä oleva pääoma (Adjusted Solvency Capital) sisältää vakavaraisuuspääoman ja lisäksi muita tappioiden kattamiseen käytettävissä olevia eriä kuten vastuuvelan

diskonttausvaikutuksen ja muita vakavaraisuuspääomaan kuulumattomia eriä.

Taloudellisen pääoman vaatimus Sampo-konsernin toiminnalle 31.12.2012 oli 4 560 miljoonaa euroa (4 374) ja käytettävissä oleva pääoma (Adjusted Solvency Capital) oli 8 197 miljoonaa euroa (7 262).

Velkarahoitus

Sampo Oyj:llä oli velkarahoitusta vuoden 2012 lopussa 2 162 miljoonaa euroa ja korkoa kerryttäviä omaisuuseriä pankkitalletukset mukaan lukien 1 048 miljoonaa euroa. Nettovelka supistui vuoden 2012 aikana 1 113 miljoonaan euroon (1 208). Sampo Oyj:n bruttovelka 31.12.2012 oli 32 prosenttia (35) yhtiön omasta pääomasta.

Joulukuun 2012 lopussa Sampo Oyj:n taseessa olleet rahoitusvelat koostuivat 1 710 miljoonan euron (1 677) senior-ehtoista joukkovelkakirjalainoista ja 451 miljoonan euron (652) arvoista liikkeeseen lasketuista yritystodistuksista. Sampo Oyj:n velan keskikorko 31.12.2012 oli 2,33 prosenttia (3,73).

Helmikuussa 2012 Sampo Oyj laski Euro Medium Term Note -ohjelman puitteissa liikkeeseen 5-vuotisen senioriehtoisen 500 miljoonan euron suuruisen joukkovelkakirjalainan ja osti myös takaisin 250 miljoonalla eurolla huhtikuussa 2009 liikkeeseen laskettua 6,339% 2012 -seniorilainaa. Huhtikuussa Sampo Oyj maksoi takaisin edellä mainitusta lainasta jäljellä olleen 355 miljoonaa euroa. Toukokuussa 2012 Sampo Oyj lisäsi 3,25% 2014 -seniorilainan nimellistä arvoa 200 miljoonasta eurosta 300 miljoonaan euroon. Viimeisellä vuosineljänneksellä liikkeeseen laskettujen yritystodistusten määrää supistettiin vähitellen poikkeuksellisen vahvan maksuvalmiustilanteen takia. Liikkeeseen lasketut seniorilainat, yritystodistukset ja private placementit on esitetty alla olevassa taulukossa.

Liikkeelle lasketut velkainstrumentit

Sampo Oyj, 31.12.2012

Velkainstrumentti	Korkokuponki	Swap	Kokonaiskorko	Eräpäivä
Senior Bond 4 000 milj. SEK	Stibor 3M+1,50 %		2,8680 %	16.9.2013
Senior Bond 300 milj. euroa	4,2500 %	Euribor 3M + 1,4727 %	1,6627 %	22.2.2016
Senior Bond 300 milj. euroa	3,2500 %		3,0377 %	3.10.2014
Senior Bond 500 milj. euroa	4,2500 %	Euribor 3M + 2,7910 %	2,9810 %	27.2.2017
Yritystodistukset 451 milj. euroa	EURIBOR + Marginaali		0,9112 %	3M
Private Placements 149 milj. euroa			2,6412 %	
Yhteensä 2 162 milj. euroa			2,3271 %	

Tasapainottaakseen konsernitason riskejä Sampo Oyj sitoo velkarahoituksensa lyhyisiin korkoihin ja laskee liikkeeseen velkansa euromääräisenä tai Ruotsin kruunumääräisenä. Tavoitellun velkarakenteen saavuttamiseksi käytetään koronvaihtosopimuksia. Nämä johdannaiset arvostetaan

tuloslaskelmassa käypään arvoon, vaikka ne taloudellisesti vastaavat velkojen maturiteetteja. Tämän seurauksena Sampo Oyj säilyttää joustavuuden tarpeen vaatiessa säätää johdannaispositiotaan, mutta hintana on Omistusyhteisö-segmentin rahoituskulujen lisääntynyt volatiileetti.

Sampo Oyj:n pääasiallisena tavoitteena on ylläpitää hajautettua velkarakennetta ja vahvaa likviditeettiä, jotta yhtiö kykenee järjestämään rahoitusta strategiaan hankkeisiin tarpeen mukaan. Vahva likviditeetti ja kyky hankkia rahoitusta ovat keskeisiä tekijöitä Sampo-konsernin strategisen joustavuuden ylläpidossa.

Lisätietoja Sampo-konsernin liikkeeseen laskemista lainoista on luettavissa osoitteessa www.sampo.com/velkarahoitus.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Näkymät vuodelle 2013

Sampo-konsernin liiketoiminta-alueiden odotetaan raportoivan hyvän toiminnallisen tuloksen vuonna 2013. Markkina-arvoiset tulokset ovat kuitenkin varsinkin henkivakuutustoiminnassa vahvasti sidoksissa pääomamarkkinoiden kehitykseen. Matala korkotaso luo lisäksi haastavan ympäristön erääntyvien korkosijoitusten uudelleen sijoittamiseen.

Vuoden 2012 erinomaisen yhdistetyn kulusuhteen valossa odotetaan vahinkovakuutustoiminnan vuonna 2013 selvästi alittavan pitkän aikavälin tavoitteensa mukaisen alle 95 prosentin yhdistetyn kulusuhteen. Nordean vaikutuksen konsernin tulokseen odotetaan olevan huomattava.

Konsernin suurimmat riskit ja epävarmuustekijät lyhyellä aikavälillä

Sampo-konserni altistuu päivittäisessä liiketoiminnassaan useille riskeille. Finanssialalla toimivan Sammon kannattavuuteen ja sen vaihteluihin vaikuttavat merkittävimmin markkina-, luotto- ja vakuutusriskit. Niiden osuudet konsernin taloudellisen pääoman vaateesta ovat normaalitasollaan. Markkinariskin osuus on 40 prosenttia, luottoriskin 35 prosenttia ja vakuutusriskin 13 prosenttia.

Liiketoimintaympäristön äkilliset muutokset tai merkittävät ennalta arvaamattomat tapahtumat voivat vaikuttaa Sampo-konsernin kannattavuuteen. Epäsuotuisat rakenteelliset ja makrotaloudelliset kehityssuunnat, kuten nykyinen Euroopan kriisi, ja hidas talouskasvu voivat kärjistyessään vaikuttaa konsernin toimintaan epädullisesti. Mahdollisia vaikutuksia lieventää kuitenkin se, että Sampo-konsernin yhtiöt eivät omista vaikeuksissa olevien valtioiden velkakirjoja ja konsernin sijoitukset Pohjoismaiden ulkopuolisiin pankkeihin ovat pieniä.

VOITONJAKOEHDOTUS

Sampo-konsernin voitonjakopolitiikan mukaisesti maksettujen osinkojen kokonaismäärä on kunakin vuonna vähintään 50 prosenttia konsernin nettotuloksesta (pl. poikkeuserät). Osingonjaon lisäksi yhtiö voi ostaa omia osakkeitaan.

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 6 694 652 272,86 euroa, josta tilikauden voitto on 737 122 584,60 euroa.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle osinkoa maksettavaksi 1,35 euroa yhtiön 560 000 000 osakkeelle. Maksettavien osinkojen yhteismäärä on 756 000 000,00 euroa. Loput varoista jätetään omaan pääomaan.

Osinko maksetaan osakkeenomistajalle, joka on osingonmaksun täsmäytyspäivänä 23.4.2013 rekisteröitynä Euroclear Finland Oy:n pitämään osakasluetteloon. Hallitus ehdottaa, että osinko maksetaan 30.4.2013.

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

SAMPO OYJ
Hallitus

TUNNUSLUVUT

Konsernin yhteiset tunnusluvut		2012	2011	2010	2009	2008
Voitto ennen veroja	Milj. e	1 616	1 228	1 320	825	870
Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin)	%	19,5	7,7	21,8	55,7	-32,4
Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin)	%	9,1	3,7	10,0	18,6	-7,4
Omavaraisuusaste	%	31,6	29,7	29,8	28,6	21,9
Konsernin vakavaraisuus ¹⁾	Milj. e	3 358	1 892	3 038	2 315	2 656
Konsernin vakavaraisuussuhde ¹⁾	%	170,4	138,6	167,1	158,3	433,6
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		6 823	6 874	6 914	7 311	7 145

Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut

		2012	2011	2010	2009	2008
Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	4 698	4 414	4 189	3 888	4 057
Vakuutusmaksutuotot	Milj. e	4 363	4 094	3 894	3 643	3 807
Voitto ennen veroja	Milj. e	858	636	707	644	549
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (RoE)	%	36,2	12,4	39,8	53,2	-0,8
Riskisuhde ²⁾	%	65,9	68,4	69,1	68,0	68,1
Toimintakulusuhde ²⁾	%	23,3	23,5	23,7	24,1	23,7
Vahinkosuhde ilman perustekorkokulua ²⁾	%	72,1	74,7	75,6	74,6	74,4
Liikekulusuhde ²⁾	%	17,1	17,3	17,2	17,6	17,4
Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua	%	89,3	92,0	92,8	92,1	91,8
Vakavaraisuuspääoma (IFRS) ^{*)}	Milj. e	3 485	3 080	3 373	2 943	2 221
Vastuuvelasta (IFRS) ^{*)}	%	35,4	34,2	38,2	36,3	29,8
Vastuunkantokyky ^{*)}	%	77,4	72,4	79,5	77,3	65,7
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		6 225	6 299	6 392	6 807	6 655

^{*)} Perustuvat If-alakonsernin tilinpäätökseen.

Henkivakuutustoiminnan tunnusluvut

Vakuutusmaksutulo ennen jälleenvakuuttajien osuutta	Milj. e	983	854	1 117	809	536
Voitto ennen veroja	Milj. e	136	137	142	121	140
Oman pääoman tuotto käyvin arvoin (RoE)	%	28,5	-11,7	36,2	97,6	-68,8
Liikekustannussuhde	%	113,9	109,1	112,1	111,0	113,1
Vakavaraisuuspääoma (IFRS)	Milj. e	1 389	1 046	1 335	927	382
Vastuuvelasta (IFRS)	%	27,6	20,9	25,7	18,5	7,8
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		545	521	470	450	437

Omistusyhteisön tunnusluvut

Voitto ennen veroja	Milj. e	623	456	474	36	180
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä		53	54	52	54	53

Osakekohtaiset tunnusluvut

		2012	2011	2010	2009	2008
Osakekohtainen tulos	euro	2,51	1,85	1,97	1,14	1,18
Osakekohtainen tulos, ml. muut laajan tuloksen erät	euro	3,31	1,22	3,22	5,88	-3,52
Osakekohtainen oma pääoma	euro	18,06	15,93	15,83	13,56	8,25
Osakekohtainen substanssi	euro	17,55	14,05	17,79	14,63	8,28
Osakekohtainen osinko ³⁾	euro	1,35	1,2	1,15	1	0,8
Osinko/tulos	%	53,8	64,9	58,4	87,7	67,8
Efektiiivinen osinkotuotto	%	5,5	6,3	5,7	5,9	6,0
Hinta/voitto -suhde (PE-luku)		9,7	10,4	10,2	14,9	11,2
Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	560 000	560 000	561 282	561 282	561 372
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	560 000	560 863	561 321	561 370	569 442
Osakkeiden painotettu keskim. lkm laimentavat osakkeet huomioituna	1 000 kpl	560 000	560 863	561 321	561 370	569 442
Osakekannan markkina-arvo	Milj. e	13 630	10 735	11 254	9 553	7 433

A-sarja:

Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	558 800	558 800	560 082	560 082	560 172
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	558 800	559 663	560 121	560 170	568 242
Osakkeiden painotettu keskim. lkm laimentavat osakkeet huomioituna	1 000 kpl	558 800	559 663	560 121	560 170	568 242
Painotettu keskim. kaupantekokurssi	euro	21,43	20,63	18,46	13,84	15,96
Antioikaistu ylin kurssi	euro	25,04	23,9	20,71	17,72	19,3
Antioikaistu alin kurssi	euro	17,91	16,85	16,13	8,63	11,42
Antioikaistu viimeinen kaupantekokurssi	euro	24,34	19,17	20,05	17,02	13,24
Osakkeen pörssivaihto tilikaudella	1 000 kpl	252 821	399 759	381 863	452 367	650 816
Osakkeen suhteellinen pörssivaihto	%	45,2	71,4	68,2	80,8	114,5

B-sarja:

Osakkeiden antioikaistu lkm 31.12.	1 000 kpl	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lkm	1 000 kpl	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200

¹⁾ Nordean tultua Sammon osakkuusyhtiöksi 31.12.2009 muuttui Sampo-konserni rahoitus- ja vakuutusyhtyrühmittymien valvonnasta annetun lain (2004/699) mukaiseksi rahoitus- ja vakuutusyhtyrühmittymäksi. Konsernin vakavaraisuus on vuosina 2009 - 2012 määrätty lain kolmannen luvun mukaisesti. Vuonna 2008 vakavaraisuus on laskettu vakuutusyhtyrühmittymän mukautetun vakavaraisuuden laskentaa koskevan sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1106/2000) mukaisesti. Vakavaraisuus on Finanssivalvonnan suostumuksella määrätty konsernitilinpäätöksen perusteella.

²⁾ Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut on laskettu toimintokohtaisten kulujen pohjalta, eikä niitä siksi voida johtaa suoraan sulautetusta tuloslaskelmakaavasta.

³⁾ Hallituksen ehdotus yhtiökokoukselle tilikaudelta 2012.

Tunnuslukuja laskettaessa veroina on otettu huomioon tilikauden tulosta vastaava vero. Kiinteistöjen arvostuserot laskennallisella verovelalla vähennettynä on otettu huomioon laskettaessa kokonaispääoman tuottoa, oman pääoman tuottoa, omavaraisuusastetta sekä osakekohtaista substanssia. Lisäksi kokonaispääoman tuottoa sekä oman pääoman tuottoa laskettaessa on otettu huomioon muut laajan tuloksen erät. Osakekohtaista substanssia laskettaessa on huomioon otettu myös konsernin arvostuserot osakkuusyhtiöt Nordeasta ja Topdanmarkista.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tunnusluvut on laskettu valtiovarainministeriön asetuksen ja sitä tarkentavan Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelman mukaisesti. Konsernin vakavaraisuus on laskettu rahoitus- ja vakuutusyhtyrhythmittymien valvonnasta annetun lain kolmannen luvun mukaisesti konsolidointimenetelmällä.

Konsernin yhteiset tunnusluvut

Voitto ennen veroja

Vahinkovakuutuksen voitto ennen veroja + henkivakuutuksen voitto ennen veroja
+ omistusyhteisön voitto ennen veroja ± konsernin tulosvaikutteiset eliminoinnit

Vahinko- ja henkivakuutus

+ vakuutusmaksutulo
+ sijoitustoiminnan nettotuotot
+ liiketoiminnan muut tuotot
- korvaukset
- vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos
- henkilöstökulut
- liiketoiminnan muut kulut
- rahoituskulut
+/- osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista

Omistusyhteisö

+ sijoitustoiminnan nettotuotot
+ liiketoiminnan muut tuotot
- henkilöstökulut
- liiketoiminnan muut kulut
- rahoituskulut
+/- osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

+ kauden laaja tulos
+ sijoitusten arvostuserojen muutos laskennallisen verovelan
vähentämisen jälkeen _____ x 100 %
+ oma pääoma yhteensä
+ sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
(vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Kokonaispääoman tuotto (käyvin arvoin), %

+ liikevoitto
+ muut laajan tuloksen erät ennen veroja
+ korkokulut ja muut rahoituskulut
+ vastuuvelan perustekorko
+ sijoitusten arvostuserojen muutos x 100 %
+ taseen loppusumma
- sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka
+ sijoitusten arvostuserot
(vuoden alun ja lopun keskiarvo)

Omavaraisuusaste (käyvin arvoin), %

+ oma pääoma yhteensä
+ sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen x 100 %
+ taseen loppusumma
+ sijoitusten arvostuserot

Konsernin vakavaraisuus

+ oma pääoma yhteensä
+ toimialakohtaiset erät
- aineettomat hyödykkeet ja toimialakohtaiset vähennykset
omat varat yhteensä

- omien varojen vaatimukset yhteensä
konsernin vakavaraisuus

Konsernin vakavaraisuussuhde, %

omat varat x 100 %
omien varojen vaatimukset

Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä

Keskiarvo kuukausien lopun henkilökuntamääristä oikaistuna osa-aikaisesti palveluksessa olleiden henkilöiden osalta.

Vahinkovakuutustoiminnan tunnusluvut

Voitto ennen veroja

Kaava on esitetty edellä konsernin yhteisten tunnuslukujen yhteydessä.

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

Kaava on esitetty edellä konsernin yhteisten tunnuslukujen yhteydessä.

Riskisuhde, %

+ korvauskulut
- korvausten käsittelykulut _____ x 100 %
vakuutusmaksutuotot

Toimintakulusuhde, %

+ liikeykulut
+ korvausten käsittelykulut _____ x 100 %
vakuutusmaksutuotot

Vahinkosuhde, %

korvauskulut _____ x 100 %
vakuutusmaksutuotot

Vahinkosuhde ilman perustekorkokulua, %

korvauskulut ilman perustekorkokulua _____ x 100 %
vakuutusmaksutuotot

Liikekulusuhde, %

liikeykulut _____ x 100 %
vakuutusmaksutuotot

Yhdistetty kulusuhde, %

vahinkosuhde + liikekulusuhde

Yhdistetty kulusuhde ilman perustekorkokulua, %

vahinkosuhde ilman perustekorkokulua + liikekulusuhde

Vakavaraisuuspääoma (IFRS)

- + oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
- ± sijoitusten arvostuserot
- aineettomat hyödykkeet
- + pääomalainat
- lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvat laskennalliset verot
- ± muut asetuksella säädetyt erät

Vakavaraisuuspääoma % vastuuvastausta (IFRS)

- + vakavaraisuuspääoma _____ x 100 %
- + velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista
- jälleenvakuuttajien osuus vakuutusveloista

Vastuunkantokyky (IFRS), %

- $\frac{\text{vakavaraisuuspääoma}}{\text{vakuutusmaksutuotot 12 kuukaudelta}} \times 100 \%$

Henkivakuutustoiminnan tunnusluvut

Voitto ennen veroja

Kaava on esitetty edellä konsernin yhteisten tunnuslukujen yhteydessä.

Oman pääoman tuotto (käyvin arvoin), %

Kaava on esitetty edellä konsernin yhteisten tunnuslukujen yhteydessä.

Liikekustannussuhde, %

- + liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta
- + korvausten selvittelykulut _____ x 100 %
- kuormitustulo

Vakavaraisuuspääoma (IFRS)

- + oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
- ± sijoitusten arvostuserot
- aineettomat hyödykkeet
- + pääomalainat
- lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvat laskennalliset verot
(sis. käyvän arvon rahaston sekä voittovarojen laskennalliset verot)
- ± muut asetuksella säädetyt erät

Vakavaraisuuspääoma % vastuuvélasta (IFRS)

- + vakavaraisuuspääoma _____ x 100 %
- + velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista
- jälleenvakuuttajien osuus vakuutusveloista
- 75% sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten veloista

Osakekohtaiset tunnusluvut

Osakekohtainen tulos

emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva tilikauden voitto
osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osakekohtainen tulos ml. käyvän arvon rahaston muutos

emoyhtiön osakkeiden omistajille kuuluva laaja tulos
osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osakekohtainen oma pääoma

oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)
osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekohtainen substanssi

- + oma pääoma (emoyhtiön omistajien osuus)
- + noteeratun osakkuusyhtiön arvostusero konsernissa
- ± sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen
- osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekohtainen osinko, %

tilikaudelta jaettu osinko _____ x 100 %
osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osinko tuloksesta, %

$$\frac{\text{osakekohtainen osinko}}{\text{osakekohtainen tulos}} \times 100 \%$$

Efektiivinen osinkotuotto, %

$$\frac{\text{osakekohtainen osinko}}{\text{osakkeen antioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \times 100 \%$$

Hinta/voitto-suhde (P/E-luku)

$$\frac{\text{osakkeen antioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}}{\text{osakekohtainen tulos}}$$

Osakekannan markkina-arvo

osakkeiden lukumäärä tilikauden viimeisenä päivänä x tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

Osakkeiden suhteellinen pörssivaihto, %

$$\frac{\text{pörssin kautta vaihdettujen osakkeiden lukumäärä}}{\text{osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä}} \times 100 \%$$

RISKIENHALLINTA

71	SAMPO-KONSERNIN OHJAUSMALLI
73	SAMPO-KONSERNIN TOIMINTA, RISKIT JA ANSAINTALOGIIKKA
79	RISKIENHALLINTAPROSESSI SAMPO-KONSERNIN YHTIÖISSÄ
81	Riskienhallinnan hallintorakenne
86	Riskien, pääoman ja tuottojen välinen tasapaino
88	VAKUUTUSRISKIT
88	Vahinkovakuutusriskit
94	Henkivakuutusriskit
101	MARKKINARISKIT
101	ALM-riskit
103	Sijoitusomaisuuden riskit
110	LUOTTORISKIT
116	LIKVIDITEETTIRISKIT
119	OPERATIIVISET RISKIT
121	Operatiivisten riskien hallinta If Vahinkovakuutuksessa
121	Operatiivisten riskien hallinta Mandatum Lifessa
122	KONSERNITASOISET RISKIT

127 PÄÄOMITUS

128 Pääomitus konsernitasolla

132 Pääomitus tytäryhtiötasolla

134 Pääomituksen herkkyyssanalyysi

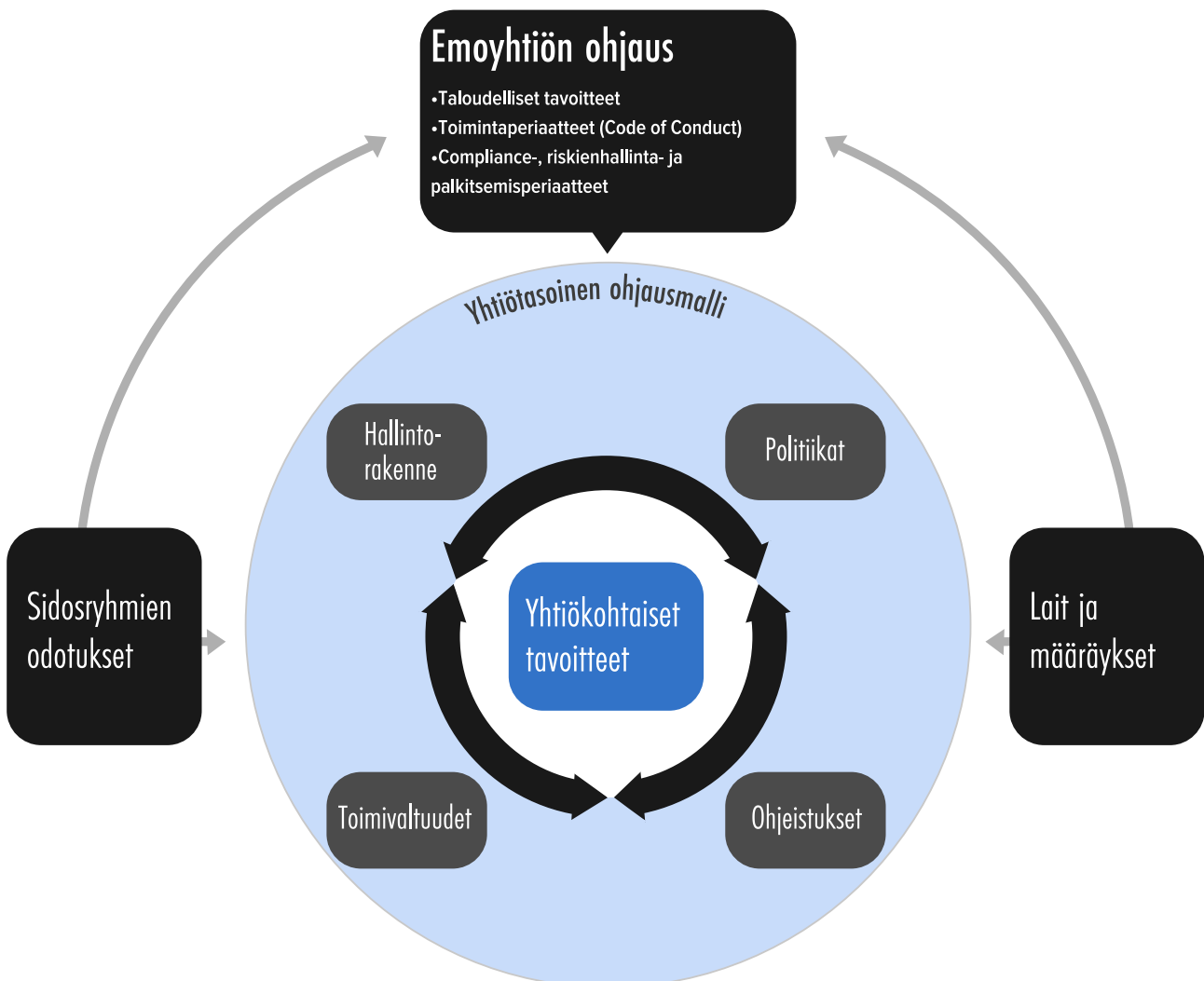
135 RISKIENHALLINTAPROSESSIN KEHITYSNÄKYMÄT

SAMPO-KONSERNIN OHJAUSMALLI

Sampo-konsernin ohjausmalli on suoraviivainen ja yksinkertainen. Konsernin emoyhtiö Sampo Oyj ohjaa tytäryhtiöitä asettamalla niille pääoman tuottotavoitteet sekä asettamalla toiminnalle reunaehdot, joiden mukaisesti tytäryhtiöt järjestävät toimintansa itsenäisesti oman toimintansa erityispiirteet huomioon ottaen. Tytäryhtiöt keskittyvät omaan liiketoimintaansa hallitustensa valvomana.

Emoyhtiö Sampo Oyj tarkastelee konsernia sekä yhtiötasolla että konsernitason. Tytäryhtiöiden raportointi Sampo Oyj:n toimielimille keskittyy erityisesti riskien, pääomituksen ja kannattavuuden tasapainoon. Konsernitason raportoinnin keskeisiä painopistealueita ovat konserniyhtiöiden toiminnasta mahdollisesti syntyvät keskittymät sekä konsernin pääomitus- ja likvideettiasema. Sampo-konsernin ohjausmalli on esitetty kuvassa Havainnollistava kaavio Sampo-konsernin ohjausmallista.

Havainnollistava kaavio Sampo-konsernin ohjausmallista

Emoyhtiön ohjaus

Emoyhtiön hallitus päättää tytäryhtiöiden oman pääoman tuottotavoitteet, jotka ovat tällä hetkellä 17,5 prosenttia sekä If Vahinkovakuutukselle että Mandatum Lifelle. Lisäksi If Vahinkovakuutuksen pitkän aikavälin tavoitteena on ylläpitää alle 95 prosentin yhdistettyä kulusuhdetta.

Pääomituksen perustana on sisäisesti arvioitu taloudellisen pääoman määrä, joka kuvastaa yhtiön mitattaviin riskeihin sitoutuvaa pääomaa. Lisäksi pääomituksen arvioinnissa otetaan huomioon se, kuinka riskillisenä yhtiön toimintaympäristö nähdään. Pääomitukseen vaikuttavat myös tytäryhtiöiden luottoluokitustavoitteet, joista tärkein on If Vahinkovakuutuksen tavoitteeksi asetettu A-luottoluokitus. Nämä kolme näkökulmaa yhdessä viranomaisten asettamien pääomavaatimusten kanssa vaikuttavat keskeisesti siihen, mitä pääomitusastoa pidetään kullekin tytäryhtiölle riittävänä ja minkä suuruisia osinkoja tytäryhtiöt jakavat emoyhtiölle. Sampo-konsernissa operatiivisen toiminnan kannalta ylimääräinen pääoma pidetään emoyhtiö Sampo Oyj:ssä, joka pääomittaa tytäryhtiöitä tarvittaessa likvidien varojensa turvin.

Emoyhtiön hallitus päättää keskeisistä tytäryhtiöiden riskienhallintaan liittyvää toimintaa ohjaavista pääperiaatteista, joista merkittävimmät ovat toimintaperiaatteet (Code of Conduct), riskienhallinnan periaatteet, palkitsemisperiaatteet ja compliance-periaatteet. Sampo Oyj:n hallituksen päätöksiin yleisesti ja siten myös emoyhtiön antamaan ohjeistukseen vaikuttavat edellä mainittujen ohjeistusten ohella myös ulkoinen normiperusta ja eri sidosryhmien odotukset Sampo-konsernin toiminnasta.

Eri sidosryhmät vaikuttavat tai pyrkivät vaikuttamaan Sampo-konsernin toimintaan. Alla on lueteltu esimerkkejä Sampo-konsernin sidosryhmistä sekä kuvattu yleisesti kyseisten sidosryhmien ja Sampo-konsernin välistä vuorovaikutusta:

Konsernissa noudatetaan ja seurataan tarkasti **lakeja ja muita viranomaismääräyksiä**.

Viranomaisten lisäksi ainakin kolmella erilaisella intressiryhmällä on odotuksia Sampo-konsernin toiminnalle. Kyseisiin odotuksiin suhtaudutaan avoimesti, mutta niiden merkitys toiminnan kannalta arvioidaan Sampo-konsernissa aina sisäisesti.

Markkinoita edustavien tahojen kanssa ylläpidetään jatkuvaa keskustelua ja kyseisten tahojen näkemykset muun muassa laadukkaista toiminnoista, riskinotosta ja pääomituksesta ovat tekijöitä, jotka vaikuttavan toimintojen järjestämiseen.

Sampo-konsernissa seurataan tarkasti **yritysmailman** itsesääätelyä ja **pankki- ja vakuutusalan** parhaita käytäntöjä. Itsesääätely ja toimialan parhaat käytännöt huomioidaan omaa toimintaa kehitettäessä.

Sampo-konsernissa seurataan lisäksi **muiden intressiryhmien** odotuksia ja suosituksia koskien konsernin toimintaa. Nämä näkökulmat arvioidaan ja siten ne mahdollisesti vaikuttavat vähitellen konsernin toimintaan ja sen järjestämiseen.

Tytäryhtiöiden toiminta

Sampo-konsernin tytäryhtiöt päättävät itsenäisesti oman toimintansa hallintorakenteesta sekä eri osa-alueiden tarkemmista poliitikoista, limiiteistä, toimivaltuuksista ja ohjeistuksista emoyhtiön määrittämiä keskeisiä toimintaa ohjaavia periaatteita noudattaen. Tytäryhtiöiden operatiivinen johto koostuu pääosin vakuutusalan pitkäaikaisista ammattilaisista. Täydentävää sijoitustoiminta-, talous-, riski- ja pääomitusosaamista sekä yritysjärjestelyjen osaamista toimintaan tuovat tytäryhtiöiden hallitusten jäsenet, jotka ovat pääasiallisesti emoyhtiö Sampo Oyj:n ylempään johtoon kuuluvia henkilöitä. Eri komiteoiden ja toimielinten jäsenet edustavat liiketoiminnan ja muiden toimintojen osaamista. Tytäryhtiöiden toimintaa valvovat kyseisen tytäryhtiön eri toimielimet ja viimekädessä hallitus.

Koska emoyhtiössä laaditaan ainoastaan toimintaa koskevat pääperiaatteet, tytäryhtiöiden johdolla on valta ja vastuu huomioida tytäryhtiön oman toiminnan erityispiirteet yhtiökohtaisissa poliitikoissa ja ohjeistuksissa. Viranomaisvaatimukset ja sidosryhmien odotukset vaikuttavat luonnollisesti myös suoraan tytäryhtiöiden toiminnan järjestämiseen.

Operatiivisella tasolla tytäryhtiöt keskittyvät vakuutustoiminnan tehokkaaseen järjestämiseen. Sijoituksia hallinnoidaan tytäryhtiöiden hallitusten hyväksyminen sijoituspolitiikkojen mukaisesti. Tämän lisäksi emoyhtiö koordinoi talous- ja riskienhallintatoimintoja, vaikka tytäryhtiöt toteuttavat suurimman osan käytännön toimenpiteistä. Emoyhtiö Sampo Oyj hallinnoi keskitetysti sijoittajasuhteita.

Toiminnan valvonta konsernitasolla

Sen lisäksi, että emoyhtiön työntekijät osallistuvat tytäryhtiöiden hallitustyöskentelyyn, emoyhtiö Sampo Oyj:ssä seurataan ja analysoidaan tytäryhtiöiden ja osakkuusyhtiö Nordea Bank AB:n toimintaa kunkin yhtiön raportoinnin perusteella. Nordea Bank AB:n osalta tieto perustuu kuitenkin julkisesti saatavilla olevaan materiaaliin ja on siten vähemmän yksityiskohtaista. Tytäryhtiöitä koskeva raportointi Sampo Oyj:n hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle perustuu valtaosin tytäryhtiöiden tuottamaan raportointiin ja näitä täydentäviin emoyhtiön laatimiin yhtiökohtaisiin analyysiin.

Lisäksi emoyhtiössä ennustetaan ja analysoidaan konserniyhtiöiden tulosta, riskejä ja pääomitusta yhtenäisiin skenaarioihin perustuen ennusteiden muodostamiseksi liiketoiminta-portfolion tasolla. Konsernitasoisen analysoinnin edistämiseksi emoyhtiö antaa tytäryhtiöille tarvittaessa palautetta näiden raportointiprosesseihin liittyen.

Emoyhtiö Sampo Oyj vastaa omia toimintojaan koskevasta raportoinnista sekä koko konsernin riskikeskittymiä ja pääomitusta koskevasta raportoinnista. Sampo Oyj:n hallitus

päittää kyseisiin tietoihin perustuen konsernin pääomituksesta sekä emoyhtiön velkarakenteesta ja likviditeettivaroista. Sampo Oyj:n pääasiallisena tavoitteena on ylläpitää maltillista velkarakennetta ja vahvaa likviditeettiä jotta yhtiö kykenee järjestämään rahoitusta strategiaan hankkeisiin tarpeen mukaan. Vahva likviditeetti ja kyky hankkia rahoitusta ovat keskeisiä tekijöitä Sampo-konsernin strategisen joustavuuden ylläpidossa.

Yhteenveto Sampo-konsernin toimintamallista

Sampo-konsernin toimintamallin keskeiset tekijät ovat seuraavat; (i) emoyhtiö Sampo Oyj asettaa tytäryhtiöiden toiminnalle keskeiset tavoitteet ja reunaehdot, (ii) tytäryhtiöiden johto voi keskittyä vakuutusliiketoimintaan, koska emoyhtiöllä on aktiivinen rooli tytäryhtiöiden sijoitus- ja sijoittajasuhdetoiminnassa, pääomituksessa ja yritysjärjestelyihin liittyvissä toiminnoissa, (iii) Sampo Oyj analysoi konsernia liiketoimintaportfoliona ja on tarvittaessa aktiivinen konsernin pääomitukseen ja riskeihin sekä emoyhtiön pääomarakenteeseen ja likviditeettiin liittyvissä kysymyksissä.

SAMPO-KONSERNIN TOIMINTA, RISKIT JA ANSAINTALOGIIKKA

Sampo-konserni toimii kolmella liiketoiminta-alueella. Vahinkovakuutus- ja henkivakuutustoimintaa harjoittavat emoyhtiö Sampo Oyj:n täysin omistamat tytäryhtiöt If Skadeförsäkring Holding AB (publ) sekä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö. Vakuutustoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden lisäksi konsernin emoyhtiö Sampo Oyj omisti 31.12.2012 21,25 prosenttia Nordea Bank AB (publ):sta, jonka kautta Sampo-konserni on mukana pankkitoiminnassa ja altistuu pankkitoiminnan riskeille. Nordea on Sampo Oyj:n osakkuusyhtiö ja vaikuttaa siten konsernin tulokseen ja riskeihin merkittävästi. Nordea toimii kuitenkin itsenäisesti eikä sen riskienhallintaa käsitellä Sampo-konsernin vuosikertomuksessa.

Pohjoismaisena vakuutus konsernina If Vahinkovakuutus tarjoaa maantieteellisesti hajaantuneella alueella vakuutusturvaa, joka kattaa monenlaisia riskejä laajalle joukolle yksityishenkilöitä ja yrityksiä. If Vahinkovakuutus tarjoaa vakuutuksia pääasiassa Pohjoismaissa ja Baltian maissa sekä pohjoismaisille asiakkaille, jotka toimivat myös Pohjoismaiden ulkopuolella. Maantieteellisen hajautuksen lisäksi yhtiön liiketoiminta on hyvin hajautunutta eri

vakuutuslajeille. Mandatum Life toimii Suomessa ja Baltian maissa tarjoten säästö- ja eläkevakuutuksia henkivakuutuskomponentilla sekä vakuutuksia, jotka kattavat kuolevuus-, sairastavuus- ja työkyvyttömyysriskit.

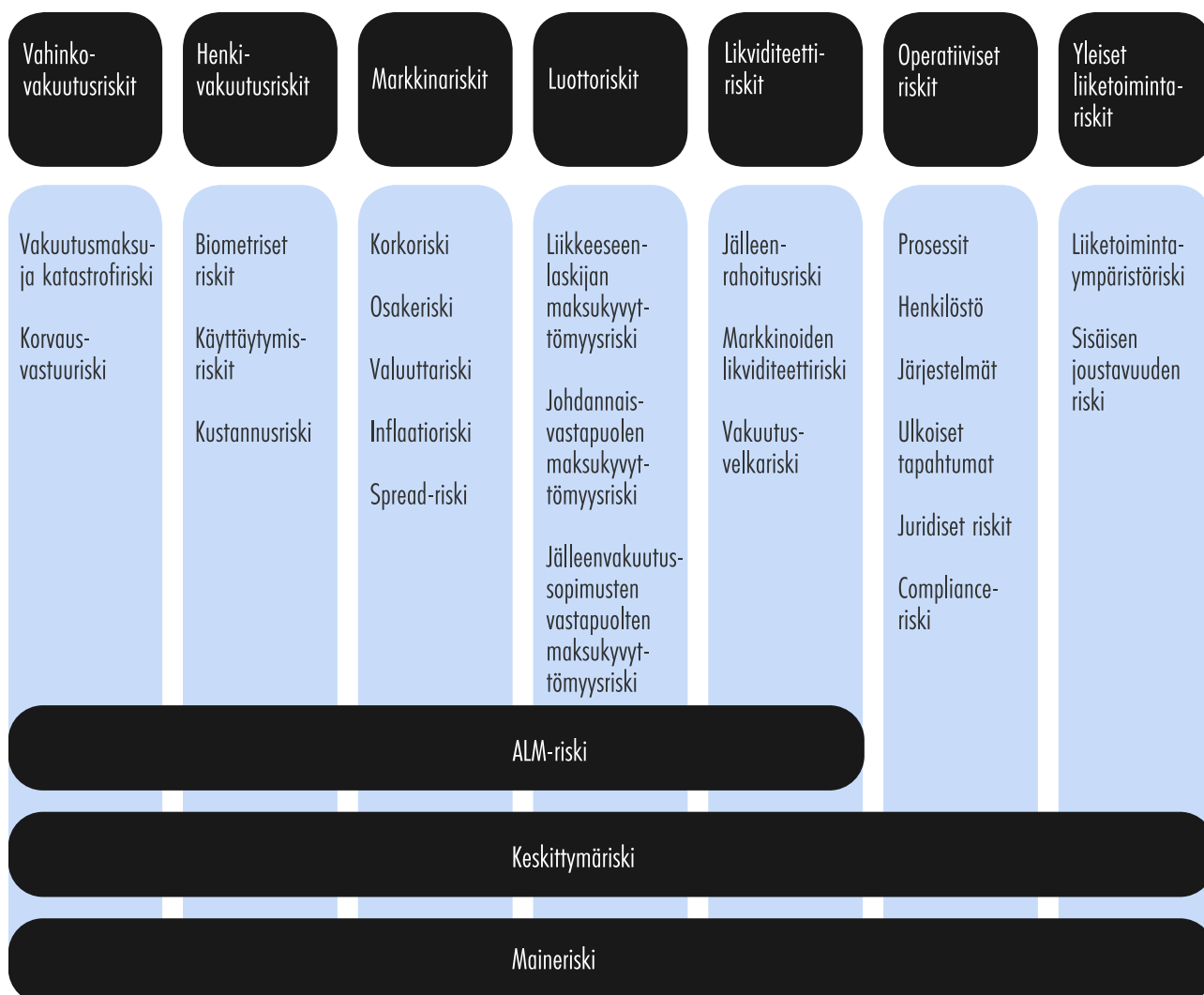
Tytäryhtiöiden vakuutustoimintojen välillä ei ole juurikaan päällekkäisyyttä ja siksi yhtiöitä johdetaan ja kehitetään pääsääntöisesti toisistaan irrallaan. Sijoitustoiminnot sitä vastoin ovat keskitettyjä. Tytäryhtiöiden sijoituksia hoitavat henkilöt raportoivat suoraan Sampo-konsernin sijoitusjohtajalle. Lisäksi sijoitustoimintojen tietojärjestelmäarkkitehtuuri on sama koko konsernissa. Sijoitusriskien analysointi ja raportointi ovat täten yhdenmukaisia tytäryhtiöissä ja riskejä on mahdollista tarkastella vaivattomasti myös konsernitasolla. Lisäksi molempien tytäryhtiöiden sijoitustoiminnassa noudatetaan pääosin samoja peruseriaatteita, vaikka If Vahinkovakuutuksen sijoitussalkun riskitaso pidetään Mandatum Lifin sijoitussalkun riskitasoa huomattavasti matalampana.

Sampo Oyj on omistusyhteisö eikä se harjoita omaa liiketoimintaa lukuun ottamatta oman pääomarakenteen sekä likviditeettiaseman hallintaa. Emoyhtiön likviditeettiasema vaihtelee kalenterivuoden sisällä merkittävästi, sillä tytäryhtiöiden jakamat osingot ja emoyhtiön maksamat osingot ajoittuvat usein eri ajankohtiin. Lisäksi emoyhtiön velkainstrumenttien liikkeeseenlaskut ja takaisinmaksut aikaansaavat vaihtelua rahavaroissa.

Sampo-konsernin merkittävimmät riskit on havainnollistettu kuvassa Riskien luokittelu Sampo-konsernissa. Riskilähteet muodostavat pääosin perustan riskien luokittelulle lukuun

ottamatta vahinkovakuutusriskejä, joiden osalta riskien luokittelu perustuu riskien hallinnoinnin käytäntöihin. Tämä luokittelu erotelee vahinkotapahtumiin liittyvän riskin niihin, jotka ovat jo tapahtuneet menneisyydessä (korvausvastuuriski) sekä niihin, jotka tulevat tapahtumaan tulevaisuudessa (vakuutusmaksu- ja katastrofiriski). Tästä luokittelusta erillään ovat kuitenkin riskien omaleimaiset lähteet, kuten tulipalot, liikenneonnettomuudet, myrskyt sekä katastrofit, jotka samoin aiheuttavat poikkeamia odotetuista arvoista myös vahinkovakuutusriskien osalta. Tietyille riskeille, kuten ALM-riskille, keskittymäriskille ja maineriskille on luonteenomaista, että ne riippuvat useista riskitekijöistä samanaikaisesti.

Riskien luokittelu Sampo-konsernissa

Vahinkovakuutusriskit:

Vakuutusmaksuriski on riski tappiosta, joka johtuu riittämättömästä hinnoittelusta, riskikeskittymistä, sopimattomasta jälleenvakuutussuojasta tai vahinkotapahtumien toteutumistiheyden ja/tai suuruuden satunnaisesta vaihtelusta.

Katastrofiriski on riski harvoin sattuvista, vakavista tapahtumista, joita ovat esimerkiksi luonnonkatastrofit. Tällaiset tapahtumat

johtavat siihen, että toteutuneet vahinkotapahtumat eroavat merkittävästi odotettujen vahinkotapahtumien kokonaismäärästä. Katastrofiriskiä ei määritellä erilliseksi riskiksi, mutta se voidaan nähdä vakuutusmaksuriskin äärimmäisenä tapauksena.

Korvausvastuuriski aiheutuu vakuutuskorvausten maksusuoritusten ajoitukseen ja määrään liittyvästä vaihtelusta.

Henkivakuutusriskit:

Biometriset riskit viittaavat siihen, että yhtiön olisi maksettava enemmän kuolemantapaus-, työkyvyttömyys- tai sairauskulukorvauksia tai että eläkevakuutuksissa eläkkeitä maksettaisiin vakuutettujen odotettua korkeammasta eliniästä johtuen pidempään (pitkäikäisyysriski) kuin vakuutusten hinnoitteluhetkellä on oletettu. Erityistä tapausta, jolloin yksittäinen suuren kokoluokan tapahtuma johtaa merkittävään eroavaisuuteen korvausten määrässä verrattuna odotettuun, kutsutaan katastrofiriskiksi. Henkivakuutustoiminnan katastrofitapahtumiin sisältyy sekä lyhyellä aikavälillä toteutuvia että pitkäkestoisia yksittäisiä tapahtumia tai tapahtumasarjoja.

Käyttäytymisriskit syntyvät epävarmuustekijöistä, jotka liittyvät vakuutuksenottajien käyttäytymiseen. Vakuutuksenottajilla on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen (keskeytysriski) ja heillä saattaa olla mahdollisuus lopettaa vakuutussopimus ennenaikaisesti (takaisinostoriski).

Kustannusriskiä syntyy silloin, kun aiheutuneiden kustannusten ajoitus ja/tai määrä eroavat hinnoittelun hetkellä odotetusta. Tämän seurauksena alun perin oletetut kuormitukset eivät välttämättä riitä kattamaan toteutuneita kuluja.

Markkinariskit:

Markkinariskeillä viitataan rahoitusvarojen ja -velkojen sekä vakuutusvelkojen markkina-arvojen muutosten aiheuttamiin vaikutuksiin yhtiön tuloksessa tai pääomassa. Markkina-arvot muuttuvat markkinamuuttujissa tapahtuvien muutosten johdosta.

Näistä markkinamuuttujista Sampo-konsernin kannalta tärkeimpiä tällä hetkellä ovat korot, inflaatio, luottoriskimarginaalit, valuuttakurssit, osakkeiden hinnat sekä niiden volatiliiteetit.

ALM-riski:

Yhtiö altistuu ALM-riskille (Asset and Liability Management -riskille) kun markkinamuuttujissa (kuten korot, inflaatio, luottoriskimarginaalit, valuuttakurssit, osakekurssit ja niiden volatiliiteetit) tapahtuvat muutokset vaikuttavat sijoitusten arvoon erisuuruisesti kuin mitä ne vaikuttavat vakuutusvelkojen

markkinaehtoiseen arvoon. ALM-riski kattaa myös vastuuelkaan liittyvän epävarmuustekijän. Vastuuelan kassavirrat ovat mallinnettuja estimaatteja ja tästä johtuen niiden suuruuteen ja ajoittumiseen liittyy epävarmuutta.

Luottoriskit:

Luottoriskit viittaavat liikkeeseenlaskijoiden sekä johdannais- tai jälleenvakuutusvastapuolien maksukyvyttömyydestä johtuviin negatiivisiin vaikutuksiin yhtiön taloudellisessa tuloksessa. Luottoriski voi realisoiua, mikäli liikkeeseenlaskijan tai muun vastapuolen kanssa sovitut kassavirrat eivät toteudu.

Liikkeeseenlaskijariskin tapauksessa lopullinen tappio riippuu omistetun arvopaperin nimellisarvosta sekä palautusosuudesta. Vastapuoliriskin tapauksessa lopullinen tappio riippuu sopimuksen mahdollisesta positiivisesta markkina-arvosta maksukyvyttömyyshetkellä sekä palautusosuudesta.

Likviditeettiriskit:

Likviditeettiriski on riski sille, että vakuutusyhtiöt eivät pysty harjoittamaan strategiansa mukaista normaalia liiketoimintaa, tai äärimmäisissä tapauksissa, eivät pysty suoriutumaan erääntyvistä maksuvelvoitteistaan määräajassa. Likviditeettiriski käsittää sijoitusten mahdollisen epälikvidiyden sekä riskin sille, että

asiakkaat jättävät vakuutussopimuksensa uusimatta. Myös jälleenuhoituksen ja rahoitusjohdannaisten saatavuus sekä kustannukset vaikuttavat yrityksen kykyyn harjoittaa normaalia liiketoimintaa.

Operatiiviset riskit:

Operatiivisella riskillä tarkoitetaan riskiä, joka aiheutuu riittämättömistä tai epäonnistuneista prosesseista tai järjestelmistä, henkilöstöstä ja järjestelmistä tai ulkoisista tapahtumista. Operatiiviset riskit sisältävät juridiset riskit, mutta ne eivät sisällä riskejä strategisista päätöksistä. Compliance-riski tarkoittaa yhtiön toimintaan liittyvien lakien, säädösten tai

viranomaismääräysten noudattamatta jättämisestä aiheutuvien mahdollisten oikeudellisten seuraamusten, merkittävien taloudellisten tappioiden tai yhtiön maineen menettämisen riskiä. Compliance-riski on usein seurausta juridisesta tai operatiivisesta riskistä, joten se voidaan nähdä osana operatiivisia riskejä.

Yleiset liiketoimintariskit:

Liiketoimintariski viittaa tappioihin, joita voi aiheutua kilpailuympäristön muutosten tai yhtiön sopeutumiskyvyn puutteiden johdosta. Odottamattomat muutokset yleisessä liiketoimintaympäristössä voivat aiheuttaa ennakoitua suurempaa vaihtelua yhtiön taloudellisessa tuloksessa. Tällaiset muutokset

voivat liittyä yleiseen taloudelliseen kehitykseen, institutionaalisessa ympäristössä tapahtuviin muutoksiin, teknologisiin innovaatioihin, lainsäädännössä tapahtuviin muutoksiin sekä kilpailullisiin tekijöihin kuten uusiin kilpailijoihin tai muutoksiin katteissa ja volyyymeissa.

Keskittymäriski:

Keskittymäriskiä syntyy mikäli yrityksen riskejä ei ole riittävästi hajautettu, jolloin yksittäinen vakuutus- tai markkinatapahtuma voisi vaarantaa yhtiön vakavaraisuuden tai taloudellisen aseman. Keskittymäriski voi toteutua myös silloin, kun kannattavuus ja

pääomatilanne reagoivat samalla tavalla yleiseen taloudelliseen kehitykseen tai rakenteellisiin muutoksiin eri liiketoiminta-alueiden institutionaalisessa ympäristössä.

Maineriski:

Maineriski, jota ei määritellä operatiiviseksi tai compliance-riskiksi, on riski yhtiön maineen vahingoittumisesta yhtiön toiminnan tai erillisen tapahtuman johdosta.

Sampo-konsernin yhtiöt toimivat liiketoiminta-alueilla, joissa riskinottoon ja aktiiviseen riskienhallintaan perustuva voittojen tuottaminen on ansaintalogiikan pääkomponentteja. Ydinosaaminen riskien, pääomituksen, likviditeetin ja kannattavuuden välisen tasapainon hallinnassa kyseisillä liiketoiminta-alueilla voidaan tiivistää seuraavasti:

Vakuutusriskien asianmukainen valinta ja hinnoittelu

- Vakuutusriskit valitaan huolellisesti ja hinnoitellaan näille ominaista riskitasoa kuvastaen
- Vakuutustuotteita kehitetään ennakkoivasti

Vakuutusriskiaseman tehokas hallinta

- Hajautusta tavoitellaan aktiivisesti

- Jälleenvakuutusta käytetään tehokkaasti riskiaseman pienentämisessä

Sijoitustransaktioiden huolellinen valinta ja toteutus

- Yksittäisten sijoitusten riski-tuotto-suhde analysoidaan huolellisesti
- Transaktiot toteutetaan tehokkaasti oikeaan aikaan

Sijoitussalkkujen ja taseen tehokas hallinta

- Odotettujen tuottojen ja riskien tasapaino sijoitussalkuissa ja tase optimoidaan huomioiden vakuutusvelkojen ominaisuudet, vakavaraisuus, viranomaisten pääoman riittävyttä koskeva sääntely ja luottoluokitusvaatimukset

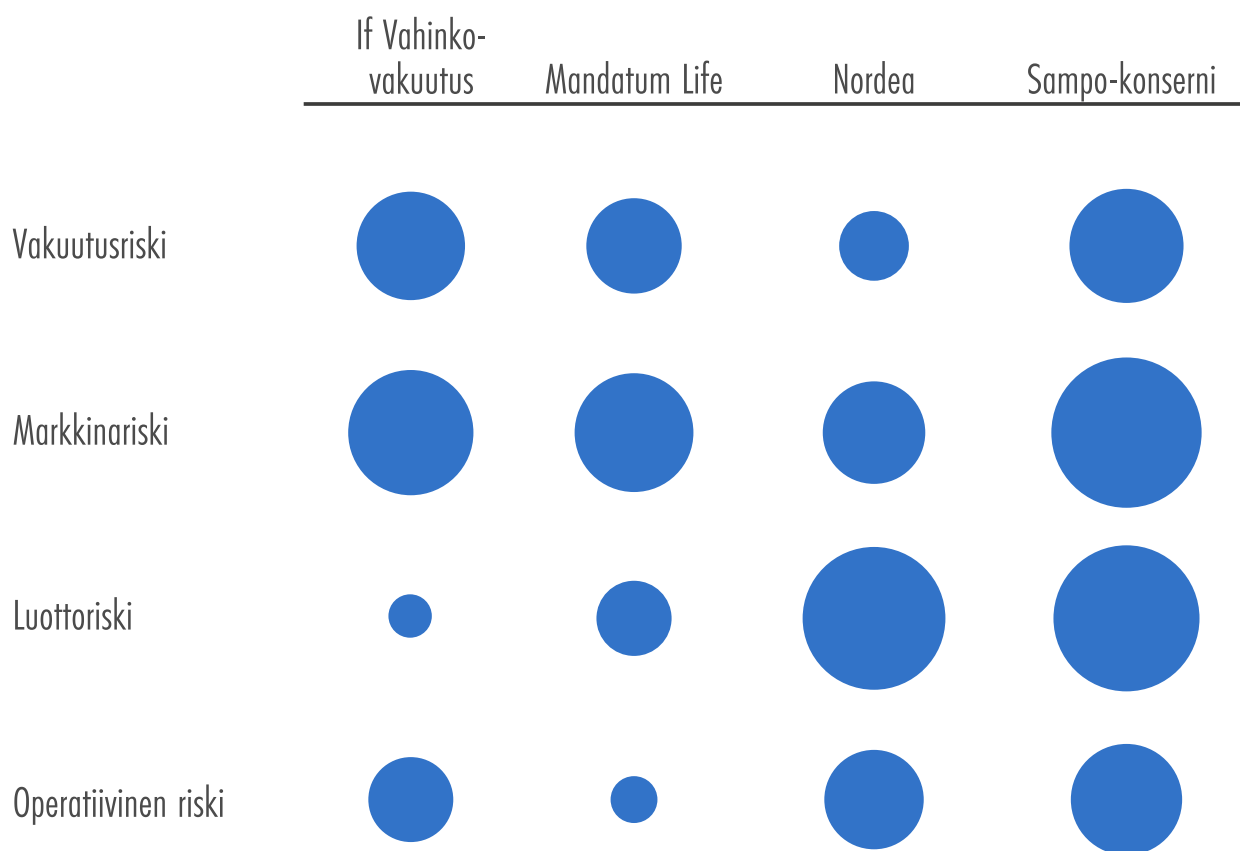
Seuraamusriskien tehokas hallinta

- Luotto- ja likviditeettiriskejä hallitaan valitsemalla vastapuolet huolellisesti, käyttämällä erilaisia menetelmiä riskien pienentämiseksi ja hajauttamista lisäämällä
- Liiketoimintaprosessien korkeaa laatua ja kustannustehokkuutta ylläpidetään, jatkuvuussuunnitelmat on laadittu asianmukaisesti ja toimintojen toipuminen on varmistettu

Yhteinen edellytys yllä kuvattujen ydinosaamisten ylläpidossa on työntekijöiden osaamisen ja taitojen jatkuva kehittäminen. Data ja analyyttiset työvälineet, jotka muuttavat datan informaatioksi käytettäväksi eri liiketoiminta- ja riskienhallintaprosesseissa, ovat samoin erittäin tärkeitä Sampo-konsernin toiminnassa.

Sampo-konsernin merkittävimmät riskit on havainnollistettu kuvassa Keskeiset riskit Sampo-konsernissa. Keskeisimmät riskit Nordean luvut mukaan luettuina ovat luottoriski, markkinariski, vakuutusriski sekä operatiiviset riskit. Kuvan tarkoituksena on ainoastaan havainnollistaa riskien keskinäistä suuruutta.

Keskeiset riskit Sampo-konsernissa

Havainnollistettujen riskien suuruutta on arvioitu Sampo-konsernissa käytettävien taloudellisen pääoman laskentatekniikoiden avulla. Nordea on sisällytetty taloudellisen pääoman lukuihin lisäämällä siihen Nordean ilmoittamasta taloudellisen pääoman määrästä osuus, joka vastaa Sampo Oyj:n omistuosuutta yhtiöstä. Lisätietoa taloudellisen pääoman luvuista on löydettävissä kappaleesta Pääomitus.

Vakuutustoimintaa harjoittavien tytäryhtiöiden merkittävin liiketoiminnasta aiheutuva riski on markkinariski. Sampo-konsernin tasolla merkittävimmät riskit ovat markkinariski ja luottoriski. Tämä johtuu Sampo Oyj:n omistuosuudesta

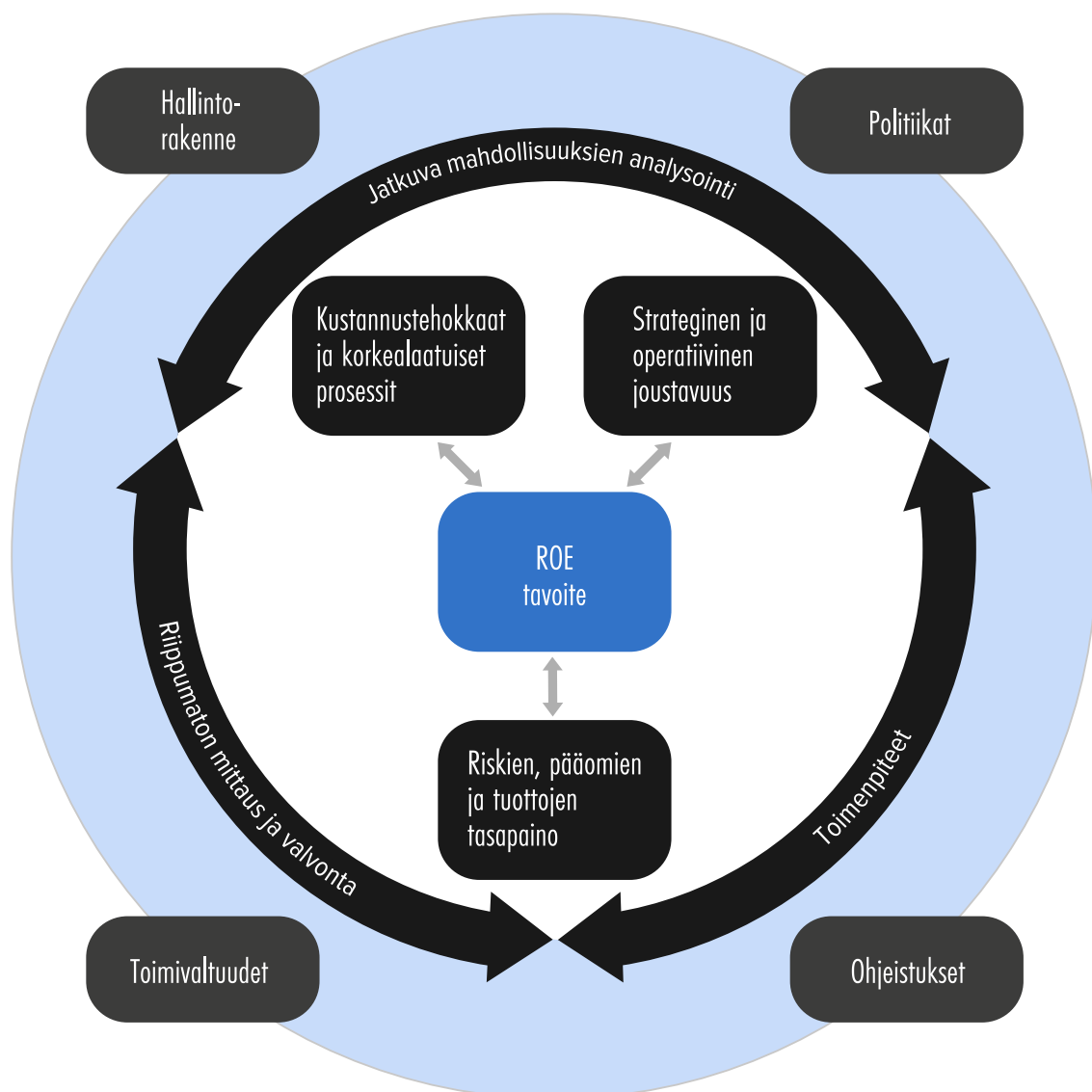
Nordeasta, joka pankkitoimialalla toimiessaan altistuu merkittävästi luottoriskille.

RISKIENHALLINTAPROSESSI SAMPO-KONSERNIN YHTIÖISSÄ

Sampo-konsernin operatiivinen toiminta ja siten myös riskienhallinnan toimenpiteet toteutetaan pääosin tytäryhtiöissä.
Kuva Havainnollistava kaavio yhtiötasoisesta

riskienhallintamallista esittää yhtiötasoisesta riskienhallinnan perustekijöitä, tehtäviä ja tavoitteita.

Havainnollistava kaavio yhtiötasoisesta riskienhallintamallista

Tytäryhtiöiden riskienhallinnan perustana ovat emoyhtiön laatimat riskienhallinnan periaatteet. Tytäryhtiöt järjestävät oman riskienhallintansa näiden konsernitaseisten periaatteiden pohjalta liiketoimintansa erityispiirteet sekä lait ja määräykset huomioiden. Tytäryhtiöiden riskienhallinnan onnistuneen järjestämisen kannalta keskeiset tekijät ovat seuraavat:

- Riskienhallinnan hallintomalli ja toimivaltuudet
- Yhtiön omat riskipolitiikat ja tarkemmat riskienhallintaan liittyvät ohjeistukset

Myös riippumattomaan mittaamiseen ja valvontaan sisältyvät raportointimallit ja arvostus- ja riskienmittauskäytännöt ovat tärkeitä edellytyksiä onnistuneelle riskienhallintaprosessille. Riskienhallinnan hallintomalli, riskipolitiikat, riskilimitit ja toimivaltuudet eli rakenteet, joiden puitteissa riskejä otetaan ja valvotaan, ovat liiketoiminnasta riippumattomien tahojen vastuulla. Nämä rakenteet kuvastavat vakavaraisuustavoitteita ja riskinottohalukkuutta yleisesti.

Riippumattomat asiantuntijat ovat pääosin vastuussa myös käytettävien raportointimallien ja laskentakäytäntöjen määrittelystä, vaikka näissä asioissa konsultoidaan myös liiketoimintoja. Tarkemmat ohjeistukset riskienhallintaprosessiin kuuluvien eri tehtävien osalta ovat tehtävästä riippuen joko liiketoiminnan tai liiketoiminnasta riippumattomien tahojen vastuulla.

Riskienhallintaprosessi koostuu jatkuvista toimenpiteistä, joista osa on liiketoimintojen vastuulla ja osa riippumattomien riskienhallinnan asiantuntijoiden vastuulla. Liiketoimintojen ja riippumattoman riskienhallinnan vastuut on määritetty selkeästi, mutta nämä tekevät tiivistä yhteistyötä. Riskienhallintaprosessiin sisältyvät tehtävät voidaan luokitella esimerkiksi seuraavasti:

- **Toimenpiteet** eli vakuutus- ja sijoitustoiminnan varsinaiset liiketoimintatransaktiot, joita toteutetaan annettujen toimivaltuuksien, riskipolitiikkojen ja muiden ohjeistuksien mukaisesti. Pääomituksien ja likviditeettiasemaan liittyvät toimet kuuluvat myös tähän prosessin vaiheeseen. Toimenpiteistä vastaavat liiketoiminnot ja keskitetyt toiminnot kuten sijoitustoiminto.
- **Jatkuva liiketoiminnan toimenpiteitä tukeva mahdollisuuksien analysointi ja arviointi** voidaan määrittellä riskienhallintaprosessin erilliseksi vaiheeksi, koska vakuutus- ja sijoitustoiminnan ajankäytöstä merkittävä osa käytetään mahdollisten liiketoiminnan toimenpiteiden arviointiin ja eri vaihtoehtojen analysointiin. Esimerkiksi sijoitustoiminnoissa aika kuluu pääosin toimenpiteitä tukevien analyysien tekemiseen eikä varsinaiseen transaktioiden toteuttamiseen.

Vaikka analyysivaiheeseen saattaa osallistua liiketoiminnasta riippumattomia henkilöitä, joilla on arvioinneissa tarvittavaa erityisosaamista, on vastuu tästä vaiheesta aina liiketoiminnoilla.

- **Riippumaton mittaaminen ja valvonta** sisältää virallisen kannattavuus-, riski- ja pääomituslaskennan ja toiminnan riippumattoman valvonnan. Tämä vaihe on yksikäsittisesti riippumattomien talous- ja riskienhallintatoimintojen vastuulla.

Kaikkien yllämainittujen tehtävien laadukas toimeenpano edesauttaa riskienhallintaprosessin kolmen keskeisen **tavoitteen** saavuttamista:

- Riskien, pääomien ja tuottojen tasapaino
  - tulokseen vaikuttavat ja muut merkittävät riskit on tunnistettu, arvioitu ja analysoitu;
  - pääomitus huomioiden liiketoimintojen ennakoitu kannattavuus on riittävä suhteessa liiketoimintaan ja toimintaympäristöön liittyviin riskeihin;
  - riskinkantokyky on kohdennettu liiketoiminta-alueille valittujen strategioiden mukaisesti;
  - vakuutusriskit on hinnoiteltu oikein, sijoitustoiminnan odotetut tuotot ja riskit ovat tavoitteen mukaisessa tasapainossa ja ilman tuottopotentiaalia olevia riskejä hallitaan riittävällä tasolla.
- Kustannustehokkaat ja korkealaatuiset prosessit
  - asiakaspalvelu ja sisäiset operatiiviset prosessit toimivat odotetusti laadun ja kustannusten suhteen;
  - päätöksenteko perustuu tarkkaan, riittävään ja ajantasaiseen tietoon;
  - toiminnan jatkuvuus varmistetaan ja epäjatkuvuustilanteissa toipuminen on nopeaa ja kattavaa.
- Strateginen ja operatiivinen joustavuus

Riskienhallintaprosessin tavoitteet ovat olennaisia vaiheita Sampo Oyj:n asettamien oman pääoman tuottotavoitteiden saavuttamisessa. Riskienhallintaprosessin tavoitteiden saavuttaminen saattaa vähentää myös vuotuista tulovaihtelua. Riskienhallintaprosessi nähdään siten yhtenä keskeisenä tekijänä Sampo Oyj:n omistaja-arvon luomisessa.

Seuraavissa kappaleissa kuvataan tarkemmin konsernin ja tytäryhtiöiden riskienhallinnan hallintorakennetta sekä yhtä tytäryhtiöiden riskienhallinnan keskeistä osa-alueita – riskien ja pääomien tasapainottamista.

Riskienhallinnan hallintorakenne

Tässä luvussa kuvataan Sampo-konsernin ja sen tytäryhtiöiden hallintorakennetta riskienhallinnan näkökulmasta.

Yksityiskohtaisempi kuvaus Sampo-konsernin hallinnointirakenteesta ja sisäisestä valvonnasta on esitetty luvussa [Hallinointi](#).

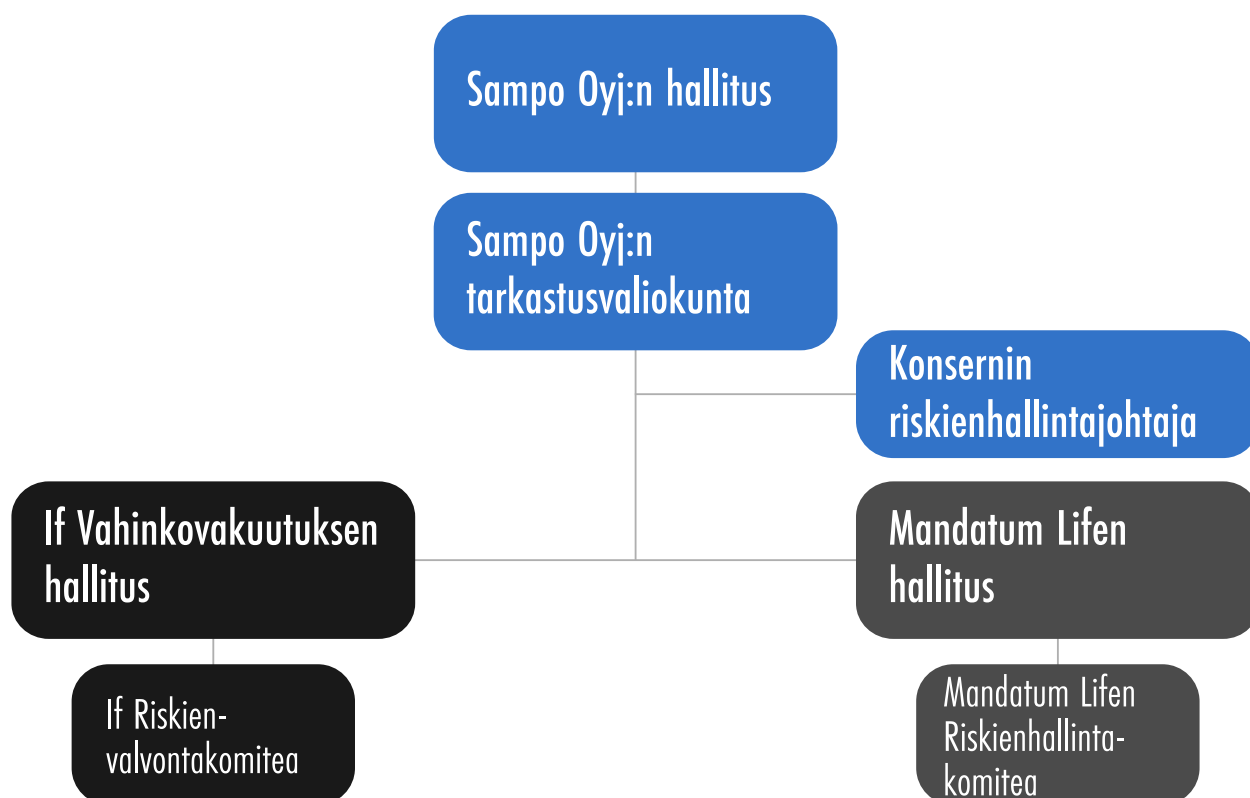
Riskienhallinnan hallintorakenne konsernitasolla

Sampo Oyj:n hallitus on vastuussa siitä, että konsernin riskejä hallitaan ja valvotaan asianmukaisesti. Emoyhtiön hallitus

määrittää tytäryhtiöiden taloudelliset ja pääomitusta koskevat tavoitteet ja hyväksyy konsernitasoiset periaatteet, jotka ohjaavat tytäryhtiöiden toimintaa kuten kappaleessa Sampo-konsernin toimintamalli kuvataan. Tytäryhtiöiden riskipositiot ja pääomitusraportit yhdistellään konsernitasolla vuosineljänneksittäin ja raportoidaan Sampo Oyj:n hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle.

Eri hallintoelinten raportointivastuut konsernitasolla on esitetty kuvassa Sampo-konsernin riskienhallinnan hallintorakenne.

Sampo-konsernin riskienhallinnan hallintorakenne

Tarkastusvaliokunta vastaa hallituksen nimissä Sampo-konsernin riskienhallinnan periaatteiden ja niihin liittyvien ohjeistuksien laatimisesta. Tarkastusvaliokunta varmistaa lisäksi, että konsernin eri toiminnot noudattavat kyseisiä periaatteita ja ohjeistuksia, valvoo Sampo-konsernin riskejä ja riskikeskittymiä sekä valvoo, että riskienhallinta on laadukasta ja kattavaa konserniyhtiöissä. Tarkastusvaliokunta valvoo myös riskienhallintapolitiikkojen

toteuttamista, pääomitusta sekä riskien ja tuottojen kehittymistä. Vähintään kolme tarkastusvaliokunnan jäsenistä tulee valita niistä hallituksen jäsenistä, jotka eivät toimi Sampo-konsernin johdossa ja jotka ovat riippumattomia yrityksestä. Tarkastusvaliokunta kokoontuu neljännesvuosittain.

Konsernin riskienhallintajohtaja on vastuussa riskienhallinnan asianmukaisuudesta konsernitasolla. Riskienhallintajohtajan tehtävänä on valvoa Sampo-konsernin riskejä kokonaisuutena sekä koordinoida ja valvoa tytäryhtiöiden ja konsernin riskienhallintaa.

If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen hallituksilla on omien yhtiöidensä ylimpinä päätöksentekijöinä kokonaisvaltainen vastuu If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen riskienhallintaprosesseista. Hallitukset myös nimittävät If Vahinkovakuutuksen riskienvalvontakomitean ja Mandatum Lifen riskienhallintakomitean sekä vastaavat riskienhallintaan liittyvien

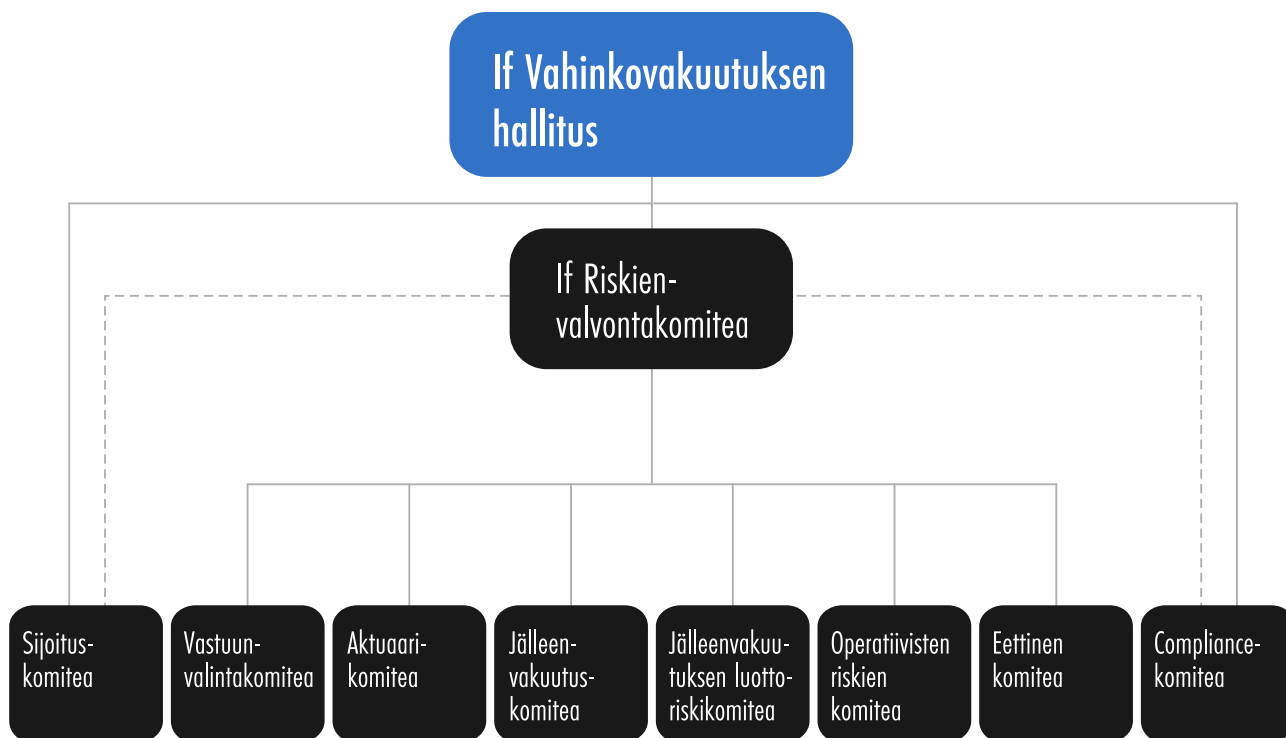
politiikkojen, periaatteiden ja ohjeiden muutostarpeiden tunnistamisesta.

Riskienhallinta If Vahinkovakuutuksessa

If Vahinkovakuutuksen hallitus varmistaa, että riskien hallinta ja riskien seuranta on riittävää, valvoo riskiraportteja sekä hyväksyy riskienhallintasuunnitelmat.

Eri hallintoelinten raportointivastuut If Vahinkovakuutuksessa on esitetty kuvassa If Vahinkovakuutuksen riskienhallinnan hallintorakenne.

If Vahinkovakuutuksen riskienhallinnan hallintorakenne

If Vahinkovakuutuksen riskienvalvontakomitea avustaa If Vahinkovakuutuksen toimitusjohtajia ja hallituksia täyttämään riskienhallintaprosessiin liittyvät velvoitteensa.

Riskienvalvontakomitea seuraa, käy keskustelua ja antaa suosituksia eri komiteoiden, asiantuntijoiden ja linjaorganisaation esille tuomiin riskiasioihin liittyen. Lisäksi riskienvalvontakomitea valvoo, että If Vahinkovakuutuksen lyhyen ja pitkän aikavälin kokonaisriskiprofiili on linjassa riskistrategian ja vakavaraisuusvaatimusten kanssa. Riskienhallintatoiminnon riskienvalvontayksikkö on vastuussa riskienvalvontakomitealle raportoidun informaation koordinoinnista ja analysoinnista riskienhallintajohtajan nimissä.

If Vahinkovakuutuksen riskienhallinnan komiteoilla ei ole päätöksentekovaltuuksia. Kyseisten riskienhallinnan komiteoiden vastuut ovat seuraavat:

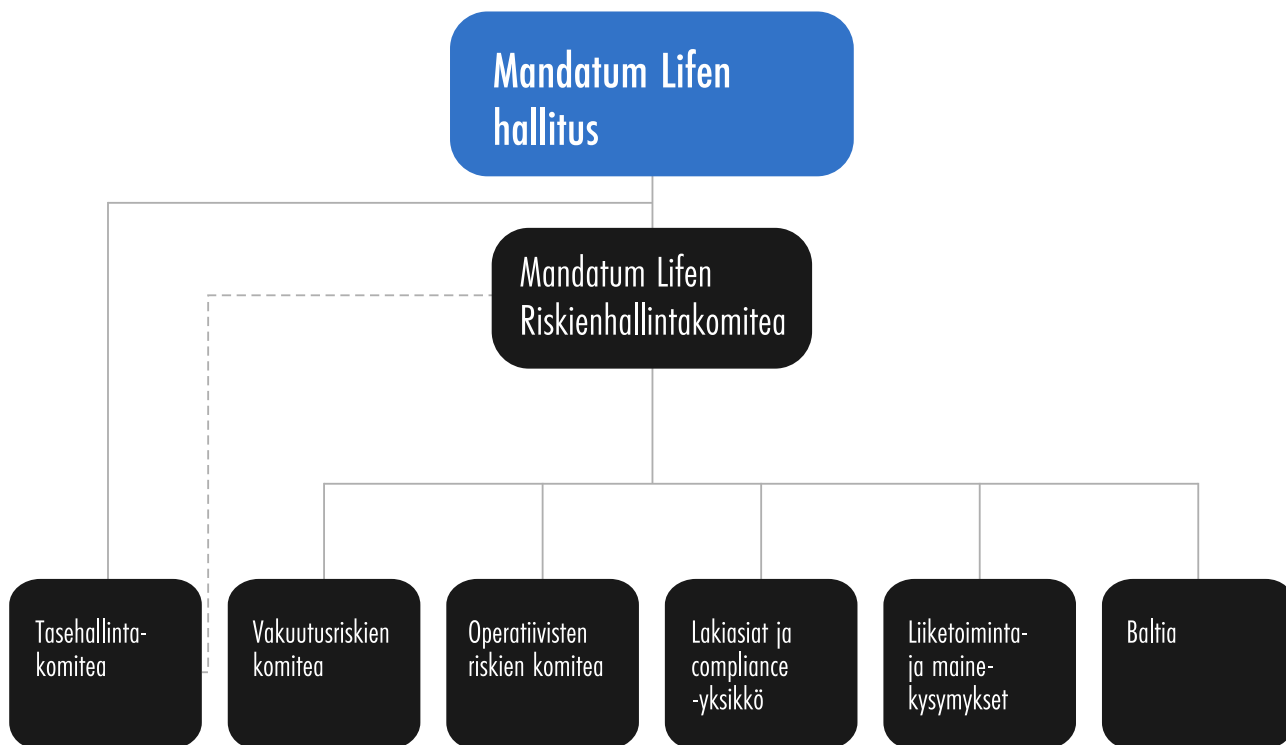
- Sijoituskomitean puheenjohtaja vastaa sijoitustoiminnan valvonnasta, sijoituspolitiikkojen toteuttamisen ohjaamisesta sijoituspolitiikassa määritettyjen periaatteiden ja limiittien noudattamisen varmistamiseksi sekä mahdollisten poikkeamien raportoinnista.
- Vastuunvalintakomitean puheenjohtajan vastuulla on raportoida poikkeamat vastuunvalintapolitiikan periaatteista riskienvalvontakomitealle. Vastuunvalintakomitea on vastuussa vastuunvalintapolitiikan periaatteiden noudattamisen valvonnasta. Komitea ehdottaa muutoksia ja/ tai lisäyksiä vastuunvalintapolitiikkaan.
- Aktuaarikomitea on If Vahinkovakuutuksen aktuaaritoiminnon koordinoiva toimielin, joka valmistelee ja antaa neuvoja pääaktuaarille vakuutusmatemaattisissa kysymyksissä. Komitean tehtävänä on varmistaa korvausvastuuriskin kokonaisvaltainen tarkastelu ja tehokas valvonta osana riskienhallinnan viitekehystä. Komitea keskustelee ja antaa suosituksia vastuunvalvontaa koskeviin politiikkoihin ja ohjeistuksiin sekä tarkastelee ja antaa ehdotuksia vakuutusriskien arvioinnissa käytettävän tiedon hallintaa koskevan politiikan päivitykseen liittyen.
- Jälleenvakuutuskomitea on yhteistyöfoorumi, jonka tehtävänä on varmistaa asetettujen jälleenvakuutuksen tavoitteiden täyttyminen If Vahinkovakuutuksessa. Jälleenvakuutuskomitea on neuvoa-antava toimielin, jossa keskustellaan päätöksistä ja annetaan suosituksia. Komitea arvioi ja tekee ehdotuksia jälleenvakuutuspolitiikkaan ja sisäiseen jälleenvakuutuspolitiikkaan tehtävistä päivityksistä ja muutoksista.
- Jälleenvakuutuksen luottoriskikomitean puheenjohtaja vastaa jälleenvakuutuksen luottoriskipolitiikan noudattamisesta havaittujen poikkeamien raportoinnista riskienvalvontakomitealle. Komitea valvoo ja arvioi sijoitussalkun altistumista jälleenvakuutusjärjestelyihin liittyville luottoriskeille ja tekee ehdotuksia mahdollisista toimenpiteistä.
- Operatiivisten riskien komitean puheenjohtaja vastaa operatiivisten riskien raportoinnista If Vahinkovakuutuksessa kokonaisuutena perustuen operatiivisten riskien arviointiprosessissa tunnistettuihin riskeihin. Komitea arvioi ja tekee ehdotuksia operatiivisia riskejä koskeviin politiikkoihin ja ohjeistuksiin tehtävistä muutoksista ja/ tai lisäyksistä.
- Eettinen komitea keskustelee ja koordinoi eettisiä kysymyksiä If Vahinkovakuutuksessa arvoja ja eettistä käyttäytymistä koskevien politiikkojen ja muun ohjaavan dokumentaation puitteissa. Komitea antaa myös komitean puheenjohtajalle eettisiin kysymyksiin liittyviä suosituksia, jotka kommunikoidaan linjaorganisaatiolle ja johdolle. Komitea tekee myös ehdotuksia eettistä toimintaa koskevaan politiikkaan tehtävistä muutoksista ja/ tai lisäyksistä.
- Compliance-komitea toimii koordinoivana ja neuvoa antavana toimielimenä compliance-johtajalle lakiasioihin liittyvissä compliance-kysymyksissä. Toimielimen tehtävä on varmistaa compliance-riskin ja siihen liittyvien toimenpiteiden kokonaisvaltainen tarkastelu If Vahinkovakuutuksessa.

Riskienhallinta Mandatum Lifessa

Mandatum Lifen hallitus vastaa riskienhallinnasta ja sisäisen valvonnan riittävyydestä. Hallitus vahvistaa vuosittain riskienhallintasuunnitelman, sijoituspolitiikan ja muut riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan ohjeet.

Mandatum Lifen toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu riskienhallinnan toteuttamisesta hallituksen ohjeiden mukaisesti. Eri hallintoelinten raportointivastuut Mandatum Lifessa on esitetty kuvassa Mandatum Lifen riskienhallinnan hallintorakenne.

Mandatum Lifen riskienhallinnan hallintorakenne

- Riskienhallintakomitea koordinoi ja valvoo kaikkia Mandatum Lifen riskejä. Komitean puheenjohtajana on toimitusjohtaja. Riskit on jaettu pääryhmiin, joita ovat vakuutusriskit, markkinariskit, operatiiviset riskit, juridiset ja compliance-riskit sekä liiketoiminta- ja maineriskit. Baltian tytäryhtiön riskejä seurataan myös komiteassa. Jokaisella riskialueella on oma vastuhenkilönsä komiteassa.
- Mandatum Lifen tasehallintakomitea valvoo, että sijoitustoimintaa hoidetaan hallituksen hyväksymässä sijoituspolitiikassa määritettyjen limiittien puitteissa ja valvoo likviditeetin, kannattavuuden ja vakavaraisuuspääomien riittävyyttä suhteessa taseen riskeihin. Tasehallintakomitea valmistelee hallitukselle ehdotuksen sijoituspolitiikasta. Tasehallintakomitea raportoi hallitukselle ja kokoontuu vähintään kuukausittain.

- Vakuutusriskien komitea on vastuussa vastuunvalintapolitiikan ylläpitämisestä sekä vastuunvalintaprosessin ja korvausprosessin toimivuuden valvonnasta. Komitea myös raportoi vastuunvalintapolitiikkaan liittyvistä poikkeamista riskienhallintakomitealle. Vakuutusriskien komitean puheenjohtajana on yhtiön pääaktuaari, jonka vastuulla on varmistaa, että vakuutusten hinnoittelussa ja vastuuvelan laskennassa käytettävät periaatteet ovat riittävät ja yhteensopivat vastuunvalintaprosessin ja korvausprosessin kanssa. Hallitus hyväksyy vakuutusosapimusten hinnoittelun ja vastuuvelan laskennan keskeisimmät periaatteet. Lisäksi hallitus määrittelee maksimitason omalla vastuulla pidettävälle riskeille ja hyväksyy jälleenvakuutuspolitiikan vuosittain.
- Operatiivisten riskien komitea analysoi ja käsittelee operatiivisia riskejä liittyen esimerkiksi uusiin tuotteisiin ja palveluihin, prosesseissa ja riskeissä tapahtuneisiin

muutoksiin sekä toteutuneisiin operatiivisiin riskitapahtumiin. Merkittävistä havainnoista raportoidaan riskienhallintakomitealle ja hallitukselle neljännesvuosittain. Operatiivisten riskien komitea on vastuussa myös jatkuvuus- ja valmiussuunnitelmien sekä sisäisen valvonnan politiikan ylläpidosta ja päivittämisestä.

- Lakiasiat ja compliance -yksikkö hoitaa lain ja säädösten noudattamiseen liittyviä asioita ja yksikön johtaja on riskienhallintakomitean jäsen. Toimitusjohtaja on vastuussa liiketoiminnallisista ja maineriskeistä ja hän on myös riskienhallintakomitean puheenjohtaja.

- Baltian tytäryhtiöllä on omat riskienhallinnan menettelytavat. Kaikki suurimmat riskitapahtumat raportoidaan myös Mandatum Lifen riskienhallintakomitealle. Baltian tytäryhtiön hallituksen puheenjohtaja on riskienhallintakomitean jäsen.

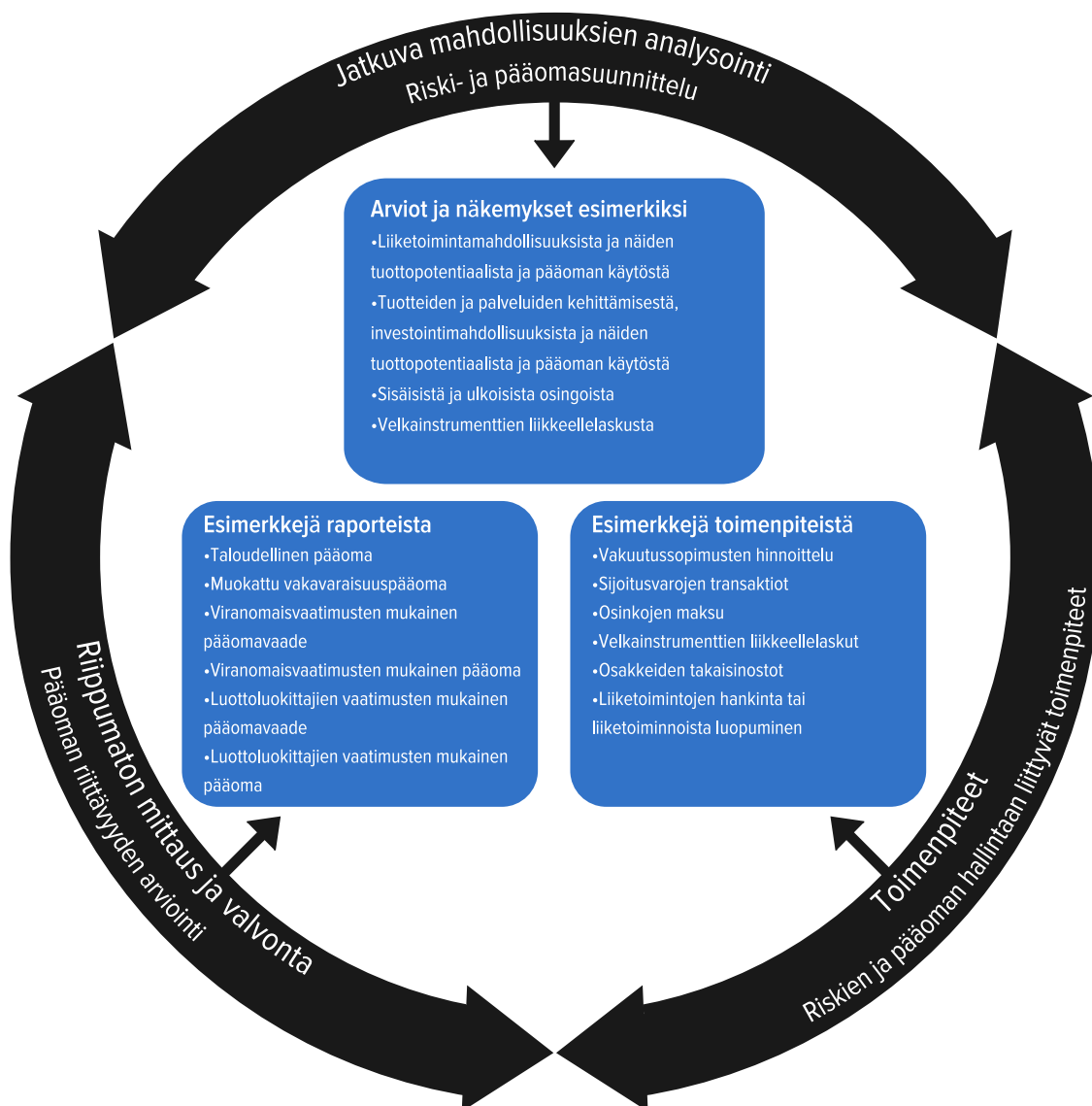
Yllä mainittujen komiteoiden ja yksiköiden lisäksi sisäinen tarkastus varmistaa tarkastussuosituksen avulla riittävien sisäisten kontrollien olemassaolon ja laatii hallitukselle vuosittain sisäisen tarkastuksen katsauksen.

Riskien, pääoman ja tuottojen välinen tasapaino

Sampo-konsernissa yksi riskienhallinnan tärkeimmistä tavoitteista on varmistaa käytettävissä olevan pääoman riittävyys suhteessa liiketoiminnasta ja toimintaympäristöstä aiheutuviin riskeihin sekä varmistaa, että odotetut tuotot ovat tasapainossa riskienoton kanssa.

Tähän osa-alueeseen liittyviä erilaisia tehtäviä suoritetaan ja näihin liittyviä käytäntöjä kehitetään jatkuvasti eri puolilla organisaatiota. Sampo-konsernin riskien ja pääoman hallintaan liittyvät toimet on yleisellä tasolla esitetty kuvassa Havainnollistava kaavio riskien, pääoman ja tuottojen välisen tasapainon hallinnasta Sampo-konsernissa.

Havainnollistava kaavio riskien, pääoman ja tuottojen välisen tasapainon hallinnasta Sampo-konsernissa

Riippumaton mittaus ja valvonta – Pääoman riittävyyden arviointi

Sampo-konsernin yhtiöissä käytetään virallisen tilinpäätöksen ja vakavaraisuustunnuslukujen rinnalla sisäisiä tulos-, riski- ja pääomamalleja, jotka perustuvat pääasiallisesti varojen ja velkojen käypiin arvoihin.

Sampo-konsernin näkemys on, että pääoman riittävyyttä tulee arvioida sisäisesti, koska viranomaisten ja luottoluokittajien mallien on sovelluttava kaikille eikä niiden ole siten mahdollista ottaa huomioon eri yhtiöiden erityispiirteitä riittävän tarkasti.

Pääomatarvetta arvioidaan sisäisesti vertaamalla käytettävissä olevaa pääomaa (niin sanottu muokattu vakavaraisuuspääoma Sampo-konsernissa) tarvittavan pääoman määrään. Muokattu vakavaraisuuspääoma sisältää Solvenssi I -sääntelyn mukaisten pääomakomponenttien lisäksi eriä, jotka kattavat tehokkaasti

mahdollisia tappioita (tasoitusmäärä, diskonttausvaikutukset). Nämä erät luetaan erittäin todennäköisesti osaksi Solvenssi II -sääntelyn mukaista pääomaa.

Pääoman riittävyyden arviointi sisältää seuraavat havainnollistavat vaiheet:

1. Nykyisten toimintojen aiheuttama pääomatarve määritetään taloudellisen pääoman metodologian avulla;
2. Vaikeammin mitattavissa olevat riskit (esimerkiksi alhaisen todennäköisyyden ja suuren vaikutuksen omaavat riskit sekä yleisestä liiketoimintaympäristöstä aiheutuvat riskit) ja mahdolliset malliriskit huomioidaan taloudellisen pääoman lisäksi määritettävässä puskurissa;
3. Tuotot nähdään ensimmäisenä puskurina mahdollisten tappioiden kattamisessa, joten odotettu kannattavuus otetaan myös huomioon tarvittavan pääoman määrää arvioitaessa.

Mitä ovat taloudellinen pääoma ja muokattu vakavaraisuuspääoma Sampo-konsernissa?

Taloudellista pääomaa (economic capital) käytetään Sampo-konsernin sisäisenä mittarina arvioitaessa pääoman määrää, joka tarvitaan kattamaan yhtiön riskit. Sampo-konsernissa taloudellinen pääoma tarkoittaa sitä pääoman määrää, joka tarvitaan turvaamaan vakavaraisuus vuodeksi eteenpäin 99,5 prosentin luottamustasolla.

Taloudellista pääomaa laskettaessa otetaan huomioon markkina-, luotto-, vakuutus- ja operatiiviset riskit sekä näiden riskien välinen hajautusvaikutus. Taloudellinen pääoma lasketaan laskentamenetelmillä, jotka on kehitetty eri liiketoiminta-alueiden erityistarpeisiin. Nordeasta johtuvan taloudellisen pääoman arvioinnissa käytetään Sampo Oyj:n omistusosuuden mukaista osuutta (21,25 prosenttia vuoden 2012 lopussa) Nordean raportoinnista taloudellisen pääoman määrästä. Tämä luku muunnetaan 99,97 prosentin luottamustasolta 99,5 prosentin luottamustasolle.

Sampo-konsernissa katsotaan, että taloudellinen pääoma on relevantti pääomatarpeen estimaatti mitattavissa olevien riskien

osalta ja arvioitaessa pääomitusta normaalissa liiketoimintaympäristössä. Pääoman riittävyyttä arvioitaessa liiketoimintaympäristön mahdolliset muutokset sekä mahdollisten alhaisen todennäköisyyden riskien vaikutukset otetaan huomioon.

Eri sidosryhmillä on erilaisia tarkastelutapoja käytettävissä olevan pääoman määrän arviointiin. Viranomaiset ovat määritelleet vakavaraisuuspääomaan hyväksyttävissä olevat erät ja luottoluokittajilla on vastaavasti omat määritelmänsä pääomalle. Muokattu vakavaraisuuspääoma on Sampo-konsernin sisäinen arvio käytettävissä olevasta pääomasta. Muokattu vakavaraisuuspääoma perustuu viranomaisten vakavaraisuuspääomaan sisällyttämiin eriin. Näiden lisäksi muokattuun vakavaraisuuspääomaan lasketaan mukaan muita riskien vaikutusta vaimentavia eriä, kuten vastuuvelan kirjanpitoarvon ja markkina-arvon välinen erotus riskimarginaali huomioon ottaen.

Taloudellinen pääoma ja muokattu vakavaraisuuspääoma sekä viranomaisten ja luottoluokittajien laskennan mukaiset vakavaraisuustunnusluvut raportoidaan sisäisesti vähintään vuosineljänneksittäin ja tytäryhtiöiden ja Sampo Oyj:n hallitukset

valvovat pääomitusta kyseisen raportoinnin perusteella. Sisäiset ja viranomaislaskennan mukaiset pääomitusluvut myös julkaistaan vuosineljänneksittäin.

Jatkuva mahdollisuuksien arviointi – Riski- ja pääomasuunnittelu

Tulevia liiketoimintamahdollisuuksia ja vastaavia pääomatarpeita arvioitaessa otetaan huomioon johdon ja eri sidosryhmien – viranomaisten ja valvojien, luottoluokittajien, velkasijoittajien, vakuutusosastajien ja osakkeenomistajien – näkökulmat. Johdon näkemykset ja ennusteet vakuutustoiminnan ja sijoitusten tulevasta kehityksestä ovat perustana, kun tulevaa tuottopotentialia ja pääomatarvetta arvioidaan. Saatuja tuloksia samoin kuin ulkoisten sidosryhmien näkemyksiä Sampo konsernin pääomituksista hyödynnetään, kun liiketoimintajohdolle ja hallitukselle tehdään suosituksia riskienhallintaan ja pääomitukseseen liittyen.

Toimenpiteet – Riskien ja pääoman hallintaan liittyvät toimenpiteet

Huolellinen pääoman riittävyyden ja toteutuneen tuloksen arviointi sekä kannattavuuden, riskien ja pääoman ennustaminen ovat tärkeitä työvaiheita muodostettaessa kuvaa toimenpiteistä, joilla tuottojen, pääoman ja riskien suhde pidetään sopivalla tasolla. Sampo-konsernissa ennakoiva kannattavuuden, riskien ja pääoman hallinta nähdäänkin tärkeimpänä riskien- ja pääomanhallintaprosessin vaiheena. Tästä johtuen riskipolitiikat, riskilimitit ja päätöksentekovaltuudet asetetaan siten, että ne yhdessä tulostavoitteiden kanssa ohjaavat liiketoiminta- ja sijoitusyksiköitä ottamaan hyvin harkittuja riskejä.

VAKUUTUSRISKIT

Vakuutusvelkojen kirjanpitoarvo (vastuuvelka) ja taloudellinen arvo riippuvat (i) tulevien korvauskustannusten suuruudesta ja ajoituksesta (liikekulut mukaan lukien) sekä (ii) koroista, joita käytetään näiden korvausten diskonttaamisessa tähän päivään. Tässä osiossa tarkastelu kohdistuu pääasiallisesti ensimmäiseksi mainittuun osa-alueeseen ja siten vastuunvalinta- eli

merkintäriskin (underwriting risk). Diskonttokorkoriskiä ja sen vaikutusta vastuuvelkaan käsitellään myös tässä osiossa. Vastuiden taloudelliseen arvoon vaikuttavaa korkoriskiä käsitellään Markkinariskit-kappaleessa [ALM-riskiä](#) käsittelevässä osassa.

Vahinkovakuutusriskit

Vastuunvalintariski on riski tappiosta tai vakuutusvelkojen arvossa tapahtuvasta epäedullisesta muutoksesta, joka johtuu puutteellisesta hinnoittelusta tai vastuita koskevista oletuksista.

Kuvassa Havainnollistava kaavio vahinkovakuutustoiminnan riskikäsitteistä esitetään vahinkovakuutusriskit yleisellä tasolla.

Havainnollistava kaavio vahinkovakuutustoiminnan riskikäsitteistä

Muutokset markkinakoroissa

Muutokset vastuiden taloudellisessa arvossa

Muutokset vastuiden odotetuissa kassavirroissa

Vakuutusmaksu- ja katastrofiriski

- Voimassa oleviin sopimuksiin liittyvien tulevien vahinkotapahtumien suuruus ja/tai toteutumistiheys on suurempi kuin odotettiin
- Voimassa oleviin sopimuksiin liittyvien tulevien korvauskustannusten ajoitus eroaa odotetusta

Riskilähteet:

Tulipalot, liikenneonnettomuudet, myrskyt, tulvat, varkaudet jne.

Korvausvastuuriski

- Toteutuneista vahinkotapahtumista aiheutuneet korvauskustannukset ovat suurempia kuin odotettiin
- Korvauskustannusten ajoitus eroaa odotetusta

Riskilähteet:

Inflaatio, pitkäikäisyys, ennakkotapaukset, latentit tekijät jne.

Ulkoiset ja sisäiset ajurit: Luonnonkatastrofit, ihmisen aiheuttamat katastrofit, tekninen kehitys, lääketieteelliset innovaatiot, ilmastonmuutokset, suhdannevaihtelut, yleinen inflaatio, terveydenhoitokulut, palkkakulut, riittämätön hinnoittelu, riskikeskittymät, riittämätön jälleenvakuutusuoja, datan puute jne.

Vakuutusmaksu- ja katastrofiriski

Vakuutusmaksuriski on riski tappiosta tai vakuutusvelkojen arvossa tapahtuvasta epäedullisesta muutoksesta, joka johtuu tilinpäätöspäivän jälkeen tapahtuvien vahinkotapahtumien ajoituksessa, tiheydessä ja vakavuudessa tapahtuvista heilahteluista.

Katastrofiriski on riski tappiosta tai vakuutusvelkojen arvossa tapahtuvasta epäedullisesta muutoksesta, joka johtuu merkittävästä epävarmuudesta hinnoittelussa ja vastuuvelkaa koskevista oletuksista, joka liittyvät äärimmäisiin ja poikkeuksellisiin tapahtumiin.

Vakuutusmaksu- ja katastrofiriskin hallinta ja valvonta

Vastuunvalintapolitiikka on tärkein vakuutusten myyntiä ohjaava dokumentti ja se määrittelee vakuutusten myynnin yleisperiaatteet, rajoitukset ja menettelytavat. If Vahinkovakuutuksen hallitus vahvistaa vastuunvalintapolitiikan vähintään kerran vuodessa.

Vastuunvalintapolitiikkaa täydennetään yksityiskohtaisilla ohjeilla, jotka ohjaavat vakuutusten myyntiä eri liiketoiminta-alueilla. Nämä ohjeet pitävät sisällään muun muassa tariffit ja hinnoittelun luokitusmallit, ohjeet vakioehdoista ja sopimusteksteistä sekä vastuunvalintavaltuudet ja -limitit, kuten vakuutettavat määrät

sekä luettelon vakuutuskelvottomista riskeistä. Vastuunvalintakomitea vastaa siitä, että määriteltystä vastuunvalintaperiaatteita noudatetaan.

Vahinkovakuutuksen liiketoimintayksiköt hallinnoivat vastuunvalintariskiä päivittäisessä työssään. If Vahinkovakuutuksen kannattavuuteen ja riskeihin ratkaisevasti vaikuttava tekijä on kyky arvioida tulevaisuuden korvauskustannukset ja hallintokulut täsmällisesti ja täten hinnoitella vakuutussopimukset oikein. Hinnoittelu Henkilöasiakkaat -liiketoiminta-alueella sekä Yritysiasiakkaat -liiketoiminta-alueen pienempien riskien osalta perustuu tariffeihin. Suurasiakkaat -liiketoiminta-alueen ja Yritysiasiakkaat -liiketoiminta-alueen monimutkaisempien riskien osalta vastuunvalinta perustuu enemmän yleisperiaatteille ja tilannekohtaiseen valintaan kuin tiukkoihin tariffeihin. Yleisesti ottaen vakuutusten hinnoittelu perustuu sattuneista vahingoista tehtäviin tilastoanalyysihin ja arvioihin vahinkotiheyden ja korvausinflaation tulevasta kehityksestä.

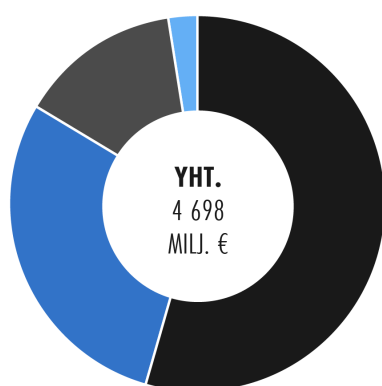
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutuskanta on hyvin hajautettu, koska vakuutuksenottajien määrä on suuri ja toimintaa harjoitetaan laajalla maantieteellisellä alueella sekä useissa eri vakuutuslajeissa.

Hajautuksen määrä on esitetty kuvassa Bruttomaksutulojen erittely liiketoiminta-alueittain, maittain ja vakuutuslajeittain, If Vahinkovakuutus, 2012.

Bruttomaksutulojen erittely liiketoiminta-alueittain, maittain ja vakuutuslajeittain

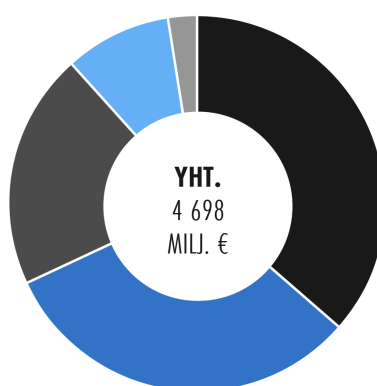
If Vahinkovakuutus, 2012

liiketoiminta-alueittain

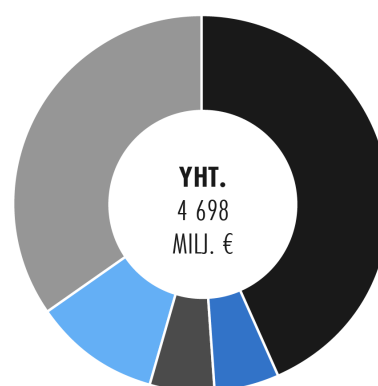
- Henkilöasiakkaat **2 557**
- Yritysassiakkaat **1 358**
- Suurasiakkaat **650**
- Baltia **115**

maittain

- Norja **1 709**
- Ruotsi **1 486**
- Suomi **948**
- Tanska **418**
- Baltia **115**

vakuutuslajeittain

- Ajoneuvovakuutus **1 982**
- Lakisääteinen tapaturmavakuutus **244**
- Vastuuvakuutus **253**
- Tapaturmavakuutus **497**
- Omaisuusvakuutus **1 570**
- Alus, ilma-alus ja kuljetus **157**

Erä Muut (mukaan lukien konsernieliminoinnit) ei näy yllä bruttomaksutulojen erittelyssä, mutta se on huomioitu bruttomaksutulojen yhteismäärässä.

Hyvin hajautetusta vakuutuskannasta huolimatta riskikeskittymä ja täten vakavia vahinkoja voi syntyä esimerkiksi altistuttaessa luonnonkatastrofeille, kuten myrskyille ja tulville. Niistä maantieteellisistä alueista, joilla If Vahinkovakuutus toimii, tällaisille katastrofeille altistuvat merkittävimmin Norja, Ruotsi ja Tanska. Lisäksi yksittäiset suuret vahingot voivat vaikuttaa merkittävästi tulokseen. Jälleenvakuutuksella pienennetään luonnonkatastrofin ja yksittäisten suurten vahinkojen taloudellista vaikutusta.

If Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutuspolitiikassa annetaan ohjeet jälleenvakuutussuojan hankkimisesta. Jälleenvakuutuksen tarve ja optimaalinen valinta analysoidaan yksittäisten suurten vahinkojen osalta tilastollisten mallien avulla, kun taas luonnonkatastrofeille altistumista ja katastrofitappioiden tapahtumisen todennäköisyyttä arvioitaessa If Vahinkovakuutus

tekee yhteistyötä ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Analyysi perustuu katastrofimalleihin, joissa katastrofeja simuloidaan historiallisen meteorologisen datan perusteella täydennettynä tilastollisilla malleilla. Eri jälleenvakuutusrakenteita arvioidaan tarkastelemalla (i) jälleenvakuutuksen odotettuja kustannuksia suhteessa tästä saatavaan hyötyyn, (ii) vaikutusta tuloksen vaihteluun ja (iii) vaikutusta pääomavaatimuksiin (taloudelliselle pääomalle asetetut vaatimukset, viranomaisten ja luottoluokituslaitosten pääomavaatimukset).

Vuodesta 2003 lähtien If Vahinkovakuutuksessa on ollut käytössä yhteispohjoismainen jälleenvakuutusohjelma. Vuonna 2012 omapidätystasot olivat 100 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 11,5 miljoonan euron) ja 200 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 23,0 miljoonan euron) välillä riskiä kohden sekä 200 miljoonaa Ruotsin

kruunua (noin 23,0 miljoonaa euroa) yksittäistä vahinkotapahtumaa kohden.

Vastuuvallinnon tuloksen herkkyyttä ja riskiä on kuvattu taulukossa Vakuutustuloksen herkkyyksianalyysi, If Vahinkovakuutus, 31.12.2012 ja 31.12.2011 eri tunnusluvuissa tapahtuvien muutosten suhteen.

Vakuutustuloksen herkkyyksianalyysi

If Vahinkovakuutus, 31.12.2012 ja 31.12.2011

Vaikutus tulokseen ennen veroja, milj. €				
Tunnusluku	Nykyinen taso (2012)	Muutos nykyisessä tasossa	2012	2011
Yhdistetty kulusuhde, henkilöasiakkaat	88,1 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/-25	+/-23
Yhdistetty kulusuhde, yritysasiakkaat	89,0 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/-13	+/-13
Yhdistetty kulusuhde, suurasiaakkaat	95,8 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/-4	+/- 4
Yhdistetty kulusuhde, Baltia	87,1 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/-1	+/-1
Nettovakuutusmaksutuotot	4 363	+/- 1 prosenttia	+/-44	+/-41
Nettokorvauskulut	3 146	+/- 1 prosenttia	+/-31	+/-31
Annetun jälleenvakuutuksen maksutulo	258	+/- 10 prosenttia	+/-26	+/-21

Korvausvastuuriski

Korvausvastuuriski on riski tappiosta tai vakuutusvelkojen arvossa tapahtuvasta epäedullisesta muutoksesta, joka johtuu tilinpäätöspäivänä tai tätä ennen tapahtuneiden vahinkotapahtumien korvausten ajoituksessa ja määrissä tapahtuvista heilahteluista.

Vakuutusmaksuvastuun on tarkoitus kattaa jo solmittujen vakuutus sopimusten jäljellä olevan vakuutuskauden odotettavissa olevat korvausmenot ja liikekulut. Koska korvaukset maksetaan vahinkotapahtumien jälkeen, on myös tarpeen määrittellä korvausvastuu, joka kattaa korvaukset jo tapahtuneista vahingoista. Vastuuvelka on vakuutusmaksuvastuun ja korvausvastuun summa.

Vastuuvelkaan liittyy aina tietty määrä epävarmuutta, sillä vastuut perustuvat tulevien korvauskustannusten suuruuden ja toteutumistiheyden arvioihin. Vastuuvelkaan liittyvä epävarmuus on tavallista suurempi uusissa vakuutuslajissa, joista ei ole olemassa täydellisiä niin sanottuja run-off-tilastoja, sekä vakuutuslajissa, joissa vahingon selviäminen kestää kauan. Tällaisia vakuutuslajeja ovat lakisääteinen tapaturmavakuutus, liikennevakuutus sekä vapaaehtoiset vastuu- ja tapaturmavakuutukset.

Korvausvastuuriskin hallinta ja valvonta

If Vahinkovakuutuksen hallitus päättää vastuuvallinnon laskentaa koskevista ohjeista. If Vahinkovakuutuksen pääaktuaarin vastuulla on kehittää ja toimeenpanna ohjeita vastuuvallinnon määrittämiseksi sekä arvioida kokonaisvastuuvallinnon riittävyyttä. Pääaktuaari laatii vastuuvallinnon riittävyydestä neljännesvuosittain raportin, joka lähetetään If Vahinkovakuutuksen hallitukselle, toimitusjohtajalle, talousjohtajalle ja riskienvalvontakomitealle.

Aktuaarikomitea on If Vahinkovakuutuksen pääaktuaarin neuvoa-antava ja valmisteleva komitea. Se antaa suosituksia vastuuvallinnon laskennan ohjeistuksista. Komitea myös seuraa vastuuvallinnon kehitystä ja auttaa If Vahinkovakuutuksen pääaktuaaria vastuuvallinnon riittävyyden arvioinnissa.

If Vahinkovakuutuksen aktuaarit analysoivat vastuuvallinnon liittyvää epävarmuutta. Aktuaarit seuraavat jatkuvasti vastuuvallinnon tasoa varmistaakseen, että se on vahvistettujen ohjeiden mukainen. Aktuaarit kehittävät lisäksi menetelmiä ja järjestelmiä, jotka tukevat tätä prosessia.

Vakuutusmatemaattiset arviot pohjautuvat tilinpäätöspäivänä käytössä oleviin tietoihin aiemmista korvauksista ja vahingoista. Seurattavia tekijöitä ovat muun muassa vahinkokehityksen trendit, maksamattomien korvausten määrä, lakimuutokset, oikeuskäytännöt ja yleinen talouskehitys. Vastuuvelan laskennassa yleisesti käytettyjä menetelmiä ovat Chain Ladder- ja Bornhuetter-Fergusson -tekniikat yhdistettynä ennusteisiin vahinkojen lukumäärästä ja keskimääräisistä korvauskustannuksista.

Koko vastuuvelan laskennassa otetaan huomioon odotettu inflaatiokehitys, joka on erityisen merkittävä tekijä vakuutuslajeissa, joissa vahingon selviäminen kestää kauan, kuten liikennevakuutuksessa ja lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Odotettu inflaatio perustuu ulkoisiin arvioihin inflaatiokehityksestä eri alueilla, kuten kuluttajahintaindeksi ja palkkaindeksi, yhdistettynä If

Vahinkovakuutuksen omiin arvioihin eri korvauslajien kustannusten kasvusta. Vastuuvelan inflaatoriski on tärkeä huomioon otettava tekijä If Vahinkovakuutuksen sijoitusstrategiassa.

Tiettyihin vakuutuslajeihin, kuten liikennevakuutukseen ja lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen, liittyvä lainsäädäntö eroaa huomattavasti maittain. Osa suomalaisesta, ruotsalaista ja tanskalaisesta vastuuvelasta sisältää eläkeluotoista korvausvastuuta, joka on herkkä kuolevuusoletusten ja diskonttokoron muutoksille. Liikennevakuutuksen ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus vastuuvelasta on 69 prosenttia.

Vastuuvelan kirjanpitoarvo ja duraatio vakuutuslajeittain ja pääalueittain on esitetty taulukossa Vastuuvelka vakuutuslajeittain ja pääalueittain, If Vahinkovakuutus, 31.12.2012.

Vastuuvelka vakuutuslajeittain ja pääalueittain

If Vahinkovakuutus, 31.12.2012

	Ruotsi		Norja		Suomi		Tanska		Yhteensä	
	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio	Milj. €	Duraatio
Ajoneuvovakuutus	2 694	7,7	875	2,3	853	11,3	130	1,6	4 553	7,2
Lakisääteinen tapaturmavakuutus	-	-	412	5,9	1 044	12,0	251	7,1	1 707	10,0
Vastuuvakuutus	303	4,0	165	2,7	128	2,4	79	2,4	674	3,1
Tapaturmavakuutus	226	4,6	363	2,3	124	2,6	75	1,2	788	2,8
Omaisuuksivakuutus	429	0,8	547	0,9	193	1,2	141	0,8	1 310	0,9
Alus, ilma-alus ja kuljetus	30	0,7	32	0,7	10	0,5	12	0,8	85	0,7
Yhteensä	3 682	6,4	2 394	2,5	2 352	9,9	688	3,6	9 116	6,2

If Vahinkovakuutuksen vastuuvelkaan liittyvä herkkyys inflaatiotason nousulle, eliniän pitenemiselle sekä diskonttokoron laskulle esitetään taulukossa Vastuuvelkaan liittyvien riskien herkkyydet, If Vahinkovakuutus, 2012.

Vastuuelkaan liittyvien riskien herkkyydet

If Vahinkovakuutus, 2012

Vastuuelan erä	Riskitekijä	Riskiparametrin muutos	Maa	Vaikutus, milj. €
Nimellismääräinen vastuuelka	Inflaatio kasvaa	Yhden prosenttiyksikön kasvu	Ruotsi	188,1
			Tanska	11,8
			Norja	67,1
			Suomi	22,8
Toistuvaiskorvaukset	Kuolevuus laskee	Odotettu elinikä kasvaa yhdellä vuodella	Ruotsi	14,0
			Tanska	0,4
			Suomi	33,5
Diskontattu vastuuelka (toistuvaiskorvaukset ja osa suomalaisesta IBNR:stä)	Diskonttokorko laskee	Yhden prosenttiyksikön lasku	Ruotsi	75,2
			Tanska	8,7
			Suomi	198,5

If Vahinkovakuutuksen vastuuelkaa analysoidaan vahinkovuosisitasolla. Näiden analyysien tulokset esitetään korvauskulujen kehitystaulukoissa sekä ennen että jälkeen jälleenvakuutuksen. Nämä on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa ([liite 27](#)).

Henkivakuutusriskit

Henkivakuutustoiminnan riskit sisältävät vastuunvalintariskit sekä vastuuelan diskonttokorkoon liittyvän riskin. Vastuunvalintariskit sisältävät biometriset riskit, vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät riskit sekä kustannusriskit. Tässä kappaleessa käsitellään kyseisten henkivakuutustoiminnan riskien kehitystä vuonna 2012 sekä henkivakuutustoiminnan riskienhallintaperiaatteita.

Kuvassa Havainnollistava kaavio henkivakuutustoiminnan riskikäsitteistä esitetään henkivakuutusriskit yleisellä tasolla.

Havainnollistava kaavio henkivakuutustoiminnan riskikäsitteistä

Muutokset markkinakoroissa

Muutokset vastuiden taloudellisessa arvossa

Muutokset vastuiden odotetuissa kassavirroissa

Biometriset riskit

- Eläkkeitä maksetaan pidemmän aikaa kuin odotettiin
- Kuolemantapausten, työkyvyttömyys- tai sairauslomapauksia tulee korvattavaksi enemmän kuin odotettiin

Riskilähteet:

Pitkäikäisyys, kuolevuus, sairastavuus ja työkyvyttömyys jne.

Käyttätymisriskit

- Toteutunut vakuutusmaksujen keskeyttämisen aste eroaa odotetusta
- Toteutunut vakuutussopimusten ennenaikaisen lopettamisen aste eroaa ennustetusta

Riskilähteet:

Vakuutuksenottajien käyttäytyminen jne.

Kustannusriski

- Aiheutuneet kustannukset ylittävät odotetun tason
- Aiheutuneet kustannukset ovat odotettua etupainotteisempia

Riskilähteet:

Yleiskustannukset ja/tai vakuuttamisen suorat kustannukset jne.

Ulkoiset ja sisäiset ajurit: Pandemiat, katastrofit, lääketieteelliset innovaatiot, yleinen inflaatio, terveydenhoitokulut, palkkakulut, suhdannevaihtelut, verotus ja lait, käytetyt mallit, muutokset maineessa jne.

Biometriset riskit

Henkivakuustoitominnan biometriset riskit syntyvät pääasiassa siitä, että vakuutetuille korvattaisiin enemmän kuolemantapaus-, työkyvyttömyys- tai sairauskulukorvauksia tai että eläkevakuutuksissa eläkkeitä tultaisiin maksamaan vakuutetuille pidempään (pitkäikäisyysriski) kuin yhtiö ennakoii vakuutusten hinnoitteluhetkellä. Tapauksia, joissa yksittäinen voimakkaasti vaikuttava tapahtuma tai tapahtumasarja aiheuttaa merkittävän eron toteutuneiden korvausten ja odotettujen maksujen välillä, kutsutaan katastrofiriskiksi.

Sopimusten pitkä duraatio ja se, että Mandatum Lifen oikeus korottaa vakuutusmaksuja on rajoitettu, kasvattaa biometrisiä

riskejä. Mikäli vakuutusmaksut osoittautuvat riittämättömiksi eivätkä ne ole muutettavissa, vastuuvulkaa täydennetään odotettavissa olevaa tappiota vastaavalla määrällä.

Taulukossa Omalla vastuulla olevan liikkeen korvaussuhteita, Mandatum Life, 2012 ja 2011 esitetään Mandatum Lifen Suomen toiminnan riskiliikkeen tulos. Toteutuneen korvausmenon suhde laskuperusteiden mukaiseen korvausmenoon oli 82 prosenttia vuonna 2012 (77 prosenttia vuonna 2011). Taulukosta voi myös arvioida riskiliikkeen herkkyyttä. Esimerkiksi henkivakuutuksen osalta kuolevuuden kaksinkertaistuminen nostaisi maksetut korvaukset 15 miljoonasta eurosta 30 miljoonaan euroon.

Omalla vastuulla olevan liikkeen korvaussuhteita Mandatum Life, 2012 ja 2011

Milj. €	2012			2011		
	Riskitulo	Korvausmenot	Korvaussuhde	Riskitulo	Korvausmenot	Korvaussuhde
Henkivakuutus	42,4	25,2	59 %	42,6	23,0	54 %
Kuolevuus	25,9	14,9	57 %	26,7	13,5	51 %
Sairastavuus ja työkyvyttömyys	16,5	10,3	62 %	15,9	9,5	60 %
Eläkevakuutus	57,7	57,3	99 %	58,9	55,6	94 %
Yksilöllinen eläke	9,5	10,1	106 %	9,5	10,1	106 %
Ryhmäeläke	48,2	47,2	98 %	49,4	45,5	92 %
Kuolevuus (pitkäikäisyys)	43,5	44,2	102 %	44,6	41,8	94 %
Työkyvyttömyys	4,7	3,0	64 %	4,8	3,7	76 %
Mandatum Life	100,1	82,5	82 %	101,5	78,6	77 %

Pitkäikäisyysriski on Mandatum Lifen biometrisistä riskeistä kriittisin. Laskuperustekorollinen ryhmäeläkekanta muodostaa suurimman osan pitkäikäisyysriskistä. Laskuperustekorolliset ryhmäeläkkeet ovat olleet uusilta jäseniltä pääosin suljettuja useiden vuosien ajan ja tämän vuoksi jäsenten keski-ikä on noin 68 vuotta. Sijoitussidonnaisten ryhmäeläkkeiden ja yksilöllisten eläkevakuutusten kannassa pitkäikäisyysriski ei ole niin merkittävä, sillä vakuutukset ovat pääsääntöisesti määräaikaista ja niihin liittyvät henkivakuutukset kompensoivat pitkäikäisyysriskin.

Pitkäikäisyysriskin osalta vuotuista riskiliikkeen tulosta ja kuolleisuustrendiä analysoidaan säännöllisesti. Vastuuvulan osalta ryhmäeläkevakuutusten elinajan odotetta tarkistettiin vuonna 2002 ja vuonna 2007 tehtiin lisää muutoksia. Näiden muutosten jälkeen ryhmäeläkkeen kumulatiivinen kuolleisuus on ollut

ylijäämäinen. Vuoden 2012 pitkäikäisyyden riskiliike oli ryhmäeläkkeen osalta -0,7 miljoonaa euroa (2,7 miljoonaa euroa vuonna 2011).

Henkivakuutuksen kuolevuusliike on voitollista. Merkittävämpänä kuolevuusliikkeen heikkenemiseen vaikuttavana riskinä nähdään mahdollinen pandemia.

Muiden biometristen riskien osalta riskiliike on ollut kokonaisuutena voitollista, vaikka eri riskien välillä on voimakasta vaihtelua. Työkyvyttömyys- ja sairauskuluvakuutuksissa riskiä pienentää pitkällä aikavälillä se, että yhtiöllä on oikeus korottaa vakuutusmaksuja olemassa olevien sopimusten osalta, mikäli vakuutuskorvausten määrässä tapahtuu epäsuotuisaa kehitystä. Uusi sukupuolineutraali hinnoittelu aiheuttaa epävarmuutta,

vaikka riskiliikkeen tuloksen odotetaan pysyvän samalla tasolla.

Mandatum Lifen vakuutuskanta on suhteellisen hyvin hajautunut, eikä sisällä merkittäviä riskikeskittymiä. Yhtiön ottamalla katastrofijälleenvakuutuksella pienennetään mahdollisten riskikeskittymien merkitystä entisestään.

Vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät riskit ja kustannusriski

Merkittävä vakuutusriski on myös vakuutuksenottajien käyttäytymiseen liittyvät epävarmuustekijät. Asiakkailta on oikeus lopettaa vakuutusmaksujen maksaminen (keskeytysriski) tai mahdollisuus lopettaa vakuutussopimus ennenaikaisesti (takaisinostoriski). Keskeytys- ja takaisinostomäärien pitäminen alhaisella tasolla on keskeinen menestystekijä erityisesti sijoitussidonnaisen liiketoiminnan kustannusliikkeen kannalta. ALM-riskin kannalta takaisinostoriski ja keskeytysriski ovat vähemmän merkittäviä, koska Mandatum Lifessa noin 90 prosenttia laskuperustekorollisista vakuutuksista muodostuu eläkevakuutuksista, joissa takaisinosto on mahdollinen ainoastaan poikkeustapauksissa. ALM-riskin kannalta takaisinostoriski on näin ollen olennainen vain yksittäisissä laskuperustekorkeisissa henkivakuutuksissa ja kapitalisaatiosopimuksissa, joiden vastuuvelan yhteismäärä on kuitenkin vain 6 prosenttia (259 miljoonaa euroa) laskuperustekorkeisesta vastuusta. Vastuuvelan täydennyksiä ei myöskään makseta takaisinoston yhteydessä, mikä osaltaan pienentää laskuperustekorkeiseen kantaan liittyvää takaisinostoriskiä.

Takaisinosto- ja keskeytysriskit otetaan huomioon yhtiön ALM-riskianalyseissä. Tätä on kuvattu yksityiskohtaisemmin [Markkinariskit](#)-kappaleessa.

Yhtiö on altistunut lisäksi kustannusriskille, joka on riski siitä, että tulevat liikekulut ylittävät vakuutusten hinnoittelussa oletetun tason. Kustannusriskiä lisää se, että vakuutusten ehtoja ja

vakuutusmaksuja ei useimmiten voida muuttaa vakuutuksen elinkaaren aikana. Keskeisenä haasteena on vakuutusten hoitamiseen liittyvien prosessien kustannusten ja moninaiseen IT-arkkitehtuuriin liittyvien kustannusten pitäminen alhaisella tasolla. Vuonna 2012 kustannusliikkeen tulos oli 5,8 miljoonaa euroa (9,8 miljoonaa euroa vuonna 2011). Mandatum Life ei jaksota vakuutusten hankintakuluja.

Vastuuvelan diskonttokorkoon liittyvä riski

Vastuuvelan diskonttokorkoon liittyvä riski on merkittävin vastuuvelan riittävyyteen liittyvä riski. Sopimuksiin sisältyvä laskuperustekorko on päätetty koko sopimusajalle. Tämän johdosta markkinakorkojen ja odotettujen sijoitustuottojen laskiessa saatetaan joutua tilanteeseen, jossa vastuuvelkaa on täydennettävä.

Suurimmassa osassa laskuperustekorkoon pohjautuvista sopimuksista laskuperustekorko on 3,5 prosenttia. Suomessa ennen vuotta 1999 myydyissä yksilöllisissä vakuutuksissa laskuperustekorko on 4,5 prosenttia, joka on myös määräysten mukainen korkein sallittu diskonttokorko. Näiden vakuutusten vastuuvelan diskonttokorko on alennettu 3,5 prosenttiin. Tästä johtuen vastuuvelkaa on täydennetty 71 miljoonalla eurolla vuonna 2012 (79 miljoonaa euroa vuonna 2011). Lisäksi 37 miljoonaa euroa on varattu vuoden 2013 osalta vastuuvelan laskuperustekorkovaatimuksen alentamiseksi 2,5 prosenttiin ja 9 miljoonaa euroa on varattu vuoden 2014 osalta vastuuvelan laskuperustekorkovaatimuksen alentamiseksi 3,25 prosenttiin, eli Mandatum Life on täydentänyt vastuuvelkaa 118 miljoonan euron suuruusella korkotäydennyksellä.

Kuhunkin vakuutuslajiin ja laskuperustekorkoon liittyvät vastuuvelat on esitetty taulukossa Vastuuvelan muutoksen analyysi ennen jälleenvakuuttajien osuutta, Mandatum Life, 2012. Taulukossa näkyy myös kunkin luokan vastuuvelan muutos vuonna 2012.

Vastuuvelan muutoksen analyysi ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Mandatum Life, 2012

Milj. €	Velka 2011	Maksut	Kor- vaukset	Kuormi- tustulo	Takuu- tuotot	Asiakas- hyvitykset	Muut	Velka 2012	Osuus %
Mandatum Life emoyhtiö									
Sijoitussidonnainen yhteensä	2 937	780	-269	-44	0	0	295	3 699	47 %
Yksilöllinen eläkevakuutus	753	87	-8	-13	0	0	74	894	11 %
Henkivakuutus	1 095	247	-140	-12	0	0	110	1 301	16 %
Kapitalisaatiosopimukset	823	379	-119	-14	0	0	73	1 140	14 %
Ryhmäeläkevakuutus	266	68	-3	-6	0	0	37	364	5 %
Laskuperustekorollinen ja muut yhteensä	4 229	169	-422	-37	147	3	-37	4 052	51 %
Ryhmäeläkevakuutus	2 494	76	-202	-9	82	3	-34	2 411	31 %
Laskuperustekorko 3,5 %	2 404	64	-193	-8	80	3	-30	2 321	29 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	90	12	-9	-1	2	0	-4	90	1 %
Yksilöllinen eläkevakuutus	1 275	23	-145	-7	55	0	14	1 216	15 %
Laskuperustekorko 4,5 %	1 075	15	-118	-5	48	0	0	1 015	13 %
Laskuperustekorko 3,5 %	157	5	-18	-1	6	0	8	157	2 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	43	3	-8	0	1	0	5	44	1 %
Yksilöllinen henkivakuutus	298	33	-61	-10	10	0	-17	253	3 %
Laskuperustekorko 4,5 %	77	5	-9	-2	3	0	-3	72	1 %
Laskuperustekorko 3,5 %	158	11	-41	-4	5	0	-8	121	2 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	63	17	-11	-5	2	0	-5	61	1 %
Kapitalisaatiosopimukset	6	0	-1	0	0	0	-1	6	0 %
Laskuperustekorko 3,5 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	6	0	0	0	0	0	-1	6	0 %
Tulevien asiakashyvitysten vastuu	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
Korkotäydennys	108	0	0	0	0	0	10	118	1 %
Tuleva jälleenvakuutus	2	2	-1	0	0	0	-1	2	0 %
Muu velka	46	34	-13	-12	1	0	-9	47	1 %
Mandatum Life emoyhtiö yhteensä	7 166	949	-691	-81	147	3	257	7 751	98 %
Tytäryhtiö Mandatum Life Insurance Baltic SE	137	33	-23	-3	1	0	8	153	2 %
Sijoitussidonnainen	117	30	-20	-2	0	0	9	134	2 %
Muut	19	3	-4	-1	1	0	-1	19	0 %
Mandatum Life konserni yhteensä	7 303	983	-714	-84	148	3	266	7 904	100 %

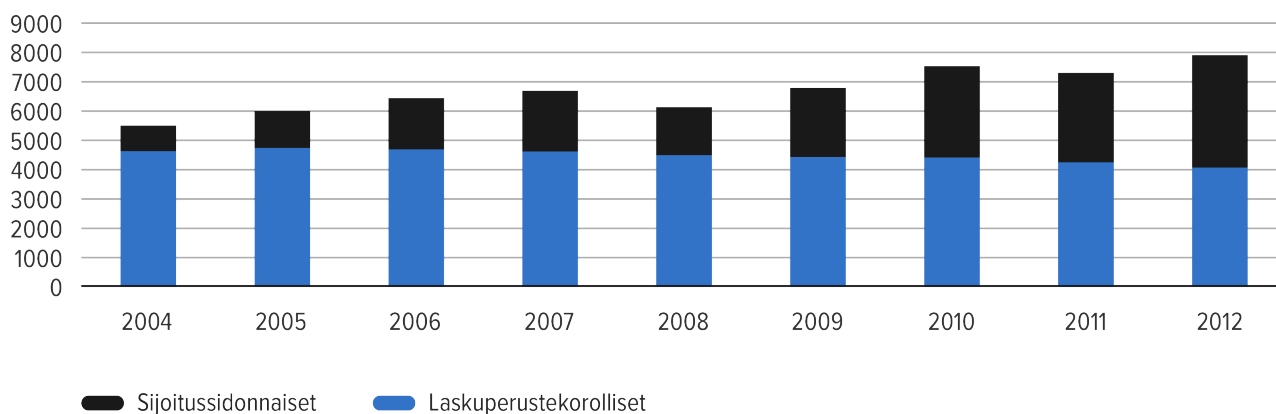
Laskuperustekorolliset sopimukset eivät ole olleet Mandatum Lifen uusmyynnin painopistealue vuosiin ja näiden määrä on laskussa. Vuonna 2012 laskuperustekorolliset vastuuvelat pienenevät 178 miljoonalla ja laskun odotetaan pysyvän samalla tasolla useiden vuosien ajan. Keskimääräinen laskuperustekorke vakuutuskenottajien säästöille ilman vastuuvelan korkotäydennyksen huomioon ottamista on 3,7 prosenttia. Keskimääräinen korko alenee ajan myötä, koska sopimukset, joiden korko on 4,5 prosenttia, erääntyvät aikaisemmin kuin sopimukset, joiden laskuperustekorke on alempi. Sijoitussidonnaisten sopimusten vastuuvelan trendi on nouseva

lukuun ottamatta vuosia kuten 2008 ja 2011, jolloin sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyvien sijoitusten tappiot ylittävät nettomerkinnot. Melkein 50 prosenttia vastuuveloista koostuu sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyvistä sijoituksista ja näiden osuus on kasvussa.

Mandatum Lifen vastuuvelan rakenteen ja määrän kehitystä on esitetty kuvassa Laskuperustekorollisen ja sijoitussidonnaisen vastuuvelan kehitys, Mandatum Life, 2004–2012.

Laskuperustekorollisen ja sijoitussidonnaisen vastuuvelan kehitys Mandatum Life, 2004–2012

Milj. €

Henkivakuutuksen vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntyminen ja duraatio on esitetty taulukossa Vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntyminen ennen

jälleenvakuuttajien osuutta, Mandatum Life, 31.12.2012. Vastuuvelan herkkyyden erilaisten diskonttokorkojen muutoksille on arvioitava taulukon duraatioiden avulla.

Vakuutus- ja sijoitussopimusten oletettu erääntyminen ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Mandatum Life, 31.12.2012

Milj. €	Duraatio	2013-2014	2015-2016	2017-2021	2022-2026	2027-2031	2032-2036	2037-
Mandatum Life emoyhtiö								
Sijoitussidonnaiset velat yhteensä	8,6	524	474	842	564	501	216	242
Yksilöllinen eläkevakuutus	11,0	46	83	193	162	124	84	97
Henkivakuutus	7,2	260	200	286	167	119	65	72
Kapitalisaatiosopimukset *)	7,7	200	160	282	165	206	33	31
Ryhmeläkevakuutus	11,2	18	31	81	70	51	34	41
Laskuperustekorolliset ja muut velat yhteensä	9,0	896	718	1 320	900	617	414	643
Ryhmeläkevakuutus	10,5	389	358	771	599	440	317	512
Laskuperustekorko 3,5 %	10,6	373	346	751	584	429	309	498
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	9,7	15	12	20	15	11	8	13
Yksilöllinen eläkevakuutus	6,6	333	294	445	238	131	62	64
Laskuperustekorko 4,5 %	6,6	278	249	386	205	109	50	52
Laskuperustekorko 3,5 %	6,8	43	37	49	28	19	10	9
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	6,4	12	8	10	6	3	2	3
Henkivakuutus	9,7	64	50	80	51	40	32	65
Laskuperustekorko 4,5 %	10,0	16	18	25	16	12	11	21
Laskuperustekorko 3,5 %	10,2	24	23	39	26	20	16	30
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	8,4	24	9	15	10	7	5	14
Kapitalisaatiosopimukset *)	7,5	1	0	2	1	1	0	0
Laskuperustekorko 3,5 %	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Laskuperustekorko 2,5 % tai 0,0 %	7,5	1	0	2	1	1	0	0
Tulevien asiakashyvitysten vastuu	1,0	0	0	0	0	0	0	0
Korkotäydennys	3,9	65	13	20	10	5	2	3
Tuleva jälleenvakuutus	0,5	2	0	0	0	0	0	0
Muut velat	0,9	42	3	2	0	0	0	0
Mandatum Life emoyhtiö yhteensä	8,8	1 419	1 192	2 162	1 464	1 118	630	885
Tytäryhtiö Mandatum Life Insurance Baltic SE		15	12	35	21	20	16	33
Sijoitussidonnaiset velat		11	10	29	18	19	15	33
Muut velat		4	2	7	3	1	1	0
Mandatum Life konserni yhteensä		1 434	1 204	2 197	1 485	1 138	646	918

*) Sijoitussopimukset

Henkivakuutustoiminnan riskien hallinta

Henkivakuutuksien biometrisiä riskejä rajoitetaan huolellisella vastuunvalinnalla, riskejä ja kustannuksia vastaavalla hinnoittelulla, asettamalla ylärajoja myönnettäville turville sekä jälleenvakuutuksella.

Jälleenvakuutuksella rajoitetaan erityisesti yksittäisiä kuolevuus- ja pysyvän työkyvyttömyyden riskejä. Hallitus päättää vuosittain suurimmista omalla vastuulla pidettävistä korvausmääristä. Mandatum Lifessa tämä määrä on 1,5 miljoonaa euroa vakuutettua kohden. Mahdollisten katastrofien vaikutusten pienentämiseksi Mandatum Life osallistuu suomalaisten henkivakuutusyhtiöiden yhdessä ottamaan katastrofijälleenvakuutukseen.

Vakuutusriskeihin liittyvä vastuunvalinta on osa Mandatum Lifen päivittäistä toimintaa. Mandatum Lifen vastuunvalintapolitiikassa on määritetty periaatteet riskin valinnalle ja limiitit vakuutettaville summille. Vastuunvalintapolitiikassa määritettyjen periaatteiden ja limiittien noudattamista valvotaan jatkuvasti.

Riskiliikkeen tulosta seurataan tiiviisti ja arvioidaan vuosittain perusteellisesti. Yhtiö mittaa riskinvalinnan tehokkuutta ja hinnoittelun riittävyyttä keräämällä tietoa toteutuneesta korvausmenosta kultakin tuote- ja riskialueelta. Toteutunutta korvausmenoa verrataan vakuutusmaksuja asetettaessa oletettuihin ennusteisiin kunkin eri riskiturvan osalta.

Vastuuvelkaa analysoidaan ja mahdollisia täydennystarpeita arvioidaan säännöllisesti. Vastuuvelkaan liittyvät oletukset tarkistetaan vuosittain. Vastuiden riittävyyttä testataan neljännesvuosittain. Näihin vastuunvalinnan riittävyydesteihin ja riskiliikkeen analyysiin perustuen asetetaan hinnat uusille vakuutus sopimuksille sekä päivitetään vastuunvalintapolitiikka ja vastuunvalinnan laskennassa käytettävät oletukset. Mandatum Lifen hallitus arvioi ja hyväksyy vuosittain tariffit ja hinnat, jälleenvakuuttamista koskevat periaatteet sekä vastuunvalinnan määrätymisperiaatteet.

MARKKINARISKIT

Markkinariskeillä viitataan rahoitusvarojen ja -velkojen markkina-arvojen sekä vakuutusvelkojen markkinaehtoisten arvojen muutosten aiheuttamiin vaihteluihin yhtiön tuloksessa ja pääomassa.

Sijoitussalkkujen rahoitusvaroihin liittyvien markkinariskien analysointi on pääosin suoraviivaista. Riskien toteutuminen heijastuu läpinäkyvästi tuloslaskelmaan ja taseeseen, sillä Sampo-konsernissa sijoitusten arvostukset perustuvat markkinanoteerauksiin ja vain harvoin instrumenttien käsittely vaatii mallipohjaisten menetelmien soveltamista.

Yhtiö altistuu taseensa markkinaehtoiseen arvoon liittyvälle riskille, ALM-riskille, kun markkinamuuttujissa (kuten korot,

inflaatio, valuuttakurssit ja osakekurssit) tapahtuvat muutokset vaikuttavat sijoitusten arvoon erisuuruisesti kuin mitä ne vaikuttavat vakuutusvelkojen markkinaehtoiseen arvoon. ALM-riski ei kuvastu kokonaisuudessaan taloudelliseen tulokseen, sillä vakuutusvelkojen diskonttauksessa ei käytetä markkinakorkoja tilinpäätöksessä. Vakuutusvelat diskonttataan markkinakoroilla ja diskonttauksen vaikutus huomioidaan Sampo-konsernin taloudellisen pääoman mallissa kattavan markkinaehtoisen näkemyksen muodostamiseksi Sampo-konsernin riskeistä ja pääomituksista. Sampo-konsernissa tasehallinnalla (ALM) hallitaan niitä taloudellisia riskejä, jotka johtuvat varojen ja velkojen eroavaisuuksista pääosin korkoherkkyiden, valuuttojen ja inflaation suhteen.

ALM-riskit

Kuvassa Sampo-konsernin lähestymistapa tasehallintaan esitetään Sampo-konsernin yhtiöissä ALM-riskeihin ja

sijoitusomaisuuden riskeihin sovellettava riskien arvioinnin ja hallinnan lähestymistapa.

Sampo-konsernin lähestymistapa tasehallintaan

Vakuutusvelat ovat sijoitusten lähtökohta. Vakuutusvelkoja mallinnetaan ja analysoidaan, jotta voidaan muodostaa käsitys niiden odotetuista tulevaisuuden kassavirroista ja herkkyydestä sellaisten tekijöiden, kuten inflaation, korkojen ja valuuttakurssien, muutoksille.

Vakavaraisuusasema ja riskinottohalukkuus määrittävät yleisen kapasiteetin ja halukkuuden riskinotossa. Mitä vahvempi vakavaraisuusasema ja mitä korkeampi riskinottohalukkuus, sitä enemmän sijoitussalkku voi poiketa sellaisesta sijoitussalkusta, joka noudattaa vakuutusvelkojen kassavirtoja.

Luottoluokitustavoitteet ja viranomaisten vaatimukset ovat merkittäviä ulkoisia tekijöitä, jotka vaikuttavat yleisesti riskinottoon ja erityisesti tasehallintaan ja sijoitussalkkujen riskienhallintaan käytäntöihin.

Yhtiöiden sijoituspolitiikoissa omaisuuslajikohtaiset allokaatiot, riskilajikohtaiset riskilimiitit, sijoitustoimintojen

riskienhallintorakenne ja päätöksentekovaltuudet määritetään siten, että ne ylläpitävät tuottopotentialin, riskien ja pääomituksen välistä tasapainoa.

Sijoituksia hallitaan kunkin yhtiön hallituksen hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti.

Sampo-konsernissa vakuutusvelkoja analysoidaan säännöllisesti ja nämä analyysit yhdessä toteutuneen pääomituksen, riskinottohalukkuuden, viranomaisvaatimusten sekä luottoluokitustavoitteiden kanssa otetaan tarkasti huomioon määritettäessä konserniyhtiöiden sijoituspolitiikkoja. Sijoitussalkkujen ja koko taseen operatiivinen hallinta toteutetaan sijoituspolitiikkoja noudattaen.

Sampo-konsernin yhtiöt If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life noudattavat yllämainittua lähestymistapaa, mutta yhtiöt huomioivat sitä soveltaessaan omien liiketoimintojensa erityispiirteet.

Tasehallinta (ALM) If Vahinkovakuutuksessa

ALM-riskiä hallitaan If Vahinkovakuutuksessa Sampo-konsernin periaatteiden mukaisesti. Tasehallinta huomioidaan yleisessä riskinottohalukkuudessa ja sitä ohjaa If Vahinkovakuutuksen sijoituspolitiikka.

Vastuuvelan markkinaehtoinen arvo on tasehallinnan näkökulmasta altis tulevaisuuden inflaation ja korkotason sekä valuuttakurssien muutoksille vastuiden ollessa vieraan valuutan määräisiä. Suurin osa vastuuvastausta on kirjattu nimellisarvoon, kun taas merkittävä osa vastuuvastausta, eli eläkemuotoinen korvausvastuu, diskonttataan edelleen viranomaissäännösten mukaisilla koroilla. Tilinpäätöksen näkökulmasta If Vahinkovakuutus on näin ollen altistunut lähinnä inflaatiossa ja viranomaissäännösten mukaisissa diskonttokoroissa tapahtuville muutoksille. Taloudellisesta näkökulmasta, jonka mukaan vastuuvastausta diskonttataan vallitsevilla markkinakoroilla, If Vahinkovakuutus on altistunut sekä inflaation että nimelliskorkojen muutoksille.

If Vahinkovakuutuksen valuutariskien hallinnan tavoitteena on pitää yhtiön normaalista liiketoiminnasta ja sijoituspäätöksistä syntyvä valuuttapositio lähellä nollaa. Tämän lisäksi tavoitteena on saavuttaa mahdollisimman korkea tuotto aktiivisella valuutariskin hallinnalla sijoituspolitiikassa asetettujen limiittien puitteissa.

ALM-riskin pitämiseksi yleisen riskinottohalukkuuden puitteissa voidaan tehdä vastuuvastausten rahavirtoihin valtuutetaan ja kassavirroiltaan täsmäviä korkoinstrumenttisijoituksia tai käyttää valuuttajohdannaisia. Valuutariskipolitiikka määrittelee limiitit sallituille valuuttapositioille.

Tasehallinta (ALM) Mandatum Lifessa

Mandatum Lifen hallitus hyväksyy vuosittain sijoituspolitiikan, joka määrittää sijoitustoiminnan periaatteet ja limiitit. Sijoituspolitiikka sisältää myös seurantarajat koko tasetta koskevan riskin

hyväksyttävälle enimmäismäärälle ja vastaavat hallintakeinot. Nämä hallintakeinot ja seurantarajat perustuvat sekä Solvenssi I- että Solvenssi II -tyyppiseen lähestymistapaan.

Solvenssi I -tyyppisessä lähestymistavassa seurantarajat on asetettu markkinariskeihin reagoimattoman Solvenssi I -vaatimuksen yläpuolelle sijoitusomaisuuden VaR-analyysiä käyttämällä. Solvenssi II -tyyppisessä lähestymistavassa seurantarajat on asetettu muillekin luottamustasolle kuin Sampo-konsernissa käytössä olevalle 99,5 prosentin luottamustasolle. Näiden seurantarajojen ja vastaavien toimintaohjeiden yleisenä tavoitteena on ylläpitää vaadittava vakavaraisuus ja varmistaa, että sijoitusomaisuus on riittävä ja rakenteeltaan sopiva vastuuvastausten kattamiseen.

Yllämainittujen seurantarajojen alittuessa tasehallintakomitea informoi asiasta hallitusta ja hallitus tekee pääomitus- ja taseen markkinariskeihin liittyvät päätökset.

Vakuutusvelkojen osalta Mandatum Lifen laskuperustekorollisen vastuuvastausten kassavirrat ovat suhteellisen hyvin ennakoitavissa, koska sopimusten takaisinostot ja ylimääräiset lisäsijoitukset ovat rajoitettuja suurimmassa osassa yhtiön laskuperustekorollisia vakuutuksia. Yhtiön korvausmenoihin ei sisälly merkittävää inflaatoriskiä, ja näin ollen Mandatum Lifen osalta inflaatoriski liittyy pääasiassa hallinnollisiin kuluihin.

Sijoitustoiminnan pitkän aikavälin tavoitteena on saavuttaa hyväksyttävällä riskitasolla riittävä tuotto, jotta laskuperustekorollinen kohtuusperiaatetulkinnan mukaiset asiakashyvitykset sekä omistajien tuottovaatimus voidaan kattaa. Pitkällä aikavälillä merkittävin riski on se, ettei korkosijoituksilla saavuteta vastaavalle vastuuvastalle taattua vähimmäistuottoa. Sijoitus- ja pääomituspäätösten lisäksi Mandatum Life on varautunut matalaan korkotasoon vastuuvastausten osalta muun muassa alentamalla uusien sopimusten laskuperustekorollista ja täydentämällä vastuuvastausta alentamalla vastuuvastausten diskonttokorollista.

Sijoitusomaisuuden riskit

Sijoituksia (lukuun ottamatta Mandatum Lifen sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyviä sijoituksia) hallitaan noudattaen tytäryhtiöiden sijoituspolitiikkoja. Merkittävimmät riskit muodostuvat osake-, korko-, luotto- ja valuutariskeistä. Markkinariskejä syntyy myös pääomarahasto-, kiinteistö- ja vaihtoehtoisten sijoituksista.

Sampo-konsernin sijoitusjohtaja vastaa sijoitustoiminnan toteutuksesta konserniyhtiöiden laatimien ja konserniyhtiöiden

hallitusten hyväksymien sijoituspolitiikkojen asettamien rajoitteiden puitteissa. Vakuutustoimintaa harjoittavilla tytäryhtiöillä ja emoyhtiöllä on sijoitusten hallinnassa käytössään konsernin yhteinen infrastruktuuri sekä tulos- ja riskiraportointi. Sampo-konserni tuntee pohjoismaiset markkinat ja sijoituskohteet syvällisesti, joten konsernin suorat sijoitukset tehdään pääasiassa pohjoismaisiin arvopapereihin. Pohjoismaiden ulkopuolelle tehtävät sijoitukset toteutetaan pääasiassa sijoitusrahastojen tai

muiden kolmansien osapuolien hallinnoimien sijoitusten kautta. Näitä sijoituksia käytetään ensisijaisesti työkaluina taktisen sijoitusallokaation toteutuksessa tuottojen saavuttamiseksi ja toissijaisesti hajautuksen lisäämiseksi.

Markkinariskien valvonta on eriytetty salkunhoidosta. Middle Office -toiminnot mittaavat sijoitustoiminnan riskejä ja tuloksellisuutta sekä valvovat sijoituspolitiikoissa määriteltyjen limiittien noudattamista päivätasolla. If Vahinkovakuutuksen sijoituskomitea ja Mandatum Lifen tasehallintakomitea valvovat yhtiöidensä markkinariskejä ja näihin liittyviä limiittejä vähintään kuukausittain. Edellä mainitut komiteat vastaavat sijoitustoiminnan valvonnasta näissä yhtiöissä. Konsernin tarkastusvaliokunta

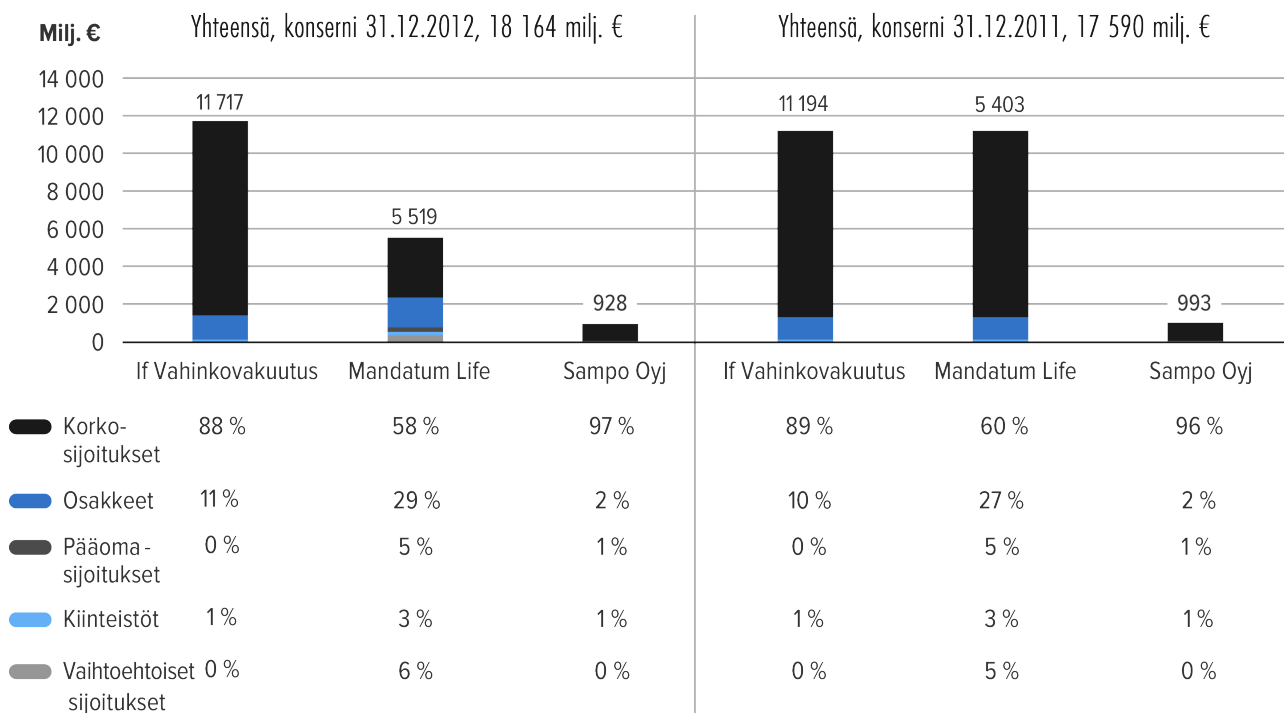
valvoo markkinariskien sekä keskittymien kokonaismäärää Sampo-konsernin tasolla vähintään vuosineljänneksittäin.

Sijoitusallokaatiot ja –tuotot

Sampo-konsernin sijoitusten kokonaismäärä 31.12.2012 oli 18 164 miljoonaa euroa (17 590 miljoonaa euroa vuonna 2011). Sijoitussalkkujen allokatiot If Vahinkovakuutuksessa, Mandatum Lifessa sekä Sampo Oyj:ssä vuosien 2012 ja 2011 lopussa esitetään kuvassa Sijoitussalkkujen kehitys, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2012 ja 31.12.2011.

Sijoitussalkkujen kehitys

If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2012 ja 31.12.2011

Sampo Oyj:n sijoitusvarat koostuvat pääasiassa rahamarkkinainstrumenteista. Varojen päätarkoituksena on muodostaa maksuvalmiussalkku, jonka koko vaihtelee Sampo Oyj:n osakkeenomistajille maksettujen osinkojen sekä vakuutustoimintaa harjoittavilta tytäryhtiöiltä ja osakkuusyrikseltä saatujen osinkojen johdosta. Mandatum Lifen Baltian tytäryhtiö on sisällytetty Mandatum Lifin sijoituksiin osakeomistuksena kaikissa riskienhallintaosion taulukoissa ja kuvissa.

Sijoitussalkkujen sisältö raportoidaan käyttäen sijoitusten käyviä arvoja. Nämä käyvät arvot määritetään joko suorien markkinanoteerauksien tai erilaisten arvostusmallien perusteella. Lisätietoa sijoitusvarojen arvostusmalleista on esitetty Sampo-konsernin tilinpäätöksen [liitteessä 17](#).

Emoyhtiö Sampo Oyj:n sijoitussalkku on luonteeltaan likviditeettivaranto ja täten siihen liittyvät markkinariskit ovat rajalliset. Emoyhtiön omista markkinariskeistä merkittävimmät ovat bruttovelasta ja likviditeettivarannosta aiheutuva korkoriski sekä bruttovelalan jälleenerahoitusriski. Suurin osa emoyhtiön velasta on sidottu lyhyisiin viitekorkoihin käytettyjen koronvaihotosopimusten johdosta. Tämä vähentää koko konsernin korkoriskiä, sillä vaikka

alhaiset korot pitkällä aikavälillä pienentäisivät tytäryhtiöiden sijoitustuottoja, olisivat emoyhtiön korkokulut myös tällöin alhaisemmat.

Mandatum Lifen ja If Vahinkovakuutuksen vastuuvélkojen rakenteet ja riskinottohalukkuudet poikkeavat toisistaan, jonka

seurauksena yhtiöiden sijoitusomaisuudet voivat olla rakenteeltaan erilaiset.

If Vahinkovakuutuksen, Mandatum Lifen, Sampo Oyj:n ja Sampo-konsernin sijoitusten allokatiot esitetään taulukossa Sijoitusten allokatio, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life, Sampo Oyj ja Sampo-konserni, 31.12.2012.

Sijoitusten allokatio

If Vahinkovakuutus, Mandatum Life, Sampo Oyj ja Sampo-konserni, 31.12.2012

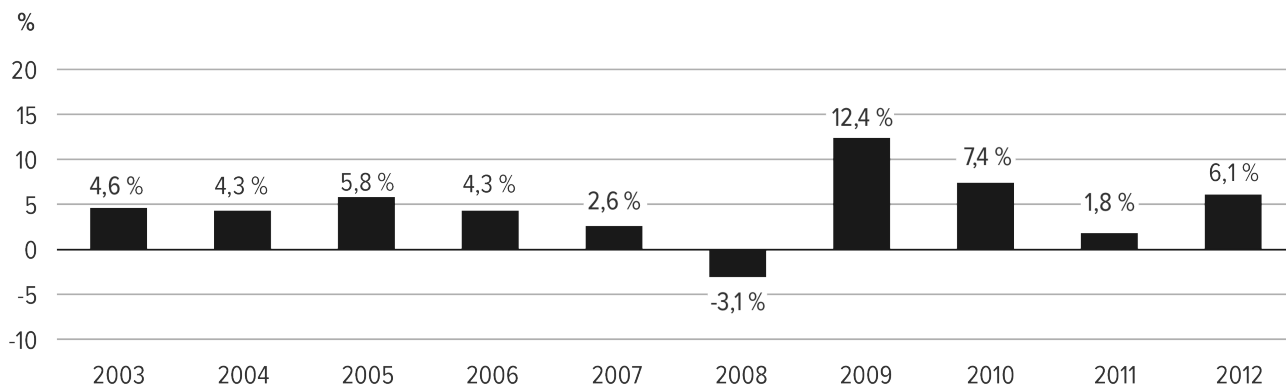
Omaisuuuslaji	If Vahinkovakuutus			Mandatum Life			Sampo Oyj			Sampo-konserni		
	Mark- kina- arvo, milj. €	Osuus	Keski- mää- räinen maturi- teetti, vuotta	Mark- kina- arvo, milj. €	Osuus	Keski- mää- räinen maturi- teetti, vuotta	Mark- kina- arvo, milj. €	Osuus	Keski- mää- räinen maturi- teetti, vuotta	Mark- kina- arvo, milj. €	Osuus	Keski- mää- räinen maturi- teetti, vuotta
Korkosijoitukset yhteensä	10 340	88 %	2,3	3 162	57 %	2,1	897	97 %	0,2	14 399	79 %	2,1
Rahamarkkinasijoitukset ja kassavarat	883	8 %	0,2	552	10 %	0,3	827	89 %	0,2	2 263	12 %	0,2
Valtioiden joukkovelkakirjalainat	740	6 %	3,7	12	0 %	4,7	0	0 %	0,0	752	4 %	3,7
Muut joukkovelkakirjalainat, rahastot ja lainat	8 717	74 %	2,4	2 576	47 %	2,4	70	8 %	0,0	11 363	63 %	2,4
<i>Katetut jvk-lainat</i>	<i>3 800</i>	<i>32 %</i>	<i>2,1</i>	<i>139</i>	<i>3 %</i>	<i>3,0</i>	<i>0</i>	<i>0 %</i>	<i>0,0</i>	<i>3 939</i>	<i>22 %</i>	<i>2,1</i>
<i>Investment grade -jvk-lainat ja lainat</i>	<i>3 010</i>	<i>26 %</i>	<i>2,2</i>	<i>1 122</i>	<i>20 %</i>	<i>1,7</i>	<i>1</i>	<i>0 %</i>	<i>0,0</i>	<i>4 133</i>	<i>23 %</i>	<i>2,1</i>
<i>High-yield -jvk-lainat ja lainat</i>	<i>1 529</i>	<i>13 %</i>	<i>3,4</i>	<i>1 055</i>	<i>19 %</i>	<i>3,0</i>	<i>0</i>	<i>0 %</i>	<i>0,0</i>	<i>2 584</i>	<i>14 %</i>	<i>3,3</i>
<i>Heikkomman etuoikeuden lainat / Tier 2</i>	<i>299</i>	<i>3 %</i>	<i>2,2</i>	<i>106</i>	<i>2 %</i>	<i>1,8</i>	<i>0</i>	<i>0 %</i>	<i>0,0</i>	<i>405</i>	<i>2 %</i>	<i>2,1</i>
<i>Heikkomman etuoikeuden lainat / Tier 1</i>	<i>79</i>	<i>1 %</i>	<i>2,0</i>	<i>157</i>	<i>3 %</i>	<i>3,6</i>	<i>0</i>	<i>0 %</i>	<i>0,0</i>	<i>235</i>	<i>1 %</i>	<i>3,1</i>
<i>Suojaukset - Koronvaihtosopimus</i>	<i>-1</i>	<i>0 %</i>	<i>-</i>	<i>-2</i>	<i>0 %</i>	<i>-</i>	<i>69</i>	<i>7 %</i>	<i>-</i>	<i>66</i>	<i>0 %</i>	<i>-</i>
Vakuutuskirjalainat	0	0 %	0,0	22	0 %	2,8	0	0 %	0,0	22	0 %	2,8
Kaupankäyntitarkoituksessa tehdyt johdannaiset	2	0 %	-	20	0 %	-	0	0 %	-	22	0 %	-
Muut omaisuuslajit yhteensä	1 375	12 %	-	2 337	42 %	-	30	3 %	-	3 743	21 %	-
Osakkeet	1 248	11 %	-	1 578	29 %	-	18	2 %	-	2 844	16 %	-
Kiinteistöt	102	1 %	-	187	3 %	-	6	1 %	-	295	2 %	-
Pääomarahastosijoitukset	26	0 %	-	251	5 %	-	6	1 %	-	284	2 %	-
Hyödykkeet	0	0 %	-	0	0 %	-	0	0 %	-	0	0 %	-
Vaihtoehtoiset	0	0 %	-	321	6 %	-	0	0 %	-	321	2 %	-
Omaisuuuslajit yhteensä	11 717	100 %	-	5 519	100 %	-	928	100 %	-	18 164	100 %	-
Valuuttapositio, brutto	161	-	-	199	-	-	0	-	-	360	-	-

Sijoitustuottojen historiallinen kehitys esitetään kuvassa
Vuosittaiset sijoitustuotot markkina-arvoin, If Vahinkovakuutus ja

Mandatum Life, 2003–2012. Kuvasta havaitaan Mandatum Lifen
keskimäärin korkeampi tuotto sekä sen suurempi vaihtelu.

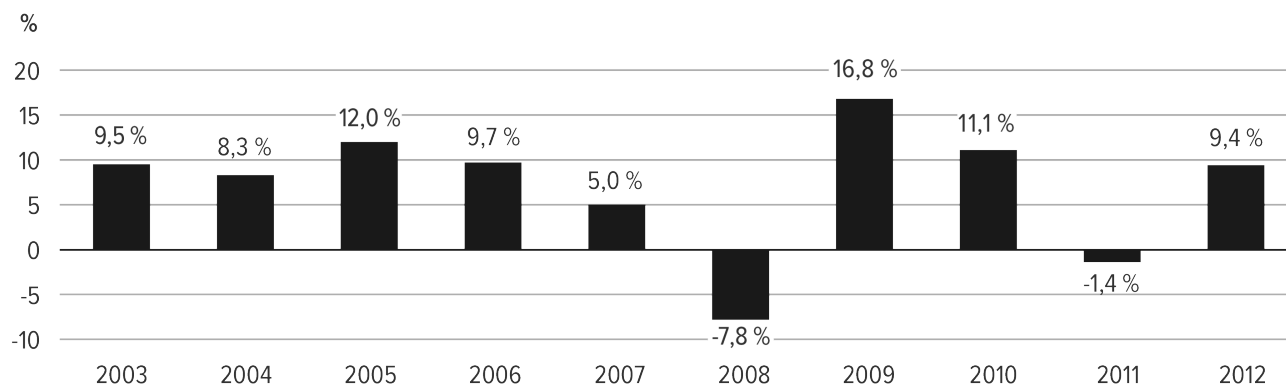
Vuosittaiset sijoitustuotot markkina-arvoin 2003–2012

If Vahinkovakuutus

Vuosittaiset sijoitustuotot markkina-arvoin 2003–2012

Mandatum Life

Vuonna 2012 Sampo-konsernin painotettu keskimääräinen sijoitustuotto kaikista sijoitussalkuista yhteensä (Sampo Oyj mukaan luettuna) oli 7,3 prosenttia (1,0 prosenttia vuonna 2011).

Korkosijoitukset

Taulukko Sijoitusten allokaatio, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life, Sampo Oyj ja Sampo-konserni, 31.12.2012 esittää Sampo-konsernin korkosijoitusten määrän ja keskimääräisen maturiteetin instrumenteittain.

Sampo-konsernin korkosijoitukset altistuvat yleisesti liikkeeseenlaskijoiden ja johdannaissovimusten vastapuolien luottokelpoisuudelle. Sijoittajana Sampo-konserni sijoittaa pääosin likvideihin sijoitusinstrumentteihin, sen sijaan, että se toimisi luotonantajana sijoittaen pääosin epälikvideihin lainainstrumentteihin. Tämän johdosta suurin osa konsernin luottoriskistä toteutuu mahdollisena markkina-arvon alentumisena (luottomarginaali- eli spread-riski) ja luottotappioiden (luottotappioriski) merkitys on toissijainen. Yksittäisiä yhtiöitä koskevat limiittikäytännöt, joilla vähennetään spread-riskiä ja

luottotappioriskiä, sekä Sampo-konsernin korkosijoitusten hallintatapa kuvataan tarkemmin [Luottoriskit](#)-kappaleessa.

Luottoriskin ja jälleensijoitusriskin suuruuteen vaikuttava korkosijoitusten keskimääräinen maturiteetti oli If Vahinkovakuutuksessa 2,3 vuotta ja Mandatum Lifessa 2,1 vuotta. Korkosijoitusten korkoherkkyys sisältäen suojaavat johdannaiset oli keskimääräisellä duraatiolla mitattuna If Vahinkovakuutuksessa 1,1 vuotta ja Mandatum Lifessa 1,8 vuotta.

Vuoden 2012 lopussa rahamarkkinasijoitusten ja kassavarojen osuus oli 12 prosenttia koko sijoitusomaisuudesta. Korkeamman riskin (high yield) velkainstrumenttien osuus koko sijoitusomaisuudesta oli 14 prosenttia. Julkisen sektorin joukkovelkakirjalainojen osuus oli 4 prosenttia koko sijoitusomaisuudesta.

Osakesijoitukset

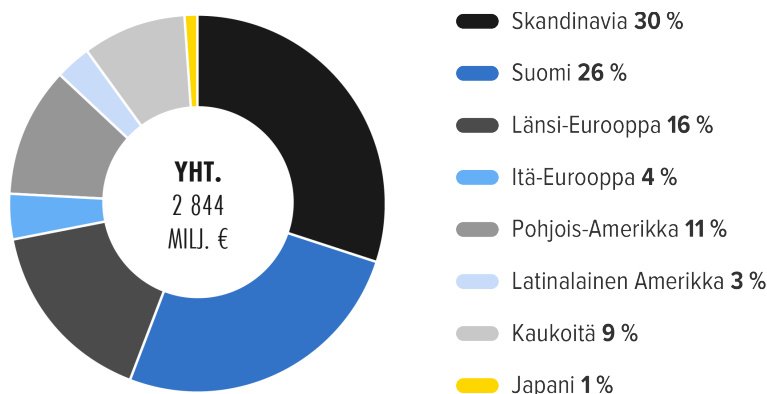
Sampo-konsernin osakesijoitukset olivat vuoden 2012 lopussa 2 844 miljoonaa euroa (2 620 miljoonaa euroa vuonna 2011). Vuonna 2012 osakkeiden osuuden kasvu sijoitussalkussa johtui lähinnä osakehintojen noususta.

Vuoden 2012 lopussa If Vahinkovakuutuksen osakesalkun arvo oli 1 248 miljoonaa euroa (1 149 miljoonaa euroa vuonna 2011). Osakkeiden osuus oli 10,6 prosenttia If Vahinkovakuutuksen sijoitusomaisuudesta. Mandatum Lifessa osakesalkun arvo oli 1 578 miljoonaa euroa vuoden 2012 lopussa (1 453 miljoonaa euroa vuonna 2011) ja osakkeiden osuus sijoitusomaisuudesta oli 28,6 prosenttia. Osakesalkku koostuu pohjoismaisten yhtiöiden osakkeista sekä sijoitusrahasto ja ETF-sijoituksista pohjoismaiden ulkopuolelle.

Sampo-konsernin osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti on esitetty kuvassa Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti, Sampo-konserni, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2012.

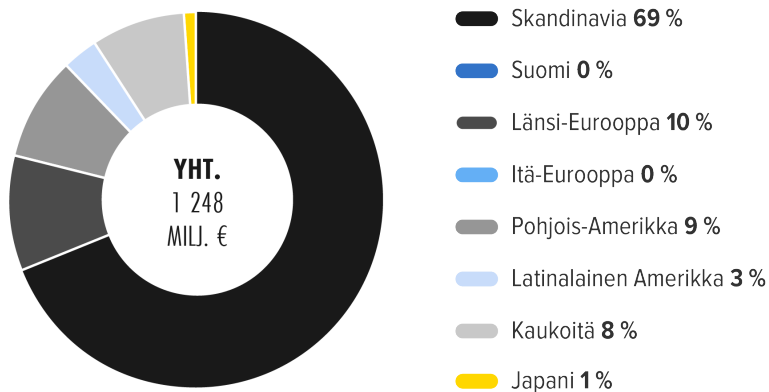
Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti

Sampo-konserni, 31.12.2012

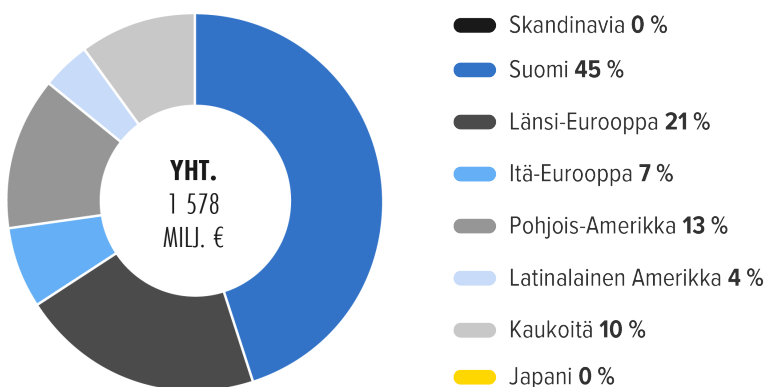
Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti

If Vahinkovakuutus, 31.12.2012

Osakesijoitusten jakauma maantieteellisesti

Mandatum Life, 31.12.2012

Maantieteellisesti Sampo-konsernin sijoitukset ovat painottuneet pohjoismaisiin yrityksiin. Pohjoismaisten yritysten osakkeiden osuus oli 56 prosenttia kaikista osakkeista. Tämä on linjassa konsernin Pohjoismaihin keskittyneen toiminnan kanssa sekä suhteessa pohjoismaisiin valuuttoihin sidottuun vakuutusvelkaan.

Sampo-konsernin suorien osakesijoitusten jakauma toimialasektoreittain on kuvattu taulukossa [Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, If](#)

[Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2012.](#)

Merkittävimmät toimialasektorit olivat pääomahyödykkeet, kulutustavarat ja perusteollisuus. Sijoitusrahasto- ja ETF-sijoitusten kautta tehdyt osakesijoitukset olivat 44 prosenttia kaikista osakesijoituksista.

Suurimmat Sampo-konsernin osakesijoitukset on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa ([liitetieto 40](#)).

Valuuttariskit

Valuuttariski voidaan yleisesti ottaen jakaa transaktioriskiin ja translaatoriskiin. Transaktioriskillä tarkoitetaan valuuttariskiä, joka syntyy liiketoiminnan tai sijoitusten sopimus pohjaisista kassavirroista tai näihin kassavirtoihin liittyvistä suojauksista. Translaatoriskillä tarkoitetaan valuuttariskiä, joka syntyy yhdistettäessä sellaisten tytäryhtiöiden tilinpäätöksiä, joiden kotivaluuttana on muu kuin konsernin käyttämä valuutta.

Sampo-konsernissa avoimia transaktioriskipositioita tarkastellaan ja hallinnoidaan erikseen tytäryhtiöiden toimesta. Kunkin valuutan nettopositio on nettomäärä kyseisen valuutan määräisestä vastuuvastausta, sijoitusvarojista ja voimassaolevista ulkomaan valuutan määräisistä valuuttakaupoista.

Vahinkovakuutuksia myydään enimmäkseen pohjoismaisissa valuutoissa ja euroissa. If Vahinkovakuutuksen transaktioriskiä

hallitaan vastuuvastuun valuuttajakauman mukaisilla sijoituksilla tai valuuttajohdannaisilla.

Koska henkivakuutuksen vastuuvastuun on lähes täysin euromääräistä, Mandatum Lifin valuuttakurssiriskit johtuvat pääasiassa ulkomaan valuutan määräisistä sijoituksista. Henkivakuutuksen valuuttariskistrategia perustuu valuuttapositioiden aktiiviseen hallintaan. Tavoitteena on saavuttaa tuottoa suhteessa tilanteeseen, jossa valuuttakurssiriskeiltä on täysin suojauduttu.

If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifin transaktioriskipositiot kotivaluuttoja vastaan on esitetty taulukossa Transaktioriskipositio, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2012. Taulukossa on esitetty avoimet transaktioriskipositiot valuutoittain sekä niiden arvon muutos olettaen kotivaluutan 10 prosentin yleinen heikentyminen.

Transaktioriskipositio

If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2012

Kotivaluutta	EUR	USD	JPY	GBP	SEK	NOK	CHF	DKK	LTL	LVL	Muut	Yhteensä, netto
If Vahinkovakuutus	SEK, miljoonaa											
Vakuutustoiminta	-390	-114	0	-17	39	-2 849	0	-790	-1	-1	-7	-4 130
Sijoitukset	6	659	17	1	150	2 468	0	382	0	0	1	3 683
Johdannaiset	384	-561	-22	16	-243	337	0	385	0	0	7	303
Transaktioriskipositio, yhteensä, netto, If Vahinkovakuutus	-1	-16	-5	-1	-54	-44	0	-23	-1	-1	1	-144
Herkkyys: SEK -10 %	0	-2	0	0	0	-4	0	-2	0	0	0	-9
Mandatum Life	EUR, miljoonaa											
Vastuuvastuut	0	0	0	0	-2	0	0	0	0	0	0	-2
Sijoitukset	0	1 076	7	222	36	4	89	14	2	0	160	1 610
Johdannaiset	0	-1 100	-8	-220	-32	10	-102	0	0	0	-38	-1 490
Transaktioriskipositio, yhteensä, netto, Mandatum Life	0	-24	-1	2	2	14	-13	14	2	0	122	118
Herkkyys: EUR -10 %	0	-2	0	0	0	1	-1	1	0	0	12	12

Sampo Oyj:n transaktioriskipositio liittyy If Vahinkovakuutuksen maksamiin SEK-määräisiin osinkoihin sekä muihin kuin euromääräisiin velkainstrumentteihin.

Transaktioriskin lisäksi Sampo-konserni ja sen vakuutustoimintaa harjoittavat tytäryhtiöt altistuvat translaatoriskille. Sampo-konsernin konsernitilinpäätös on laadittu euroissa. Translaatoriskiä syntyy, kun konserniyhtiöiden, joilla on jokin muu tilinpäätösvaluutta, tilinpäätökset yhdistellään.

konsernitilinpäätökseen. Muutokset valuuttakursseissa aiheuttavat muuntoeroja, jotka vaikuttavat konsernin laajaan tuloslaskelmaan. Translaatoriskiä syntyy myös If Vahinkovakuutuksen sisällä sekä pienemmässä määrin Mandatum Lifessa. Näissä yhtiöissä translaatoriski aiheutuu niiden sellaisista omista tytäryhtiöistä, joiden tilinpäätösvaluutta on eri kuin vastaavassa emoyhtiössä.

Muut sijoitukset

If Vahinkovakuutuksella ja erityisesti Mandatum Lifella on kiinteistö-, pääomarahasto- ja vaihtoehtoisia sijoituksia. Sijoituspolitiikoissa on määritetty maksimipainot näille sijoituksille. Vuoden 2012 lopussa näiden sijoitusten yhdistetty osuus Sampo-konsernin yhteenlasketusta sijoitusomaisuudesta oli 5,0

prosenttia. If Vahinkovakuutuksessa vastaava osuus oli 1,1 prosenttia ja Mandatum Lifessa 13,8 prosenttia.

Ulkopuoliset omaisuudenhoitajat hoitavat pääomarahastosijoituksia sekä vaihtoehtoisia sijoituksia. Pääomarahastosijoitussalkku on hajautettu rahastojen tyyppin ja maantieteellisen alueen mukaan. Vaihtoehtoisin sijoituksiin sisältyy sijoituksia eri omaisuusluokkiin ja rahastotyypeihin ja rahastojen sijoitustavat vaihtelevat. Sampo-konsernin kiinteistöyksikkö vastaa konsernin kiinteistösijoitustoiminnasta. Kiinteistösalkkuun kuuluu suoria kiinteistösijoituksia sekä epäsuoria sijoituksia, kuten kiinteistörahastoja, kiinteistöyhtiöiden osakkeita ja velkainstrumentteja. Kiinteistösijoitustoiminnan riskejä rajoitetaan hajauttamalla sijoitukset sekä alueellisesti että kiinteistötyypeittäin.

LUOTTORISKIT

Sampo-konsernissa luottoriskit voivat toteutua markkina-arvon alentumisena luottomarginaalien muuttuessa epäedullisesti (spread-riski) tai luottotappioina mikäli velkainstrumentin liikkeeseenlaskija tai johdannaissopimusten tai jälleenvakuutus sopimusten vastapuoli ei pysty täyttämään taloudellisia velvoitteitaan (luottotappioriski).

Tällä hetkellä likvideihin korkoinstrumentteihin liittyvällä spread-riskillä on Sampo-konsernin luottoriskien kannalta keskeinen rooli niin riskiaseman kuin riskien hallintakäytäntöjenkin osalta. Sampo-konserni on kuitenkin vähitellen kasvattanut sijoituksiaan epälikvideihin lainainstrumentteihin ja vastaavasti lisännyt resurssejaan luottotappioriskien analysoinnissa ja hallinnassa.

Jälleenvakuuttajiin liittyvä luottotappioriski syntyy jälleenvakuutussuhteista ja jälleenvakuuttajien osuudesta korvausvastuusta. Jälleenvakuuttajiin liittyvä luottotappioriski

koskee pääasiassa If Vahinkovakuutusta, koska jälleenvakuutuksen käyttö Mandatum Lifessa on vähäistä. Johdannaisten osalta tilanne on päinvastainen. Mandatum Life ja emoyhtiö Sampo Oyj ovat johdannaisten aktiivisia käyttäjiä ja täten myös If Vahinkovakuutusta enemmän alttiita johdannaissopimusten luottotappioriskille.

Luottoriskiä syntyy lisäksi vakuutusasiakkailta tai muista liiketoimista aiheutuneista saamisista. Asiakkaiden vakuutusmaksusaamisista syntyvät luottoriskit ovat yleisesti ottaen hyvin vähäisiä, koska maksun saamatta jääminen johtaa yleensä vakuutusturvan peruuttamiseen. Myös muihin liiketoimiin liittyvistä saamisista syntyvä luottoriski on Sampo-konsernissa vähäinen.

Kuva Havainnollistava kaavio luottoriskistä esittää luottoriskiä yleisellä tasolla.

Havainnollistava kaavio luottoriskistä

Luottotappioista tai luottomarginaalien muutoksista aiheutuva negatiivinen vaikutus taloudelliseen tulokseen

Luottotappio / Markkina-arvon alentuminen

Luottotappioriski

(liikkeeseenlaskija/lainanottaja)

- Lainanottaja ei pysty täyttämään taloudellisia velvoitteitaan niiden erääntyessä
- Vakuuden arvo poikkeaa odotetusta

Riskilähteet:

- Liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuus
- Velkainstrumentin ehdot
- Vakuus jne.

Luottotappioriski (vastapuoli)

- Vastapuoli (johdannaiset, jälleenvakuutus sopimukset, saamiset) ei pysty täyttämään velvoitteitaan niiden erääntyessä
- Vakuuden arvo poikkeaa odotetusta
- Nettoposition arvon nopea kasvu

Riskilähteet:

- Vastapuolen luottokelpoisuus
- Instrumentin ehdot
- Markkinoiden volatiliiteetti
- Vakuus
- Vakuusmekanismi jne.

Spread-riski (instrumentti)

- Levenevät luottomarginaalit vähentävät sellaisten instrumenttien arvoa, joilla on ostettu luottoriskiä
- Kapenevat luottomarginaalit vähentävät sellaisten instrumenttien arvoa, joilla on myyty luottoriskiä

Riskilähteet:

- Markkinaodotus liikkeeseenlaskijan maksukyvyttömyyden todennäköisyydestä (PD)
- Markkinaodotus liikkeeseenlaskun tappio-osuudesta (LGD)
- Markkinoiden volatiliiteetti
- Yhtiön sijoitussalkun rakenne jne.

Esimerkkejä ulkoisista ja sisäisistä ajureista: Taloudellinen suhdanne ja markkinaolosuhteet, lainsäädäntö ja muu sääntely-ympäristö, muutokset maineessa, luonnonkatastrofit, muut katastrofitapahtumat jne.

Luottoriskipositio, sisältäen velkainstrumentit ja taseen ulkopuoliset transaktiot, esitetään taulukossa Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2012.

Johdannaisten käsittelyyn liittyvien eroavaisuuksien vuoksi tämän taulukon luvut eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia muiden vuosikertomuksen taulukoiden kanssa.

Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain

If Vahinkovakuutus, 31.12.2012

Milj. €	AAA	AA+ – AA-	A+ – A-	BBB+ – BBB-	BB+ – C	D	Luokitte- lematon	Korko- sijoitukset yhteensä	Osak- keet	Muut	Vasta- puoli- riski	Yhteensä	Muutos 31.12. 2011
Arvopaperistettut jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Perusteollisuus	0	0	0	116	104	0	121	341	42	0	0	383	100
Pääomahyödykkeet	0	0	17	27	0	0	71	115	329	0	0	444	106
Kulutustavarat	0	0	13	278	0	0	139	431	264	0	0	695	95
Vakuudelliset jvk-lainat	3 641	159	0	0	0	0	0	3 800	0	0	0	3 800	200
Energia	0	7	48	4	95	0	404	558	36	0	0	594	147
Rahoitus	29	924	1 625	466	252	0	6	3 302	75	0	9	3 386	267
Valtiot	33	0	0	3	0	0	0	36	0	0	0	36	-413
Indeksi- sidonnaiset jvk-lainat	173	0	0	0	0	0	56	229	0	0	0	229	-64
Vakuutus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	458	458	56
Media	0	0	0	0	0	0	38	38	0	0	0	38	15
Julkinen sektori, muut	449	0	1	0	0	0	0	451	0	0	0	451	-22
Kiinteistöala	0	10	0	0	0	0	75	85		102	0	186	64
Palvelut	0	0	0	12	0	0	9	21	4	0	0	25	7
Teknologia ja elektroniikka	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3	-2
Telekommunikaatio	0	0	168	42	0	0	22	232	78	0	0	310	157
Liikenne	0	29	0	0	0	0	262	292	8	0	0	300	82
Yhdyskuntapalvelut	0	0	219	98	0	0	40	357	1	0	0	358	56
Muut	0	0	0	0	0	0	0	0	24	0	0	24	-59
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	0	0	89	89	384	26	0	500	-27
Yhteensä	4 325	1 129	2 090	1 046	452	0	1 333	10 376	1 248	128	467	12 218	765
Muutos 31.12.2011	247	8	-439	383	119	0	286	605	99	-4	66	765	

Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain

Mandatum Life, 31.12.2012

Milj. €	AAA	AA+ – AA-	A+ – A-	BBB+ – BBB-	BB+ – C	D	Luokitte- lematon	Korko- sijoitukset yhteensä	Osak- keet	Muut	Vasta- puoli- riski	Yhteensä	Muutos 31.12. 2011
Arvopaperistettut jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Perusteollisuus	0	0	4	8	241	0	73	326	220	0	0	546	-54
Pääomahyödykkeet	0	3	74	30	15	0	37	160	172	0	0	332	9
Kulutustavarat	0	0	19	30	58	0	70	177	102	0	0	279	65
Vakuudelliset jvk-lainat	62	55	11	10	0	0	0	139	0	0	0	139	7
Energia	0	0	14	15	0	0	49	79	11	0	0	90	20
Rahoitus	0	488	599	113	234	0	0	1 434	18	20	2	1 475	18
Valtiot	12	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0	12	0
Indeksi- sidonnaiset jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vakuutus	0	0	28	20	0	0	22	70	17	0	0	87	1
Media	0	0	0	0	0	0	16	16	12	0	0	28	-12
Julkinen sektori, muut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kiinteistöala	0	0	0	0	0	0	30	30	0	154	0	185	41
Palvelut	0	0	0	6	59	0	13	79	33	11	0	122	15
Teknologia ja elektroniikka	0	0	0	0	4	0	16	20	49	4	0	73	-13
Telekommunikaatio	0	0	34	79	50	0	0	163	1	0	0	164	-29
Liikenne	0	0	7	0	0	0	32	39	5	0	0	44	7
Yhdyskuntapalvelut	0	0	124	76	0	0	0	200	72	0	0	272	-27
Muut	0	0	0	0	0	0	16	16	3	0	0	19	-29
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	0	0	204	204	864	569	0	1 638	85
Yhteensä	74	545	914	389	662	0	579	3 164	1 578	759	2	5 503	103
Muutos 31.12.2011	-27	-61	-77	-43	25	0	135	-48	125	37	-10	103	

Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain

Sampo-konserni, 31.12.2012

Milj. €	AAA	AA+ – AA-	A+ – A-	BBB+ – BBB-	BB+ – C	D	Luokitte- lematon	Korko- sijoitukset yhteensä	Osak- keet	Muut	Vasta- puoli- riski	Yhteensä	Muutos 31.12. 2011
Arvopaperistettut jvk-lainat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Perusteollisuus	0	0	4	124	345	0	215	688	261	0	0	950	67
Pääomahyödykkeet	0	3	91	57	15	0	108	275	501	0	0	776	115
Kulutustavarat	0	0	32	308	58	0	210	608	366	0	0	974	161
Vakuudelliset jvk-lainat	3 703	214	11	10	0	0	0	3 939	0	0	0	3 939	207
Energia	0	7	62	19	95	0	454	636	47	0	0	684	167
Rahoitus	29	1 762	2 702	579	486	0	6	5 563	93	20	24	5 700	211
Valtiot	45	0	0	3	0	0	0	48	0	0	0	48	-412
Indeksi- sidonnaiset jvk-lainat	173	0	0	0	0	0	56	229	0	0	0	229	-64
Vakuutus	0	0	28	20	0	0	22	70	34	0	458	562	57
Media	0	0	0	0	0	0	55	55	12	0	0	66	4
Julkinen sektori, muut	449	0	1	0	0	0	0	451	0	0	0	451	-22
Kiinteistöala	0	10	0	0	0	0	105	115	0	262	0	377	105
Palvelut	0	0	0	18	59	0	22	100	36	11	0	147	22
Teknologia ja elektroniikka	0	0	0	0	4	0	16	20	52	4	0	76	-15
Telekommunikaatio	0	0	201	121	51	0	22	395	78	0	0	474	129
Liikenne	0	29	7	0	0	0	294	331	14	0	0	345	89
Yhdyskuntapalvelut	0	0	342	175	0	0	40	557	73	0	0	630	29
Muut	0	0	0	0	0	0	16	16	27	0	0	43	-90
Sijoitusrahastot	0	0	0	0	0	0	294	294	1 249	601	0	2 144	49
Yhteensä	4 399	2 025	3 482	1 435	1 114	0	1 934	14 388	2 844	899	482	18 613	806
Muutos 31.12.2011	220	-452	-192	340	144	0	442	503	223	24	56	806	

Tarkempi erittely jälleenvakuutussaamisista ja jälleenvakuuttajien osuudesta korvausvastuusta If Vahinkovakuutuksessa 31.12.2012 on esitetty luottokelpoisuusluokittain taulukossa Jälleenvakuutussaavat, If Vahinkovakuutus, 31.12.2012 ja

31.12.2011. Taulukossa ei ole mukana 157 miljoonan euron (164 miljoonaa euroa vuonna 2011) suuruisia erää, joka liittyy lähinnä captive-ratkaisuihin ja lakisääteisiin pooleihin.

Jälleenvakuutussaavatavat

If Vahinkovakuutus, 31.12.2012 ja 31.12.2011

	31.12.2012		31.12.2011	
Luokitus	Yhteensä, milj.€	%	Yhteensä, milj.€	%
AAA	0	0 %	0	0 %
AA+ - A-	446	97 %	387	98 %
BBB+ - BBB-	5	1 %	0	0 %
BB+ - C	0	0 %	0	0 %
D	0	0 %	0	0 %
Luokittelematon	7	2 %	5	1 %
Yhteensä	458	100 %	393	100 %

Uuden määritelmän mukaisesti jälleenvakuutussaavatavat eivät sisällä saatavia tulevista jälleenvakuutuksista mutta sisältävät annettujen jälleenvakuutuksien maksut. Vertailuluvut on muutettu vastaavasti ja tästä johtuen vuoden 2011 luvut yllä poikkeavat vuonna 2011 julkaistuista luvuista.

Kymmenen suurinta yksittäistä jälleenvakuutussaataavaa olivat yhteensä 398 miljoonaa euroa, mikä vastaa 65 prosenttia kaikista saatavista. Suurin yksittäinen jälleenvakuuttaja on Munich Re (AA-), jonka osuus oli 22 prosenttia kaikista jälleenvakuutussaataavista.

Annetun jälleenvakuutuksen maksujen kokonaismäärä oli 68,9 miljoonaa euroa. Tästä määrästä 100 prosenttia liittyi jälleenvakuutusvastapuoliin, joiden luottoluokitus oli vähintään A-.

Mandatum Lifessa jälleenvakuutusjärjestelyiden merkitys on vähäinen ja siten näihin liittyvien luottoriskien määrä on merkityksetön. Jälleenvakuuttajaan liittyvät luottoriskit arvioidaan jälleenvakuutus sopimuksia tehtäessä ja jälleenvakuutussaamisten luottoriskiä seurataan jatkuvasti.

Luottoriskien hallinta

Sampo-konsernissa suorien velkasijoitusten valinta perustuu ensisijaisesti yksittäisten joukkovelkakirjojen valitsemiseen ja toissijaisesti ylhäältä alas johdettuun allokaatioon. Tämä sijoitustyyli saattaa johtaa tilanteisiin, joissa sijoitussalkku ei ole täysin rahoitusteorian mukaisesti hajautettu, mutta sisältää sitä vastoin riski-tuotto-suhteen näkökulmasta perusteellisesti analysoituja sijoituksia. Seuraavia seikkoja pidetään kriittisinä menestystekijöinä Sampo-konsernin sijoitustyyliä:

1. Mahdolliset sijoitukset tulee ymmärtää täysin. Liikkeeseenlaskijan tai vastapuolen luottokelpoisuus arvioidaan yhdessä instrumentteihin liittyvien vakuuksien ja

muiden rakenteellisten yksityiskohtien kanssa. Vaikka ulkopuolisia luottoluokituslaitosten antamia luottoluokituksia käytetään sisäisen arvioinnin tukena, Sampo-konsernissa sisäisesti tehdyt arviot ovat aina tärkeimpiä päätöksentekoon vaikuttavia tekijöitä.

2. Kun yksittäisen instrumentin ominaisuudet ymmärretään ja instrumenttiin liittyvän tuottopotentialin ja riskien katsotaan olevan tasapainossa, sijoitustransaktio tulee olla toteutettavissa lyhyellä varoitusajalla instrumenttityypistä riippumatta. Tämä luo painetta luottolimiittirakenteisiin ja toimintatapoihin, joiden tulee olla samanaikaisesti (i) tarpeeksi joustavia nopean päätöksenteon mahdollistamiseksi instrumenttityypistä riippumatta, (ii) hyvin rakennettuja, jotta voidaan varmistua siitä, että sijoitusvaihtoehtojen arviointi suoritetaan huolellisesti huomioiden sijoitustyyppille ominaiset piirteet ja riskit, ja (iii) näiden tulee rajoittaa yksittäisiä yhtiöitä koskevien riskien enimmäismäärä siten, että se on tasapainossa riskinottohalukkuuden kanssa. Viime vuosien aikana luottolimiittirakenteet ja -toimintatavat ovat olleet erityisesti huomion kohteena yhtiöiden sijoituspolitiikkoja kehitettäessä.
3. Yksittäisiä yhtiöitä ja tuotteita koskevia luottoriskien kokonaismääriä seurataan säännöllisesti yhtiö- ja konsernitasolla ei-toivottujen keskittymien tunnistamiseksi. Luottoriskiasemat raportoidaan esimerkiksi toimialoitain ja omaisuuslajeittain ja korkosijoitusten osalta luottoluokitusluokittain. Yksittäisten liikkeeseenlaskijoiden ja vastapuolien luottoluokituksia seurataan jatkuvasti.

Sampo-konsernissa johdannaissopimusten vastapuoliriski syntyy muiden markkinariskien hallinnan tuloksena. Koska johdannaissopimusten vastapuoliriskiiin ei sisälly tuottopotentiaalia, riskin pienentämiseksi käytetään kahdenvälisiä ISDA- ja CSA-sopimuksia. Näitä käytetään erityisesti Sampo Oyj:ssä ja Mandatum Lifessa, joissa käytetään aktiivisesti pitkiä johdannaissopimuksia.

Jälleenvakuutustoiminnan luottoriskin rajaamiseksi ja valvomiseksi If Vahinkovakuutuksessa noudatetaan jälleenvakuutuksen luottoriskipolitiikkaa, jossa asetetaan vaatimukset jälleenvakuuttajien luottokelpoisuusluokitusten minimitasolle ja vastuun enimmäismäärälle yksittäistä jälleenvakuuttajaa kohden. Luottoluokituslaitosten luokituksia käytetään jälleenvakuuttajien luottokelpoisuuden arvioinnin tukena samoin kuin sijoitustoiminnan luottoriskien arvioinnissa.

LIKVIDITEETTIRISKIT

Likviditeettiriski on riski siitä, että vakuutusyhtiöt eivät pysty harjoittamaan strategiansa mukaista normaalia liiketoimintaa tai, äärimmäisissä tapauksissa, eivät pysty suoriutumaan erääntyvistä maksuvelvoitteistaan määräajassa. Likviditeettiriskiä syntyy Sampo-konsernissa pääasiassa markkinoiden likviditeettiriskistä, vakuutus sopimusten uusimatta jättämisestä sekä velkojen jälleenrahoitusriskistä. Myös jälleenrahoituksen ja rahoitusjohdannaisten saatavuus sekä kustannukset on tunnistettu potentiaalisiksi riskeiksi, jotka voivat vaikuttaa yrityksen kykyyn harjoittaa normaalia liiketoimintaa.

Likviditeettiriskillä on suhteellisen vähän merkitystä Sampo-konsernin liiketoiminnoissa, sillä merkittävä osa sijoitusvaroista on lyhytaikaisia rahamarkkinainstrumentteja.

Kuva Havainnollistava kaavio likviditeettiriskistä esittää likviditeettiriskiä yleisellä tasolla.

Havainnollistava kaavio likviditeettiriskistä

**Kykenemättömyys harjoittaa normaalia liiketoimintaa strategian mukaisesti
Kykenemättömyys suoriutua taloudellisista velvoitteista**

Epättydyttävä likviditeetti-, pääomitus- tai riskiasema

- Vakuutussopimusten uusiminen on selkeästi odotettua vähäisempää
- Korvauskustannukset ovat lyhyellä aikavälillä selkeästi odotettua korkeammat

Riskilähteet:

- Vakuutuksenottajien käyttäytyminen yleisesti
- Yhtiön luottokelpoisuus ja maine
- Kausittainen suurien korvausten keskittyminen ja samanaikainen jälleenvakuuttajien maksukyvyttömyys
- Yhtiön velkarakenne jne.

- Rahoitusta ei ole saatavilla kohtuullisilla ehdoilla tai ollenkaan
- Sijoitusvaroja ei voida myydä kohtuullisilla hinnoilla tai ollenkaan

Riskilähteet:

- Sijoittajien käyttäytyminen yleisesti
- Markkinoiden yleinen likviditeetti
- Yhtiön luottokelpoisuus ja rahoitustarpeet
- Yhtiön sijoitussalkun rakenne jne.

- Jälleenvakuutusta ei ole saatavilla kohtuullisilla ehdoilla tai ollenkaan
- Rahoitusjohdannaisia ei ole saatavilla kohtuullisilla ehdoilla tai ollenkaan

Riskilähteet:

- Jälleenvakuuttajien käyttäytyminen yleisesti
- Johdannaisvastapuolten käyttäytyminen yleisesti
- Yhtiön luottokelpoisuus
- Yhtiön velkarakenne jne.

Esimerkkejä ulkoisista ja sisäisistä ajureista: Taloudellinen suhdanne ja markkinaolosuhteet, lainsäädäntö ja muu sääntely-ympäristö, verotus, markkinahäiriöt, muutokset maineessa, luonnonkatastrofit, muut katastrofitapahtumat jne.

If Vahinkovakuutuksessa likviditeettiriski on rajallinen, koska vakuutusmaksut kerätään ennen vakuutusturvan alkamista ja suurten korvausmaksujen ajankohdat tiedetään yleensä jo kauan ennen niiden maksupäivää. Likviditeettiriskejä hallitaan kassanhallintatoiminnoissa, jotka vastaavat likviditeetisuunnittelusta. Likviditeettiriskiä vähennetään sijoittamalla likvideihin instrumentteihin. Saatavilla oleva rahoitusvarojen likviditeettipuskuri eli se osuus varoista, joka

voidaan muuttaa rahaksi tietyssä ajanhetkenä, analysoidaan ja raportoidaan riskienvalvontakomitealle neljännesvuosittain.

Mandatum Lifessa puolestaan suuri muutos takaisinostojen määrässä voisi vaikuttaa likviditeettiin. Kuitenkin vain suhteellisen pieni osa vakuutussopimuksista on takaisinostettavissa, mistä johtuen korvausmaksujen ennustaminen pystytään tekemään lyhyellä tähtäimellä erittäin tarkasti.

Sampo-konsernilla on suhteellisen alhainen määrä rahoitusvelkoja ja niihin liittyvä jälleenuhousriski on konsernissa siten suhteellisen vähäinen. Sampo Oyj laski liikkeelle vuoden aikana kaksi joukkovelkakirjaa, joiden maturiteetit valittiin huolella siten, että maturiteettiprofiili on hyvin hajautettu.

Sampo-konsernin yhtiöillä on liiketoimintasuhteita useiden luottokelpoisten vastapuolien kanssa, mikä vähentää riskiä siitä, että Sampo-konserni ei kykenisi tekemään jälleenuhoussojimuksia tai johdannaistransaktioita aina tarpeen tullen.

Sampo-konsernissa likviditeettiriskejä hallitaan yhtiöittäin, joiden vastuulla on likviditeettisuunnittelu. Likviditeettiriskejä seurataan varoista, veloista sekä muusta liiketoiminnasta aiheutuvien odotettujen kassavirtojen perusteella. Vuoden 2012 lopussa kunkin yhtiön maksuvalmiustilanne oli sisäisten vaatimusten mukainen.

Vastuuvelan sekä rahoitusvarojen ja -velkojen maturiteetit on esitetty taulukossa Kassavirrat sopimukseen perustuvan maturiteetin mukaan, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2012. Taulukossa esitetään rahoitustarve, joka aiheutuu sijoitusten, rahoitusvelkojen sekä vastuuvelan odotetuista kassavirroista.

Kassavirrat sopimukseen perustuvan maturiteetin mukaan

If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2012

Milj. €	Kirjanpitoarvo			Kassavirta						
	Kirjanpitoarvo yhteensä	Kirjanpitoarvo ilman sopimuksellista eräpäivää	Kirjanpitoarvo Sopimukseen perustuva maturiteetti	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2027	2028–
If Vahinkovakuutus										
Rahoitusvarat	13 009	1 794	11 215	2 845	2 497	2 072	1 843	1 124	488	0
joista koronvaihtosopimuksia	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0
Rahoitusvelat	988	0	988	-124	-14	-164	-7	-7	-136	0
joista koronvaihtosopimuksia	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Vastuuvelka	9 277	0	9 277	-3 366	-932	-648	-520	-437	-2 452	-2 000
Mandatum Life										
Rahoitusvarat	5 429	2 409	3 020	1 146	675	248	342	333	344	22
joista koronvaihtosopimuksia	20	0	20	9	0	0	0	0	0	22
Rahoitusvelat	109	0	109	-9	-7	-6	-5	-5	-61	-239
joista koronvaihtosopimuksia	2	0	2	-1	-1	0	0	0	0	0
Vastuuvelka	3 953	0	3 953	-446	-389	-373	-335	-309	-2 033	-1 524

Milj. €	Kirjanpitoarvo			Kassavirta						
	Kirjanpitoarvo yhteensä	Kirjanpitoarvo ilman sopimuksellista eräpäivää	Kirjanpitoarvo Sopimukseen perustuva maturiteetti	2013	2014	2015	2016	2017	2018–2027	2028–
Sampo Oyj										
Rahoitusvarat	1 132	224	908	583	26	43	24	27	184	239
joista koronvaihto-sopimuksia	42	0	42	14	13	12	14	16	0	0
Rahoitusvelat	2 181	0	2 181	-990	-377	-56	-394	-552	0	0
joista koronvaihto-sopimuksia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Taulukossa rahoitusvarat ja -velat on jaettu sopimuksiin, joiden maturiteetti on sopimuksessa määritetty sekä muihin sopimuksiin. Muiden sopimusten kassavirtaprofiiliin esittämisen sijasta niille esitetään ainoastaan kirjanpitoarvo. Lisäksi taulukossa on esitetty vastuuvelan odotetut kassavirrat jälleenvakuutuksen jälkeen. Näihin liittyy luonnollisesti epävarmuutta. Mandatum Lifen sijoituksista Baltia-tytäryhtiön sijoitukset on sisällytetty kirjanpitoarvoihin mutta ei kassavirtoihin.

OPERATIIVISET RISKIT

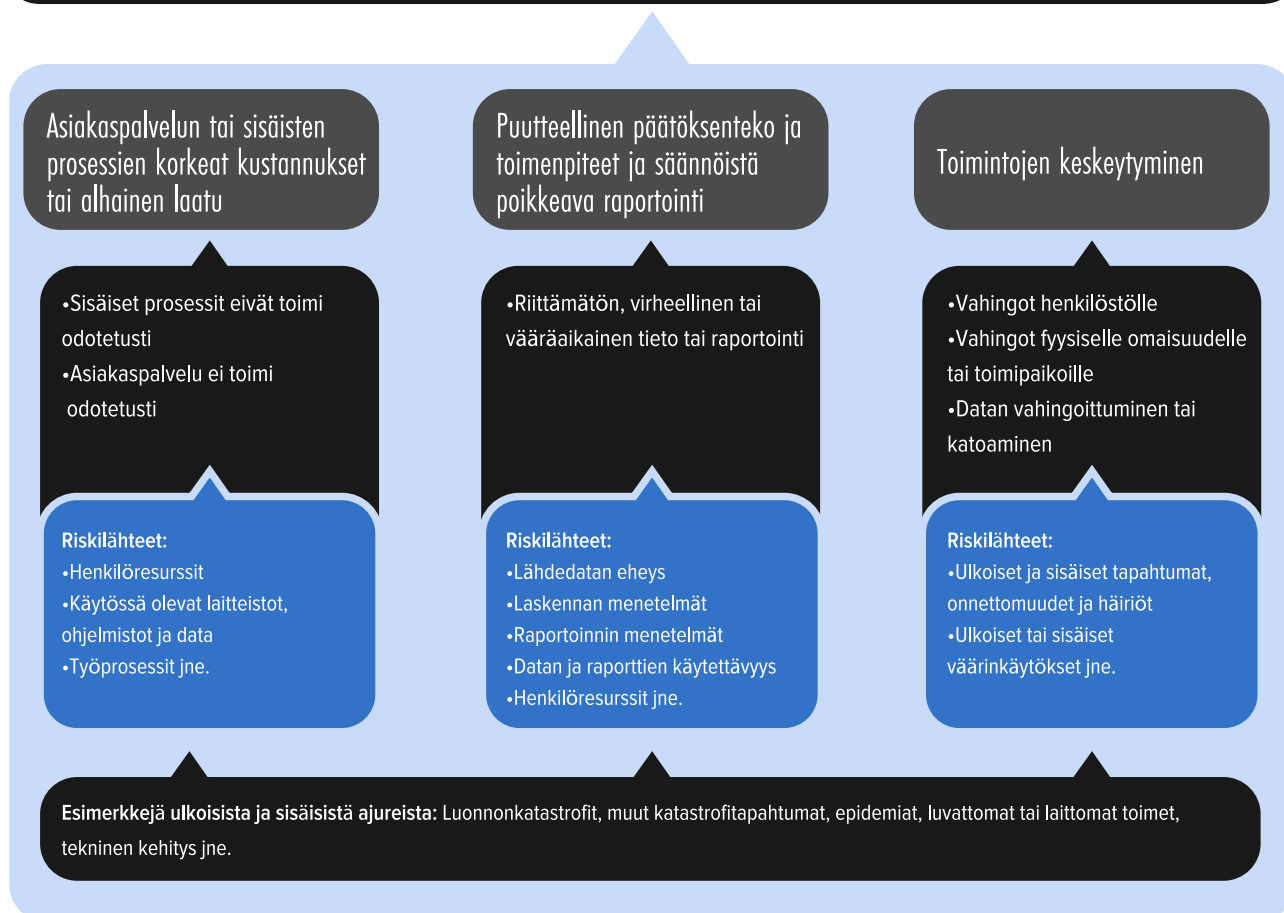
Operatiiviset riskit vaihtelevat eri toimialojen välillä ja saman toimialan sisällä riskit ja niiden lähteet vaihtelevat yhtiöittäin. Tästä johtuen operatiiviset riskit voidaan määritellä monella eri tavalla. Sampo-konsernissa operatiivisella riskillä tarkoitetaan tappion riskiä, joka aiheutuu puutteellisista tai virheellisistä prosesseista tai järjestelmistä, ihmisistä tai ulkoisista tapahtumista.

Operatiivinen riski voi toteutua välittömänä, lisäkustannuksista tai menetetyistä tuotoista aiheutuvana, negatiivisena vaikutuksena taloudelliseen tulokseen. Pidemmällä aikavälillä operatiiviset riskit

voivat toteutua esimerkiksi maineen ja asiakkaiden menetyksenä, mikä vaarantaa yhtiön kyvyn harjoittaa liiketoimintaa strategiansa mukaisesti. Nämä välittömät ja pidemmän aikavälin operatiivisten riskien vaikutukset johtuvat yleisesti joko ulkoisista tai sisäisistä riskijureista. Konserniyhtiöiden yhtiökohtaiset riskilähteet aiheuttavat tapahtumia, joilla voi olla negatiivinen vaikutus eri prosesseihin, henkilöstöön tai fyysiseen omaisuuteen. Kuva Havainnollistava kaavio operatiivisista riskeistä esittää operatiivista riskiä yleisellä tasolla.

Havainnollistava kaavio operatiivisista riskeistä

Välittömistä kustannuksista tai tuottojen menetyksestä aiheutuva negatiivinen vaikutus taloudelliseen tulokseen | Kykenemättömyys harjoittaa normaalia liiketoimintaa strategian mukaisesti maineen ja asiakkaiden menetyksen takia

Sampo-konsernissa emoyhtiö Sampo Oyj on asettanut seuraavat operatiivisten riskien hallinnan tavoitteet tytäryhtiöilleen:

- varmistaa samanaikaisesti toimintojen tehokkuus ja laatu;
- varmistaa, että toiminnot noudattavat lakeja ja säännöksiä; sekä
- varmistaa liiketoimintojen jatkuvuus poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Jokainen yhtiö on vastuussa operatiivisten riskien hallinnan järjestämisestä omalta osaltaan edellä mainittujen tavoitteiden mukaisesti kunkin yhtiön liiketoimintojen erityispiirteet huomioiden.

Operatiivisten riskien hallinta If Vahinkovakuutuksessa

Operatiivisten riskien hallinnan jatkuvuus on varmistettu If Vahinkovakuutuksessa operatiivisten riskien komitean avulla, joka koordinoi operatiivisiin riskeihin liittyviä prosesseja. Komitean tehtävänä on antaa mielipiteitä, neuvoja ja suosituksia If Vahinkovakuutuksen riskienvalvontakomitealle sekä raportoida operatiivisten riskien tämänhetkisestä tilanteesta. Vallitsevan tilanteen arvio perustuu organisaatiossa tehtyihin itsearviointeihin, raportoituihin vahinkotapahtumiin sekä muuhun riski-informaatioon. Vuosittain tehdään trendianalyysi, jossa tunnistetaan keskeiset ulkoiset operatiiviset riskit.

Liiketoimintaorganisaation ja toimintojen vastuulla on tunnistaa, arvioida, seurata ja hallita omaan toimintaansa liittyviä operatiivisia riskejä. Riskien tunnistaminen ja arviointi tehdään neljännesvuosittain. Tunnistettuja riskejä arvioidaan niiden merkittävyyden perusteella ottaen huomioon riskin todennäköisyys ja vaikutus. Riskienhallinnan tilannetta arvioidaan kunkin riskin osalta käyttäen hyväksi liikennevalomallia: vihreä – riskin hallinta on hyvää, keltainen –vaatii toimenpiteitä, punainen –vaatii toimenpiteitä välittömästi. Merkittävät riskit, joiden status

liikennevalomallissa on keltainen tai punainen, raportoidaan operatiivisten riskien komitealle.

Toteutuneiden riskien raportointi ja analysointi on järjestetty eri tavoin toteutuneen riskin luonteesta riippuen. Kaikkien työntekijöiden tulee raportoida tietyn tyyppiset riskitapahtumat intranetin kautta ja muiden riskien tunnistaminen tapahtuu valvontatoimenpiteiden ja tutkimuksien kautta.

If Vahinkovakuutuksessa on operatiivisten riskien hallitsemiseksi hyväksytty lukuisia toimintaohjeita, kuten operatiivisten riskien politiikka, jatkuvuussuunnitelmia, turvallisuuspolitiikka, ulkoistuspolitiikka, muutoshakemusten käsittelypolitiikka, korvausvaatimusten käsittelypolitiikka sekä muita ohjeita organisaation eri osa-alueisiin liittyen. Eri toimintaohjeet arvioidaan ja päivitetään vähintään vuosittain. Lisäksi If Vahinkovakuutuksessa on myös kattavat prosessit ja yleisohjeet mahdollisten ulkoisten ja sisäisten petosten käsittelyyn. Etiikkasääntöjen ja -ohjeiden sisäisten koulutusten järjestämiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Operatiivisten riskien hallinta Mandatum Lifessa

Operatiivisten riskien hallinnan tavoite Mandatum Lifessa on prosessien tehokkuuden parantaminen ja negatiivisten vaikutusten minimointi mahdollisimman kustannustehokkaalla tavalla.

Liiketoiminta-alueet ovat vastuussa omien operatiivisten riskien tunnistamisesta, arvioinnista ja hallinnasta sekä riittävän sisäisen valvonnan järjestämisestä. Operatiivisten riskien komitea valvoo ja koordinoi operatiivisten riskien hallintaan liittyviä keskeisiä asioita Mandatum Lifessa, kuten toimintaohjeita ja suosituksia. Komitea varmistaa, että liiketoiminta-alueiden riskit on tunnistettu ja että sisäinen valvonta ja riskien hallinta on järjestetty riittävällä tavalla. Komitea käsittelee myös operatiivisten riskien hallinnan toimintaohjeista mahdollisesti tehdyt poikkeamat ja seuraa operatiivisten riskien itsearvioinneissa tunnistettuja riskejä sekä toteutuneita riskitapahtumia. Komitea kokoontuu vähintään kolmesti vuodessa. Merkittävät havainnot operatiivisista riskeistä raportoidaan riskienhallintakomitealle ja hallitukselle vuosineljänneksittäin.

Operatiivisia riskejä tunnistetaan Mandatum Lifessa useiden eri lähteiden ja menetelmien avulla:

- Makroympäristön analyysi: Ennen vuotuista strategiaprosessia liiketoimintaympäristön keskeiset trendit tunnistetaan. Näihin kuuluu osaltaan makrotason operatiivisten riskien liiketoiminta-analyysi. Liiketoimintaympäristöä seurataan jatkuvasti ja muutoksiin reagoidaan mahdollisimman nopeasti.
- Itsearviointi: Keskeisten operatiivisten riskien sekä niiden todennäköisyyksien ja mahdollisten vaikutusten kartoitus ja arviointi toteutetaan vuotuisen itsearviointiprosessin avulla. Tässä yhteydessä arvioidaan myös näihin liittyvä sisäinen valvonta ja ohjeistuksen riittävyys.
- Tapahtumien analyysi: Operatiivisten riskien komitea kerää ja analysoi liiketoimintayksiköiden raportoimat toteutuneet operatiiviset riskit ja läheltä piti -tilanteet. Liiketoimintayksiköiden vastuulla on varmistaa, että toteutuneet operatiiviset riskit ja läheltä piti -tilanteet raportoidaan operatiivisten riskien komitealle.

Mandatum Lifen merkittävimpiä operatiivisten riskien itsearviointiprosessissa tunnistettuja riskejä ovat muun muassa seuraavat: ulkoisen toimintaympäristön muutokset, tietotekniikka ja erityisesti tietojärjestelmien vanheneminen, prosessien manuaaliset työvaiheet, avainhenkilöiden menetykset sekä

vakuutusten väärinmyynti ja virheellisten tietojen antaminen asiakkaalle.

Operatiivisten riskien rajoittamiseksi Mandatum Lifessa on hyväksytty useita eri toimintaohjeita, kuten turvallisuusohjeita, jatkuvuus- ja varautumissuunnitelmia, ulkoistamispolitiikka, asiakaspalautteenkäsittelyohje sekä useita muita toimintaohjeita liittyen operatiivisiin toimintoihin. Eri toimintaohjeista tehtyjä

poikkeamia seurataan liiketoimintayksiköissä riippumattomasti ja niistä raportoidaan operatiivisten riskien komitealle.

Prosesseihin sisältyvän sisäisen valvonnan järjestelmän tavoitteena on estää ja havaita negatiivisia tapahtumia sekä minimoida näiden vaikutukset. Tämän lisäksi toteutuneet operatiiviset riskit tai läheltä piti -tilanteet analysoidaan ja raportoidaan operatiivisten riskien komitealle.

KONSERNITASOISET RISKIT

Yleisen periaatteen mukaisesti tytäryhtiöitä johdetaan pääosin itsenäisesti. On kuitenkin todettu, että tiettyjä riskeihin ja pääomituksiin liittyviä osa-alueita on syytä tarkastella myös konsernitasolla. Näitä osa-alueita ovat esimerkiksi keskittymäriskit, konserniyhtiöiden kannattavuuden korrelaatiot ja vaikutukset konsernitasoiseen pääomituksiin, likviditeetin hallinta ja konsernirakenne.

Keskittymäriskit

Tytäryhtiöiden vakuutusliiketoimintojen suhteen on todettu, että If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life toimivat pääosin eri liiketoiminta-alueilla ja näin ollen niiden vastuunvalintariskit ovat erilaiset. Normaaleissa olosuhteissa liiketoiminnoissa ei ole olennaisia riskikeskittymiä, ja näin ollen nämä liiketoiminta-alueet tuovat ennemminkin hajautusetuja kuin aiheuttavat riskikeskittymiä. Keskeisin yhteinen riskitekijä on eliniänodote Suomessa, joka vaikuttaa molempien yhtiöiden vastuuvelkaan. Toisaalta molemmilla tytäryhtiöillä on merkittävät sijoitussalkut ja siten ne voivat altistua sijoituksiin liittyville riskikeskittymille (esimerkiksi suuret yhtenevät positiot).

Konsernitasolla suuria riskikeskittymiä seurataan ja hallitaan useilla eri tavoilla. Ensinnäkin riskikeskittymiä hallitaan ennakoivasti tehokkaalla hajauttamisella sijoitusten valinnassa. Mandatum Lifen suorat sijoitukset ovat pääosin euromääräisiä ja kohdistuvat Suomessa ja valikoidusti muissa maissa sijaitseviin yrityksiin. If Vahinkovakuutuksen suorista sijoituksista puolestaan pääosa kohdistuu muihin Pohjoismaihin ja sijoitukset tehdään vastaavissa valuutoissa. Sampo-konsernin sijoitustoiminnoissa samat henkilöt valitsevat molempien tytäryhtiöiden osalta ulkoisten omaisuudenhoitajien hallinnoimat sijoitukset, jotka on allokoitu pääosin Pohjoismaiden ulkopuolelle. Tästä johtuen

tunnistamattomien tai ei-toivottujen keskittymien riski on hyvin pieni. Lisäksi keskittymiä seurataan aktiivisesti konsernitasolla, ja mikäli tarpeellista, hallitaan rajoittamalla konsernitasolla riskinottoa esimerkiksi toimialoitain tai yksittäisten liikkeeseenlaskijoiden suhteen.

Yhtiötasolla sijoitusten riskikeskittymiä valvovat ja hallitsevat sijoituskomitea If Vahinkovakuutuksessa ja tasehallintakomitea Mandatum Lifessa, jotka toimivat itsenäisesti erillään sijoitustoiminnoista. Konsernitasoisia riskipositioita valvovat ja hallitsevat Sampo-konsernin sijoitusjohtaja, riskienhallintajohtaja sekä konsernin tarkastusvaliokunta.

Keskittymät toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain on esitetty taulukossa Luottoriskipositio toimialasektoreittain, omaisuuslajeittain ja luottoluokittain, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2012 [Luottoriskit](#)-osiossa. Konsernitasolla suurimmat keskittymät muodostuvat pohjoismaisista rahoituslaitoksista. Sen sijaan julkisen sektorin sijoitusten merkitys on pieni eikä Sampo-konsernilla ole sijoituksia taloudellisissa vaikeuksissa olevien valtioiden joukkovelkakirjalainoihin.

Korkosijoitukset rahoitussektorille sekä julkiselle sektorille on esitetty taulukoissa Korkosijoitukset rahoitussektorille, Sampo-konserni, 31.12.2012 ja Korkosijoitukset julkiselle sektorille, Sampo-konserni, 31.12.2012. Rahoitussektorin osalta suurin osa sijoituksista on tehty Pohjoismaihin ja painopiste on katetuissa joukkovelkakirjalainoissa sekä lyhytaikaisissa rahamarkkinasijoituksissa. Julkisen sektorin luvut sisältävät valtioiden joukkovelkakirjalainat, valtioiden takaamat joukkovelkakirjalainat sekä muut julkisen sektorin sijoitukset.

Korkosijoitukset rahoitussektorille

Sampo-konserni, 31.12.2012

	Katetut jvk-lainat	Rahamarkkina-sijoitukset	Pitkäaikaiset senior-lainat	Pitkäaikaiset heikomman etuoikeuden lainat	Yhteensä, milj. €	%
Ruotsi	2 988	850	1 286	215	5 339	56 %
Suomi	243	1 232	190	28	1 693	18 %
Norja	491	0	648	117	1 256	13 %
Tanska	88	13	165	139	405	4 %
Yhdysvallat		74	119	8	201	2 %
Ranska	72	0	95	17	184	2 %
Sveitsi			99	11	110	1 %
Alankomaat		0	102		102	1 %
Saksa	10	0	66		76	1 %
Iso-Britannia			40	2	42	0 %
Itävalta	34		1		35	0 %
Viro		23		0	23	0 %
Luxemburg	11				11	0 %
Belgia			5	5	10	0 %
Venäjä		6			6	0 %
Jersey				5	5	0 %
Italia		2			2	0 %
Latvia		0			0	0 %
Yhteensä	3 939	2 201	2 815	548	9 502	100 %

Korkosijoitukset julkiselle sektorille

Sampo-konserni, 31.12.2012

	Valtiot	Valtioiden takaamat	Julkinen sektori, muut	Markkina-arvo yhteensä, milj. €
Ruotsi	16	54	239	309
Suomi	12	56	82	150
Norja		27	102	129
Saksa		78		78
Tanska		14	28	41
Alankomaat	17			17
Muut	3		0	3
Yhteensä	48	229	451	727

Suurimmat keskittymät yksittäisiin vastapuoliin konsernitasolla on kuvattu taulukossa Suurimmat keskittymät yksittäisten

liikkeeseenlaskijoiden osalta omaisuuslajeittain, Sampo-konserni, 31.12.2012.

Suurimmat keskittymät yksittäisten liikkeeseenlaskijoiden osalta omaisuuslajeittain

Sampo-konserni, 31.12.2012

Milj. € Vastapuoli	Käypä arvo yhteensä	% sijoitus- omaisuus- desta	Kassa- varat ja lyhyt- aikaiset korko- sijoitukset	Pitkä- aikaiset korkosijoi- tukset, yhteensä	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Valtioiden takaamat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Katetut jvk-lainat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Senior-jvk- lainat	Pitkä- aikaiset korko- sijoitukset: Tier 1 ja Tier 2	Osake- sijoi- tukset	Vakuudeton johdan- naisten vasta- puoliriski
Svenska Handelsbanken	1 268	7 %	562	705	0	575	128	3	0	0
Nordea Bank	1 237	7 %	201	1 033	0	704	302	27	0	4
Danske Bank	1 151	6 %	638	505	0	109	252	143	0	7
Skandinaviska Enskilda Banken	1 105	6 %	342	762	0	403	259	100	0	2
Swedbank	1 056	6 %	6	1 050	54	727	232	37	0	0
DnB	539	3 %	0	539	0	186	304	49	0	0
SBAB	512	3 %	0	512	0	301	156	56	0	0
OP Pohjola	454	2 %	361	92	0	0	82	11	0	0
Landshypotek	365	2 %	0	365	0	325	35	5	0	0
TeliaSonera	226	1 %	0	148	0	0	148	0	78	0
10 suurinta keskittymää yhteensä	7 913	44 %	2 110	5 712	54	3 330	1 898	431	78	13
Muut vastapuolet	10 241	56 %								
Sijoitusomaisuus yhteensä	18 155	100 %								

Lisäksi keskittymät osakkeisiin sekä korkeamman riskin (high yield) ja luottoluokittelemattomiin korkosijoituksiin eritellään taulukoissa Kymmenen suurinta suoraa osakesijoitusta, Sampo-

konserni, 31.12.2012 ja Kymmenen suurinta suoraa high yield ja luottoluokittelematonta korkosijoitusta, Sampo-konserni, 31.12.2012.

Kymmenen suurinta suora osakesijoitusta

Sampo-konserni, 31.12.2012

10 suurinta osakesijoitusta	Käypä arvo yhteensä, milj. €	% kaikista suorista osakesijoituksista
YIT	90	6 %
UPM-Kymmene	84	5 %
TeliaSonera	78	5 %
Investor	75	5 %
Veidekke	72	5 %
Fortum	70	4 %
Nobia	65	4 %
Volvo	59	4 %
Hennes & Mauritz	57	4 %
ABB	49	3 %
10 suurinta keskittymää yhteensä	700	44 %
Muut suorat osakesijoitukset	895	56 %
Suorat osakesijoitukset yhteensä	1 595	100 %

Kymmenen suurinta suora high yield ja luottoluokittelematonta korkosijoitusta

Sampo-konserni, 31.12.2012

Suurimmat suorat sijoitukset high yield ja luottoluokittelemattomiin korkoinstrumentteihin	Luokitus	Käypä arvo yhteensä, milj. €	% kaikista suorista korkosijoituksista
Eksportfinans	BB+	194	1 %
Stora Enso	BB	158	1 %
UPM-Kymmene	BB	112	1 %
A P Moller - Maersk	NR	94	1 %
Neste Oil	NR	76	1 %
Wilh. Wilhelmsen	NR	57	0 %
Finnvera	NR	56	0 %
Sponda	NR	54	0 %
Aker Solutions	BB	52	0 %
Seadrill	NR	52	0 %
10 suurinta keskittymää yhteensä		906	6 %
Muut suorat korkosijoitukset		13 188	94 %
Suorat korkosijoitukset yhteensä		14 095	100 %

Kannattavuuden ja pääomien korrelaatiot

Sampo-konsernissa välitön keskittymäriski voi syntyä merkittävien sijoituspositioiden kautta. Yleisempi konsernitasoinen keskittymäriski syntyy sitä kautta, että konserniyhtiöiden kannattavuus ja/tai pääomat reagoivat samankaltaisesti yleiseen taloudelliseen kehitykseen eli korrelaatio yleisen taloudellisen kehityksen ja eri tytäryhtiöiden kannattavuuden välillä on samankaltainen. Tätä keskittymäriskiä voidaan epäsuorasti analysoida voittojen perusteella. Tästä näkökulmasta erityisesti Sampo Oyj:n osakkuusyhtiön Nordean tulos luo selkeitä hajautusetuja, etenkin suhteessa If Vahinkovakuutuksen ja

Mandatum Lifen tuloksiin. Vuodesta 2005 lähtien tarkasteltuna korrelaatio If Vahinkovakuutuksen ja Nordean samoin kuin Mandatum Lifen ja Nordean vuosineljänneksittäin raportoitujen voittojen välillä on erittäin matala. Sampo-konsernissa myös ennustetaan raportoituja voittoja soveltamalla yhtenäisiä skenaarioita kaikkiin yhtiöihin.

Historialliset korrelaatiot If Vahinkovakuutuksen, Mandatum Lifen ja Nordean vuosineljännesten voittojen välillä on esitetty taulukossa Vuosineljänneksittäin raportoitujen voittojen korrelaatiot, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Nordea, 1.1.2005–31.12.2012.

Vuosineljänneksittäin raportoitujen voittojen korrelaatiot

If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Nordea, 1.1.2005–31.12.2012

	If Vahinkovakuutus	Mandatum Life	Nordea
If Vahinkovakuutus	1		
Mandatum Life	0,87	1	
Nordea	0,21	0,15	1

Yhtiöiden välisten kannattavuuksien edullisten korrelaatioiden sekä If Vahinkovakuutuksen ja Nordean melko alhaisen tuloksen vaihtelun johdosta tuloksen kehitys on ollut konsernitasolla vakaata. Tästä näkökulmasta ei ole erityistä painetta ylläpitää konsernitason taloudellisen pääoman lisäksi suurta pääomapuskuria. Sampo Oyj:n hallitus on kuitenkin asettanut sisäisen tavoitteen, jonka mukaan muokatun vakavaraisuuspääoman tulee ylittää yhtiöiden yhteenlasketun taloudellisen pääoman määrä ottamatta huomioon yhtiöiden välisen hajautuksen vaikutuksia.

Likviditeetti

Likviditeettiriskiä hallitaan yhtiötasolla ja konserniyhtiöt ylläpitävät liiketoimintaansa nähdessä sopiviksi katsomiaan likviditeettipuskureita. Tytäryhtiöissä likviditeettipuskurin riittävyys riippuu vakuutustoiminnan odotetusta nettomääräisestä lähtevästä kassavirrasta. Emoyhtiössä likviditeettipuskurin riittävyys riippuu mahdollisista strategisista järjestelyistä ja yleisesti Sampo Oyj:n likviditeettiasema pyritään pitämään vahvana. Normaalin liiketoiminnan puitteissa tytäryhtiöt eivät sijoita Sampo Oyj:n velkainstrumentteihin. Yleistä kieltoa

konsernin sisäisiin sijoitustransaktioihin liittyen ei kuitenkaan ole nähty tarpeelliseksi tehdä. Tästä johtuen tytäryhtiöt voivat sijoittaa emoyhtiön velkainstrumentteihin ja käydä kauppaa keskenään markkinahinnoin varsinkin, kun se on liiketaloudellisesti perusteltavissa. Nämä mahdollisuudet ovat käytössä tiettyyn rajaan asti myös mahdollisissa markkinoiden stressitilanteissa. Mandatum Lifen taseessa on sijoitussidonnaisiin sopimuksiin liittyviä Sampo Oyj:n velkainstrumentteja.

Konsernirakenteeseen liittyvät riskit

Sampo-konsernin yleinen rakenne, sekä juridinen että raportointirakenne – emoyhtiö, kaksi tytäryhtiötä ja kaksi osakkuusyhtiötä – on yksinkertainen, suoraviivainen ja läpinäkyvä. Rakenne jo sinänsä vähentää tehokkaasti riskejä, joita monimutkaisesta rakenteesta voisi syntyä. Konsernin yhtiöiden välistä tartuntariskiä vähentää tehokkaasti Sampo-konsernin yksinkertainen ja läpinäkyvä rakenne, vähäiset konsernin sisäiset transaktiot (esimerkiksi suorat ja/tai epäsuorat saatavat ryhmittymän eri yhtiöiden välillä lukuun ottamatta normaaleja liiketoimintatransaktioita Nordean kanssa) sekä tarkkaan harkittu tytäryhtiöiden pääomitus.

PÄÄOMITUS

Tässä kappaleessa kuvataan Sampo-konsernin pääomitusta konsernitasolla ja tytäryhtiötasolla vuoden 2012 lopussa sekä vuoden aikana pääomituksessa tapahtuneita muutoksia.

Riskejä ja niitä vastaavia pääomavaateita arvioidaan Sampo-konsernissa sisäisesti sekä viranomaisten määrittämällä menetelmillä. Pääomitus on myös keskeinen keskustelunaihe Sampo-konsernin jatkuvassa dialogissa luottoluokittajien kanssa. Pääomituksen arvioinnit tehdään sekä yhtiötasolla että

konsernitasolla, jotta voidaan varmistaa tasapaino riskien ja pääomien välillä.

Sisäisessä tarkastelussa muokatun vakavaraisuuspääoman määrää verrataan taloudelliseen pääomaan. Muokatun vakavaraisuuspääoman ja taloudellisen pääoman määritelmät sisältyvät kappaleeseen [Riskien, pääoman ja tuottojen välinen tasapaino](#).

Viranomaisvaatimusten mukaisessa tarkastelussa viranomaislaskennan mukaista vakavaraisuuspääoman määrää verrataan viranomaisten pääomavaatimukseen. Luottoluokittajien vaateisiin perustuvassa pääomituksen tarkastelussa tavoitteena

on tasapainottaa kulloinkin kyseessä olevan luottoluokittajan laskennan mukainen käytettävissä oleva pääoma sisäisesti asetettujen luottoluokitustavoitteiden edellyttämän pääoman kanssa.

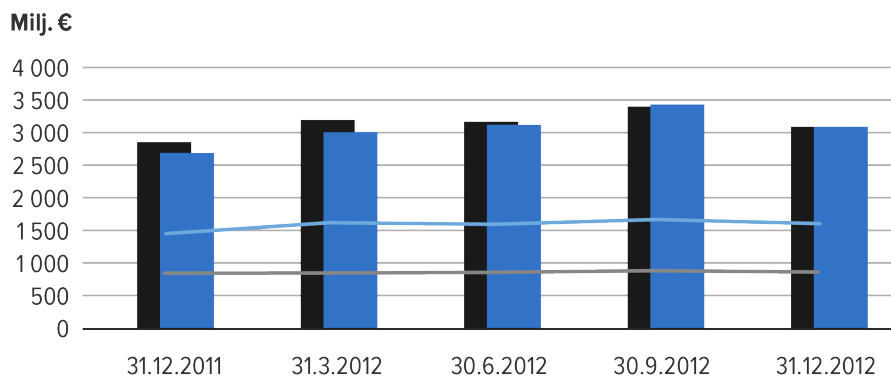
Pääomitus konsernitasolla

Sampo-konsernin tytäryhtiöiden muokattu vakavaraisuuspääoma kasvoi vuoden aikana johtuen tuloksesta ja positiivisista muutoksista käyvän arvon rahastoissa. Kasvua pienensivät osittain matalat korot ja vastaavat muutokset velkapuolella sekä lisäksi maksetut osingot. Tytäryhtiöiden riskipositoiden muutokset ja täten taloudellisten pääomien muutokset olivat maltillisia. Konsernitasolla Nordean ja Sampo Oyj:n luvut otetaan myös huomioon muokattua vakavaraisuuspääomaa ja taloudellista

pääomaa laskettaessa. Konsernitasolla muokatun vakavaraisuuspääoman määrä kasvoi enemmän kuin taloudellisen pääoman määrä, joten pääomituksen katsotaan olevan vahvempi kuin vuosi sitten. Sampo-konsernin pääomituksen kehitys sisäisestä ja viranomaisnäkökulmasta vuoden 2012 aikana on esitetty kuvassa Pääomituksen kehitys, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo-konserni, 31.12.2011–31.12.2012.

Pääomituksen kehitys

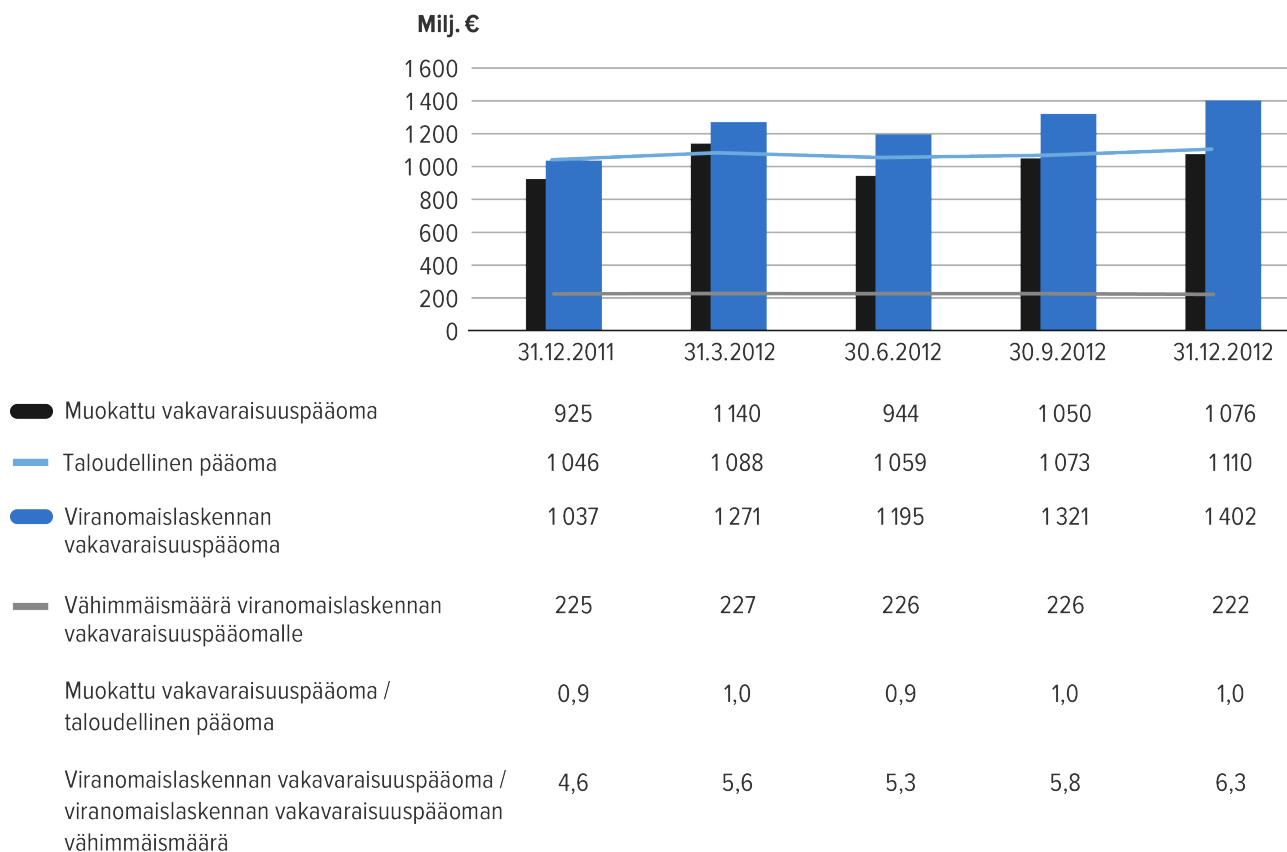
If Vahinkovakuutus, 31.12.2011–31.12.2012

Muokattu vakavaraisuuspääoma	2 854	3 194	3 168	3 401	3 090
Taloudellinen pääoma	1 460	1 628	1 603	1 676	1 613
Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma	2 698	3 016	3 132	3 442	3 101
Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle	841	845	854	880	859
Muokattu vakavaraisuuspääoma / taloudellinen pääoma	2,0	2,0	2,0	2,0	1,9
Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma / viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä	3,2	3,6	3,7	3,9	3,6

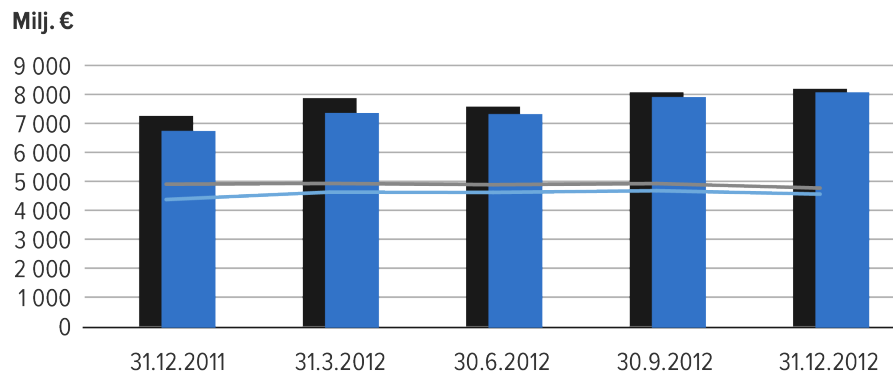
Pääomituksen kehitys

Mandatum Life, 31.12.2011–31.12.2012

Pääomituksen kehitys

Sampo-konserni, 31.12.2011–31.12.2012

	Muokattu vakavaraisuuspääoma	7 262	7 875	7 581	8 075	8 197
	Taloudellinen pääoma	4 374	4 629	4 619	4 678	4 560
	Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma	6 794	7 415	7 375	7 963	8 125
	Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle	4 902	4 927	4 884	4 923	4 767
	Muokattu vakavaraisuuspääoma / taloudellinen pääoma	1,7	1,7	1,6	1,7	1,8
	Viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma / viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoman vähimmäismäärä	1,4	1,5	1,5	1,6	1,7

Taloudellisen pääoman laskentaan käytettäviä malleja ja oletuksia päivitetään jatkuvasti. Siten taloudellisen pääoman luvut eivät välttämättä ole täysin vertailukelpoisia eri vuosien välillä.

Kuva Pääomituksen jakautuminen, Sampo-konserni, 31.12.2012 esittää eri liiketoiminta-alueiden ja Nordean osuuden Sampo-konsernin taloudellisesta pääomasta ja näiden välisen hajautuksen vaikutuksen koko Sampo-konsernin taloudelliseen pääomaan. Kuvassa esitetään myös konsernitason muokatus vakavaraisuuspääoman määrä, joka jakautuu Solvenssi I -säätelyn mukaiseen pääomaan ja muihin tappioita kattaviin eriin. Sisäisessä tarkastelussa muokattua vakavaraisuuspääomaa verrataan taloudelliseen pääomaan ja Solvenssi I -säätelyn mukaista pääomaa verrataan viranomaislaskennan mukaiseen

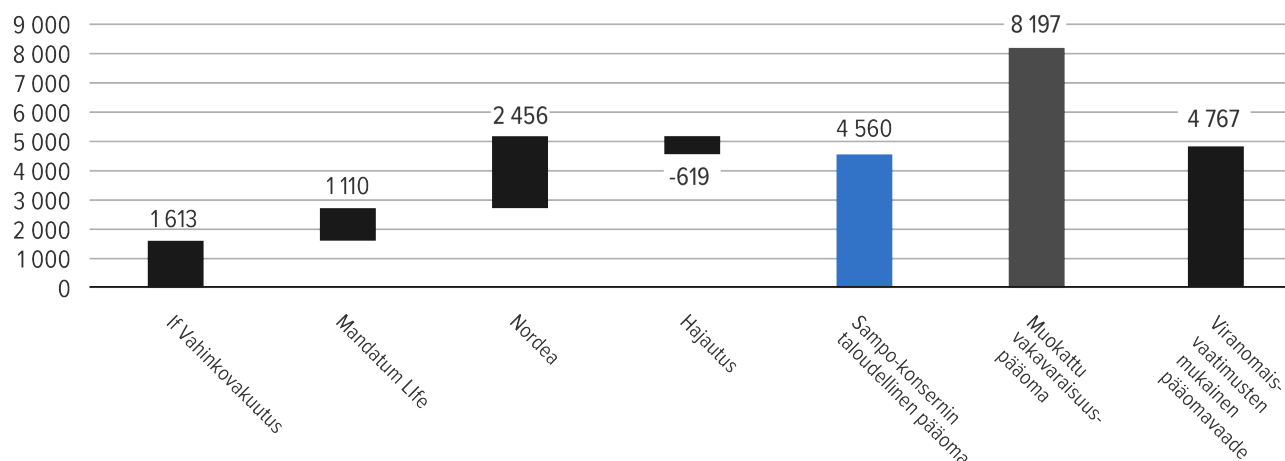
pääomavaatimukseen kun pääomitusta tarkastellaan viranomaisnäkökulmasta.

Sampo-konsernin taloudellisen pääoman määrä lisääntyi vuoden aikana 4 560 miljoonaan euroon vuoden 2012 loppuun mennessä (4 374 miljoonaa euroa vuonna 2011). Sampo-konsernin muokattu vakavaraisuuspääoma kasvoi vuoden aikana 8 197 miljoonaan euroon (7 262 miljoonaa euroa vuonna 2011), mikä johtui vahvoista tuloksista ja positiivisista muutoksista käyvän arvon rahastoissa. Alentunut korkotaso kasvatti tytäryhtiöiden markkinaehtoista vastuuvulkaa, mikä vaikutti negatiivisesti muokattuun vakavaraisuuspääomaan. Muokattu vakavaraisuuspääoma ylitti taloudellisen pääoman 3 637 miljoonalla eurolla (2 888 miljoonaa euroa vuonna 2011) ja pääomitus sisäisin menetelmin arvioituna on vahva.

Pääomituksen jakautuminen

Sampo-konserni, 31.12.2012

Milj. €

Viranomaislaskennan mukainen vakavaraisuuspääoma oli 8 125 miljoonaa euroa Sampo-konsernissa vuoden 2012 lopussa.

Nordea on sisällytetty Sampo-konsernin taloudellisen pääoman laskelmiin lisäämällä Sampo Oyj:n omistusosuutta vastaava osuus Nordean ilmoittamasta taloudellisen pääoman määrästä, joka on muutettu 99,5 % luottamustasoa vastaavaksi. Vuoden lopussa Nordeasta syntyvä riski muodostaa suurimman yksittäisen osuuden Sampo-konsernin taloudellisesta pääomasta. Riskien ja liiketoiminta-alueiden väliset korrelaatiot, ja näin ollen epäsuorasti myös hajautuksen määrän, määrittää Sampo Oyj Sampo-konsernin tasolla.

Viranomaislaskennan mukainen vakavaraisuuspääoma konsernitasolla

Sampo-konsernin vakavaraisuus raportoidaan neljännesvuosittain suomalaisille valvoille viranomaisille. Konsernin vakavaraisuus rahoitus- ja vakuutusryhmittymän vakavaraisuuden laskemisesta annetun asetuksen mukaan laskettuna (1193/2004) on esitetty taulukossa Konsernin vakavaraisuus, 31.12.2012 ja 31.12.2011.

Konsernin vakavaraisuus

31.12.2012 ja 31.12.2011

Milj. €	31.12.2012	31.12.2011
Konsernitaseen oma pääoma	10 113	8 920
Toimialakohtaiset erät	1 285	1 091
Arvostuserot ja laskennalliset verot	435	380
Topdanmark	-165	-141
Pääomalainat	212	200
Osuus Nordean pääomasta, joka ei sisälly konsernitaseen omaan pääomaan	803	653
Aineettomat hyödykkeet ja toimialakohtaiset vähennykset	- 3 274	-3 217
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet (vakuutusyhtiöt)	-771	-745
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet (Nordea)	- 1 314	-1 314
Tasotusmäärä (Suomi)	-309	-317
Muut	-124	-169
Suunniteltu voitonjako kuluvalta tilikaudelta	-756	-672
Konsernin vakavaraisuuspääoma, yhteensä	8 125	6 794
Viranomaisten vaatima vähimmäismäärä, yhteensä	4 767	4 902
Konsernin vakavaraisuus	3 358	1 892
Konsernin vakavaraisuussuhde (vakavaraisuuspääoma / viranomaisten vaatima vähimmäismäärä %)	170 %	139 %

Sampo-konsernin vakavaraisuusasema oli vahva. Konsernin vakavaraisuussuhde oli 170 prosenttia (139 prosenttia 2011).

Pääomitus tytäryhtiötasolla

If Vahinkovakuutuksen ja Mandatum Lifen taloudellisen pääoman jakauma riskityypeittäin ja muokattu vakavaraisuuspääoma on esitetty kuvassa Pääomituksen jakautuminen, If Vahinkovakuutus ja Mandatum Life, 31.12.2012. Vähimmäismäärä viranomaislaskennan vakavaraisuuspääomalle on esitetty samassa kuvassa.

Sisäinen arviointi

If Vahinkovakuutuksen taloudellinen pääoma kasvoi 1 613 miljoonaan euroon (1 460 miljoonaa euroa vuoden 2011 lopussa) samalla kun Mandatum Lifen taloudellinen pääoma kasvoi 1 110

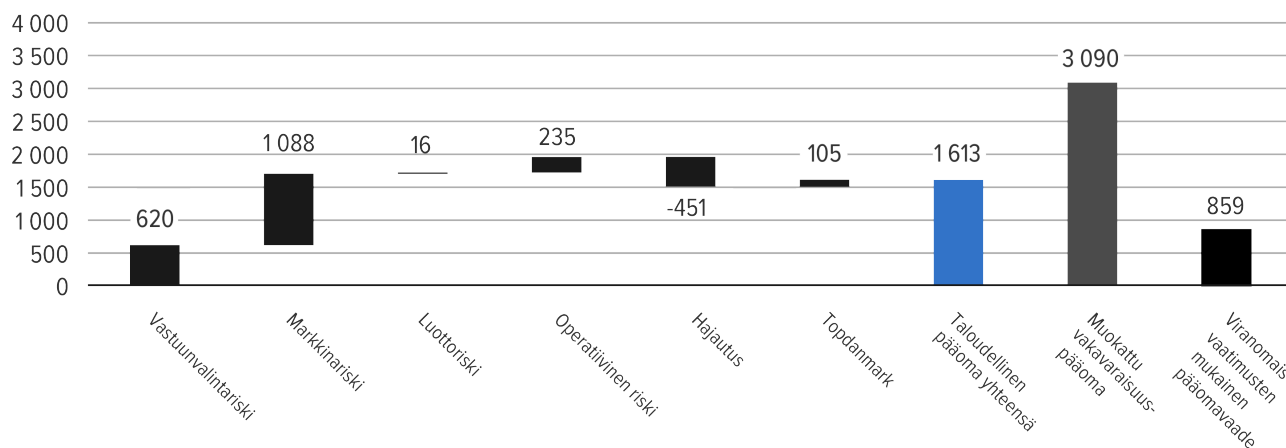
miljoonaan euroon (1 046 miljoonaa euroa vuoden 2011 lopussa). Markkinariski on edelleen sekä If Vahinkovakuutuksen että Mandatum Lifen merkittävin riski ja se on kasvanut molemmissa yhtiöissä verrattuna vuoteen 2011. Vastuunvalintariski pieneni If Vahinkovakuutuksessa vuoden aikana 620 miljoonaan euroon (677 miljoonaa euroa vuoden 2011 lopussa) ja vakuutusriski kasvoi Mandatum Lifessa 362 miljoonaan euroon (345 miljoonaa euroa vuoden 2011 lopussa).

If Vahinkovakuutuksen 105 miljoonan euron osuus Topdanmarkin viranomaislaskennan vakavaraisuusvaatimuksesta on otettu huomioon taloudellisessa pääomassa vuoden 2012 lopussa.

Pääomituksen jakautuminen

If Vahinkovakuutus, 31.12.2012

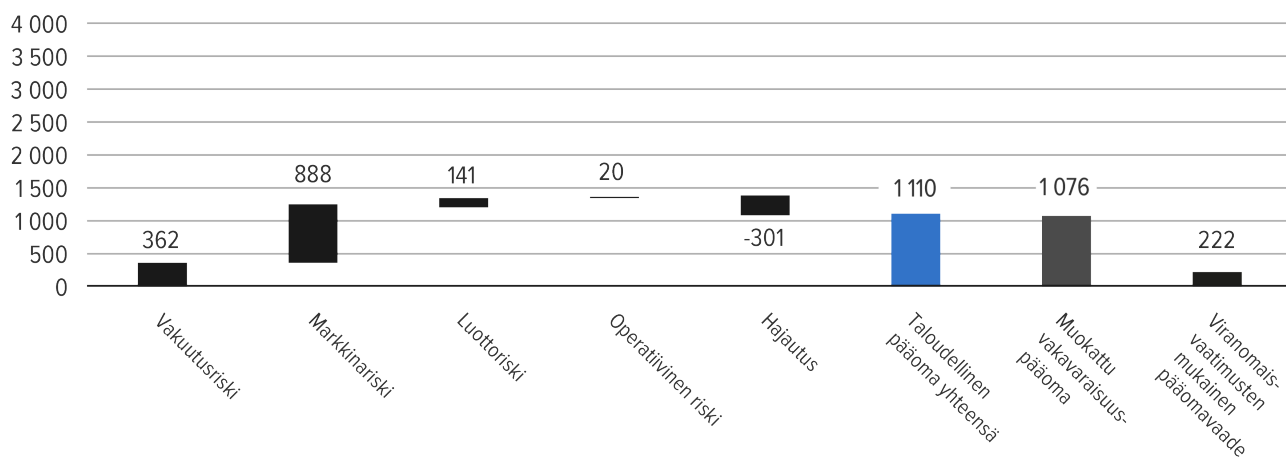
Milj. €

Pääomituksen jakautuminen

Mandatum Life, 31.12.2012

Milj. €

Viranomaislaskennan mukainen vakavaraisuuspääoma oli 3 101 miljoonaa euroa If Vahinkovakuutuksessa ja 1 402 miljoonaa euroa Mandatum Lifessa vuoden 2012 lopussa.

Muokatus vakavaraisuuspääoman määrä ylitti taloudellisen pääoman määrän If Vahinkovakuutuksessa, kun taas Mandatum Lifessa muokatus vakavaraisuuspääoman määrä alitti hieman taloudellisen pääoman määrän. Vuoden aikana muokatus vakavaraisuuspääoman määrä kasvoi If Vahinkovakuutuksessa 3 090 miljoonaan euroon (2 854 miljoona euroa vuoden 2011 lopussa) ja Mandatum Lifessa muokatus vakavaraisuuspääoman

määrä kasvoi 1 076 miljoonaan euroon (925 miljoonaa euroa vuoden 2011 lopussa). Molemmissa yhtiöissä hyvä tulos ja käyvän arvon rahaston positiivinen muutos vahvistivat pääomitusta, johon vaikuttivat vastakkaisesti alentuneesta korkotasosta aiheutuneet muutokset markkinaehtoisessa vastuuvälässä.

Viranomaislaskennan mukainen vakavaraisuuspääoma

Tytäryhtiöiden vakavaraisuus raportoidaan paikallisille valvoille viranomaisille. If Vahinkovakuutuksen osalta viranomaislaskennan pääoma oli vuoden 2012 lopussa 3,6-kertainen verrattuna vähimmäismäärään. Vastaava luku Mandatum Lifen osalta oli 6,3. Sampo Oyj:lle ei emoyhtiönä lasketa vakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta mittaavaa viranomaislaskennan vakavaraisuutta.

If Vahinkovakuutuksen viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma kasvoi 3 101 miljoonaan euroon (2 698 miljoonaa euroa 2011) vähimmäismäärän ollessa 859 miljoonaa euroa (841 miljoonaa euroa 2011). Mandatum Lifen viranomaislaskennan vakavaraisuuspääoma kasvoi 1 402 miljoonaan euroon (1 041 miljoonaa euroa 2011) vähimmäismäärän ollessa 222 miljoonaa euroa (226 miljoonaa euroa 2011).

Pääomitus luottoluokittajien kriteereillä

If Vahinkovakuutuksella on Moody'sin ja Standard & Poor'sin (S&P) luottoluokitukset ja Sampo Oyj:llä Moody'sin luottoluokitus. Konsernin keskeinen luottoluokitustavoite on ylläpitää vähintään A-luokkaa vastaava luokitus If Vahinkovakuutuksen osalta. If Vahinkovakuutus päivittää tietojaan S&P:n luottoluokitusmalliin säännöllisesti. Sampo-konserni on jatkuvassa vuoropuhelussa edellä mainittujen luottoluokittajien kanssa ja siten sillä on hyvä ymmärrys luottoluokittajien näkemyksistä.

Tuloksena jatkuvasta riskienhallintaan liittyvästä kehitystyöstä S&P antoi If Vahinkovakuutuksen ERM-toiminnasta (Enterprise Risk Management) arvosanan 'vahva' helmikuussa 2011.

Pääomituksen herkkyyshanalyysi

Taulukko Pääomituksen herkkyyshanalyysi markkinariskien suhteen, If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2012 kuvaa herkkyyshanalyysin vaikutuksia tytäryhtiöiden

omaan pääomaan, vastuuvelan oikaisuihin sekä muokattuun vakavaraisuuspääomaan.

Pääomituksen herkkyyshanalyysi markkinariskien suhteen

If Vahinkovakuutus, Mandatum Life ja Sampo Oyj, 31.12.2012

Milj. €	Korko		Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
If Vahinkovakuutus	107	-105	-250	-26
Mandatum Life	1	-21	-316	-152
Sampo Oyj	2	-2	-4	-3
Kokonaisvaikutus omaan pääomaan	109	-127	-569	-180
Vaikutus markkinaehtoiseen vastuuvelkaan	-1 143	944	9	4
Vaikutus muokattuun vakavaraisuuspääomaan	-1 033	817	-560	-176

Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta rahoitusinstrumenttien käypään arvoon 31.12.2012. Herkkyysharkastelut sisältävät johdannaispositioiden vaikutukset. Kaikki herkkyyshanalyysit on laskettu ennen veroja. Sampo-konsernin yritysten velkarahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin

Esimerkiksi korkojen nousu alentaisi rahoitusinstrumenttien arvonalenemisen myötä Sampo-konsernin omaa pääomaa. Toisaalta diskonttokoron nousu vastaavasti alentaisi

markkinaehtoista vastuuvulkaa, mistä johtuen muokattu vakavaraisuuspääoma kasvaisi.

RISKIENHALLINTAPROSESSIN KEHITYSNÄKYMÄT

Sampo-konsernin yhtiöt kehittävät riskienhallintaprosessejaan jatkuvasti. Tämä kehitystyö perustuu sekä sisäisiin tarpeisiin että viranomaisvaatimuksiin, joista merkittävimpiä ovat tulevat Solvenssi II-vaatimukset. Epävarmuus Solvenssi II:n aikatauluihin, lopullisiin säännöksiin ja pääomavaatimuksiin liittyen sekä näiden johdosta tehtäväksi tulleet niin sanotut vaikuttavuusanalyysit hidastavat jonkin verran riskienhallinnan prosessien kehittämistä.

Mandatum Life ja If Vahinkovakuutus osallistuvat keväällä 2013 EIOPA:n (European Insurance and Occupational Pensions Authority) LTGA-harjoitukseen, joka on käytännössä uusi QIS-harjoitus painopisteensä pitkäaikaiset takuutuottoiset vakuutus sopimukset. Tämän harjoituksen lisäksi työ Solvenssi II:n parissa jatkuu vuoden 2013 aikana.

If Vahinkovakuutuksessa aloitettiin vuonna 2007 erillinen Solvenssi II-projekti, jonka avulla valmistauduttiin odotettuihin

muutoksiin. Projekti sisälsi osallistumista Solvenssi II-keskusteluihin sekä yksityiskohtaisen arvioinnin If Vahinkovakuutuksen hallintomallista, sisäisen valvonnan rakenteesta, riskienhallinnan järjestelmästä sekä sisäisestä pääomitusmallista. Projekti saatiin päätökseen vuonna 2012 ja vastuu riskienhallintaprosessien ja raportoinnin edelleen kehittamisestä siirrettiin linjaorganisaatiolle.

If Vahinkovakuutus aloitti vuoden 2011 alussa niin sanotun esihakemusprosessin Ruotsin ja Suomen valvontaviranomaisten kanssa sisäisen pääomamallin osittaisen käytön hyväksymiseksi. Hakemusprosessi jatkui vuoden 2012 aikana ja sen odotetaan päättyvän vuoden 2013 aikana. Prosessin tavoitteena on saada hyväksyntä mallin käytölle kun Solvenssi II -säännöstö tulee voimaan. Myös Mandatum Life kehittää vastaavia malleja.

TILINPÄÄTÖS

137 KONSERNIN IFRS-TILINPÄÄTÖS

- 137 Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS
- 138 Konsernitase, IFRS
- 139 Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS
- 140 Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS
- 142 Tilinpäätöksen liitetiedot
- 142 Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- 157 Segmentti-informaatio
- 163 Konsernin liitetiedot

239 SAMPO OYJ:N TILINPÄÄTÖS

- 239 Sampo Oyj:n tuloslaskelma
- 240 Sampo Oyj:n tase
- 242 Sampo Oyj:n rahavirtalaskelma
- 244 Yhteenveto Sampo Oyj:n merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- 245 Sampo Oyj:n liitetiedot

255 TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

256 TILINTARKASTUSKERTOMUS

KONSERNIN IFRS-TILINPÄÄTÖS

Konsernin laaja tuloslaskelma, IFRS

Milj. e		Liite	1-12/2012	1-12/2011
Vakuutusmaksutulo	1,	8	5 413	5 050
Sijoitustoiminnan nettotuotot	2,	10,	967	260
Liiketoiminnan muut tuotot			35	32
Korvaukset	3,	8	-3 540	-3 723
Vakuutus- ja sijoitussopimusvelkojen muutos		4	-719	241
Henkilöstökulut		5	-588	-543
Liiketoiminnan muut kulut	6,	8	-576	-548
Rahoituskulut		10	-75	-82
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista		14	700	541
Tilikauden voitto ennen veroja			1 616	1 228
Verot	21,	22,	-212	-189
Tilikauden voitto			1 404	1 038
Tilikauden muut laajan tuloksen erät	23,	24		
Muuntoerot			48	6
Myytävissä olevat rahoitusvarat			509	-520
Rahavirtasuojaukset			-1	-2
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä			9	23
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot			-114	141
Kauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen			451	-352
TILIKAUDEN LAAJA TULOS			1 855	686
Tilikauden voitosta				
Emoyhtiön omistajien osuus			1 404	1 038
Määräysvallattomien osuus			-	0
Tilikauden laajasta tuloksesta				
Emoyhtiön omistajien osuus			1 855	686
Määräysvallattomien osuus			-	0
Osakekohtainen tulos (eur)		9	2,51	1,85

Konsernitase, IFRS

Milj. e		Liite	12/2012	12/2011
Varat				
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet		11	26	26
Sijoituskiinteistöt		12	122	118
Aineettomat hyödykkeet		13	771	745
Sijoitukset osakkuusryityksissä		14	7 049	6 593
Rahoitusvarat	10, 15, 16, 17, 18,	19	16 857	16 745
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	10,	20	3 833	3 053
Laskennalliset verosaamiset		21	44	64
Saamiset jälleenvakuutusopimuksista		28	580	532
Muut varat		25	1 729	1 659
Käteiset varat	10,	26	1 034	572
Varat yhteensä			32 045	30 107
Velat				
Velat vakuutus- ja sijoitusopimuksista		28	13 925	13 796
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitusopimuksista		29	3 832	3 054
Rahoitusvelat	10, 16, 17,	29	2 378	2 768
Laskennalliset verovelat		21	542	474
Varaukset		30	56	37
Eläkevelvoitteet		31	76	98
Muut velat		32	1 123	960
Velat yhteensä			21 932	21 187
Oma pääoma				
Osakepääoma		34	98	98
Rahastot			1 531	1 531
Kertyneet voittovarot			7 587	6 844
Muut oman pääoman erät			898	447
Emoyhtiön omistajien osuus			10 113	8 920
Määräysvallattomien osuus			-	0
Oma pääoma yhteensä			10 113	8 920
Oma pääoma ja velat yhteensä			32 045	30 107

Laskelma oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. e	Osake- pääoma	Ylikurs- srahasto	Vara- rahasto	Sij. vapaan pääoman rahasto	Voit- tovarat	Muun- toerot ^{*)}	Myytä- vissä olevat rahoi- tusvarat ^{**)}	Raha- virta- suo- jaus ^{***)}	Yht.
Oma pääoma 1.1.2011	98	0	4	1 527	6 459	62	734	3	8 886
Muutokset omassa pääomassa									
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus					13				13
Osingonjako					-645				-645
Omien osakkeiden hankinta					-24				-24
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista					4				4
Kauden laaja tulos					1 038	3	-379	24	686
Oma pääoma 31.12.2011	98	0	4	1 527	6 844	65	354	27	8 920
Muutokset omassa pääomassa									
Nostamatta jätettyjen osinkojen palautus					6				6
Osingonjako					-672				-672
Osuus osakkuusyhtiön muista oman pääoman muutoksista					-4				-4
Muut oman pääoman muutokset					9				9
Kauden laaja tulos					1 404	76	406	-30	1 855
Oma pääoma 31.12.2012	98	0	4	1 527	7 586	141	760	-3	10 113

^{*)} Kauden laaja tulos sisältää myös konsernin omistusosuuden mukaisen osuuden osakkuusyhtiö Nordean muista laajan tuloksen eristä. Nordean muut laajan tuloksen erät koostuvat olennaisilta osin nettosijoitusten suojauksista sekä muuntoeroista, joten konsernin oman pääoman muutoslaskelmalla muuntoerot sisältävät myös 28 (23) milj. euron osuuden Nordean muuntoeroista. Myytävissä olevat rahoitusvarat sisältävät 11 (-) milj. euroa Nordean myytävissä olevien rahoitusvarojen käypien arvojen muutoksesta. Rahavirtasuojauksista Nordean osuus on -29 (26) milj. euroa.

^{**)} Myytävissä olevista rahoitusvaroista on kirjattu omaan pääomaan kauden arvostusta 384 (-409) milj. euroa. Kauden tulokseen on siirretty 11 (30) milj. euroa.

^{***)} Rahavirtasuojauksista omaan pääomaan on kirjattu kauden arvostusta -1 (-2) milj. euroa.

Muuntoeroihin, myytävissä oleviin rahoitusvaroihin sekä rahavirtasuojaukseen sisältyvät määrät ovat laajaan tulokseen kirjattuja verovaikutuksella huomioituja eriä.

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. e	2012	2011
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	1 616	1 228
Oikaisut:		
Poistot	17	18
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	-290	530
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-93	-130
Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos	513	-95
Muut oikaisut	-615	-885
Oikaisut yhteensä	-468	-562
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	350	17
Muut varat	16	-130
Yhteensä	366	-113
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	-169	101
Muut velat	21	-307
Maksetut tuloverot	-275	-241
Yhteensä	-422	-447
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	1 092	106
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	230	-119
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-16	-17
Investoinneista kertyneet nettorahavarat	215	-136

Rahoitustoiminnan rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta	-	-24
Maksetut osingot	-663	-637
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	2 181	2 440
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-2 362	-1 703
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-845	75
Rahavirrat yhteensä	462	46
Rahavarat tilikauden alussa	567	524
Muuntoerot	5	2
Rahavarat tilikauden lopussa	1 034	572
Rahavarojen nettomuutos	462	46
Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:	2012	2011
Saadut korot	694	697
Maksetut korot	-177	-194
Saadut osingot	82	102

^{*)} Sijoitukset sisältävät sijoituskiinteistöt, rahoitusvarat sekä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset.

Rahavirtalaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. vuoden aikana hankittujen ja myytyjen tytäryhtiöiden ja valuuttakurssien muutosten takia.

Tilikauden rahavaroihin sisältyy kassa sekä muita lyhytaikaisia enintään 3 kk:n talletuksia.

Konsernin rahavirtalaskelman liite

Yritysmyynnit 2012

If Skadeförsäkring Holding AB myi venäläisen vakuutusyhtiötoimintaa harjoittavan SOAO Regionin 30.11.2012. Nettokauppahinta oli 8 milj. euroa. Käteisvaroja siirtyi 1 milj. euroa.

Myydyn yhtiön varoilla ja veloilla ei ollut olennaista vaikutusta konsernin tulokseen, taseeseen tai rahavirtalaskelmaan.

Tilinpäätöksen liitetiedot

Yhteenveto merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sammon konsernitilinpäätös vuodelta 2012 on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, "IFRSs") mukaisesti. Tilinpäätöstä laadittaessa Sampo on soveltanut kaikkia liiketoimintaansa liittyviä 31.12.2012 voimassa olleita ja EU:n komission hyväksymiä standardeja ja tulkintoja.

Kuluneella tilikaudella Sampo otti käyttöön seuraavan liiketoimintaansa liittyvän muutetun standardin.

Muutos IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.7.2011 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) lisää läpinäkyvyyttä rahoitusinstrumenttien luovutuksiin liittyvien liiketoimien esittämiseen sekä auttaa käyttäjää paremmin ymmärtämään luovutuksiin liittyviä riskejä ja niiden vaikutuksia yhtiön taloudelliseen asemaan. Muutoksella ei ollut vaikutusta tilinpäätösraportointiin.

IFRS-standardeihin tehdyt parannukset 2011 – erityyppisiä, vähemmän merkittäviä muutoksia, joita tehtiin kerralla useampiin standardeihin. Konsernin näkemyksen mukaan muutokset eivät ole olleet merkittäviä Sammon tilinpäätösraportoinnille.

Konsernitilinpäätöksen liitetietojen laadinnassa on otettu huomioon myös suomalainen kirjanpito- ja yhteisöläinsäädäntö sekä viranomaisasäännökset. Osa riskeistä vaadittavista liitetiedoista on esitetty konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa.

Tilinpäätöksen arvostamisperusta on alkuperäinen hankintameno lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, myytävissä olevia rahoitusvaroja, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa sekä oman pääoman ehtoisina instrumentteina suoritettavia osakeperusteisia maksuja, jotka arvostetaan käypään arvoon.

Konsernitilinpäätös esitetään euroina pyöristettynä lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu.

Sampo Oyj:n hallitus hyväksyi tilinpäätöksen julkaistavaksi 13. helmikuuta 2013.

Konsernitilinpäätös

Tytärtyhtiöt

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiö Sampo Oyj:n ja sen tytäryhtiöiden tilinpäätökset. Tytäryhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräysvalta toteutuu, kun konsernilla on yli puolet äänivallasta tai sillä on muutoin määräysvalta määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista hyödyn saamiseksi sen toiminnasta. Hankitut yritykset yhdistellään tytäryhtiöinä siitä päivästä lähtien, kun konserni on saanut määräysvallan ja luovutetut tytäryhtiöt siihen päivään saakka, kun määräysvalta lakkaa.

Tytärtyhtiöiden hankinnat käsitellään hankintamenomenetelmällä. Hankintameno kohdistetaan hankinnan kohteen yksilöitävissä oleville varoille, veloille ja ehdollisille veloille, jotka arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon. Mahdollinen määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa arvostetaan joko käypään arvoon tai määrään, joka vastaa määräysvallattomien omistajien suhteellista osuutta hankitun tytäryhtiön nettovarallisuudesta. Hankekohtaisesti valitulla käsittelytavalla on vaikutusta sekä kirjattavaan vähemmistöosuuden että liikearvon määrään. Määrä, jolla maksettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus sekä mahdollisesti aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät konsernin osuuden hankitun yhtiön nettovarallisuuden käyvästä arvosta, kirjataan liikearvoksi.

Konsernitilinpäätös laaditaan soveltaen yhtenäisiä laadintaperiaatteita samankaltaisissa olosuhteissa toteutuviin samanlaisiin liiketoimiin ja muihin tapahtumiin. Konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset ja velat sekä voitot ja tappiot eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Osakkuusyhtiöt

Osakkuusyhtiöinä käsitellään yhtiöt, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, mutta ei valtaa määrätä yrityksen talouden ja liiketoiminnan periaatteista. Jollei toisin osoiteta, huomattava vaikutusvalta toteutuu, kun konserni omistaa 20–50 prosenttia sijoituskohteen äänivallasta. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin käsitellään pääomaosuusmenetelmällä. Hankintahetkellä sijoitukset osakkuusyhtiöihin kirjataan

hankintameno, jota oikaistaan hankinta-ajankohdan jälkeen tapahtuvalla muutoksella konsernin osuudessa osakkuusyhtiön voitosta (tappiosta) ja muilla muutoksilla, jotka on suoraan kirjattu osakkuusyhtiön omaan pääomaan. Mikäli konsernin osuus osakkuusyrityksen tappioista ylittää sijoituksen kirjanpitoarvon, sijoitukset merkitään taseeseen nolla-arvoon ja ylimenevät tappiot yhdistellään vain siinä tapauksessa, että konserni on sitoutunut osakkuusyrityksen velvoitteiden täyttämiseen. Sijoitus osakkuusyhtiön sisältää hankinnasta syntyneen liikearvon. Realisoitumattomat voitot (tappiot) konsernin ja osakkuusyhtiön välillä eliminoidaan konsernin omistussuuden mukaisesti.

Konsernin omistussuuden mukainen osuus osakkuusyhtiön tuloksesta on esitetty omana eräänä tuloslaskelmassa. Konsernin osuus osakkuusyhtiön muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta muutoksista on esitetty konsernin muissa laajan tuloslaskelman erissä.

Jos ilmenee viitteitä siitä, että sijoituksen arvo saattaa olla alentunut, testataan sen kirjanpitoarvo arvonalentumisen varalta vertaamalla sitä sijoituksesta kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kerrytettävissä olevana rahamääränä pidetään käyttöarvoa tai myynnistä aiheutuville menoilla vähennettyä käypää arvoa sen mukaan kumpi niistä on suurempi. Jos sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä on pienempi kuin sen kirjanpitoarvo, vähennetään kirjanpitoarvoa kirjaamalla siitä tulosaikuteinen arvonalentumistappio, jonka suuruus on kirjanpitoarvon ja kerrytettävissä olevan rahamäärän erotus. Mikäli sijoituksesta kerrytettävissä oleva rahamäärä myöhemmin kasvaa ja on suurempi kuin kirjanpitoarvo peruutetaan tehty arvonalennus vastaavasti tulosaikuteisesti.

Ulkomaan rahan määräiset liiketoimet

Konsernitiilinpäätös laaditaan euroina, joka on konsernin ja emoyhtiön toiminta- ja esittämismuoto. Konserniyhtiöt ovat laatineet tilinpäätöksensä käyttäen toimintavaluutta, joka on kunkin yhtiön taloudellisen toimintaympäristön päävaluutta. Yhtiöiden ulkomaan rahan määräiset liiketoimet kirjataan toimintavaluutan määräisiksi tapahtumapäivän kurssiin tai kirjauskuukauden keskipäivän kurssiin. Tilinpäätöspäivänä ulkomaan rahan määräiset tase-erät muutetaan yhtiön toimintavaluutan määräisiksi tilinpäätöspäivän kurssiin.

Ulkomaan rahan määräisten liiketapahtumien ja monetaaristen tase-erien muuttamisesta toimintavaluutan määräisiksi aiheutuvat kurssierot kirjataan valuuttakurssivoittoina tai –tappioiden tuloslaskelmaan. Myytävänä pidettävien ei-monetaaristen rahoitusvarojen kurssierot kirjataan omaan pääomaan käyvän arvon rahastoon.

Ulkomaisten tytäryritysten, joiden toimintavaluutta ei ole euro, tuloslaskelmat muutetaan euroiksi tilikauden keskipäivän ja taseet tilinpäätöspäivän kurssiin. Syntyvät kurssierot kirjataan omaan pääomaan muuntoeroksi, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun tytäryritys myydään kokonaan tai osittain, kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan osana myyntivoittoa tai –tappiota.

Ulkomaisten yksiköiden hankintaan liittyvä liikearvo ja käyvän arvon oikaisu käsitellään tilinpäätöksessä kuin ne olisivat ulkomaisen yksikön varoja ja velkoja. Muuntoerot, jotka syntyvät näiden erien muuttamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin, kirjataan omaan pääomaan ja niiden muutos muihin laajan tuloksen eriin.

Muuntoerot, jotka ovat syntyneet ennen konsernin IFRS-standardeihin siirtymispäivää 1.1.2004, on IFRS 1 salliman helpon mukaisesti oletettu nollan suuruisiksi.

Konsernitiilinpäätöksessä on käytetty seuraavaa valuuttakurssia:

	Tilinpäätöspäivän kurssi	Tilikauden keskipäivän kurssi
1 euro =		
Ruotsin kruunu	8,5820	8,7040

Segmenttiraportointi

Konsernin segmentointi perustuu liiketoiminta-alueisiin, joiden riskit ja kannattavuuteen vaikuttavat lähtökohdat sekä sääntely-ympäristö poikkeavat toisistaan. Liiketoiminnan valvonta ja ohjaus sekä raportointi johdolle on organisoitu liiketoimintasegmenttien mukaisesti. Konsernin liiketoimintasegmentit ovat vahinkovakuutus-, henkivakuutus- sekä omistusyhteisötoiminta.

Maantieteellisiä alueita koskevat tiedot on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoivat segmentit ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Baltia ja muut maat.

Segmenttien ja yhtiöiden välisten kotimaisten ja rajat ylittävien liiketoimien hinnoittelussa on sovellettu markkinaehtoperiaatetta. Hinnoittelu perustuu OECD:n siirtohinnoitteluohjeistukseen sekä EU:n siirtohinnoitteludokumentoinnista antamaan käytännönsäätöön.

Konsernitiilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat, saamiset ja velat eliminoidaan rivi riviltä.

Korot ja osingot

Korkotuotot ja –kulut jaksotetaan efektiivisen koron menetelmällä sopimuksen juoksuajalle. Tällä menetelmällä korkotuotot ja –kulut

ja netotus aiotaan toteuttaa tai saaminen ja velka suorittaa samanaikaisesti.

Rahoitusvarat kirjataan pois taseesta, kun sopimusperusteinen oikeus rahoitusvaroihin kuuluvan erän rahavirtoihin lakkaa tai kun oikeudet on siirretty toiselle osapuolelle. Rahoitusvelat kirjataan pois taseesta, kun niiden velvoitteet on täytetty ja niiden voimassaolo on lakannut.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat ja –velat

Konsernissa käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia tase-eriä ovat kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisoppimukset sekä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaisoppimukset

Johdannaisoppimukset, joita ei ole määritetty suojaaviksi ja jotka eivät täytä suojauslaskennan ehtoja, luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi.

Johdannaiset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Johdannaisoppimuksista kirjataan taseeseen saaminen, kun käypä arvo on positiivinen ja velka, kun käypä arvo on negatiivinen. Johdannaiset arvostetaan taseessa käypään arvoon ja käyvän arvon muutos yhdessä realisoituneiden voittojen ja tappioiden kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi rahoitusvaroiksi luokitellaan rahoitusvarat, jotka alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä peruuttamattomasti määritetään sellaisiksi. Varat merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoittojen ja –tappioiden, korkotuottojen ja –kulujen sekä osinkotuottojen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Lainat ja muut saamiset

Lainoiksi ja muiksi saamisiksi luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määritettävissä olevia, joita ei noteerata toimivilla markkinoilla ja joita ei aiota myydä välittömästi tai lyhyen ajan kuluessa. Lainat ja muut saamiset –ryhmä sisältää myös käteiset varat.

Lainat ja muut saamiset merkitään niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisätynä välittömästi kohdistettavissa

olevilla transaktiomenoilla. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen lainat ja muut saamiset arvostetaan jaksotettuun hankintamenoan efektiivisen koron menetelmää käyttäen.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Myytävissä oleviin rahoitusvaroihin luokitellaan johdannaisvaroihin kuulumattomat rahoitusvarat, jotka on määritetty myytävissä oleviksi tai jotka eivät kuulu muihin rahoitusvarojen ryhmiin. Myytävissä olevat rahoitusvarat koostuvat saamistodistuksista ja osakkeista ja osuuksista.

Myytävissä olevat rahoitusvarat kirjataan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon, lisätynä hankintaan suoraan kohdistettavissa olevilla transaktio-menoilla. Taseessa myytävissä olevat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon ja arvonmuutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa verovaikutus huomioon ottaen. Korkotuotot ja osingot kirjataan tulokseen. Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluva omaisuuserä myydään, omaan pääomaan kertynyt käyvän arvon muutos yhdessä myyntivoiton tai –tappion kanssa kirjataan tulokseen. Käyvän arvon muutos siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan myös silloin, kun omaisuuserän arvo on alentunut siten, että siitä kirjataan arvonalentumistappio. Myytävissä olevista monetaarisista tase-eristä johtuvat kurssierot kirjataan aina suoraan tuloslaskelmaan.

Muut rahoitusvelat

Muita rahoitusvelkoja ovat liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Muut rahoitusvelat kirjataan taseeseen saadun vastikkeen määräisenä transaktiokuluilla oikaistuna silloin, kun vastike saadaan. Rahoitusvelat arvostetaan efektiivisen koron menetelmällä jaksotettuun hankintamenoan.

Jos omia velkoja lunastetaan takaisin ennen eräpäivää, velat poistetaan taseesta ja velan kirjanpitoarvon ja lunastuksessa maksetun vastikkeen erotus kirjataan tulokseen.

Käypä arvo

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo määritetään toimivilla markkinoilla noteerattujen hintojen perusteella. Instrumentit arvostetaan ostokurssiin tai viimeiseen kaupantekohintaan, mikäli kyse on NASDAQ OMX:ssä noteeratuista osakkeista. Myös johdannaisoppimukset arvostetaan viimeiseen kaupantekohintaan. Mikäli rahoitusinstrumentille on olemassa sen markkinariskin kumoava vastaerä, arvostuksessa käytetään tältä osin keskikurssia. Jos rahoitusinstrumentille kokonaisuutena ei

ole olemassa julkista noteerausta, mutta sen osatekijöille on olemassa toimivat markkinat, käypä arvo määritetään osatekijöiden markkinahintojen perusteella.

Jos markkinat eivät ole toimivat tai arvopaperilla ei ole noteerausta, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksyttyjen arvostusmenetelmien avulla. Arvostus tehdään käyttämällä asiaa tuntevien, liiketoimintaan halukkaiden osapuolten välisten viimeaikaisten markkinatransaktioiden hintoja, toisen olennaisilta osin samanlaisen instrumentin tilinpäätöshetken käypää arvoa, rahavirtojen diskonttausmenetelmää sekä optionhinnoittelumalleja.

Jos rahoitusvaroihin kuuluvan omaisuuserän käypää arvoa ei ole mahdollista määrittellä, hankintamenon katsotaan olevan riittävän lähellä oleva arvio käyvästä arvosta. Tällaisten rahoitusvarojen määrä konsernin taseessa on epäolennainen.

Rahoitusvarojen arvonalentuminen

Raportointikauden päättyessä arvioidaan, onko objektiivista näyttöä siitä, että muun kuin käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavan rahoitusvaroihin kuuluvan erän arvo on alentunut. Kun arvonalentumisesta on objektiivista näyttöä yhden tai useamman alkuperäisen kirjaamisen jälkeisen toteutuneen tappion synnyttävän tapahtuman seurauksena ja näillä tapahtumilla on luotettavasti arvioitavissa oleva vaikutus rahoitusvaroista tulevaisuudessa saataviin arvioituihin rahavirtoihin, kirjataan arvonalentumistappio.

Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat

Objektiivisena näyttönä arvonalentumisesta pidetään esimerkiksi liikkeeseenlaskijan tai velallisen merkittäviä taloudellisia vaikeuksia, jotka johtavat maksukyvyttömyyteen ja arvioon siitä, että asiakas ei todennäköisesti selviydy maksuvelvoitteistaan konsernille. Objektiivinen näyttö arvioidaan ensin yksinään merkittävien rahoitusvarojen osalta ja tämän jälkeen joko yksittäin tai ryhmäkohtaisesti sellaisten rahoitusvarojen osalta, jotka eivät yksinään ole merkittäviä.

Kun on objektiivista näyttöä siitä, että jaksotettuun hankintamenoön taseeseen merkityistä rahoitusvaroista on syntynyt arvonalentumistappiota, tappion suuruus määritetään saamisen kirjanpitoarvon ja saamisesta arvioitujen kerrytettävissä olevien tulevien rahavirtojen nykyarvon erotuksena. Diskonttauskorkona käytetään saamisen alkuperäistä efektiivistä korkoa. Erotus kirjataan arvonalentumistappioksi tuloslaskelmaan. Arvonalentuminen arvioidaan sopimuskohtaisesti.

Mikäli arvonalentumistappion määrä pienenee myöhemmin ja vähennyksen voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappion kirjaamisen jälkeiseen tapahtumaan (kuten rahoitusinstrumentin liikkeeseenlaskijan luottokelpoisuusluokituksen paranemiseen), arvonalentumistappio peruutetaan tulosvaikutteisesti.

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Objektiivinen näyttö perustuu erillistarkasteluun, joka tehdään, kun liikkeeseenlaskijan luottoriskiluokituksessa tapahtuu muutos tai yhtiö siirretään tarkkailulistalle tai kun osakkeen tai osuuden käypä arvo laskee merkittävästi tai pitkäaikaisesti alle alkuperäisen hankintamenon.

Päätös siitä, onko arvon alentuminen merkittävä tai pitkäaikainen, vaatii johdon harkintaa. Päätös tehdään tapauskohtaisesti ja sitä tehtäessä arvioidaan laadullisten kriteerien lisäksi mm. osakkeen arvon historiallisia muutoksia ja aikajaksoa, jonka ajan osakkeen käypä arvo on ollut hankintamenoa alhaisempi. Sampo-konsernissa arvon alentuminen katsotaan yleensä merkittäväksi, kun julkisesti noteeratun osakkeen tai osuuden käypä arvo alittaa keskimääräisen hankintamenon 20 prosentilla ja pitkäaikaiseksi, kun käypä arvo on alittanut hankintamenon yli 12 kuukauden ajan.

Koska noteeraamattomille osakkeille ja osuuksille ei ole saatavissa toimivilla markkinoilla julkaistavia hintoja, niiden arvo pyritään määrittämään markkinoilla yleisesti hyväksyttyjen arvostusmenetelmien avulla. Merkittävien noteeraamattomien osakkeiden ja osuuksien erä ovat pääomarahastosijoitukset. Pääomarahastosijoitukset arvostetaan yleisesti alalla vallitsevan käytännön, International Private Equity and Venture Capital Guidelines (IPEV) mukaisesti.

Arvon alenemisen merkittävyyttä ja pitkäaikaisuutta arvioidaan viimeksi mainituissa tapauksissa tapauskohtaisesti ottaen huomioon sijoitukseen liittyvät erityistekijät ja olosuhteet. Sampo tekee pääomarahastosijoituksensa pitääkseen ne rahaston elinkaaren loppuun asti, jolloin rahaston tyypilliseksi toimiajaksi muodostuu 10- 12 vuotta. Arvio koko rahaston mahdollisesta arvon alentumisesta voidaan yleensä perustellusti tehdä vasta elinkaaren loppupuolella. Mikäli on lisäksi kuitenkin perusteltua syytä epäillä, että sijoituksesta ei sitä myytäessä saada hankintamenoa vastaavaa määrää, kirjataan arvonalennus.

Saamistodistusten arvon alentumisessa tappion suuruus määritetään pääoman lyhennyksillä ja jaksotuksilla oikaistun hankintamenon ja tarkasteluhetken käyvän arvon välisenä erotuksena, vähennettynä aikaisemmin tulosvaikutteisesti kirjatulla arvonalentumistappiolla.

Kun myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen tai osakkeen tai osuuden arvonalentumisesta on saatu objektiivinen näyttö, muihin laajan tuloksen eriin kirjattu kertynyt tappio siirretään omasta pääomasta kirjattavaksi tulosvaikutteisena arvonalentumistappiona.

Jos myytävissä oleviin rahoitusvaroihin kuuluvan saamistodistuksen käypä arvo myöhemmin nousee ja nousun voidaan objektiivisesti katsoa liittyvän arvonalentumistappiokirjauksen jälkeiseen tapahtumaan, arvonalentumistappio peruutetaan ja kirjataan tuloslaskelmaan.

Jos osakkeen käypä arvo arvonalentumiskirjauksen jälkeen nousee, arvonnousu kirjataan suoraan muun laajan tuloksen eriin. Arvon edelleen laskiessa alle hankintamenon kirjataan tulosvaikutteinen arvonalennus.

Johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Johdannaissopimukset luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäviin sopimuksiin ja suojaaviin sopimuksiin ja ne sisältävät korko-, luottoriski-, valuutta-, osake- sekä hyödykejohdannaiset. Johdannaissopimukset arvostetaan niitä alun perin kirjanpitoon kirjattaessa käypään arvoon. Kaikki johdannaissopimukset kirjataan taseeseen varoiksi, kun niiden käypä arvo on positiivinen ja veloiksi, kun käypä arvo on negatiivinen.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset

Johdannaissopimukset, joita ei ole merkitty suojaaviksi sekä pääsopimuksesta erotetut kytketyt johdannaiset käsitellään kaupankäyntitarkoituksessa pidettävinä johdannaissopimuksina. Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset sekä myyntivoitot ja –tappiot yhdessä korkotuottojen ja –kulujen kanssa kirjataan tuloslaskelmaan.

Kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi johdannaisiksi luokitellaan myös sopimukset, joita käytetään suojaamistarkoituksessa, mutta jotka eivät täytä IAS 39 –standardin suojauslaskennalle asettamia ehtoja.

Suojaavat johdannaissopimukset ja suojausperiaatteet

Suojausperiaatteiden mukaisesti konsernissa voidaan suojautua korkoriskiltä, valuuttakurssiriskiltä ja hintariskiltä soveltamalla käyvän arvon tai rahavirran suojausta. Rahavirran suojauksella suojaudutaan tulevien rahavirtojen vaihtelulta, käyvän arvon

suojauksella suojaudutaan suojattavan kohteen käyvän arvon muutoksilta.

Suojauslaskentaa sovelletaan suojauksiin, jotka ovat suojattavan riskin osalta tehokkaita ja täyttävät IAS 39 –standardin suojauslaskennan ehdot. Suojaussuhde suojaavan johdannaisen ja suojattavan kohteen välillä sekä suojaukseen liittyvät riskienhallintatavoitteet dokumentoidaan suojauksen alkaessa. Suojauksen tehokkuus arvioidaan suojaussuhteen alussa ja suojauksen aikana siten, että suojaus on erittäin tehokas koko suojauksen ajan. Suojausta pidetään tehokkaana, kun suojaavan instrumentin käyvän arvon tai rahavirtojen muutos eliminoi suojauksen kohteena olevan sopimuksen tai position käyvän arvon tai rahavirtojen muutoksesta 80–125 prosenttia.

Kuluneella tilikaudella vahinkovakuutustoiminnassa on sovellettu käyvän arvon suojausta. Henkivakuutustoiminnassa on sovellettu sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Rahavirran suojaus

Rahavirran suojauksella suojataan vaihtuvakorkoisten velkakirjalainojen tai muiden vaihtuvakorkoisten varojen tai velkojen korkorahavirtoja. Suojaavina instrumentteina käytetään mm. koronvaihto- sekä yhdistettyä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia. Johdannaissopimukset, jotka on dokumentoitu rahavirtaa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, arvostetaan käypään arvoon. Käyvän arvon muutoksesta tehokkaan suojauksen osuus kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ylimenevä tehoton osuus kirjataan suoraan tulokseen.

Omaan pääomaan kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Kun suojaava johdannainen erääntyy, myydään, suojaussuhde päätetään tai suojaus ei enää täytä suojauslaskennan ehtoja, omaan pääomaan suojauksen loppumishetkeen mennessä kertynyt käyvän arvon muutos jää omaan pääomaan, kunnes se kirjataan tuloslaskelmaan sille kaudelle, jona suojauksen kohteena olevat rahavirrat tuloutuvat.

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojauksella suojaudutaan mm. hinta- ja korkotason sekä valuuttakurssien muutosten aiheuttamilta vaikutuksilta käypiin arvoihin konsernin riskienhallintaperiaatteiden mukaisesti. Suojaavina johdannaisina käytetään konserniyhtiöiden hallitusten hyväksymiä instrumentteja, joita ovat valuuttatermiinit, koronvaihto- ja valuutanvaihtosopimukset sekä optiot.

Johdannaissopimusten, jotka on dokumentoitu käypää arvoa suojaaviksi ja jotka ovat suojauksena tehokkaita, käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan. Myös suojauksen kohteena olevat omaisuus- ja velkaerät arvostetaan suojauksen aikana käypään arvoon ja käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.

Arvopaperilainaus

Lainaksi annetut arvopaperit säilyvät taseessa lainauksesta huolimatta. Vastaavasti lainaksi otettuja arvopapereita ei kirjata taseeseen. Jos lainaksi otetut arvopaperit myydään kolmannelle osapuolelle, saatu myyntihinta kirjataan taseeseen varoiksi ja vastaavansuuruisesti velaksi lainanantajalle. Velka käsitellään käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavana velkana.

Vuokrasopimukset

Konserni vuokralle ottajana

Rahoitusleasingsopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otettujen hyödykkeiden omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa siirtyy konsernille, luokitellaan rahoitusleasingsopimuksiksi. Tällöin hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuoratuon hyödykkeen käypään arvoon tai sitä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaava velka merkitään taseeseen muihin velkoihin. Rahoitusleasingsopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot joko niiden taloudellisen vaikutusajan tai sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettava leasing-vuokra jaetaan velan lyhennykseksi ja korkokuluksi. Korkokulu jaksetaan vuokra-ajalle siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin kaudella samansuuruinen korkoprosentti.

Muut vuokra-sopimukset

Vuokrasopimukset, joissa vuokralle otetun hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä olennainen osa säilyy vuokralle antajalla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi ja ne sisältyvät vuokralle antajan taseeseen. Muun vuokrasopimuksen perusteella maksettavat vuokrat kirjataan tasaerinä vuokratuloluksi vuokra-ajan kuluessa.

Konserni vuokralle antajana

Muut vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa konsernin vuokralle antaman hyödykkeen omistamiseen liittyvistä riskeistä ja eduista olennainen osa säilyy konsernilla, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muilla vuokrasopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät tase-erään Sijoituskiinteistöt ja niiden poistoaikat ja –menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien aineellisten hyödykkeiden. Muun vuokrasopimuksen perusteella saatavat vuokrat kirjataan tuloslaskelmaan tasaerinä vuokratuloiksi vuokra-ajan kuluessa.

Aineettomat hyödykkeet

Liikearvo

Liikearvo vastaa sitä osaa hankintamenosta, joka ylittää konsernin osuuden 1.1.2004 jälkeen hankitun yrityksen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettomääräisestä käyvästä arvosta hankinta-ajankohtana. Sitä aiempien hankintojen liikearvo vastaa aiemman tilinpäätösnormiston mukaista kirjanpitoarvoa, jota on käytetty IFRS:n mukaisena oletushankintamenona.

Liikearvo arvostetaan kertyneillä arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenuon. Liikearvosta ei tehdä poistoja.

Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomina hyödykkeinä, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, käsitellään ulkopuolelta hankitut ja sisäisesti aikaansaadut atk-ohjelmistot ja muut aineettomat hyödykkeet, jos on todennäköistä, että niistä johtuva odotettavissa oleva vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi ja hyödykkeiden hankintamenu on luotettavasti määritettävissä. Sisäisesti aikaansaadun aineettoman hyödykkeen hankintamenu määräytyy hyödykkeelle välittömästi kohdistettavien menojen summana. Tutkimusmenot kirjataan kuluksi sinä tilikautena, jona ne toteutuvat. Kehittämismenuista, jotka johtuvat uusien atk-ohjelmistojen suunnittelusta tai jo olemassa olevien ohjelmistojen merkittävistä parannuksista, aktivoidaan vain ne, jotka täyttävät edellä mainitut taseeseen kirjaamisen edellytykset.

Aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen

hankintamenoon. Aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

Atk-ohjelmistot 4 -10 vuotta

Muut aineettomat hyödykkeet 3 -10 "

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä ovat omassa käytössä olevat kiinteistöt, koneet ja laitteet sekä kalusto. Kiinteistöjen luokitus omassa käytössä ja sijoituskäytössä oleviin suoritetaan käytössä olevan neliömäärän perusteella. Mikäli omassa käytössä on korkeintaan 10 prosenttia kiinteistön pinta-alasta, kiinteistö luokitellaan kokonaan sijoituskiinteistöksi.

Kiinteistöt ja muut aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla vähennettyyn alkuperäiseen hankintamenoon. Perusparannusmenot lisätään kiinteistöjen kirjanpitoarvoon silloin kun on todennäköistä, että niistä koituva vastainen taloudellinen hyöty koituu konsernin hyväksi. Tavanomaiset korjaus- ja kunnossapitomenot kirjataan kuluksi tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet poistetaan tasapoistoin niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Pääsääntöisesti jäännösarvo arvioidaan nollan suuruiseksi. Maa-alueista ei tehdä poistoja. Taloudellisen vaikutusajan arviota tarkistetaan tilinpäätöksen yhteydessä. Poistoajoja oikaistaan, mikäli arvio muuttuu merkittävästi. Arvioidut taloudelliset vaikutusajat hyödykeryhmittäin ovat seuraavat:

Asuin-, toimisto- ja liikerakennukset 20 - 60 vuotta

Teollisuus- ja varastorakennukset 30 - 60 "

Rakennusten ainesosat 10 - 15 "

Atk-laitteet ja autot 3 - 5 "

Muut koneet ja kalusto 3 - 10 "

Aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen poistojen kirjaaminen lopetetaan, mikäli omaisuuserä luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5 *Myytävänä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät ja lopetetut toiminnot mukaisesti*.

Aineettomien ja aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden arvonalentuminen

Tilikauden päättyessä arvioidaan, onko viitteitä siitä, että aineettomiin hyödykkeisiin tai aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin kuuluvan omaisuuserän arvo saattaa olla alentunut. Jos arvonalentumisesta on viitteitä, arvioidaan omaisuuserästä kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain liikearvosta, keskeneräisistä aineettomista hyödykkeistä sekä taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomista aineettomista hyödykkeistä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä. Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten hankinta-ajankohdasta lähtien konsernin rahavirtaa tuottaville yksiköille. Testissä verrataan yksikön liikearvon sisältävää kirjanpitoarvoa yksiköstä kerrytettävissä olevaan rahamäärään.

Kerrytettävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä luovutuksesta aiheutuvilla menoilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Käyttöarvolla tarkoitetaan omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa ennen veroja määritettyä korkoprosenttia käyttäen. Jos omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerrytettävissä oleva rahamäärä, siitä kirjataan tuloslaskelmaan arvonalentumistappio. Kirjaamisen yhteydessä poistettavan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen.

Arvonalentumistappio peruutetaan, jos olosuhteissa on tapahtunut muutos ja hyödykkeestä kerrytettävissä oleva rahamäärä on muuttunut arvonalentumistappion kirjaamisajankohdasta, ei kuitenkaan enempää, kuin mikä hyödykkeen kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruuteta missään tilanteessa.

Sijoituskiinteistöt

Sijoituskiinteistöjä pidetään vuokratuottojen saamiseksi ja omaisuuden arvonnoususta hyötymiseksi. Sijoituskiinteistöt arvostetaan hankintamenomallia käyttäen kuten omassa käytössä olevat kiinteistötkin. Samoin niiden poistoajat ja -menetelmät sekä arvonalentumistappioiden kirjausperusteet ovat samat kuin vastaavien omassa käytössä olevien kiinteistöjen.

Omistusyhteisösegmentin erään sijoitukset osakkuusyrityksissä yhdistellyt osakkuusyhtiö Nordean sijoitusomaisuuskiinteistöt arvostetaan käypään arvoon.

Sijoituskäytössä olevien kiinteistöjen käyvät arvot esitetään liitetietona ja ne arvioidaan käyttäen tuleviin tuottoihin ja markkinaehtoihin tuotto-odotuksiin perustuvaa tuottoarvomenetelmää ja toteutuneisiin vertailukauppoihin perustuvaa kaupp-arvomenetelmää.

Arvioinnin lähtökohtana ovat kiinteistökohtaiset ominaisuudet koskien mm. kiinteistön sijaintia, kuntoa ja vuokraustilannetta sekä markkinalähtöiset vertailutiedot koskien vaihtoehtoisia vuokria, tuottovaatimustasoja ja yksikköhintoja. Arviointi on tilikaudella suoritettu käyttäen konsernin omaa asiantuntemusta.

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernille on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Jos velvoitteesta tai osasta siitä on mahdollista saada korvaus joltakin kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi vain silloin, kun sen saaminen on käytännössä varmaa.

Vakuutus- ja sijoitussopimukset

Vakuutussopimukset käsitellään IFRS 4 –standardin mukaisesti joko vakuutussopimuksina tai sijoitussopimuksina. Standardin mukaan vakuutussopimukset luokitellaan vakuutussopimuksiksi, mikäli niissä siirtyy vakuutuksenottajan ja vakuutuksenantajan välillä merkittävää vakuutusriskiä. Mikäli sopimuksen perusteella siirtyvä riski on luonteeltaan rahoitusriskiä eikä merkittävää vakuutusriskiä, luokitellaan sopimus sijoitussopimukseksi. Sopimuksen luokittelu vakuutus- tai sijoitussopimukseksi määrittää sen arvostuskäytännön.

Sampo käsittelee sopimuksista syntyvät velat standardin ensimmäisessä vaiheessa kansallisten vaatimusten mukaisesti lukuun ottamatta tasoitusmäärää, yhteistakuuerää sekä näiden muutosta, jotka IFRS:n mukaisesti esitetään omassa pääomassa ja tuloksessa.

Vakuutus- ja sijoitussopimuksiin liittyviä riskejä on kuvattu laajasti konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa.

Jälleenvakuutussopimukset

Jälleenvakuutussopimus on sopimus, joka täyttää IFRS 4:n asettamat edellytykset vakuutussopimukselle ja jonka perusteella konserni voi saada korvauksia toiselta vakuutusyhtiöltä, mikäli se itse joutuu korvausvelvolliseksi muiden tekemiensä vakuutussopimusten perusteella. Jälleenvakuutussopimusten perusteella saatavat suoritukset on kirjattu taseessa erään

Saamiset jälleenvakuutussopimuksista sekä Muut varat. Ensiksi mainittu erä sisältää jälleenvakuuttajien osuuden konsernin jälleenvakuutettujen vakuutussopimusten vakuutusmaksu- ja korvausvastuusta. Muissa varoissa on lyhytaikaiset saamiset jälleenvakuuttajilta.

Kun konserni itse joutuu maksamaan korvauksia jälleenvakuutussopimuksen perusteella toiselle vakuutusyhtiölle, kirjataan velka tase-erään Muut velat.

Jälleenvakuutuksiin liittyvät saamiset ja velat arvostetaan yhdenmukaisesti jälleenvakuutettujen saamisten ja velkojen kanssa. Jälleenvakuutussaamiset testataan vuosittain arvonalentumistappioiden varalta. Arvonalentumistappio kirjataan tulosaikatuhtaisesti, mikäli on olemassa objektiivista näyttöä, että konserni ei tule saamaan kaikkia rahamääriä, joihin sillä sopimuksen ehtojen mukaan on oikeus.

Vahinkovakuutus

Vakuutussopimusten luokittelu

Vakuutussopimuksia luokiteltaessa ja niihin liittyviä riskejä tarkasteltaessa toisiinsa kytketyt sopimukset tulkitaan yhdeksi sopimukseksi.

Muina kuin vakuutussopimuksina, eli sopimuksina, joissa riski ei siirry, käsitellään mm. Captive-sopimuksia, joissa vakuutusyhtiö merkitsee yrityksen ensivakuutuksen ja jälleenvakuuttaa saman riskin sellaisessa vakuutusyhtiössä, joka kuuluu vakuutuksenottajan kanssa samaan konserniin. Vahinkovakuutuksessa on myös sopimuksia, joissa vakuutusyhtiö myöntää vakuutuksen ja siirtää vakuutusriskin edelleen lopulliselle vakuutuksenantajalle. Nämä ovat ns. Reverse Flow Fronting –sopimuksia. Aikaisemman bruttokäsittelyn sijaan näistä molemmista kirjataan vain sopimussuhteen nettovaikutus tuloslaskelmaan ja taseeseen. Edellytyksenä nettomääräiselle käsittelylle on, että sopimuksesta nettona kirjattu omapäätös on nolla.

Lisäksi vahinkovakuutuksessa on sopimuksia, joissa vakuutusriski on eliminoitu retrospektiivisellä vakuutusmaksulla, eli ennakoitujen ja toteutuneiden vahinkojen erotus tasataan lisämaksulla suoraan tai vakuutuksen vuosiudistuksen yhteydessä. Näiden sopimusten rahavirta kirjataan nettomääräisenä suoraan taseeseen kirjaamatta niitä ensin tuloslaskelmaan vakuutusmaksutuotoiksi ja korvauskuluiksi.

Velat vahinkovakuutus sopimuksista

Vakuutusvelka on nettomääräinen sopimusperusteinen velvoite, joka vakuutuksenantajalla on vakuutus sopimuksen perusteella. Vakuutusmaksuvastuu ja korvausvastuu muodostavat vakuutusvelan, joka vastaa solmittujen vakuutus sopimusten mukaisia velvoitteita.

Vakuutusmaksuvastuun on tarkoitus kattaa jo solmittujen vakuutus sopimusten jäljellä olevan vakuutuskauden odotettavissa olevat korvausmenot ja liikekulut. Vahinko- ja jälleenvakuutuksessa vakuutusmaksuvastuu lasketaan yleensä aikaperusteisesti niin kutsutun pro rata temporis –periaatteen mukaisesti. Jos vakuutusmaksutaso katsotaan riittämättömäksi siten, ettei se kata mahdollista korvausmenoja ja liikekuluja, vakuutusmaksuvastuuta on vahvistettava siirtovastuun täydennyksellä ottaen huomioon myös erääntymättömät vakuutusmaksuerät.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vahingoista. Tämä koskee myös tapahtuneita vahinkoja, joita ei tilinpäätöshetkellä vielä ole raportoitu vakuutusyhtiölle eli ns. IBNR (incurred but not reported) -vahinkoja. Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten arvioidut selvittelykulut.

Vahinkoensivakuutuksen ja jälleenvakuutuksen korvausvastuu lasketaan tilastollisin menetelmin tai tapauskohtaisesti yksittäisten vahinkojen perusteella. Useimmiten käytetään näiden menetelmien yhdistelmää siten, että suurvahingot arvioidaan tapauskohtaisesti ja pienehköt vahingot sekä tilinpäätöshetkellä tapahtuneet mutta vielä raportoimattomat vahingot (IBNR) tilastollisin menetelmin. Korvausvastuuta ei diskontata. Tästä poikkeuksena ovat vahinkovakuutuksen eläkemuoiset korvaukset, joiden nykyarvo lasketaan yleisesti hyväksytyillä henkivakuutusteknisillä menetelmillä ottaen huomioon oletettu inflaatio ja kuolevuus.

Vahinko- ja jälleenvakuutuksesta saatava vakuutusmaksutulo kirjataan tuloslaskelmaan, kun vakuutuksen vuosimaksu erääntyy maksettavaksi.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Vahinkovakuutuksen korvausvastuun ja vakuutusmaksuvastuun riittävyys tutkitaan erikseen. Korvausvastuu perustuu vastaisten korvausrahavirtojen ennusteisiin. Ennusteet tehdään vakiintuneilla vakuutusmatemaattisilla menetelmillä.

Vakuutusmaksuvastuu lasketaan pääsääntöisesti aikaperusteisesti ns. pro rata temporis -periaatteen pohjalta. Vakuutusmaksuvastuun riittävyys testataan laskemalla

vakuutusmaksuvastuun lisävastuu yhtiöittäin kullekin liiketoiminta-alueelle ja vakuutusluokalle. Mahdollinen havaittu riittämättömyys vakuutusmaksuvastuussa korjataan kirjaamalla siirtovastuun täydennys.

Vahinkovakuutuslajien jakojärjestelmä

Suomen lakisääteisten vahinkovakuutusten (tapaturma- liikenne- ja potilasvakuutusten) perusteella maksettavia eläkkeitä, sairaanhoidon sekä lääkinnällisen kuntoutuksen korvauksia korotetaan vuosittain Tel-indeksillä korvausten reaaliarvon säilyttämiseksi. Indeksikorotukset eivät ole vakuutusyhtiöiden vastuulla, sillä ne rahoitetaan jakojärjestelmäperiaatteella, ts. kunakin vuonna vakuutusmaksuissa kerätään indeksikorotuksia yhtä paljon kuin niitä kyseisenä vuonna maksetaan. Käytännössä tämä toteutetaan siten, että vahinkovakuutusyhtiöt keräävät vakuutusmaksutulojensa yhteydessä kuormituserää, joka tilitetään kyseisen vakuutuslajin keskusyhteisölle. Keskusyhteisö jakaa kerätyt jakojärjestelmämäärät siten, että kyseistä vakuutuslajia harjoittava yhtiö saa saman määrän, minkä se on sinä vuonna maksanut jakojärjestelmän piiriin kuuluvia korvauksia. Vakuutusyhtiön maksuosuuden suuruus perustuu yhtiön markkinaosuuteen kyseisen vakuutuslajin osalta.

Eläkkeiden indeksikorotuksiin liittyvää jakojärjestelmää ei käsitellä IFRS 4:n mukaisena vakuutustoimintana eikä siitä synny vakuutusyhtiölle riskiä. Siten vakuutusmaksun yhteydessä kerättävää jakojärjestelmämaksua ei katsota vakuutusmaksutuloksi eikä maksettavaa eläkkeiden indeksikorotusta korvauskuluksi. Koska kerätty indeksikorotus vastaa määrältään maksettua eläkkeiden indeksikorotuksia, kyseiset erät netotetaan tuloserässä Liiketoiminnan muut kulut. Keskusyhteisöltä mahdollisesti vielä saamatta tai maksamatta oleva osuus tasauserästä esitetään lyhytaikaisena saamisena tai velkana tase-erissä Muut varat tai Muut velat.

Vakuutusten aktivoidut hankintamenot

Vakuutusten hankintamenot, jotka selkeästi liittyvät vakuutus sopimusten solmimiseen, esitetään taseen varoissa vakuutusten aktivoituina hankintamenoina. Hankintamenoina käsitellään vakuutus sopimusten hankkimiseen tai uusimiseen välillisesti tai välittömästi liittyvät toimintakulut kuten palkkiot, markkinointikulut sekä myyntihenkilöstön palkat ja kulut. Vakuutusten hankintamenot jaksotetaan samalla tavalla kuin vakuutusmaksuvastuu. Poisto aika on yleensä korkeintaan 12 kuukautta.

Henkivakuutus

Vakuutus sopimusten luokittelu

Henkivakuutustoiminnan sopimukset luokitellaan vakuutus sopimuksiksi tai sijoitus sopimuksiksi. Vakuutus sopimuksia ovat sopimukset, joihin liittyy merkittävä vakuutus riski tai sellaiset sopimukset, joihin sisältyy vakuutuksenottajan oikeus muuttaa sopimusta kasvattamalla riskiä. Kapitalisaatiosopimuksiin ei sisälly vakuutus riskiä, joten nämä sopimukset on luokiteltu sijoitus sopimuksiksi.

Sopimukseen liittyvä oikeus harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä (Discretionary Participation Feature (DPF)) on vakuutuksenottajan sopimukseen perustuva oikeus saada taatun vähimmäisedun lisäksi muita etuja. Etuina hyvitetään vakuutuksille laskuperustekorona lisäksi asiakashyvityksiä, korotetaan kuolemantapaussummaa tai alennetaan vakuutus maksuja. Mandatum Lifin tulokinnassa kohtuuseriaatteesta määritellään tavoitteet harkinnanvaraisille eduille. Sijoitussidonnaisissa sopimuksissa vakuutuksenottaja kantaa sijoitus riskin valitsemalla sijoitus kohteet, joihin sopimusten arvonekehitys sidotaan.

Vakuutus- ja sijoitus sopimusten arvostus

Kaikkiin vakuutus sopimuksiin ja niihin sijoitus sopimuksiin, joihin liittyy harkinnanvarainen oikeus osuuteen ylijäämästä (DPF), sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita lukuun ottamatta tasoitus määrän ja sen muutoksen kirjaamista.

Kaikkiin sopimuksiin lukuun ottamatta sijoitussidonnaisia sopimuksia liittyy harkinnanvarainen oikeus ylijäämään. Sellaisiin sijoitussidonnaisiin sopimuksiin, joita ei luokitella vakuutus sopimuksiksi, liittyy vakuutuksenottajan oikeus vaihtaa säästöjen tuotto rakenne sijoitussidonnaisesta sellaiseksi, joka muodostuu vähimmäistuottotakuusta ja oikeudesta harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä. Tämän perusteella myös näihin sopimuksiin sovelletaan kansallisia laskentaperiaatteita.

Takaisinosto-oikeutta, vähimmäistuottotakuuta, saman sopimuksen sisällä olevia vakuutus- ja talletusosia sekä muita vastaavia oikeuksia ei eroteta pääsopimuksesta eikä arvosteta erikseen.

Velat vakuutus- ja sijoitus sopimuksista ja jälleenvakuutus varat

Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velka kirjataan vakuutus velaksi, jonka muodostavat vakuutus maksuvastuu ja korvaus vastuu. Henkivakuutustoiminnan vakuutusteknisen vakuutus velan laskennassa käytetään erilaisia menetelmiä, jotka sisältävät

oletuksia mm. kuolevuudesta, sairastuvuudesta, sijoitusten tuottotasosta, vastaisista liikekuluista ja vahinkojen selviämisestä.

Tulevan jälleenvakuutuksen vastuuvelan muutos on laskettu vaihtuvien kurssien.

Vakuutus maksuvastuu lasketaan ensivakuutuksessa vakuutus kohtaisesti ja jälleenvakuutuksessa antavan yhtiön ilmoituksen perusteella tai yhtiön omien laskuperusteiden mukaan.

Vakuutus velan diskonttauksessa käytetty korko on enintään kunkin maan viranomaisen hyväksymän enimmäiskoron suuruinen. Ensivakuutuksen maksuperusteissa käytetty laskuperustekorko ts. sopimuksille alkamishetkellä taattu vähimmäistuottotakuu vaihtelee vakuutusten alkamisajankohdan perusteella nolasta 4,5 prosenttiin. Vakuutus velkaa diskontattaessa on käytetty samaa tai alemmää korkoa kuin maksua laskettaessa. Suurin osa Mandatum Lifin harkinnanvaraiseen voitonjakoon oikeutettujen sopimusten ansaittujen etujen vakuutus velasta on diskontattu 3,5 prosentilla, joka on myös korkein käytetty diskonttauskorko. Lisäksi vuodeksi 2013 Mandatum Life on alentanut enimmäiskoroksi 2,5 prosenttia ja vuodeksi 2014 3,25 prosenttia.

Vakuutus velan diskonttauskoron ja 4,5 % vähimmäistuottotakuun eron takia vakuutus velkaan on lisätty laskuperustekorona täydennysvastuuta. Tytäryhtiössä Mandatum Life Insurance Baltic SE diskonttauskorko vaihtelee maittain välillä 2,5 – 4,0 prosenttia ja vähimmäistuottotakuun keskiarvo välillä 2,5 – 4,0 prosenttia.

Kuolevuus oletuksilla on olennainen vaikutus vakuutus velan määrään erityisesti ryhmäeläkevakuutuksessa, jonka vastuu muodostaa noin 36 prosenttia kotimaisen henkivakuutus yhtiön vakuutus velasta. Ryhmäeläkkeen vakuutus velan laskennassa käytetään ns. kohorttikuolevuus mallia, joka huomioi vakuutetun iän ja sukupuolen lisäksi myös syntymävuoden. Kohorttikuolevuus olettaa elinajan odotteen kasvavan yhdellä vuodella kymmenen vuoden aikavälillä.

Sijoitussidonnaisten sopimusten velat ja katteena olevat varat on sovitettu yhteen. Velkojen ja varojen määrät on esitetty liitetiedoissa. Ensivakuutuksen korvausvastuuta laskettaessa vain alkaneiden eläkkeiden korvausvastuussa käytetään diskonttausta. Tulevan jälleenvakuutuksen korvausvastuu perustuu antavan yhtiön ilmoitukseen ja arvioon vielä tilittämättä olevasta korvauskulusta. Sijoitussidonnaisen vastuuvelan katteessa on mukana konserniin kuuluvien yhtiöiden liikkeeseen laskemia joukkovelkakirjalainoja. Näitä ei ole eliminoitu omaisuudesta. Eliminointi johtaisi taseen osalta virheelliseen informaatioon, koska vakuutuksenottajat kantavat sijoituksiin liittyvän sijoitus riskin ja lisäksi epätasapainoon sijoitussidonnaisen vakuutus velan ja sen katteena olevan omaisuuden osalta.

Korvausvastuu kattaa tulevaisuudessa suoritettavat korvaukset kaikista jo tapahtuneista vakuutustapahtumista.

Korvausvastuuseen sisältyvät myös kaikki korvausten hoitokulut.

Vakuutusvelasta määritetään vuosittain lyhyt- ja pitkäkestoisen velan osuus.

Konsernitilinpäätöksen Riskienhallinta -osiossa on kerrottu vastuuvelan muutos päättyneen tilikauden aikana sekä vakuutusvelan ennustettu vuosittainen erääntyminen.

Vakuutusvelan riittävyystesti

Velan riittävyystesti tehdään yhtiöittäin kaikista sopimuskannoista ja täydennystarvetta tarkastellaan yhtiöittäin koko vakuutusvelan riittävyden perusteella. Ei-sijoitussidonnaiseen velkaan kohdistuva testi sisältää kaikki odotettavissa olevat sopimuksiin perustuvat rahavirrat. Sopimuksiin perustuviin rahavirtoihin kuuluvat odotettavissa olevat vakuutusmaksut, korvaukset, lisäedut ja liikekulut. Korvauksissa on arvioitu takaisinostot ja muut vakuutustapahtumat historiatietoihin perustuen. Korvausmäärät pitävät sisällään sekä sopimusten laskuperustekorona että arvion tulevasta lisäeduista. Rahavirtojen pääoma-arvot diskontataan tilinpäätöshetken käyttäen swap-korkokäyrää.

Sijoitussidonnaisen liikkeen testissä lasketaan riski- ja liikekuluylijäämien pääoma-arvot vastaavalla tavalla. Mikäli yhtiökohtaisen sijoitussidonnaisen ja muun liikkeen velan yhteismäärä edellyttää täydentämistä, kasvatetaan velkaa tulosvaikutteisesti testin osoittamalla määrällä.

Kohtuusperiaate

Vakuutusyhtiölain 13 luvun 2 §:n mukaan henkivakuutuksessa on noudatettava ns. kohtuusperiaatetta sellaisten vakuutusten kohdalla, joilla on vakuutus sopimuksen mukaan oikeus vakuutusten mahdollisesti tuottaman ylijäämän perusteella myönnettäviin lisäetuihin (DPF). Mikäli vakavaraisuusvaatimukset eivät ole esteenä, kohtuullinen osa ylijäämästä on palautettava lisäetuina näille vakuutuksille.

Mandatum Lifen tavoitteena on antaa pitkällä aikavälillä voitonjakoon oikeutetuille vakuutussäästöille ennen kuluja ja veroja kokonaishyvitys, joka olisi vähintään kunakin hetkenä matalariskisimpinä pidettävien pitkien korkosijoitusten korkotason mukainen. Tämän hetken tulokannan mukaisesti Saksan valtion joukkovelkakirjalainat olisivat lähimpänä riskitöntä pitkää korkosijoitusta. Toistaiseksi kuitenkin kokonaishyvityksen tavoitetasona on säästövakuutusten osalta 5 vuoden ja eläkevakuutusten osalta 10 vuoden Suomen valtion joukkovelkakirjalainan korkotasoa vastaava tuotto.

Kokonaishyvitys muodostuu laskuperustekorosta ja vuosittain määrittävistä lisäeduista. Lisäetujen tasossa pyritään jatkuvuuteen. Yhtiön vakavaraisuusasema pyritään pitämään sellaisena, että se ei rajoita lisäetujen antamista vakuutuksenottajille eikä omistajille suunnattavaa voitonjakoa. Tarkemmin periaate on selitetty yhtiön internet-sivuilla.

Viron, Latvian ja Liettuan lainsäädännössä ei ole kohtuusperiaatetta vastaavaa sääntelyä.

Työsuhde -etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia ovat eläkkeet ja henkivakuutukset.

Sammolla on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä Ruotsissa ja Norjassa, muissa maissa eläkejärjestelyt ovat maksupohjaisia. Merkittävin maksupohjainen järjestely on Suomen TyEL-perusvakuutus.

Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja eläkevakuutusyhtiölle eikä sillä ole oikeudellista tai tosiasiallista velvoitetta suorittaa lisämaksuja. Maksupohjaisista järjestelyistä aiheutuvat velvoitteet kirjataan kuluksi kaudella, jota veloitus koskee.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä yritykselle jää velvoitteita tilikauden maksun suorittamisen jälkeenkin ja näiden vakuutusmatemaattisen ja/tai sijoitusriskin kantaa yritys. Velvoite lasketaan kustakin järjestelystä erikseen käyttäen ennakoituun etuusoikeyksikköön perustuvaa menetelmää (projected unit credit method). Velvoitteen määrän laskennassa käytetään vakuutusmatemaattisia oletuksia. Eläkemenot kirjataan kuluksi henkilöiden palvelusajalle.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä on sekä rahastoituja että rahastoimattomia järjestelyjä. Näissä tilivuoden eläkekuluksi kirjataan vuoden vakuutusmatemaattisten laskelmien mukainen vanhuuseläkekertymä laskettuna lineaarisesti eläkeiän saavuttamishetken eläkepalkan pohjalta, mihin lisätään korkokuluina aikaisempien vuosien eläkesitoumusten hyvityksistä/lisäyksistä aiheutuvat laskennalliset vaikutukset ja vähennetään järjestelyihin kuuluvien varojen tuotot. Tilivuoden eläkekulut arvioidaan vuoden alussa ja laskelma perustuu osaksi muun muassa palkkojen korotusolettamiin ja hintainflaatioon eläkesitoumuksen koko keston ajalta, osaksi järjestelyihin kuuluvien varojen tuotto-odotukseen sekä sitoumuksen markkinakorkoon tilikauden aikana.

Etuus pohjaisten järjestelyjen kirjaamisessa taseeseen sovelletaan mallia, jossa vakuutusmatemaattisia voittoja ja tappioita, jotka johtuvat laskennallisten oletusten ja toteutumien eroista, ei tulouteta, jos erotus on pienempi kuin 10 prosenttia vastaisen sitoumuksen nykyarvosta tai järjestelyihin kuuluvien varojen käyvästä arvosta, sen mukaan kumpi on suurempi. 10 prosentin rajan ylittävät kertyneet erotukset jaksotetaan tuloslaskelmassa eläkekuluksi sitoumuksen koko keston ajalle. Näin kertyneet tulouttamat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot kirjataan taseeseen nettosaamiseksi tai nettovelaksi.

Konsernilla on lisäksi vapaaehtoisia etuuspohjaisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä, ne sisältyvät Mandatum Lifen vakuutusvelkaan ja niiden määrä on epäolennainen.

Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet

Irtisanomiseen perustuva velvoite kirjataan velaksi silloin kun konserni on todistettavasti sitoutunut lopettamaan yhden tai useamman henkilön työsuhteen ennen normaalia eläkkeelle jäämisen ajankohtaa tai myöntämään irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia vapaaehtoisen irtisanoutumisen edistämiseksi tehdyn tarjouksen seurauksena. Etuuksista ei koidu työnantajalle taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, joten ne kirjataan välittömästi kuluksi. Myöhemmin kuin 12 kuukauden kuluttua tilinpäätöksestä erääntyvät velvoitteet diskontataan. Sammossa irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia ovat irtisanomiseen liittyvät rahapaketit ja eläkepaketit.

Osakeperusteiset maksut

Sammolla oli tilikauden aikana kaksi voimassa olevaa käteisvaroina maksettavaa osakeperusteista kannustinjärjestelmää (Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2009 I ja 2011 I). Järjestelyt on arvostettu käypään arvoon niiden myöntämishetkellä sekä jokaisena raportointipäivänä tämän jälkeen.

Käteisvaroina maksettavissa järjestelyissä arvostus kirjataan velaksi ja sen muutos tuloslaskelmaan.

Kannustimien käypä arvo on määritetty Black-Scholes – hinnoittelumallin avulla. Markkinaperusteisen kannustinosan käyvässä arvossa on huomioitu hinnoittelumallilla ennakoitu toteuma palkkiona maksettavien kannusteyksiköiden määrästä. Ei-markkinaperusteisten ehtojen vaikutuksia ei sisällytetä kannustimen käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden kannusteyksiköiden määrässä, joihin oletetaan syntyvän oikeus oikeuden syntymisajanjakson kuluessa. Tältä osin konserni päivittää oletuksen arvioidusta lopullisesta kannusteyksiköiden määrästä jokaisena väli- ja tilinpäätöspäivänä.

Tuloverot

Tuloslaskelman verokulu sisältää kauden verotettavaan tuloon perustuvan veron ja laskennallisen veron. Verokulu kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi suoraan omaan pääomaan tai laajaan tuloslaskelmaan kirjattavien erien osalta, jolloin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella. Veroa oikaistaan mahdollisilla edellisiin tilikausiin liittyvillä veroilla.

Laskennalliset verot lasketaan kaikista väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Verotuksessa vähennyskeltvottomasta liikearvon arvonalentumisesta ei kirjata laskennallista veroa eikä tytäryhtiöiden jakamattomista voittovaroista kirjata laskennallista veroa siltä osin, kun ero ei todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivään mennessä vahvistettuja verokantoja. Laskennallinen verosaaminen on kirjattu siihen määrään asti, kun on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

Vuoden 2013 alusta lähtien Ruotsin verokanta laski 26,3 %:sta 22 %:iin. Tilikauden verotettava tulo on laskettu vielä 26,3 %:in mukaan, mutta laskennallisten verojen laskemisessa on käytetty uutta alempaa prosenttia.

Osakepääoma

Osakkeiden liikkeeseenlaskukulut, jotka ovat suoraan kohdistettavissa uusien osakkeiden tai optioiden liikkeeseen laskemiseen tai liiketoiminnan hankkimiseen, esitetään omassa pääomassa verovaikutukset huomioon ottaen saadun tulon vähennyksenä.

Osingot kirjataan omasta pääomasta sinä tilikautena, jona yhtiökokous päättää osingonjaosta.

Kun emoyhtiö tai muu konserniyhtiö ostaa emoyhtiön osakkeita, maksettu vastike vähennetään omasta pääomasta ja esitetään erässä Omat osakkeet siihen asti, kunnes osakkeet mitätöidään. Jos osakkeet myöhemmin myydään tai lasketaan uudelleen liikkeeseen, saatu vastike kirjataan omaan pääomaan.

Rahavarat

Rahavaroina käsitellään käteiset varat, joiksi katsotaan kassa sekä lyhytaikaiset talletukset (3 kk).

Sampo esittää liiketoiminnan rahavirrat käyttäen epäsuoraa esitystapaa, jolloin voittoa (tappiota) ennen veroja oikaistaan ei-kassaperusteisten tapahtumien vaikutuksella, varojen ja velkojen muutoksilla ja tuotoilla ja kuluilla, jotka liittyvät investointien tai rahoituksen rahavirtoihin.

Rahavirtalaskelmassa saadut ja maksetut korot esitetään liiketoiminnan rahavirroissa. Myös saadut osingot sisältyvät liiketoiminnan rahavirtoihin. Maksetut osingot esitetään rahoitustoiminnan rahavirroissa.

Johdon harkintaa edellyttävät laatomisperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS-standardien mukaisesti edellyttää johdon tekemiä arvioita ja oletuksia, jotka ovat vaikuttaneet tilinpäätöksessä esitettäviin tuottoihin, kuluihin, varoihin ja velkoihin sekä mahdollisiin velkoihin. Harkintaa joudutaan käyttämään myös tilinpäätöksen laatomisperiaatteiden soveltamisessa. Arviot perustuvat tilinpäätöshetkellä parhaaseen käytettävissä olleeseen tietoon. Arviointi perustuu sekä aikaisempiin kokemuksiin että tulevaisuutta koskeviin tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidettyihin oletuksiin. Toteutumatiedot voivat poiketa näistä arvioihin ja oletuksiin perustuvista päätöksistä. Mahdolliset arvioiden muutokset kirjataan sillä tilikaudella, jonka aikana arviota korjataan ja kaikilla tämän jälkeisillä ajanjaksoilla.

Sammon keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja tilinpäätöspäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät liittyvät mm. vakuutusmatemaattisissa laskelmissa käytettyihin oletuksiin, julkisesti noteeraamattomien rahoitusvarojen ja –velkojen ja sijoituskiinteistöjen käypien arvojen arviointiin sekä rahoitusvarojen ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisten arviointiin. Näitä osa-alueita koskevat laatomisperiaatteet edellyttävät eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyttämistä.

Vakuutusmatemaattiset oletukset

Vakuutusvelkojen arviointiin liittyy aina epävarmuutta, sillä vakuutusvelka perustuu tehtyihin arvioihin ja oletuksiin tulevista korvausmenoista. Arviot perustuvat tilinpäätöspäivänä käytettävissä oleviin konsernin omiin tilastoihin aikaisemmista vahinkotapahtumista. Arvioihin liittyvä epävarmuus on yleensä suurempi arvioitaessa uusia vakuutuskantoja tai vakuutuskantoja, joissa vahingon selviäminen kestää kauan, sillä näistä ei ole vielä saatavilla täydellisiä vahinkotilastoja. Historiatietojen lisäksi vakuutusvelkojen arvioinnissa otetaan huomioon mm. vahinkokehitys, maksamattomien korvausten määrä,

lakimuutokset, oikeuden päätökset sekä yleinen taloudellinen tilanne.

Huomattava osa konsernin vahinkovakuutuksen vakuutusveloista liittyy lakisääteisiin tapaturma- ja liikennevakuutuksiin. Näiden velkojen arviointiin sisältyvistä epävarmuustekijöistä huomattavimmat sisältyvät oletuksiin inflaatiosta, kuolevuudesta, diskonttauskoroista sekä lakimuutosten ja oikeuskäytäntöjen vaikutuksista.

Henkivakuutuksen vakuutusvelkojen vakuutusmatemaattisista oletuksista on kerrottu tarkemmin kappaleessa Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista ja jälleenvakuutusvarat.

IAS 19:n mukaiset etuuspohjaiset eläke-etuudet arvioidaan myös vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkejärjestelyn varauksen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin, jolloin diskonttauskoron määrittelyn lisäksi tehty arviot koskevat oletuksia mm. kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta, hintainflaatiosta sekä palkkakehityksestä.

Käypien arvojen määrittäminen

Jos rahoitusvaroilla ei ole toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja, käypä arvo määritetään markkinoilla yleisesti hyväksyttyjen arvostusmenetelmien avulla. Menetelmistä on kerrottu enemmän tilinpäätöspäätöspäivän kappaleessa Käypä arvo.

Sijoituskiinteistöjen käyvät arvot on tilikauden aikana arvioitu itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella. Tähän liittyy johdon tekemät oletukset esim. markkinoiden tuottovaateista sekä käytettävästä diskonttauskorosta.

Arvonalentumistestaukset

Liikearvo, keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ja taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet testataan vähintään vuosittain arvonalentumisen varalta. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on pääosin määritetty käyttöarvoon perustuvilla laskemilla. Nämä edellyttävät johdon tekemiä arvioita mm. tulevista kassavirroista, diskonttauskorosta sekä talouden yleisestä inflaatio- ja kasvukehityksestä.

Uusien tai uudistettujen IFRS-standardien ja tulkintojen soveltaminen

Seuraavat julkistetut standardimuutokset ja uudistukset konserni ottaa käyttöön tilikausilla 2013 ja 2014.

Tilikaudella 2013 käyttöön otettavat

Muutos IAS 1:een *Tilinpäätöksen esittäminen* (voimaan 1.7.2012 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) vaatii muiden laajan tuloksen erien ryhmittelyä sen mukaan, siirretäänkö ne mahdollisesti myöhemmin tiettyjen ehtojen täytyessä tulosvaikutteiseksi. Muutoksella tulee olemaan vaikutus konsernin liitetietojen esittämiseen.

Muutos IAS 19:ään *Työsuhde-etuudet* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) edellyttää kaikkien vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden kirjaamista välittömästi muihin laajan tuloslaskelman eriin eli ns. putkimenetelmästä luovutaan ja rahoitusmeno määritetään nettorahastointiin perustuen. Muutoksella tulee olemaan vaikutus konsernin etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen kirjaamiseen If-alakonsernissa. Siirtymävaiheessa putkimenetelmään liittyneet tilikauden 2011 lopun kertyneet realisoitumattomat tappiot, n. 157 milj. euroa sekä näihin liittyvät sosiaalimenot, tulevat pienentämään vertailuvuoden 2012 alkavan taseen omaa pääomaa. Vastaava määrä tilikauden 2012 lopussa on 113 milj. euroa. Siirtymisen jälkeiset muutokset kirjataan muihin laajan tuloslaskelman eriin. If-alakonsernin pääomalaskennassa muutos on jo otettu huomioon.

IFRS 13 *Käyvän arvon määrittäminen* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) yhdistää yhteen standardiin käyvän arvon määrittämisen ja antaa sille täsmällisen määritelmän. Standardilla tulee olemaan vaikutus lähinnä konsernin liitetietojen esittämiseen.

Muutos IFRS 7:ään *Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) tarkentaa liitetietovaatimuksia mm. taseessa

nettomääräisesti esitetyistä rahoitusinstrumenteista. Muutoksella ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Tilikaudella 2014 käyttöön otettavat

IFRS 10 *Konsernitilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) määrittää tarkemmin määräysvallan käsitettä konsernitilinpäätökseen yhdistelemisen ratkaisevana tekijänä. Standardin käyttöönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

IFRS 12 *Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) sisältää liitetietovaatimuksia koskien erilaisia osuuksia muissa yhteisöissä kuten esim. osakkuusyhtiöissä ja taseen ulkopuolelle jäävissä yhtiöissä. Uudella standardilla tulee olemaan vaikutus konsernin esittämiin liitetietoihin.

Uudistettu IAS 27 *Erillistilinpäätös* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) sisältää erillistilinpäätöstä koskevat vaatimukset siltä osin, kun niitä ei ole sisällytetty uuteen IFRS 10:een. Standardin käyttöönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Uudistettu IAS 28 *Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä* (voimaan 1.1.2013 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla, sovellettava viimeistään 1.1.2014 alkavalla tilikaudella) sisältää vaatimukset pääomaosuusmenettelyn käyttämisestä osakkuus- ja yhteisyritysten käsittelyssä. Standardin käyttöönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutos IAS 32:een *Rahoitusinstrumentit: esittämistapa* (voimaan 1.1.2014 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla) tarkentaa rahoitusvarojen ja -velkojen nettomääräistä esittämistä. Standardin käyttöönotolla ei tule olemaan olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Segmentti-informaatio

Konsernin liiketoimintasegmentit muodostuvat vahinko- ja henkivakuutustoiminnasta sekä omistusyhteisöstä.

Maantieteellisiä alueita koskevana tietoina on esitetty tuotot ulkopuolisilta asiakkailta sekä pitkäaikaiset varat. Raportoittavat alueet ovat Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Baltia ja muut maat.

Segmentti-informaatio on tuotettu konsernin tilinpäätöstä laadittaessa ja esitettäessä noudatettujen laatimisperiaatteiden mukaisesti. Segmenteille on kohdistettu liiketoiminnasta aiheutuvat, joko välittömästi osoitettavissa tai järkevällä perusteella kohdistettavissa olevat, tuotot, kulut, varat ja velat. Segmenttien välinen hinnoittelu perustuu käypiin markkinahintoihin. Konsernitilinpäätöksessä segmenttien väliset liiketapahtumat sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Segmenttien poistot on esitetty liitteissä 11 - 13 ja sijoitukset osakkuusyhtiöihin liitteessä 14.

Konsernin laaja tuloslaskelma liiketoimintasegmenteittäin 2012

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 441	977	-	-5	5 413
Sijoitustoiminnan nettotuotot	359	574	51	-18	967
Liiketoiminnan muut tuotot	33	3	15	-16	35
Korvaukset	-2 876	-669	-	4	-3 540
Vakuutus- ja sijoitusvelkojen muutokset	-78	-642	-	1	-719
Henkilöstökulut	-527	-42	-18	0	-588
Liiketoiminnan muut kulut	-521	-58	-13	16	-576
Rahoituskulut	-19	-7	-65	16	-75
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	46	0	653	0	700
Voitto ennen veroja	858	136	623	-1	1 616
Verot	-185	-28	1	0	-212
Tilikauden voitto	673	108	624	-1	1 404
Tilikauden muut laajan tuloksen erät					
Muuntoerot	48	0	-	-	48
Myytavissä olevat rahoitusvarat	281	236	-2	-6	509
Rahavirtojen suojaus	-	-1	-	-	-1
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä	-	-	9	-	9
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-56	-58	0	0	-114
Tilikauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen	272	177	8	-6	451
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	945	286	631	-7	1 855
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 404
Määräysvallattomien osuus					-
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 855
Määräysvallattomien osuus					-

Konsernin laaja tuloslaskelma liiketoimintasegmenteittäin 2011

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Vakuutusmaksutulo	4 201	849	-	-	5 050
Sijoitustoiminnan nettotuotot	298	-41	18	-16	260
Liiketoiminnan muut tuotot	31	2	15	-15	32
Korvaukset	-2 801	-922	-	-	-3 723
Vakuutus- ja sijoitus sopimusvelkojen muutos	-107	348	-	-	241
Henkilöstökulut	-494	-38	-11	-	-543
Liiketoiminnan muut kulut	-497	-53	-13	15	-548
Rahoituskulut	-2	-8	-86	14	-82
Osuus osakkuusyritysten voitoista/tappioista	7	0	534	-	541
Voitto ennen veroja	636	137	457	-3	1 228
Verot	-159	-30	-1	0	-189
Tilikauden voitto	478	107	456	-3	1 038
Tilikauden muut laajan tuloksen erät					
Muuntoerot	6	0	-	-	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat	-239	-304	3	20	-520
Rahavirtojen suojaus	-	-2	-	-	-2
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä	-	-	23	-	23
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	63	84	-1	-5	141
Tilikauden muut laajan tuloksen erät yhteensä nettona verojen jälkeen	-170	-222	25	15	-352
TILIKAUDEN LAAJA TULOS	308	-115	481	12	686
Tilikauden voitosta					
Emoyhtiön omistajien osuus					1 038
Määräysvallattomien osuus					0
Tilikauden laajasta tuloksesta					
Emoyhtiön omistajien osuus					686
Määräysvallattomien osuus					0

Konsernitase liiketoimintasegmenteittäin 2012

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	16	5	4	-	26
Sijoituskiinteistöt	27	95	4	-4	122
Aineettomat hyödykkeet	606	164	0	-	771
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	362	0	6 687	-	7 049
Rahoitusvarat	11 200	5 269	3 028	-2 641	16 857
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 834	-	-1	3 833
Laskennalliset verosaamiset	31	0	18	-5	44
Saamiset jälleenvakuutus sopimuksista	577	3	-	-	580
Muut varat	1 592	109	41	-13	1 729
Käteiset varat	407	154	473	-	1 034
Varat yhteensä	14 818	9 635	10 256	-2 663	32 045
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 854	4 071	-	-	13 925
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	3 833	-	-1	3 832
Rahoitusvelat	362	105	2 181	-270	2 378
Laskennalliset verovelat	389	153	-	0	542
Varaukset	56	-	-	-	56
Eläkevelvoitteet	76	-	-	-	76
Muut velat	807	177	152	-13	1 123
Velat yhteensä	11 544	8 340	2 333	-284	21 932
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 531
Kertyneet voittovarot					7 587
Muut oman pääoman erät					898
Emoyhtiön omistajien osuus					10 113
Määräysvallattomien osuus					-
Oma pääoma yhteensä					10 113
Oma pääoma ja velat yhteensä					32 045

Konsernitase liiketoimintasegmenteittäin 2011

Milj. e	Vahinko- vakuutus	Henki- vakuutus	Omistus- yhteisö	Elimi- noinnit	Konserni
Varat					
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	16	6	4	-	26
Sijoituskiinteistöt	26	92	4	-4	118
Aineettomat hyödykkeet	580	165	0	-	745
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	340	0	6 253	-	6 593
Rahoitusvarat	10 754	5 168	3 465	-2 642	16 745
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	-	3 053	-	-	3 053
Laskennalliset verosaamiset	52	-	17	-5	64
Saamiset jälleenvakuutusopimuksista	528	3	-	-	532
Muut varat	1 479	133	59	-12	1 659
Käteiset varat	390	93	89	-	572
Varat yhteensä	14 165	8 713	9 891	-2 662	30 107
Velat					
Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista	9 547	4 249	-	-	13 796
Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista	-	3 054	-	-	3 054
Rahoitusvelat	528	164	2 346	-269	2 768
Laskennalliset verovelat	388	85	-	-	474
Varaukset	37	-	-	-	37
Eläkevelvoitteet	98	-	-	-	98
Muut velat	695	151	126	-12	960
Velat yhteensä	11 294	7 703	2 472	-281	21 187
Oma pääoma					
Osakepääoma					98
Rahastot					1 531
Kertyneet voittovarot					6 844
Muut oman pääoman erät					447
Emoyhtiön omistajien osuus					8 920
Määräysvallattomien osuus					0
Oma pääoma yhteensä					8 920
Oma pääoma ja velat yhteensä					30 107

Maantieteellinen informaatio

Milj. e	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Baltia	Muut	Yhteensä
2012							
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta							
Vahinkovakuutustoiminta	903	1 321	1 637	389	112	1	4 363
Henkivakuutustoiminta	944	-	-	-	33	-	977
Omistusyhteisö	66	-	-	-	-	-	66
Yhteensä	1 913	1 321	1 637	389	145	1	5 406
Pitkäaikaiset varat							
Vahinkovakuutustoiminta	110	529	23	338	11	-	1 011
Henkivakuutustoiminta	264	-	-	-	1	-	265
Omistusyhteisö	8	6 687	-	-	-	-	6 696
Yhteensä	382	7 217	23	338	12	0	7 972
2011							
Tuotot ulkopuolisilta asiakkailta							
Vahinkovakuutustoiminta	862	1 245	1 497	371	111	8	4 094
Henkivakuutustoiminta	808	-	-	-	41	-	849
Omistusyhteisö	33	-	-	-	-	-	33
Yhteensä	1 703	1 245	1 497	371	152	8	4 976
Pitkäaikaiset varat							
Vahinkovakuutustoiminta	105	828	13	5	10	2	962
Henkivakuutustoiminta	261	-	-	-	1	-	262
Omistusyhteisö	9	6 253	-	-	-	-	6 262
Yhteensä	375	7 081	13	5	11	2	7 486

Tuotot sisältävät vahinkovakuutuksen vakuutusmaksutuotot, henkivakuutuksen vakuutusmaksutulon vakuutuksen myöntämisaan mukaan sekä omistusyhteisösegmentin sijoitustoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot.

Pitkäaikaiset varat sisältävät aineettomat hyödykkeet, sijoitukset osakkuusyhtiöihin, aineelliset käyttöomaisuus-hyödykkeet sekä sijoituskiinteistöt.

Konsernin liitetiedot

1 Vakuutusmaksutulo

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksutulo, ensivakuutus	4 590	4 324
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuutus	109	90
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	4 698	4 414
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksutulosta	-258	-213
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	4 441	4 201
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-79	-106
Jälleenvakuuttajien osuus vakuutusmaksuvastuun muutoksesta	1	-1
Vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-78	-107
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksutuotot yhteensä, netto	4 363	4 094

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Vakuutus sopimuksista		
Vakuutus sopimukset	591	541
Jälleenvakuutus sopimukset	2	2
Vakuutusmaksutulo yhteensä, brutto	593	544
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-5
Vakuutusmaksutulo yhteensä, netto	588	538
Sijoitus sopimukset	389	311
Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulo yhteensä ¹⁾	977	849
Konserni yhteensä	5 418	5 050

¹⁾ Vakuutusmaksuvastuun muutos esitetään liitteessä no 4, "Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos".

Henkivakuutustoiminnan vakuutusmaksutulon jakautuminen

Milj. e	2012	2011
Vakuutusopimuksista		
Vakuutusmaksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	168	201
Vakuutusmaksutulo unit-linked vakuutusopimuksista	421	339
Vakuutusmaksutulo muista sopimuksista	1	1
Yhteensä	591	541
Jälleenvakuutusopimukset	2	2
Sijoitusopimuksista		
Maksutulo sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen osuuteen ylijäämästä	0	1
Maksutulo unit-linked sopimuksista	389	310
Yhteensä	389	311
Vakuutus- ja sijoitusopimukset yhteensä	983	854
Jälleenvakuuttajien osuus	-5	-5
Vakuutusmaksutulo yhteensä	977	849
Kerta- ja jatkuvat vakuutusmaksut ensivakuutuksesta		
Jatkuvat vakuutusmaksut, vakuutusopimukset	381	360
Kertamaksut, vakuutusopimukset	210	186
Kertamaksut, sijoitusopimukset	389	307
Yhteensä	981	852

2 Sijoitustoiminnan nettotuotot

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	-12	-18
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	3	3
Voitot/tappiot	4	0
Osakkeet		
Voitot/tappiot	0	1
Osinkotuotot	0	1
Yhteensä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista	7	4
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	18	21
Myytäviksi olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	379	381
Arvon alentumistappiot	3	3
Voitot/tappiot	11	32
Osakkeet		
Voitot/tappiot	12	87
Arvon alentumistappiot	-27	-169
Osinkotuotot	40	30
Yhteensä	418	363
Yhteensä rahoitusvaroista	430	370
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	1	1
Muut	-1	-1
Yhteensä muista varoista	0	0
Kulut muista kuin rahoitusveloista	-3	-7

Diskonttauksen purkuvaikutus	-57	-56
Palkkiokulut		
Omaisuudenhoito	-11	-9
Vahinkovakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	359	298

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät 28 milj. euroa (47) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	42	-14
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	3	8
Voitot/tappiot	-1	0
Osakkeet		
Voitot/tappiot	0	0
Osinkotuotot	0	0
Yhteensä	3	8
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevista sijoituksista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	34	23
Voitot/tappiot	37	-14
Osakkeet		
Voitot/tappiot	237	-296
Osinkotuotot	11	7
Lainat ja muut saamiset		
Korkotuotot	1	1
Muut rahoitusvarat		
Voitot/tappiot	-26	-19
Yhteensä	294	-296
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	1	4
Voitot/tappiot	1	0
Yhteensä	1	4

Myytävissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	144	154
Voitot/tappiot	13	5
Osakkeet		
Voitot/tappiot	37	91
Arvonalentumistappiot	-37	-69
Osinkotuotot	67	61
Yhteensä	224	242
Yhteensä rahoitusvaroista	563	-56
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	0	0
Arvonalentumistappiot	-2	-1
Muut	4	6
Yhteensä muista varoista	2	6
Palkkiotuotot, netto		
Omaisuudenhoito	-13	-14
Palkkiotuotot	22	24
Yhteensä	9	10
Henkivakuutustoiminnan sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	574	-41

Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät -58 milj. euroa (25) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Rahoitusvaroista		
Johdannaissopimuksista		
Voitot/tappiot	23	2
Lainoista ja muista saamisista		
Korkotuotot	0	1
Voitot/tappiot	0	-3
Yhteensä	0	-2

Myytavissä olevista rahoitusvaroista		
Saamistodistukset		
Korkotuotot	21	13
Voitot/tappiot	3	-
Osakkeet		
Voitot/tappiot	0	3
Arvon alentumistappiot	-1	0
Osinkotuotot	5	2
Yhteensä	28	18
Yhteensä rahoitusvaroista	51	18
Muista varoista		
Sijoituskiinteistöt		
Voitot/tappiot	0	0
Muut	0	0
Yhteensä muista varoista	0	0
Palkkiotuotot	0	0
Omistusyhteisön sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä	51	18
Voitot/tappiot myytävissä olevista rahoitusvaroista sisältävät -2 milj. euroa (3) käyvän arvon rahastosta tilikauden tulokseen kirjattua arvostusta.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-18	-16
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	967	260

Muut tuotot ja kulut muodostuvat kiinteistösijoitusten vuokrista, hoitovastikkeista ja poistoista.

Kaikki sijoituksista aiheutuvat tuotot ja kulut sisältyvät sijoitustoiminnan nettotuottoihin. Voitot/tappiot sisältävät myyntivoitot ja -tappiot sekä realisoituneet että realisoitumattomat arvostuserot sekä kurssivoitot ja -tappiot. Myytävissä olevien rahoitusvarojen realisoitumattomat arvostuserot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin ja esitetään käyvän arvon rahastossa omassa pääomassa.

Käyvän arvon rahaston muutokset on eritelty oman pääoman muutoslaskelmassa.

Vahinkovakuutustoiminnassa eläkeluotoisten korvausten diskonttauksen purkuvaikutus on omana eräänään. Eläkeluotoisten korvausten vastuu lasketaan käytössä olevien vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti siten, että oletettu inflaatio ja kuolevuus on huomioitu. Lisäksi vastuuta diskontattaessa on otettu huomioon sijoitustoiminnan oletettu nettotuotto. Diskonttauksen asteittaisen purkamisen seurauksena syntyvien eläkeluotoisten korvauskulujen lisäyksen kattamiseksi kohdistetaan eläkeluotoisiin korvauksiin laskennallinen sijoitustoiminnan nettotuotto.

3 Korvauskulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012			2011		
	Brutto	Jälleenva- kuuttajien osuus	Netto	Brutto	Jälleenva- kuuttajien osuus	Netto
Vahinkovakuutus						
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 694	30	-1 665	-1 680	27	-1 653
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	-894	166	-727	-834	126	-708
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	-622	13	-609	-589	17	-572
Korvausten selvittelykulut	2	-	2	3	-	3
Eläkemutoisten korvausten korvausvastuun muutos	-9	-	-9	-7	-	-7
Tilikaudella sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	-3 218	209	-3 009	-3 107	171	-2 936
Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut						
Maksetut korvaukset	-1 341	139	-1 203	-1 146	96	-1 049
Eläkemutoiset korvaukset	-105	0	-105	-196	0	-196
Kannansiirtokulut	-	-	-	-	-	0
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	938	-100	837	833	-104	729
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	647	-44	603	677	-25	652
Aikaisemmilla tilikausilla sattuneiden vahinkojen korvauskulut yhteensä	139	-6	133	169	-33	135
Maksetut korvaukset						
Maksetut korvaukset	-3 036	168	-2 867	-2 826	124	-2 702
Maksetut eläkemutoiset korvaukset	-127	-	-127	-121	-	-121
Maksetut korvaukset yhteensä	-3 163	168	-2 994	-2 947	124	-2 823
Korvausvastuun muutos						
Tunnettujen vahinkojen korvausvastuun muutos	44	66	110	0	22	22
Tuntemattomien vahinkojen (IBNR) korvausvastuun muutos	25	-31	-6	88	-8	80
Eläkemutoisten korvausten korvausvastuun muutos	13	0	13	-82	-	-82
Korvausten selvittelykulut	2	-	2	3	-	3
Korvausvastuun muutos yhteensä	84	35	119	9	14	23
Vahinkovakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-3 079	203	-2 876	-2 938	138	-2 801

Eläkemutoisten korvausten vastuuelvka arvostetaan yleisten vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Huomioon otetaan odotettu inflaatio sekä kuolevuus. Vastaiset eläkesuoritukset diskontataan korolla, joka vastaa odotettavissa olevia sijoitustuottoja. Eläkemutoisten korvausten diskonttauksen purkautumisen johdosta vakuutustekniseen tulokseen lisätään vastaava sijoitustuotto.

Suomen vahinkovakuutuksen piiriin kuuluvien tuntemattomien eläkevahinkojen korvausvastuu diskontataan. Vuonna 2012 korvausvastuu oli 289 milj. euroa (274).

Diskonttaamaton määrä oli 513 milj. euroa (492). Valuuttakurssimuutokset pienensivät diskontattua korvausvastuuta noin 11 milj. euroa, todellista kasvua oli noin 14 milj. euroa. Kasvu selittyy osittain Suomen diskonttausprosentin alentumisesta 3,15 %:sta 3 %:iin.

Eläkeluottoisten korvausten vastuuvalkaa laskettaessa käytetyt korkokannat maittain (%):

	2012	2011
Ruotsi	0,18 %	0,24 %
Suomi	3,00 %	3,15 %
Tanska	2,00 %	2,00 %

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	Maksetut korvaukset		Korvausvastuun muutos		Korvauskulut	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Vakuutus sopimukset						
Henkivakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-77	-84	-3	1	-80	-83
Muut vakuutukset	0	0	-1	0	-1	0
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-155	-187	4	-3	-152	-190
Yhteensä	-233	-271	0	-2	-233	-273
Eläkevakuutus						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-346	-353	51	-114	-296	-467
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-10	-9	-10	-1	-20	-10
Yhteensä	-357	-362	41	-115	-315	-478
Jälleenvakuutus	-1	-1	0	0	-1	-1
Vakuutus sopimukset yhteensä	-590	-634	41	-117	-548	-750
Jälleenvakuuttajien osuus	4	3	0	0	4	3
Vakuutus sopimukset yhteensä	-586	-631	41	-117	-545	-748

Sijoitussopimukset						
Kapitalisaatiosopimukset						
Vakuutukset, jotka ovat oikeutettuja harkinnanvaraiseen voitonjakoon	-1	-17	-	-	-1	-17
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	-123	-157	-	-	-123	-157
Sijoitussopimukset yhteensä	-124	-174	-	-	-124	-174
Henkivakuutustoiminnan korvauskulut yhteensä	-710	-805	41	-117	-669	-922

Maksetut korvaukset korvauslajeittain

Milj. e	2012	2011
Vakuutussopimukset		
Henkivakuutus		
Takaisinostot	-8	-16
Kuolemantapauskorvaukset	-26	-25
Säästösummien takaisinmaksut	-33	-35
Vahingonselvittelykulut	0	0
Muut	-10	-9
Yhteensä	-77	-84
Sijoitussidonnainen henkivakuutus		
Takaisinostot	-89	-121
Kuolemantapauskorvaukset	-27	-27
Säästösummien takaisinmaksut	-40	-40
Vahingonselvittelykulut	0	0
Yhteensä	-155	-187
Eläkevakuutus		
Maksetut eläkkeet	-320	-310
Takaisinostot	-19	-38
Kuolemantapauskorvaukset	-7	-5
Vahingonselvittelykulut	0	0
Yhteensä	-346	-353
Sijoitussidonnainen eläkevakuutus		
Takaisinostot	-8	-8
Kuolemantapauskorvaukset	-2	-2
Muut	0	0
Yhteensä	-10	-9

Jälleenvakuutusopimukset	-1	-1
Vakuutusopimukset yhteensä	-590	-634
Jälleenvakuuttajien osuus	4	3
Vakuutusopimukset yhteensä	-586	-631
Sijoitusopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	0	-1
Säästösummien takaisinmaksut	0	-16
Yhteensä	-1	-17
Sijoitusopimukset		
Sijoitussidonnaiset kapitalisaatiosopimukset		
Takaisinostot	-123	-157
Säästösummien takaisinmaksut	0	-1
Yhteensä	-123	-157
Sijoitusopimukset yhteensä	-124	-174
Maksetut korvaukset, brutto	-714	-808
Maksetut korvaukset, netto	-710	-805
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	-3 545	-3 723

4 Vakuutus- ja sijoitusopimusvelkojen muutos

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-79	-106
Jälleenvakuuttajien osuus	1	-1
Vahinkovakuutustoiminnan vakuutusmaksuvastuun muutos, netto	-78	-107

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Vakuutus sopimukset		
Henkivakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	47	38
Muut sopimukset	0	0
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-214	117
Yhteensä	-167	155
Eläkevakuutus		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	83	221
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-229	52
Yhteensä	-146	273
Jälleenvakuutus sopimukset	0	0
Vakuutus sopimukset yhteensä	-313	428
Jälleenvakuuttajien osuus	0	0
Vakuutus sopimukset yhteensä, netto	-313	428
Sijoitus sopimukset		
Kapitalisaatiosopimukset		
Sopimukset, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon	1	15
Sijoitussidonnaiset sopimukset	-330	-95
Sijoitus sopimukset yhteensä	-329	-80
Vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos yhteensä, brutto	-642	348
Henkivakuutustoiminnan vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos yhteensä, netto	-642	348
Konserni yhteensä	-720	241

5 Henkilöstökulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-381	-356
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-16	-5
Eläkekulut		
- maksupohjaiset järjestelyt	-37	-46
- etuuspohjaiset järjestelyt (liitetieto 31)	-19	-19
Muut henkilösivukulut	-75	-68
Vahinkovakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-527	-494

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-31	-30
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-3	-1
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-5	-5
Muut henkilösivukulut	-2	-2
Henkivakuutustoiminnan henkilöstökulut yhteensä	-42	-38

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-8	-8
Käteisvaroina toteutetut osakeperusteiset maksut	-7	-2
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-3	-1
Muut henkilösivukulut	-1	-1
Omistusyhteisön henkilöstökulut yhteensä	-18	-11

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	-588	-543

Lisätiedot osakeperusteisista maksuista esitetään liitetiedossa 36 Kannustinjärjestelmät.

6 Liiketoiminnan muut kulut

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Tietohallintokulut	-99	-100
Muut henkilöstökulut	-17	-17
Markkinointikulut	-45	-44
Poistot	-9	-11
Vuokrat	-53	-50
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos	10	17
Ensivakuutuksen palkkiot	-184	-174
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	19	16
Muut	-144	-133
Vahinkovakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-521	-497

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Tietohallintokulut	-14	-14
Muut henkilöstökulut	-2	-2
Markkinointikulut	-4	-3
Poistot	-4	-4
Vuokrat	-3	-3
Ensivakuutuksen palkkiot	-8	-7
Tulevan jälleenvakuutuksen palkkiot	-1	-1
Annetun jälleenvakuutuksen palkkiot	1	1
Muut	-24	-20
Henkivakuutustoiminnan liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-58	-53

Vahinko- ja henkivakuutustoiminnan erä Muut sisältää mm. kulut viestinnästä, ulkopuolisista palveluista sekä muista hallintokuluista.

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Tietohallintokulut	0	-1
Muut henkilöstökulut	0	0
Markkinointikulut	-1	-1
Poistot	0	0
Vuokrat	-1	-1
Muut	-9	-9
Omistusyhteisön liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-13	-13
Omistusyhteisön erä Muut muodostuu mm. konsulttipalkkioista sekä vuokra- ja muista hallintokuluista.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	16	15

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	-576	-548

7 Vahinkovakuutustoiminnan tulosanalyysi

Milj. e	2012	2011
Vakuutusmaksutuotot	4 363	4 094
Korvauskulut	-3 146	-3 058
Liikekulut	-748	-707
Muut vakuutustekniset tuotot ja kulut	3	4
Vakuutustoimintaan kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto	89	124
Vakuutustekninen kate	560	457
Sijoitustoiminnan nettotuotto	397	353
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-146	-181
Muut tuotot ja kulut	46	7
Liikevoitto	858	636

Erittely tuloslaskelmaeriin sisältyvistä toimintokohtaisista liikekuluista

Milj. e	2012	2011
Korvausten hoitokulut (korvauskulut)	-271	-257
Vakuutusten hankintamenot (liikekulut)	-534	-491
Vakuutustoiminnan hallintokulut (liikekulut)	-244	-248
Muuhun vakuutustekniseen toimintaan liittyvät hallintokulut (muut vakuutustekniset kulut)	-30	-27
Sijoitusten hoitokulut (sijoitustoiminnan kulut)	-11	-9
Yhteensä	-1 089	-1 032

8 Vahinkovakuutustoiminnan vakuutuslajiryhmäkohtainen tulos

Milj. e	Tapaturma ja sairaus	Moottoriajoneuvovastuu	Moottoriajoneuvot, muut luokat	Meri, lento ja tavarankuljetus	Palo- ja muu omaisuusvahinko	Vastuu	Luotto ja takaus
Vakuutusmaksutulo vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto							
2012	738	693	1 291	150	1 366	203	3
2011	669	681	1 207	139	1 287	198	3
Vakuutusmaksutuotot vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto							
2012	720	694	1 249	148	1 352	203	2
2011	655	679	1 142	138	1 267	188	3
Korvauskulut, brutto ¹⁾							
2012	-477	-499	-911	-66	-1 006	-96	-1
2011	-449	-521	-852	-65	-998	-100	-1
Liikekulut, brutto ²⁾							
2012	-125	-144	-191	-26	-208	-31	0
2011	-121	-135	-183	-25	-190	-30	0
Jälleenvakuutustoiminnan tulos							
2012	-18	5	-2	-25	-70	-34	0
2011	-11	-1	-1	-15	-40	-19	-
Vakuutustekninen tulos							
2012	100	56	145	31	68	42	1
2011	75	22	107	33	40	39	2

Milj. e	Oikeus- turva	Muut	Ensivakuutus yhteensä	Jälleen- vakuutus	Eliminoinnit	Yhteensä
Vakuutusmaksutulo vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto						
2012	34	117	4 596	109	-6	4 698
2011	32	115	4 329	90	-5	4 414
Vakuutusmaksutuotot vakuutus sopimuksista yhteensä, brutto						
2012	34	116	4 519	106	-6	4 619
2011	31	116	4 219	94	-5	4 308
Korvauskulut, brutto ¹⁾						
2012	-24	-170	-3 250	-100	0	-3 350
2011	-19	-165	-3 169	-26	-1	-3 196
Liikekulut, brutto ²⁾						
2012	-6	-10	-742	-26	3	-764
2011	-6	-12	-702	-22	6	-718
Jälleenvakuutustoiminnan tulos						
2012	0	99	-46	7	6	-34
2011	-	27	-60	-7	6	-61
Vakuutustekninen tulos						
2012	3	35	481	-13	3	472
2011	6	-35	288	39	6	333

¹⁾ Korvauskuluihin kohdistettu toimintokohtaisia liikekuluja 271 milj. euroa (257).

²⁾ Liikekuluihin sisältyy muita vakuutusteknisiä tuottoja 33 milj. euroa (31) ja muita vakuutusteknisiä kuluja 30 milj. euroa (27).

9 Osakekohtainen tulos

Milj. e	2012	2011
Osakekohtainen tulos		
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden voitto	1 404	1 038
Osakkeiden lukumäärän painotettu keskiarvo tilikauden aikana	560	561
Osakekohtainen tulos (EUR/osake)	2,51	1,85

10 Rahoitusvarat ja -velat

Rahoitusvarat ja -velat on luokiteltu IAS 39.9 mukaisiin kategorioihin. Taulukossa on esitetty myös rahoitusvaroihin ja -velkoihin liittyvät korkotuotot ja -kulut, tuloslaskelmaan kirjatut realisoituneet ja realisoitumattomat voitot ja tappiot, arvonalentumistappiot sekä osinkotuotot. Taulukon rahoitusvarat sisältää tase-erät Rahoitusvarat sekä Käteiset varat.

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuotot/ Korkokulut	2012 Voitot/ tappiot	Arvonal. tappiot	Osinkotuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	168	2	32	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	70	6	3	-	0
Lainat ja muut saamiset	1 142	19	0	-	-
Myytävissä olevat rahoitusvarat	16 511	526	75	-62	112
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	17 891	554	111	-62	112
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	62	-	-		
Muut rahoitusvelat	2 316	-85	10		
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 378	-85	10		

Milj. e	Kp-arvo	Korkotuotot/ Korkokulut	2011		
			Voitot/ tappiot	Arvonl. tappiot	Osinkotuotot
RAHOITUSVARAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat					
Johdannaissopimukset	179	24	-54	-	-
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	206	10	0	-	1
Lainat ja muut saamiset	679	25	-3	-	-
Myytävässä olevat rahoitusvarat	16 254	531	219	-236	93
Konsernin rahoitusvarat yhteensä	17 318	591	162	-236	94
RAHOITUSVELAT					
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat					
Johdannaissopimukset	283	-	-		
Muut rahoitusvelat	2 486	-83	1		
Konsernin rahoitusvelat yhteensä	2 768	-83	1		

11 Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012 Koneet ja kalusto	2011 Koneet ja kalustot
1.1.		
Hankintameno	146	140
Kertyneet poistot	-131	-122
Kirjanpitoarvo 1.1.	16	19
Kirjanpitoarvo 1.1.	16	19
Lisäykset	9	7
Vähennykset	-2	-1
Poistot	-8	-9
Valuuttakurssierot	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	16
31.12.		
Hankintameno	154	146
Kertyneet poistot	-138	-131
Kirjanpitoarvo 31.12.	16	16

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012			2011		
	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	4	7	12	4	7	11
Kertyneet poistot	0	-5	-6	0	-5	-5
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	2	6	4	2	5
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	2	6	4	2	5
Lisäykset	-	0	0	-	1	1
Poistot	0	0	-1	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	2	5	4	2	6
31.12.						
Hankintameno	4	8	12	4	7	12
Kertyneet poistot	-1	-6	-6	0	-5	-6
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	2	5	4	2	6

	2012			2011		
Milj. e	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Maa-alueet ja rakennuks.	Koneet ja kalusto	Yhteensä

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	26	26

12 Sijoituskiinteistöt

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
1.1.		
Hankintameno	34	34
Kertyneet poistot	-6	-6
Kertyneet arvonalentumiset	-2	-2
Kirjanpitoarvo 1.1.	26	26
Kirjanpitoarvo 1.1.	26	26
Vähennykset	0	0
Poistot	-1	-1
Arvonalentumistappiot	-1	0
Arvonalentumistappioiden peruutukset	2	1
Valuuttakurssierot	0	1
Muut muutokset	1	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	27	26
31.12.		
Hankintameno	34	34
Kertyneet poistot	-7	-6
Kertyneet arvonalentumiset	0	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	27	26
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	3	3
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	2	1
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	1	1
- yli viiden vuoden kuluttua	0	-
Yhteensä	3	1
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-2	-2
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-3	-3
Vahinkovakuutuksen sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	30	23

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
1.1.		
Hankintameno	150	152
Kertyneet poistot	-42	-39
Kertyneet arvonalentumiset	-16	-16
Kirjanpitoarvo 1.1.	92	96
Kirjanpitoarvo 1.1.	92	96
Lisäykset	8	2
Vähennykset	0	-4
Poistot	-3	-3
Arvonalentumistappiot	-2	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	95	92
31.12.		
Hankintameno	158	150
Kertyneet poistot	-45	-42
Kertyneet arvonalentumiset	-17	-16
Kirjanpitoarvo 31.12.	95	92
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	15	15
Sijoitusomaisuuteen sisältyvät muulla sopimuksella vuokralle annetut kiinteistöt		
Ei-purettavissa olevat vähimmäisvuokrat		
- yhden vuoden kuluessa	6	7
- yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	11	10
- yli viiden vuoden kuluttua	3	5
Yhteensä	20	22
Kaudella tuloutetut muuttuvat vuokrat yhteensä	0	0
Kiinteistökulut		
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka ovat kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-8	-8
- välittömät hoitokulut kiinteistöistä, jotka eivät ole kerryttäneet vuokratuottoa kaudella	-1	-1
Yhteensä	-8	-9
Henkivakuutuksen sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	112	105

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
1.1.		
Hankintameno	4	4
Kertyneet poistot	0	0
Kertyneet arvonalentumiset	0	0
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	4
Kirjanpitoarvo 1.1.	4	4
Vähennykset	0	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	4
31.12.		
Hankintameno	4	4
Kertyneet poistot	0	0
Kertyneet arvonalentumiset	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	4	4
Vuokratuotot sijoituskiinteistöistä	0	0
Omistusyhteisön sijoituskiinteistöjen käypä arvo 31.12.	4	4
Eliminoinnit	-4	-4
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	122	118

Konsernin sijoituskiinteistöjen käyvät arvot arvioitu kokonaisuudessaan itse markkinoilta saadun vertailuaineiston perusteella.

Segmenttien sijoituskiinteistöjen tilat vuokrataan markkinaehtoisilla, peruuttamattomilla vuokrasopimuksilla. Vuokrasopimusten pituudet vaihtelevat toistaiseksi voimassa olevista monivuotisiin sopimuksiin.

13 Aineettomat hyödykkeet

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	Liikearvo	2012	
		Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	564	119	682
Kertyneet poistot	-	-102	-102
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	17	580
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	17	580
Valuuttakurssierot	22	1	22
Lisäykset			
Erikseen hankitut	-	6	6
Vähennykset	0	-1	-1
Poistot	-	-2	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	585	21	606
31.12.			
Hankintameno	585	125	710
Kertyneet poistot	-	-104	-104
Kirjanpitoarvo 31.12.	585	21	606

Milj. e	Liikearvo	2011	
		Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.			
Hankintameno	564	113	677
Kertyneet poistot	-	-100	-100
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	13	577
Kirjanpitoarvo 1.1.	564	13	577
Valuuttakurssierot	3	0	4
Lisäykset			
Erikseen hankitut	-	5	5
Vähennykset	-4	-	-4
Poistot	-	-2	-2
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	17	580

31.12.

Hankintameno	564	119	682
Kertyneet poistot	-	-102	-102
Kirjanpitoarvo 31.12.	564	17	580

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012			2011		
	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä	Liikearvo	Muut aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
1.1.						
Hankintameno	153	40	193	153	36	190
Kertyneet poistot	-	-28	-28	-	-25	-25
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	12	165	153	12	165
Kirjanpitoarvo 1.1.	153	12	165	153	12	165
Lisäykset	-	2	2	-	3	3
Poistot	-	-3	-3	-	-3	-3
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	11	164	153	12	165
31.12.						
Hankintameno	153	42	195	153	40	193
Kertyneet poistot	-	-31	-31	-	-28	-28
Kirjanpitoarvo 31.12.	153	11	164	153	12	165

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	771	745

Segmenttien muut aineettomat hyödykkeet koostuvat pääosin atk-ohjelmistojen hankinnoista.

Poistot ja arvonalentumiset sisältyvät tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut.

Liikearvon arvonalentumistestaus

Liikearvojen osalta on suoritettu IAS 36 Omaisuuden arvonalentuminen -standardin tarkoittama arvonalentumistestaus. Testauksien perusteella ei ole kirjattu arvonalentumisia.

Arvonalentumistestausta varten Sampo määrittelee kerrytettävissä olevan rahamäärän käyttöarvoon perustuen niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joille liikearvoa on kohdistettu. Sampo on määritellyt tällaisiksi yksiköiksi If-alakonsernin sekä Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiön (jäljempänä Mandatum Life).

lfin kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttäen diskontattua rahavirtamallia. Malli pohjautuu historiatietojen lisäksi Sammon johdon parhaisiin arvioihin taloudellisista olosuhteista kuten myyntimääristä, marginaaleista sekä tuotto- ja kustannuskehityksestä. Mandatum Lifen käyttöarvomalli pohjautuu olennaisilta osilta ns. embedded value –malliin, missä olemassa olevien vakuutusosimusten arvioidut rahavirrat perustuvat johdon hyväksymiin talousarvioihin sekä historiatietoihin mm. vakuutusosimusten takaisinostoista sekä kuoleman- ja vahinkotapahtumien tiheyksistä. Saadut rahavirrat on diskontattu ennen veroja määritetyllä pääoman painotetulla keskimääräisellä kustannuksella (weighted average cost of capital), joka lfin osalta on 9,1 % ja Mandatum Lifen osalta 9,5 %.

Johdon hyväksymät lf-konsernin rahavirtoja koskevat ennusteet kattavat vuodet 2013 – 2015. Tämän ajanjakson jälkeiset kassavirrat on ekstrapoloitu käyttäen 2 %:n kasvuvauhtia. Niille markkinoille, joilla Mandatum Life toimii, on käytetty 2 %:n kasvuvauhtia vuoden 2012 jälkeisille kausille.

Mandatum Lifen osalta kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää sen kirjanpitoarvon noin 130 miljoonalla eurolla. Käytetyllä laskentatekniikalla esimerkiksi pitkäaikainen, useiden prosenttiyksiköiden lasku vuosittaisissa sijoitustuotoissa voisi johtaa tilanteeseen, jossa kerrytettävissä oleva rahamäärä olisi sama kuin yksikön kirjanpitoarvo.

lf-konsernin osalta tohtoo katsoo, että mikään jokin mahdollinen muutos käytettyihin keskeisiin oletuksiin ei saisi aikaan sitä, että yksikköjen kirjanpitoarvot ylittäisivät niiden kerrytettävissä olevat rahamäärät.

14 Sijoitukset osakkuusyhtiöissä

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyhtiöt 31.12.2012

Milj. e

Nimi	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo *)	Omistus- osuus %	Varat / Velat	Liike- vaihto	Voitto/ tappio
Nordea Bank Abp	6 687	6 226	21,25	677 420 / 649 204	10 236	3 126
Topdanmark A/S	352	512	25,44	8 291 / 7 612	1 253	178
Autovahinkokeskus Oy	3		35,54	9 / 1	8	1
Consulting AB Lennemark & Andersson	1		21,98	16 / 1	16	1
Urzus Group AS	3		28,57	4 / -6	4	-6
Svithun Assuranse AS (Norway)	1		33	2 / 0	2	0
Watercircles Skandinavia AS (Norway)	2		27,68	3 / -4	3	-4

Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt osakkuusyhtiöt 31.12.2011

Milj. e

Nimi	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo ^{*)}	Omistus-osuus %	Varat / Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio
Nordea Bank Abp	6 253	5 141	21,26	716 204 / 690 084	9 501	2 634
Topdanmark A/S	329	379	23,59	8 033 / 7 397	1 106	93
Autovahinkokeskus Oy	3		35,54	9 / 1	7	1

Muut osakkuusyhtiöt ^{**)}

Milj. e

Nimi	Varat / Velat	Liikevaihto	Voitto/tappio
Consulting AB Lennemark & Andersson	11 / 7	15	1
Urzus Group AS	10 / 3	5	-1
Besure Forsikring Skandinavia AS	3 / 0	0	-1

^{*)} Julkisen hintanoteerauksen mukainen arvo^{**)} Jätetty yhdistelemättä, koska yhdistelemisellä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

Muutokset sijoituksissa osakkuusyrityksiin

Milj. e

	2012	2011
Osuudet 1.1.	6 593	5 699
Osuus kauden tuloksesta	700	540
Lisäykset	3	583
Vähennykset	-224	-250
Muutokset osakkuusyrityksen omassa pääomassa	-21	18
Muuntoerot	-1	2
Osuudet 31.12.	7 049	6 593

Osakkuusyritysten kirjanpitoarvoon sisältyy liikearvoa 1 100 milj. e (1 094), josta Nordean osuus 978 milj. e (976).

Sammon omistus Nordeassa

Nordea on kansainvälinen pankki, jolla on johtava asema suuryrityspalveluissa sekä vähittäispankki- ja private banking -toiminnassa. Nordealla on noin 1 400 konttoria, puhelinpalvelu kaikissa Pohjoismaissa sekä verkkopankki. Konsernilla on myös Pohjoismaiden ja Itämeren alueen laajin jakeluverkosto, johon kuuluu yli 260 konttoria Venäjällä, Puolassa, Liettuassa, Latviassa ja Virossa.

Nordea on yhdistelty Sammon konsernitilinpäätökseen osakkuusyrityksenä 31.12.2009 alkaen, jolloin omistusosuus oli 20,05 %. Tilikaudella 2012 omistusosuus oli 21,25 %:ia ja hankintaan sisältyvä liikearvo 978 milj. e.

Sammon osuus Nordean tuloksesta jakautui seuraavasti 31.12.2012:

Milj. e	2012
Osuus Nordean tilikauden tuloksesta	664
Poisto asiakassuhteista	-35
Laskennallisen veron muutos (sis. Ruotsin veroprosentin alenemisen 22 %:iin vaikutuksen laskennalliseen verovelkaan)	25
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	653

Vuoden 2012 lopussa Nordean markkina-arvo alitti sen kirjanpitoarvon Sampo-konsernissa. Tästä johtuen Sampo toteutti IAS 36 Omaisuuden arvonalentuminen -standardin mukaisen arvonalentumistestauksen, jossa Nordeasta kerrytettävissä olevaa rahamäärää verrattiin sen kirjanpitoarvoon Sampo-konsernissa. Kerrytettävissä oleva rahamäärä määritettiin käyttäen diskontattua rahavirtamallia, jossa rahavirrat pohjautuivat Nordeasta saatavaan julkiseen informaatioon sekä Sammon niistä tekemiin arvioihin Nordean tulevaisuudesta. Testauksen perusteella kerrytettävissä oleva rahamäärä ylitti Nordean kirjanpitoarvon, eikä omistuksesta kirjattu arvonalentumista.

15 Rahoitusvarat

Konsernin rahoitusvarat koostuvat sijoituksista johdannaissopimuksiin, käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyistä rahoitusvaroista, lainoista ja muista saamisista sekä myytävissä olevista rahoitusvaroista. Omistusyhteisösegmentti sisältää lisäksi sijoitukset tytäryhtiöosakkeisiin.

Johdannaissopimuksia konsernissa voidaan tehdä sekä kaupankäynti- että suojaamistarkoituksessa. Käytettäviä instrumentteja ovat valuutta-, korko- ja osakejohdannaiset. Vahinkovakuutustoiminnassa on tilikaudella sovellettu käyvän arvon suojausta. Henkivakuutustoiminnassa on käytetty sekä käyvän arvon että rahavirran suojausta.

Milj. e	2012	2011
Vahinkovakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	49	114
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	22	155
Lainat ja muut saamiset	85	83
Myytävissä olevat rahoitusvarat	11 045	10 402
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	11 200	10 754
Henkivakuutustoiminta		
Johdannaissopimukset	60	36
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat	48	51
Lainat ja muut saamiset	23	23
Myytävissä olevat rahoitusvarat	5 138	5 058
Henkivakuutustoiminta yhteensä	5 269	5 168
Omistusyhteisö		
Johdannaissopimukset	59	29
Lainat ja muut saamiset	1	1
Myytävissä olevat rahoitusvarat	599	1 066
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisö yhteensä	3 028	3 465
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 641	-2 642
Konserni yhteensä	16 857	16 745

Vahinkovakuutustoiminta

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde- et. nimell. arvo	2012		Kohde- et. nimell. arvo	2011	
		Käypä arvo			Käypä arvo	
		Saamiset	Velat		Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	50	0	1	162	19	16
Pörssijohdannaiset						
Korkofutuurit	163	2	-	393	0	-
Korkojohdannaiset yhteensä	213	2	1	555	19	16
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit	2 173	37	36	11 749	94	185
Valuuttaoptiot, ostetut ja myydyt	-	-	-	211	2	2
Valuuttajohdannaiset yhteensä	2 173	37	36	11 961	95	186
Osakejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Osake- ja osakeindeksioptiot	0	0	-	0	0	-
Vahinkovakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä	2 386	40	37	12 516	114	202
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käypää arvoa suojaavat						
Valuuttatermiinit	372	9	1	277	-	0
Vahinkovakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä	2 759	49	38	12 793	114	202

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2012	2011
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julksyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	3	33
Pankkien liikkeeseen laskemat	16	89
Muut saamistodistukset	1	33
Saamistodistukset yhteensä	19	155
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	2	0
Muut	-	-
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2	0
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	22	155
Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Muut	83	82
Lainat ja muut saamiset yhteensä	85	83
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julksyhteisöjen liikkeeseenlaskemat	152	258
Pankkien liikkeeseen laskemat	3 729	2 967
Muut saamistodistukset	5 794	5 888
Saamistodistukset yhteensä	9 675	9 113
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	1 240	1 145
Muut	130	144
Osakkeet ja osuudet yhteensä	1 370	1 289
Myytavissä olevat rahoitusvarat yhteensä	11 045	10 402
Vahinkovakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 323 milj. euroa (330).		
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	11 200	10 754

Henkivakuutustoiminta

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde- et. nimell. arvo	2012		Kohde- et. nimell. arvo	2011	
		Käypä arvo			Käypä arvo	
		Saamiset	Velat		Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset						
Luottoriskinvaihtosopimukset						
Yhteensä						
Valuuttajohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Valuuttatermiinit						
OTC-valuuttaoptiot ostetut ja myydyt						
Valuuttajohdannaiset yhteensä						
Osakejohdannaiset						
Pörssijohdannaiset						
Osake- ja osakeindeksioptiot						
Henkivakuutuksen kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä						
Suojaavat johdannaissopimukset						
Käypää arvoa suojaavat						
Valuuttatermiinit						
Koronvaihtosopimukset						
Käypää arvoa suojaavat yhteensä						
Rahavirtoja suojaavat						
Koronvaihtosopimukset						
Henkivakuutuksen suojaamistarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset yhteensä						
Henkivakuutuksen johdannaissopimukset yhteensä						

Käyvän arvon suojaus

Käyvän arvon suojausta käytetään suojaamaan osaa myytävissä olevien rahoitusvarojen valuuttariskistä sekä korkoriskistä. Suojaussuhteen ulkopuolelle on jätetty valuuttariskiä suojaattaessa termiinisopimusten korkoelementti ja korkoriskiä suojaattaessa luottoriskin osuus koroista.

Käyvän arvon suojausluokittelujen valuuttajohdannaisten nettotulos oli 12 (-11) milj. euroa. Suojattavasta riskistä johtuva nettotulos myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta oli -11 (11) milj. euroa.

Korkoriskin käyvänarvon suojaus todettiin tehottomaksi ensimmäisellä kvartaalilla ja suojauslaskenta lopetettiin. Suojauksen tulos 1 milj. euroa jaksetaan tulokseen efektiivisen koron menetelmällä suojattujen joukkovelkakirjalainojen n. 3 vuoden jäljellä olevalla juoksuajalla. Edellisellä tilikaudella suojaaviksi luokiteltujen koronvaihtosopimusten nettotappiot olivat -2 milj. euroa ja suojattavasta riskistä johtuvat nettovoitot myytävissä olevien rahoitusvarojen käyvän arvon suojauksesta olivat 2 milj. euroa.

Rahavirtojen suojaus

Rahavirtasuojauksia on käytetty suojaamaan vaihtuvakorkoisiin varoihin liittyviä korkomaksuja. Suojatut kassavirrat ovat korkomaksuja euromääräisistä joukkovelkakirjalainoista. Suojaussuhteen tehokkuutta arvioidaan etukäteen arvioimalla suojausinstrumenttien ja suojausten kohteiden olennaisia ehtoja. Tehokkuustestaus suoritetaan jälkikäteen käyttämällä hypoteettisen koronvaihtosopimuksen menetelmää.

Omaan pääomaan kirjattujen suojausinstrumenttien käyvän arvon muutoksesta johtuvien voittojen kokonaismäärä oli vuoden lopussa 0 (2) milj. euroa. Nämä voitot kirjataan tuloslaskelmaan, kun suojauksen kohde vaikuttaa tuloslaskelmaan. Alla oleva taulukko kuvaa kausia, joiden aikana rahavirtojen odotetaan toteutuvan ja milloin niiden odotetaan vaikuttavan voittoon tai tappioon. Rahavirran suojauksista johtuva tehottomuus kirjataan tuloslaskelmaan.

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2012	2011
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julksyhteisöjen liikkeeseen laskemat	12	11
Pankkien liikkeeseen laskemat	35	39
Saamistodistukset yhteensä	47	50
Listatut osakkeet ja osuudet	1	1
Käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat yhteensä	48	51
Lainat ja muut saamiset		
Jälleenvakuutustalletesaamiset	1	1
Lainat	22	22
Lainat ja muut saamiset yhteensä	23	23

Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Julkisyhteisöjen liikkeeseen laskemat	12	11
Pankkien liikkeeseen laskemat	1 066	1 150
Muut saamistodistukset	1 708	1 671
Saamistodistukset yhteensä	2 786	2 832
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	1 561	1 451
Muut	792	775
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 353	2 226
Myytavissä olevat rahoitusvarat yhteensä	5 138	5 058
Henkivakuutustoiminnan myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 29 milj. euroa (173).		
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvarat yhteensä	5 269	5 168

Myytavissä olevat rahoitusvarat / Saamistodistukset: Myytävissä olevista rahoitusmarkkinavälineistä on joukkovelkakirjalainasijoituksia 2 381 milj. euroa (2 494) ja rahamarkkinasijoituksia 405 milj. euroa (338).

Myytavissä olevat rahoitusvarat / Osakkeet ja osuudet: Julkisesti noteeratuista myytävissä olevista osakkeista 589 miljoonaa (635) on pörssiosakkeita. Muihin kuin julkisesti noteerattuihin myytävissä oleviin osakkeisiin sisältyy pääomarahastosijoituksia 752 milj. euroa (692).

Omistusyhteisö

Johdannaissopimukset

Milj. e	Kohde- et. nimell. arvo	2012		Kohde- et. nimell. arvo	2011	
		Käypä arvo Saamiset	Velat		Käypä arvo Saamiset	Velat
Kaupankäyntitarkoituksessa pidettävät johdannaissopimukset						
Korkojohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Koronvaihtosopimukset	800	42	-	1 050	16	-
Luottoriskinvaihtosopimukset	20	1	-	20	0	-
Korkojohdannaiset yhteensä	820	43	-	1 070	16	-

Osakejohdannaiset						
OTC-johdannaiset						
Osake- ja osakeindeksioptiot	90	16	19	80	13	17
Omistusyhteisön johdannaissopimukset yhteensä	910	59	19	1 150	29	17

Muut rahoitusvarat

Milj. e	2012	2011
Lainat ja muut saamiset		
Talletukset	1	1
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Pankkien liikkeeseenlaskemat	100	809
Muut saamistodistukset	475	223
Saamistodistukset yhteensä	575	1 032
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	1	-
Muut	24	34
Osakkeet ja osuudet yhteensä	24	34
Myytavissä olevat rahoitusvarat yhteensä	599	1 066
Omistusyhteisön myytävissä olevat arvopaperit sisältävät arvonalentumistappioita 0 milj. euroa (0).		
Sijoitukset tytäryhtiöissä	2 370	2 370
Omistusyhteisön rahoitusvarat yhteensä	3 028	3 465
Segmenttien väliset eliminoinnit	-2 641	-2 642
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	16 856	16 745

16 Käyvät arvot

Milj. e	2012		2011	
	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo	Käypä arvo	Kirjanpito-arvo
Konsernin rahoitusvarat				
Rahoitusvarat	16 858	16 857	16 747	16 745
Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset	3 834	3 834	3 053	3 053
Muut varat	9	9	10	10
Käteiset varat	1 029	1 034	572	572
Yhteensä	21 730	21 734	20 383	20 381
Konsernin rahoitusvelat				
Rahoitusvelat	2 485	2 378	2 775	2 768
Muut velat	4	4	2	2
Yhteensä	2 489	2 382	2 777	2 771

Taulukossa esitetään rahoitusvarojen ja –velkojen käyvät arvot ja kirjanpitoarvot tase-erittäin. Käypien arvojen arviointiperiaatteet esitetään tilinpäätösperiaatteissa.

Sijoitusarvopapereiden käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja. Jos noteerattua hintaa aktiivisilta markkinoilta ei ole saatavissa, käypä arvo arvioidaan diskontattujen rahavirtojen perusteella. Diskonttokorko saadaan markkinoilta saatavalta korkokäyrältä.

Johdannaissopimusten käypä arvo määritellään käyttäen toimivilla markkinoilla noteerattuja markkinahintoja, rahavirtojen diskonttausmenetelmää tai optiohinnoittelumalleja.

Lainojen ja muiden vastaavien rahoitusinstrumenttien, joilla ei ole hintanoteerausta toimivilla markkinoilla, käypä arvo määritellään diskontattujen rahavirtojen perusteella käyttäen markkinoilla noteerattavia korkoja. Markkinoilta saatavaa korkokäyrää oikaistaan rahoitusinstrumenttien muiden osatekijöiden, esim. luottoriskin perusteella.

Lyhytaikaisten korottomien saamisten ja velkojen käypänä arvona käytetään kirjanpitoarvoa.

Käyvät arvot ovat ns. puhtaita arvoja, joissa ei ole mukana siirtyvien korkojen osuutta.

17 Käypien arvojen määrittäminen ja hierarkia

Suurin osa Sampo-konsernin rahoitusinstrumenteista arvostetaan käypään arvoon. Näiden arvostus perustuu joko julkisiin hintanoteerauksiin tai arvostuksiin, jotka perustuvat saatavilla olevaan markkinainformaatioon. Mikäli näitä ei ole ollut käytettävissä, pienelle osalle instrumenteista on määritetty arvo muita menetelmiä käyttäen.

Käypään arvoon arvostetut rahoitusinstrumentit on liitetiedoissa ryhmitelty kolmeen hierarkiatasoon perustuen mm. siihen, ovatko markkinat, joilla instrumentilla käydään kauppaa, toimivat tai ovatko arvostustekniikoissa käytettävät syöttötiedot objektiivisesti todennettavissa.

Tasolla 1 instrumentin arvostus perustuu toimivilla markkinoilla noteerattuun hintaan, jota käytetään täysin samanlaisten rahoitusvarojen tai -velkojen arvostuksessa.

Tasolla 2 instrumentin arvostuksessa käytetään syöttötietoina lisäksi muita todennettavissa olevia kuin toimivilla markkinoilla noteerattuja hintoja joko suoraan tai niistä johdettuna käyttäen arvostustekniikoita.

Tasolla 3 arvostus perustuu muihin kuin todennettavissa oleviin markkinahintoihin.

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2012				
Johdannaisopimukset				
Koronvaihtosopimukset	2	62	-	64
Muut korkojohdannaiset	-	2	-	2
Valuuttajohdannaiset	-	87	-	87
Osakejohdannaiset	-	16	-	16
	2	16	-	168
Käypään arvoon tulosvaikuttavasti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	3	-	-	3
Saamistodistukset	-	66	-	66
	3	66	-	70
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	239	67	14	320
Saamistodistukset	-	808	17	826
Johdannaisopimukset	1 821	520	50	2 390
Rahastot	-	16	-	16
	2 060	1 412	81	3 553

Myytavissä olevat rahoitusvarat ^{*)}				
Osakkeet ja osuudet	1 535	-	69	1 603
Saamistodistukset	253	12 439	73	12 764
Rahastot	1 131	118	894	2 143
	2 918	12 557	1 036	16 511
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	4 984	14 051	1 117	20 301
RAHOITUSVELAT 31.12.2012				
Johdannaisopimukset				
Korkojohdannaiset	-	4	-	4
Valuuttajohdannaiset	-	39	0	39
Osakejohdannaiset	-	-	19	19
Muut johdannaiset	-	-	-	0
Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	0	43	19	62

^{*)} Saamistodistuksia on tilikauden aikana siirretty tasolta 1 tasolle 2 n. 7 milj. euroa. Rahastoista on siirretty tasolta 2 tasolle 1 n. 34 milj. euroa.

Milj. e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
RAHOITUSVARAT 31.12.2011				
Johdannaisopimukset				
Koronvaihtosopimukset	-	67	-	67
Valuuttajohdannaiset	-	98	-	98
Osakejohdannaiset	0	13	-	13
	0	13	-	179
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	1	-	-	1
Saamistodistukset	31	174	-	205
	32	174	-	206
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	150	1	0	151
Saamistodistukset	4	566	0	570
Johdannaisopimukset	0	2	-	2
Rahastot	1 458	519	62	2 039
	1 612	1 087	63	2 762

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Osakkeet ja osuudet	1 394	-	71	1 465
Saamistodistukset	317	12 290	99	12 706
Rahastot	1 053	127	905	2 084
	2 764	12 417	1 074	16 254

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvarat yhteensä	4 409	13 690	1 137	19 401

RAHOITUSVELAT 31.12.2011**Johdannaispimukset**

Koronvaihtosopimukset	-	1	-	1
Valuuttajohdannaiset	-	265	-	265
Osakejohdannaiset	-	17	-	17

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusvelat yhteensä	-	282	-	282

Käypien arvojen herkkyyshanalyysi

Rahoitusvarojen ja -velkojen herkkyyttä valuuttakurssimuutoksille tarkastellaan liiketoiminta-alueittain eri kotivaluuttojen vuoksi. Vahinkovakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön heikkeneminen kotivaluuttaa (SEK) vastaan lisäisi tulosta 15 (9) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 11 (1) milj. euroa. Henkivakuutuksessa kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan lisäisi tulosta 52 (20) milj. euroa ja vähentäisi omaa pääomaa 64 (60) milj. euroa. Omistusyhteisössä kaikkien muiden valuuttojen 10 prosenttiyksikön lasku kotivaluuttaa (EUR) vastaan ei vaikuttaisi tulokseen, mutta vähentäisi omaa pääomaa 3 (2) milj. euroa. Konsernin rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen herkkyyshanalyysi eri markkinariskiskenaarioissa on esitetty alla. Vaikutukset kuvaavat yksittäisessä markkinamuuttujassa tapahtuvan yhtäkkisen muutoksen vaikutusta instrumenttien käypään arvoon 31.12.2012. Herkkyysharkastelut sisältävät johdannaispositioiden vaikutukset. Kaikki herkkyyshanalyysit on laskettu ennen veroja.

Sampo Oyj:n velkarahoituksen vaikutusta ei ole sisällytetty laskelmiin.

		Korko	Osake	Muut sijoitukset
	1 % tasoliike alas	1 % tasoliike ylös	20 % alas	20 % alas
Vaikutus tulokseen	-62	39	0	-4
Vaikutus suoraan omaan pääomaan	171	-166	-569	-176
Kokonaisvaikutus	109	-127	-569	-180

18 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen muutokset

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitus- varoista 31.12.2012
RAHOITUSVARAT 2012								
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	0	-	-	-	-	-	0	-
	0	0	-	-	0	0	0	0
Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvät rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	0	0	-	19	-6	-	13	0
Saamistodistukset	0	1	-	17	0	-	17	1
Rahastot	62	2	-	31	-45	0	50	2
	63	2	0	66	-50	0	81	3
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
Osakkeet ja osuudet	72	0	1	2	-6	-	69	-1
Saamistodistukset	99	17	-16	4	-31	-	73	15
Rahastot	904	4	13	168	-196	-	894	12
	1 074	21	-2	174	-232	-	1 035	25
Käypään arvoon arvostettavat yhteensä	1 137	23	-2	240	-282	0	1 117	28

Milj. e	2012		
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	23	5	29
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisällyvistä varoista	23	5	28

Milj. e	1.1.	Tulokseen kirjatut voitot/ tappiot yht.	Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut voitot/ tappiot yht.	Ostot	Myynnit	Siirrot tasolta/ tasolle 1 ja 2	31.12.	Kaudelle kirjatut voitot/ tappiot rahoitus- varoista 31.12.2011

RAHOITUSVARAT 2011

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti
kirjattavaksi määritetyt
rahoitusvarat

Saamistodistukset	18	8	-	-	-26	-	0	-

Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin
liittyvät rahoitusvarat

Osakkeet ja osuudet	0	-	-	0	-	-	0	-
Saamistodistukset	0	-1	-	-	0	1	0	-1
Rahastot	57	2	-	22	-19	-	62	2
	58	1	0	22	-19	1	63	1

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Osakkeet ja osuudet	77	3	12	1	-22	0	72	-5
Saamistodistukset	111	24	12	50	-96	-3	99	24
Rahastot	742	14	33	250	-134	0	904	12
	930	41	57	302	-252	-3	1 074	31

Käypään arvoon arvostettavat
yhteensä

	1 005	50	57	324	-297	-2	1 137	32

	2011		
	Realisoi- tuneet voitot/ tappiot	Käyvän arvon muutokset	Yhteensä
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot yhteensä	35	15	50
Tuloslaskelmaan kirjatut tilikauden voitot tai tappiot tilikauden lopun taseeseen sisältyvistä varoista	25	8	32

19 Tason 3 käypään arvoon arvostettavien rahoitusvarojen herkkyyssanalyysi

Milj. e	2012		2011	
	Kirjanpito- arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)	Kirjanpito- arvo	Jokseenkin mahdollisten muutosten vaikutus (+ / -)
Rahoitusvarat				
Myytavissä olevat rahoitusvarat				
Osakkeet ja osuudet	69	-14	71	-14
Saamistodistukset	73	-3	99	-4
Rahastot	894	-163	905	-166
Yhteensä	1 036	-180	1 074	-185

Korkoinstrumenttien osalta rahoitusvarojen arvoa on testattu olettamalla korkotason nousevan 1 prosenttiyksiköllä kaikissa maturiteeteissa. Muiden omaisuuslajien osalta on oletettu hintojen laskevan 20 prosenttia. Sampo-konserni ei kanna sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyviä sijoitusriskejä, joten niiden osalta vaikutuksia ei ole esitetty. Edellä esitettyjen vaihtoehtoisten oletusten perusteella mahdollinen korkotason muutos aiheuttaisi saamistodistusten osalta 3 milj. euron (4) ja muiden instrumenttien mahdollinen hinnan alentuminen 177 milj. euron (181) arvostustappion konsernin muussa laajassa tuloksessa. Jokseenkin mahdollinen tulosvaikutus olisi näin konsernin omaan pääomaan suhteutettuna 1,8 prosenttia (2,1).

20 Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		
Saamistodistukset		
Valtioiden liikkeeseenlaskemat	34	32
Pankkien liikkeeseenlaskemat sijoitustodistukset	207	137
Muut saamistodistukset	585	401
Yhteensä	826	570
Osakkeet ja osuudet		
Listatut	2 702	2 181
Muut	9	8
Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 711	2 190
Lainat ja muut saamiset	281	291
Muut rahoitusvarat	16	2
Henkivakuutustoiminnan sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevat sijoitukset yhteensä	3 834	3 053

Sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevien osakkeiden ja osuuksien alkuperäinen hankintameno on 2 460 milj. euroa (2 157) ja saamistodistusten 776 milj. eur (556).

21 Laskennalliset verosaamiset ja verovelat

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2012 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muunto- erot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	19	0	0	0	18
Käyvän arvon muutokset	0	0	0	0	0
Eläkevelvoitteet	37	-7	0	1	31
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	29	-28	2	2	5
Yhteensä	85	-36	2	3	54
Laskennallisten verojen netotus					-10
Laskennalliset verosaamiset taseessa					44
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	356	-29	0	11	337
Käyvän arvon muutokset	107	-2	92	-1	197
Muut veronalaiset tilapäiset erot	28	-10	0	1	18
Yhteensä	491	-41	92	10	552
Laskennallisten verojen netotus					-10
Laskennalliset verovelat taseessa					542

Laskennallisten verojen muutokset vuoden 2011 aikana

Milj. e	1.1.	Laajaan tulokseen kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muunto- erot	31.12.
Laskennalliset verosaamiset					
Vahvistetut tappiot	20	0	-2	0	19
Käyvän arvon muutokset	0	0	0	0	0
Eläkevelvoitteet	38	-2	0	0	37
Muut vähennyskelpoiset tilapäiset erot	16	-1	0	0	15
Yhteensä	75	-3	-2	0	71
Laskennallisten verojen netotus					-7
Laskennalliset verosaamiset taseessa					64
Laskennalliset verovelat					
Varaukset ja tilinpäätössiirrot	377	-22	0	1	356
Käyvän arvon muutokset	249	-2	-141	0	107
Muut veronalaiset tilapäiset erot	20	-2	0	0	18
Yhteensä	647	-27	-141	2	481
Laskennallisten verojen netotus					-7
Laskennalliset verovelat taseessa					474

Sampo Oyj:ssä on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 22 milj. euroa. Ensimmäiset tappiot vanhenevat vuonna 2021.

Henkivakuutustoiminnassa on jätetty kirjaamatta laskennallisia verosaamisia käyttämättömistä verotuksellisista tappioista noin 4 milj. euroa.

22 Verot

Milj. e	2012	2011
Tulos ennen veroja	1 616	1 228
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla	-396	-319
Ulkomaisten tytäryritysten poikkeavat verokannat	-11	0
Verovapaat tulot	4	69
Vähennyskelvottomat kulut	-4	-4
Konserniyhdistelyt ja eliminoinnit	183	73
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset verotuksellisista tappioista	-6	-17
Verokannan muutokset	16	7
Verot aikaisemmilta tilikausilta	1	2
Konsernin verot yhteensä	-212	-189

23 Tulosvaikutteisesti kirjatut laajan tuloksen muut erät

Milj. e	2012	2011
Muut laajan tuloksen erät:		
Muuntoerot	48	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat		
Tilikauden voitot/tappiot	540	-559
Luokittelun muutoksista johtuvat oikaisut	-31	40
Rahavirtasuojaukset		
Tilikauden voitot/tappiot	-1	-2
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä	9	23
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	-114	141
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	451	-352

24 Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät tiedot

Milj. e	2012			2011		
	Ennen veroja	Verovai-kutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verovai-kutus	Verojen jälkeen
Muuntoerot	48	-	48	6	-	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat	509	-114	395	-520	140	-379
Rahavirtasuojaukset	-1	0	-1	-2	1	-2
Osuus osakkuusyritysten muun laajan tuloksen eristä	9	-	9	23	-	23
Muut laajan tuloksen erät yhteensä	556	-114	451	-516	141	-352

25 Muut varat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Korot	126	131
Saamiset ensivakuutustoiminnasta	1 098	1 014
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	79	67
Kauppahintasaamiset	3	2
Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos tilikaudella ¹⁾	172	157
Potilasvakuutuksiin liittyvät varat	56	55
Muut	57	54
Vahinkovakuutustoiminnan muut varat yhteensä	1 592	1 479

Muista varoista pitkäaikaisten osuus on 55 milj. euroa (57).

Erä Muut koostuu mm. vuokratalletuksista, palkka- ja matkaennakoista sekä haltuun otetuista vahinkotavaroista.

¹⁾ Vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutos tilikaudella

Milj. e	2012	2011
1.1.	157	139
Nettomuutos tilikauden aikana	10	17
Valuuttakurssierot	5	1
31.12.	172	157

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Korot	45	54
Saamiset vakuutuksenottajilta	6	5
Saamiset jälleenvakuutustoiminnasta	0	0
Kauppahintasaamiset	6	5
Verot	19	0
Johdannaiskaupan vakuudet	6	40
Muut	27	29
Henkivakuutustoiminnan muut varat yhteensä	109	133

Erä Muut koostuu mm. etukäteen maksetuista eläkkeistä ja saamisista yhteistoimintayhtiöiltä.

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Korot	36	51
Muut	5	8
Omistusyhteisön muut varat yhteensä	41	59

Erä Muut sisältää mm. omaisuudenhoidon palveluveloitussaatokset.

Segmenttien väliset eliminoinnit	-13	-12

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	1 729	1 659

26 Käteiset varat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Kassa	145	225
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	261	166
Vahinkovakuutustoiminta yhteensä	407	390

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Kassa	55	93
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	99	-
Henkivakuutustoiminta yhteensä	154	93

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Kassa	200	89
Lyhytaikaiset talletukset (enintään 3 kk)	273	-
Omistusyhteisö yhteensä	473	89
Konserni yhteensä	1 034	572

27 Velat vakuutus- ja sijoitusopimuksista

Vahinkovakuutustoiminta

Vakuutussopimusvelkojen muutos

Milj. e	2012			2011		
	Brutto	Jälleenva- kuutus	Netto	Brutto	Jälleenva- kuutus	Netto
Vakuutusmaksuvastuu						
1.1.	1 972	53	1 919	1 845	53	1 792
Valuuttakurssierot	56	1	57	20	1	20
Vastuuvelan muutos	79	1	81	106	-1	107
31.12.	2 107	55	2 053	1 972	53	1 919

Milj. e	2012			2011		
	Brutto	Jälleenva- kuutus	Netto	Brutto	Jälleenva- kuutus	Netto
Korvausvastuu						
1.1.	7 576	476	7 100	7 494	457	7 037
Myödyt vakuutusomistukset	-1	0	-1	-	-	-
Valuuttakurssierot	199	12	187	34	5	29
Vastuuvelan muutos	-27	35	-62	48	14	34
31.12.	7 747	522	7 225	7 576	476	7 100

Vakuutussopimusvelkojen jakautuminen

Milj. e	2012	2011
Vakuutusmaksuvastuu	2 107	1 972
Korvausvastuu	7 747	7 576
Tunnetut vahingot	2 050	2 037
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	3 573	3 485
Korvausten hoitokulut	275	269
Eläkemutoiset korvaukset	1 849	1 785
Vahinkovakuutustoiminnan velat vakuutussopimuksista yhteensä	9 854	9 547

Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	55	53
Korvausvastuu	522	476
Tunnetut vahingot	401	328
Tuntemattomat vahingot (IBNR)	121	148
Yhteensä	577	528

Koska vahinkovakuutustoiminta on alttiina useiden valuuttakurssien vaihtelulle, voi taseen lukujen vertailu eri vuosien välillä olla harhaanjohtavaa.

Korvauskulujen kehitys

Alla olevissa taulukoissa esitetään vahinkomenojen kehityssuunta eri vuosina. Taulukkojen ylemmästä osasta käy ilmi, miten arviot vahinkomenojen kokonaismäärästä per vahinkovuosi muuttuvat vuosittain. Taulukkojen alemmasta osasta käy ilmi, kuinka suuri osuus näistä sisältyy taseeseen.

Lisätietoa vahinkovakuutustoiminnan vakuutusveloista löytyy tilinpäätöksen Riskienhallinta -osiosta.

Korvauskulut ennen jälleenvakuuttajien osuutta

Arvioidut korvauskulut

Milj. e	< 2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	5 181	2 665	2 604	2 774	2 789	2 853	3 015	3 026	3 149	3 231	3 251	
1 vuoden kuluttua	5 414	2 622	2 567	2 715	2 774	2 851	2 967	2 973	3 191	3 359		
2 vuoden kuluttua	5 515	2 537	2 501	2 659	2 744	2 814	2 904	2 940	3 134			
3 vuoden kuluttua	5 599	2 527	2 495	2 630	2 739	2 778	2 874	2 894				
4 vuoden kuluttua	5 698	2 507	2 477	2 595	2 696	2 730	2 847					
5 vuoden kuluttua	5 738	2 488	2 449	2 558	2 644	2 702						
6 vuoden kuluttua	5 741	2 475	2 406	2 501	2 610							
7 vuoden kuluttua	5 831	2 488	2 369	2 475								
8 vuoden kuluttua	5 930	2 463	2 329									
9 vuoden kuluttua	5 993	2 439										
10 vuoden kuluttua	5 998											
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	5 998	2 439	2 329	2 475	2 610	2 702	2 847	2 894	3 134	3 359	3 251	34 039
Kokonaan maksetut	3 630	2 202	2 078	2 208	2 314	2 352	2 419	2 439	2 602	2 617	1 720	26 581
Taseeseen sisältyvä velka	2 368	237	251	267	296	350	428	455	533	742	1 531	7 458
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 325	67	51	66	68	67	64	54	51	27	9	1 849
Muu velka												14
Velka korvausten hoitokuluista												275
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka												7 747

Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen

Arvioidut korvauskulut

Milj. e	< 2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Yhteensä
Tilinpäätöspäivänä	4 549	2 539	2 529	2 622	2 675	2 750	2 887	2 901	2 991	3 052	3 041	
1 vuoden kuluttua	4 769	2 487	2 491	2 556	2 649	2 741	2 853	2 866	3 040	3 132		
2 vuoden kuluttua	4 875	2 408	2 426	2 499	2 618	2 714	2 794	2 832	2 997			
3 vuoden kuluttua	4 938	2 397	2 419	2 478	2 621	2 679	2 765	2 801				
4 vuoden kuluttua	5 021	2 376	2 405	2 445	2 580	2 633	2 742					
5 vuoden kuluttua	5 053	2 358	2 376	2 408	2 534	2 606						
6 vuoden kuluttua	5 052	2 346	2 333	2 366	2 502							
7 vuoden kuluttua	5 090	2 359	2 299	2 341								
8 vuoden kuluttua	5 207	2 339	2 260									
9 vuoden kuluttua	5 267	2 321										
10 vuoden kuluttua	5 282											
Nykyinen arvio korvauskulujen kokonaismäärästä	5 282	2 321	2 260	2 341	2 502	2 606	2 742	2 801	2 997	3 132	3 041	32 025
Kokonaan maksetut	2 991	2 097	2 022	2 084	2 217	2 272	2 324	2 368	2 537	2 488	1 688	25 089
Taseeseen sisältyvä velka	2 291	224	238	257	285	334	418	434	459	4 939	7 587	6 936
Edelliseen sisältyy velkaa vahvistetuista eläkkeistä	1 325	67	51	66	68	67	64	54	51	27	9	1 849
Muu velka												14
Velka korvausten hoitokuluista												275
Vahinkovakuutustoiminnan taseeseen sisältyvä kokonaisvelka												7 225

Henkivakuutustoiminta

Muiden kuin sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitus-sopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus-sopimukset	Sijoitus-sopimukset	Yhteensä
1.1.2012	4 242	7	4 249
Maksut	172	0	172
Korvaukset	-425	-1	-426
Kuormitustulo	-38	0	-38
Laskuperustekorko	148	0	148
Asiakashyvitykset	3	0	3
Muut	-37	-1	-38
31.12.2012	4 065	6	4 071
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	0	-3
Velka 31.12.2012, netto	4 062	6	4 067

Milj. e	Vakuutus-sopimukset	Sijoitus-sopimukset	Yhteensä
1.1.2011	4 388	22	4 410
Maksut	204	1	206
Korvaukset	-438	-17	-455
Kuormitustulo	-37	0	-37
Laskuperustekorko	153	0	153
Asiakashyvitykset	6	0	6
Muut	-34	0	-34
31.12.2011	4 242	7	4 249
Jälleenvakuuttajien osuus	-3	0	-3
Velka 31.12.2011, netto	4 239	7	4 245

Sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitus sopimusten velkojen muutos

Milj. e	Vakuutus-sopimukset	Sijoitus-sopimukset	Yhteensä
1.1.2012	2 216	838	3 054
Maksut	421	389	810
Korvaukset	-165	-123	-289
Kuormitustulo	-32	-14	-46
Muut	225	79	303
31.12.2012	2 665	1 168	3 833
1.1.2011	2 381	743	3 124
Maksut	339	310	649
Korvaukset	-196	-157	-354
Kuormitustulo	-31	-12	-43
Muut	-277	-44	-321
31.12.2011	2 216	838	3 054

Vuoden alun ja lopun velka sisältää tulevien lisäetujen vastuun sekä korkotäydennysten vaikutuksen. Laskelma perustuu eriin ennen jälleenvakuuttajien osuutta. Tarkempi erittely veloista löytyy konsernin Riskienhallinta -osiosta.

Milj. e	2012	2011
Vakuutus sopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	2 090	2 219
Korvausvastuu	1 972	2 020
Velka muista vakuutus sopimuksista		
Vakuutusmaksuvastuu	0	0
Korvausvastuu	1	0
Yhteensä	4 063	4 240
Jälleenvakuutus sopimukset		
Vakuutusmaksuvastuu	1	1
Korvausvastuu	1	1
Yhteensä	2	2
Vakuutus sopimukset yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 091	2 220
Korvausvastuu	1 975	2 022
Yhteensä	4 065	4 242

Sijoitussopimukset		
Velka sopimuksista, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon		
Vakuutusmaksuvastuu	6	7
Velka vakuutus- ja sijoitussopimuksista yhteensä		
Vakuutusmaksuvastuu	2 096	2 227
Korvausvastuu	1 975	2 022
Henkivakuutustoiminnan velka vakuutus- ja sijoitussopimuksista yhteensä	4 071	4 249
Jälleenvakuuttajien osuus		
Vakuutusmaksuvastuu	0	0
Korvausvastuu	-3	-3
Yhteensä	-3	-3

Sijoitussopimuksissa ei ole korvausvastuuta.

Vastuuvelan riittävyyslaskelmasta ei aiheudu lisävaateita.

Sijoitussopimuksiin, jotka oikeuttavat harkinnanvaraiseen voitonjakoon tai joihin sisältyy oikeus vaihtaa sopimukseen, johon sisältyy yllä mainittu piirre, on sovellettu IFRS 4 Vakuutussopimukset standardin sallimaa helpotusta. Tällaiset sijoitussopimukset on arvostettu vakuutussopimusten tavoin.

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	13 925	13 796

28 Velat sijoitussidonnaisista vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Sijoitussidonnaiset vakuutussopimukset	2 665	2 216
Sijoitussidonnaiset sijoitussopimukset	1 168	838
Yhteensä	3 833	3 054
Segmenttien väliset eliminoinnit	-1	-

Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	3 832	3 054

29 Rahoitusvelat

Segmenttien rahoitusvelat pitävät sisällään velat johdannaissopimuksista, liikkeeseen lasketut velkakirjat sekä muut rahoitusvelat.

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e		2012	2011
Johdannaissopimukset (liite 15)		38	202
Velat, joilla on huonompi etuoikeus			
Pääomalainat			
Euromääräiset lainat			
	Maturiteetti		
Pääomalaina, 2002 (nimellisarvo 65 meur)	20 vuotta	66	68
Pääomalaina, 2005 (nimellisarvo 150 meur)	ikuinen	149	149
Pääomalaina, 2011 (nimellisarvo 110 meur)	30 vuotta	109	109
Velat, joilla huonompi etuoikeus yhteensä		324	217
Vahinkovakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä		362	419

Lainoille maksetaan ensimmäiseltä 10 vuodelta kiinteää korkoa, jonka jälkeen ne muuttuvat vaihtuvakorkoisiksi. Samassa yhteydessä voidaan myös suorittaa lainojen takaisinmaksu. Lainojen tarkoitus on turvata vakavaraisuutta ja ne sekä niiden ehdot ovat asianmukaisten viranomaisten hyväksymiä. Lainat käytetään solvenssitarkoituksiin.

Vuoden 2002 pääomalaina suunnattiin Ifin aikaisemmille omistajille heidän omistuksiansa suhteessa. Vuoden 2011 laina on kokonaisuudessaan Sammon salkussa.

Vuosien 2005 ja 2011 pääomalainat on listattu Luxemburgin pörssissä.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e		2012	2011
Johdannaissopimukset (liite 15)		5	64
Velat, joilla on huonompi etuoikeus			
Pääomalainat		100	100
Henkivakuutustoiminnan rahoitusvelat yhteensä		105	164

Mandatum Life laski vuonna 2002 liikkeelle pääomalainamuotoisen nimellisarvoltaan 100 milj. euron lainan. Laina on vaihtuvakorkoinen ja eräpäivätön. Korkoa voidaan maksaa vain jakokelpoisista omista varoista. Laina voidaan maksaa takaisin ainoastaan Finanssivalvonnan luvalla ja aikaisintaan vuonna 2012 tai kunakin seuraavana vuonna koronmaksupäivänä. Pääomalaina on kokonaisuudessaan Sampo Oyj:n salkussa.

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Johdannaissopimukset (liite 15)	19	17
Liikkeeseen lasketut velkakirjat		
Yritystodistukset	451	652
Joukkovelkakirjalainat	1 710	1 677
Yhteensä	2 162	2 329
Omistusyhteisön rahoitusvelat yhteensä	2 181	2 346
Segmenttien väliset eliminoinnit	-270	-269
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	2 378	2 659

30 Varaukset

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012
Varaukset 1.1.2012	37
Valuuttakurssierot	2
Varausten lisäykset	26
Varauksista tilikaudella käytetty määrä	-7
Käyttämättömien varausten peruutukset	-3
Varaukset 31.12.2012	56
Varaukset enintään 1 vuosi	49
Varaukset yli 1 vuosi	7
Yhteensä	56

Tehokkaiden hallinto- ja korvauskäsittelyprosessien kehitys ja muutokset jakelukanavien rakenteessa aiheuttavat kaikkia liiketoiminta-alueita koskevia organisaatiomuutoksia. Varaus koostuu pääasiassa varoista, jotka on tarkoitettu tulevien kustannusten kattamiseen tällaisista joko jo toteutetuista tai suunnitteilla olevista organisaatiomuutoksista.

31 Eläkevelvoitteet

Eläke-etuudet

Sammolla on etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä vahinkovakuutustoiminnassa Ruotsissa ja Norjassa.

Konsernilla on lakisääteisten eläkevakuutusten lisäksi etuuspohjaisia vapaaehtoisia eläkevakuutuksia. Vakuutukset ovat konsernin sisäisiä ja sisältyvät Mandatum Lifen vastuuelkaan. Vakuutusten määrä on vähäinen eikä niillä ole olennaista merkitystä konsernin tulokseen tai omaan pääomaan.

Vahinkovakuutustoiminnan eläkevelvoitteet 31.12.

Milj. e	2008	2009	2010	2011	2012
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo	390	424	458	577	565
Eläkesijoitusten käypä arvo	220	272	326	347	392
Nettomääräiset velvoitteet	170	152	132	230	174
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-94	-67	-46	-151	-113
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	76	85	85	79	60
Työnantajamaksuja koskevat varaukset	17	19	20	19	16
Eläkevelvoitteet 31.12.	92	104	105	98	76

Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden laskenta noudattaa IAS 19 *Eläkevelvoitteet* standardia tilikauden 2005 alusta lähtien.

Eläkevelvoitteet sekä verokaudelle lankeavat eläkekulut lasketaan vakuutusmatemaattisten periaatteiden mukaisesti. Eläkeoikeuksien odotetaan karttuvan tasaisesti työssäoloaikana. Eläkevelvoitteen laskenta perustuu tulevaisuudessa odotettavissa oleviin eläkkeisiin ja laskennassa huomioidaan oletukset kuolevuudesta, henkilöstön vaihtuvuudesta ja palkkakehityksestä. Nimellisarvoisena laskettu velka diskontataan nykyarvoon markkinakorkoon perustuvalla korkokannalla, jossa on huomioitu eläkevelvoitteiden duraatio. Diskonttokoron määrittelyn pohjana käytetään vakuudellisia likvidejä kiinnitystodistuksia. Järjestelyihin kuuluvien varojen vähentämisen jälkeen kirjataan taseeseen nettovarar tai -velat. Kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite taseessa muodostuu etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä If-konsernin työntekijöille Ruotsissa ja Norjassa. Muissa maissa eläke-etuudet on luokiteltu maksupohjaisiksi.

Norjalaiseen eläkelainsäädäntöön on odotettavissa mittavia muutoksia. Osana tavoitetta mukautua näihin muutoksiin joustavasti on merkittävä osa lfin ennen aikaisista eläkejärjestelyistä purettu. Tämä näkyy huomattavana tuottona takautuvaan työsuoritukseen perustuissa menoissa.

Laskettaessa etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden velvoitteita Ruotsissa ja Norjassa on käytetty seuraavia vakuutusmatemaattisia oletuksia:

	Ruotsi 31.12.2012	Ruotsi 31.12.2011	Norja 31.12.2012	Norja 31.12.2011
Diskonnttauskorko	3,50 %	3,75 %	4,00 %	2,75 %
Oletettu tuotto	-	3,00 %	-	3,75 %
Palkkakehitys	3,00 %	3,00 %	3,75 %	3,75 %
Hintainflaatio	2,00 %	2,00 %	2,25 %	2,25 %

Oletettu tuotto järjestelyyn kuuluville varoille on laskettu seuraavan sijoitusomaisuusjakauman mukaan:

Rahamarkkinavälineet	40 %	43 %	53 %	64 %
Osakkeet	29 %	34 %	18 %	15 %
Kiinteistöt	10 %	11 %	15 %	17 %
Muut	21 %	12 %	14 %	4 %

	2012			2011		
Milj. e	Rahastoitu	Rahastoimaton	Yhteensä	Rahastoitu	Rahastoimaton	Yhteensä
Erittely eläkevelvoitteen jakautumisesta						
Eläkevelvoitteen laskennallinen nykyarvo	516	50	565	506	71	577
Eläkesijoitusten käypä arvo	392	-	392	347	-	347
Nettomääräiset velvoitteet	124	50	174	159	71	230
Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-105	-9	-113	-138	-13	-151
Taseeseen kirjattu nettomääräinen eläkevelvoite	19	41	60	21	58	79

Tuloslaskelmaan kirjattu määrä

Milj. e	2008	2009	2010	2011	2012
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat kulut	15	15	14	14	18
Velvoitteen korko	17	17	19	19	18
Järjestelyihin kuuluvien varojen odotettavissa oleva tuotto	-13	-13	-14	-16	-13
Tilikauden vakuutusmatemaattiset voitot (-) tai tappiot (+)	5	5	2	1	8
Järjestelyn supistamisesta tai velvoitteen täyttämisestä johtuvat tappiot (+) tai voitot (-)	1	1	0	1	1
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-	-	-	-	-20
Eläkekulut	26	26	22	19	11

Erittely taseeseen kirjatun nettovelvoitteen muutoksesta

Milj. e	2008	2009	2010	2011	2012
Eläkevelvoitteet:					
Tilikauden alussa	406	390	424	458	577
Tilikauden aikana ansaitut	14	14	14	14	18
Korkokulut	18	17	19	19	18
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	41	-42	-19	100	-37
Järjestelyn supistamisesta tai velvoitteen täyttämisestä johtuvat tappiot tai voitot	1	1	0	1	1
Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat menot	-	-	-	-	-20
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	-79	32	35	3	29
Maksetut eläkkeet	-12	11	-16	-18	-20
Etuuspohjaiset eläkevelvoitteet 31.12.	390	424	458	577	565
Eläkesijoitukset:					
Tilikauden alussa	255	220	272	326	347
Oletettu tuotto	13	13	15	16	13
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-17	-7	2	-6	1
Maksut	21	23	24	21	28
Ulkomaisten järjestelyjen valuuttakurssierot	-44	32	23	2	18
Maksetut eläkkeet	-8	-9	-11	-13	-15
Eläkesijoitukset 31.12.	220	272	326	347	392

Muut lyhytaikaiset työsuhde-etuudet

Konsernissa on muita lyhytaikaisia henkilöstön palkitsemisjärjestelmiä, joiden ehdot vaihtelevat maa-, liiketoiminta-alue tai yhtiökohtaisesti. Palkkiot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jolta ne syntyvät. Arvio konsernissa vuodelta 2012 maksettavista tulospalkkioista sosiaalikuluineen on 62 milj. euroa.

32 Muut velat

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Velat ensivakuutustoiminnasta	149	163
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	103	69
Potilasvakuutuksiin liittyvät velat	55	54
Verovelat	176	105
Siirtovelat	199	177
Muut	125	127
Vahinkovakuutustoiminnan muut velat yhteensä	807	695

Muista veloista pitkäaikaisten osuus on 45 milj. euroa (57).

Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätysvelat sekä velat tapaturmavakuutuksen ja eläke-etuuksien perusteella maksettavista sosiaalikulusta, vakuutusmaksuverot sekä muut siirtovelat.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Korot	9	9
Verot	0	7
Velat ensivakuutustoiminnasta	6	6
Velat jälleenvakuutustoiminnasta	5	5
Kauppahintavelat	4	2
Saadut vakuudet	122	88
Muut	32	35
Henkivakuutustoiminnan muut velat yhteensä	177	151

Erä Saadut vakuudet sisältää johdannaiskaupasta ja osakelainauksesta syntyvän vakuusvaatimuksen vakuudeksi hyväksyttävät varat.

Erä Muut sisältää mm. ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelat, ostovelat sekä velat yhteistoimintayhtiöille.

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Korot	34	52
Johdannaiskaupan vakuudet	78	43
Osingonjakovelka	24	21
Muut	16	10
Omistusyhteisön muut velat yhteensä	152	126
Erä Muut sisältää mm. kannustinjärjestelmiin ja suoritepalkkioihin liittyvät varaukset.		
Segmenttien väliset eliminoinnit	-13	-12
Milj. e	2012	2011
Konserni yhteensä	1 123	960

33 Ehdolliset velat ja sitoumukset

Vahinkovakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Takaukset	37	43
Muut peruuttamattomat sitoumukset	6	11
Yhteensä	43	54

Vakuudeksi annettu omaisuus ja vakuudelliset velat ja sitoumukset

Milj. e	2012		2011	
	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset	Annettu vakuus	Velat/sitoumukset
Vakuudeksi annettu omaisuus				
Käteiset varat	6	4	10	8
Sijoitukset				
- Sijoitusarvopaperit	285	153	142	114
Yhteensä	290	157	152	122

Milj. e	12/2012	12/2011
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		
Sijoitukset	40	40

Vakuudeksi annetut varat sisältyvät tase-erään Muut saamiset.

Milj. e	2012	2011
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	37	41
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	110	105
yli viiden vuoden kuluttua	101	120
Yhteensä	248	266
 Kaudella kuluksi kirjatut ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat		
- vähimmäisvuokrat	-45	-36
- muuttuvat vuokrat	-	0
Vuokratulut yhteensä	-45	-36

If Skadeförsäkring Ab:llä ja If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:llä on keskinäisesti velvoittava vakuutus Pohjoismaisessa Ydinvakuutuspoolissa sekä If Skadeförsäkring Ab:llä norjalaisessa Naturskadepoolenissa sekä hollantilaisessa Terroripoolissa.

Kun Skandia-konsernin vahinkovakuutusliike siirrettiin If-konserniin 1.3.1999, If Skadeförsäkring Holding Ab ja If Skadeförsäkring Ab asettivat Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) hyväksi takuun. Kyseiset If-konsernin yhtiöt takasivat yhteisvastuullisesti, että Skandia-ryhmän yhtiöille korvataan kaikki sellaiset vaatimukset ja sitoumukset, jotka perustuvat Skandia-konsernista If-konserniin siirrettyyn vahinkovakuutustoimintaan liittyviin takuisiin ja muihin vastaaviin sitoumuksiin.

If Skadeförsäkring Holding Ab ja If Skadeförsäkring Ab ovat kumpikin solmineet Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Tryg-Baltica Forsikring AS:n kanssa sopimuksen, jonka mukaan Skandialle ja Tryg-Balticalle korvataan kaikki sellaiset vaatimukset, jotka liittyvät Försäkringsaktiebolaget Skandian (publ) ja Vesta Forsikring AS:n Skandia Marine Insurance Companylle (UK), nyk. Marlon Insurance Company Ltd, antamiin takuisiin, ja joiden edunsaajana on Institute of London Underwriters. Marlon Insurance Company Ltd myytiin vuonna 2007, jolloin ostaja antoi Ifin hyväksi takuun koko määrästä, minkä If mahdollisesti joutuu korvaamaan em. sopimusten perusteella.

Tytäryhtiö IPSC Regionin myynnin yhteydessä annettiin tavanmukaiset myyjän vakuudet.

If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:llä on voimassa olevia sitoumuksia yksityisille pääomarahastoille 6 milj. euroa, mikä vastaa enimmäissummaa, minkä yhtiö on sitoutunut rahastoihin investoimaan. Pääomakutsut näihin rahastoihin tapahtuvat useamman vuoden aikana, sitä mukaan kun rahastot suorittavat investointeja.

Tiettyjen Sammon kanssa yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien osalta If Skadeförsäkring Holding Ab on sitoutunut korvaamaan Sammolle mahdolliset kustannukset, joita järjestelmien omistaja voi Sammolta vaatia.

Henkivakuutustoiminta

Milj. e	2012	2011
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Sijoitussitoumukset	367	309
IT-hankinnat	1	1
Yhteensä	368	310

Milj. e	12/2012	12/2011
Johdannaiskaupan vakuudeksi annettu omaisuus, kirjanpitoarvo		
Käteinen	6	40
Vakuudeksi annetut varat sisältyvät tase-erään Muut saamiset.		
Lainaksi annetut arvopaperit		
Kotimaiset osakkeet		
Jäljellä oleva hankintameno	67	86
Käypä arvo	53	73

Lainat ovat milloin tahansa keskeytettävissä ja niistä on saatu turvaava vakuus.

Milj. e	2012	2011
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	2	2
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	3	5
Yhteensä	5	7
Ei-purettavissa olevista edelleenvuokraussopimuksista odotettavissa olevien saatavien vuokrien kokonaismäärä	1	1
Kaudella kuluksi kirjatut vuokrat ja edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat eriteltynä		
- vähimmäisvuokrat	-3	-3
- edelleenvuokrattujen tilojen vuokrat	0	0
Vuokrakulut yhteensä	-3	-3

Omistusyhteisö

Milj. e	2012	2011
Taseen ulkopuoliset sitoumukset		
Sijoitussitoumukset	1	1

Milj. e	2012	2011
Ei-purettavissa olevat muut vuokrasopimukset		
Maksettavat vähimmäisvuokrat		
yhden vuoden kuluessa	1	1
yli yhden vuoden ja enintään viiden vuoden kuluttua	3	3
yli viiden vuoden kuluttua	-	0
Yhteensä	4	5

Konsernilla oli vuoden 2012 lopussa vuokralle otettuja tiloja yhteensä 178 971 m² (182 570). Vuokrasopimukset on tehty pääosin 3 - 10 vuodeksi.

34 Oma pääoma

Osakepääoma

Yhtiön osakkeiden lukumäärä tilikauden lopussa oli 560 000 000 osaketta, jotka jakautuivat 558 800 000 A-osakkeeseen sekä 1 200 000 B-osakkeeseen. Yhtiön osakepääomassa 98 milj. euroa ei tapahtunut muutoksia tilikauden aikana.

Tilikauden päättyessä konserniyhtiöiden hallussa ei ollut omia osakkeita.

Oman pääoman rahastot ja kertyneet voittovarot

Vararahasto

Vararahasto sisältää yhtiöjärjestyksen mukaisen tai yhtiökokouksen päätöksellä vapaasta omasta pääomasta siirretyn osuuden.

Sijoitetun vapaan pääoman rahasto

Rahasto sisältää muut oman pääoman luonteiset sijoitukset ja osakkeiden merkintähinnan siltä osin, kun sitä ei nimenomaisen päätöksen mukaan merkitä osakepääomaan.

Muut oman pääoman erät

Muut oman pääoman erät sisältävät myytävissä olevien rahoitusvarojen arvonmuutokset, rahavirran suojauksena käytettävien johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset sekä muuntoerot.

Muutokset oman pääoman rahastoissa ja kertyneissa voittovaroissa on esitetty konsernin oman pääoman muutoslaskelmassa.

35 Lähipiiritiedot

Johtoon kuuluvat avainhenkilöt

Sampo-konsernin johtoon kuuluvia avainhenkilöitä ovat Sampo Oyj:n hallituksen jäsenet ja Sampo-konsernin johtoryhmä.

Johtoon kuuluville avainhenkilöille maksettu kompensatio

Milj. e	2012	2011
Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet	6	6
Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	3	2
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	6	3
Yhteensä	16	10

Lyhytaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät tilikaudelle kirjatut palkat ja tulospalkkiot sosiaaliturvamaksuineen.

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet sisältävät TyEL-perusvakuutuksen perusteella tilikaudelle kirjatut maksut sekä vapaaehtoiset lisäeläkemaksut.

Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet sisältävät johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaisten kannustinjärjestelmien perusteella tilikaudelle kirjatut palkkiot (kts. liite 36).

Johtoon kuuluvien avainhenkilöiden lähipiiriliiketoimet

Johtoon kuuluvilla avainhenkilöillä ei ole lainoja konserniyhtiöiltä.

Osakkuusyhtiöt

Lähipiirisaamiset ja -velat/osakkuusyhtiö Nordea

Milj. e	2012	2011
Varat	1 074	1 913
Velat	122	165

Konsernin saamiset Nordealta koostuvat pääosin pitkistä joukkovelkakirjasijoituksista sekä talletuksista. Lisäksi konsernilla on useita voimassaolevia johdannaissopimuksia liittyen konsernin sijoitusten ja velkojen riskienhallintaan.

36 Kannustinjärjestelmät

Johdon ja asiantuntijoiden pitkäaikaiset kannustinjärjestelmät 2009 I - 2011 I

Sampo Oyj:n hallitus on päättänyt pitkäaikaisista kannustinjärjestelmistä 2009 I - 2011 I Sammon johdolle ja asiantuntijoille. Sammon hallitus on valtuuttanut konsernijohtajan päättämään kannustinjärjestelmään kuuluvista henkilöistä ja heille tulevien suorituspalkkion määräytymisperusteena olevien bonusyksiköiden määrästä. Ohjelmissa konsernin johtoryhmän jäsenten osalta päätöksen jaettavien bonusyksiköiden määrästä tekee konsernin hallitus. Ohjelmien piiriin kuului vuoden 2012 lopussa noin 140 henkilöä.

Kannustepalkkion määrä riippuu Sammon A-osakkeen kurssikehityksestä ja vakuutusliikkeen tuotosta (IM) sekä 2011 I -ohjelmien osalta lisäksi riskisopeutetun pääoman tuotosta (RORAC). Yhden laskennallisen kannusteyksikön arvo on Sammon A-osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi ohjelmien ehdoissa määrittynä ajankohtana vähennettynä lähtökurssilla, jota oikaistaan kannustimen maksupäivään mennessä maksetulla osakekohtaisella osingolla. Ohjelmien lähtökurssit ennen osinkoja ovat 16,49 - 24,07 euroa. Laskennallisen kannusteyksikön arvo on maksimissaan 28,49 - 39,07 euroa vähennettynä osinko-oikaistulla lähtökurssilla. 2009 I - ohjelman vakuutusliikkeen tuotto -kriteerillä on kolme tasoa. Kannustepalkkio maksetaan kokonaisuudessaan, mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 4 prosenttia tai yli. Mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 2 - 3,99 prosenttia, palkkiosta maksetaan 50 prosenttia. Mikäli tunnusluku jää tämän alle, kannustepalkkiota ei makseta. 2011 I -ohjelmissa kannustepalkkio riippuu kahdesta mittarista. Kannustepalkkiosta maksetaan 70 prosenttia, mikäli vakuutusliikkeen tuotto on 6 prosenttia tai yli, ja 35 prosenttia, mikäli tuotto on 4 - 5,99 prosenttia. Tunnusluvun jäädessä tämän alle, ei vakuutusliikkeen tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan. Lisäksi palkkiossa huomioidaan riskisopeutetun pääoman tuotto siten, että kannustepalkkiosta maksetaan 30 prosenttia, mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 4 prosenttia. Mikäli tuotto on vähintään riskitön tuotto + 2 prosenttia mutta vähemmän kuin riskitön tuotto + 4 prosenttia, maksetaan kannustepalkkiosta 15 prosenttia. Mikäli tuotto jää tämän alle, ei riskisopeutetun pääoman tuottoon perustuvaa osaa makseta lainkaan.

Kussakin ohjelmassa on kolme suorituskautta ja palkkiot maksetaan käteisenä kolmessa erässä. Ohjelmassa 2009 I kannustepalkkion saajan tulee ostaa Sammon A-osakkeita sisäpiirisäännökset huomioiden ensimmäisenä mahdollisena ajankohtana 30 prosentilla saamansa kannustepalkkion määrästä verojen ja vastaavien maksujen vähentämisen jälkeen ja pitää osakkeita omistuksessaan kahden vuoden ajan. 2011 I -ohjelmassa kannustepalkkion saajan tulee ostaa Sammon A-osakkeita 60 prosentilla saamansa kannustepalkkion nettomäärästä. Osakkeet ovat luovutusrajoitusten alaisia kolme vuotta kannustepalkkion maksamisesta. Kannustepalkkiot saatetaan maksaa ennenaikaisesti liittyen mahdollisiin konsernirakenteen muutoksiin tai työsuhteen päättymiseen erikseen määritellyistä syistä. Ohjelmien käypä arvo arvioidaan käyttäen Black-Scholes -hinnoittelumallia.

	2009 I	2011 I	2011 I/2
Ehdot hyväksytty *)	27/08/2009	14/09/2011	14/09/2011
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2009	4 392	-	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2010	4 369	-	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2011	3 002	4 359	-
Myönnetty (tuhatta kpl) 31.12.2012	1 444	4 199	130
Kausi päättyy I 30 %	Q2-2011	Q2-2014	Q2-2015
Kausi päättyy II 35 %	Q2-2012	Q2-2015	Q2-2016
Kausi päättyy III 35 %	Q2-2013	Q2-2016	Q2-2017
Maksuajankohta I 30 %	9-2011	9-2014	9-2015
Maksuajankohta II 35 %	9-2012	9-2015	9-2016
Maksuajankohta III 35 %	9-2013	9-2016	9-2017
Sampo A -kurssi ehtojen hyväksymispäivänä eur *)	16,74	18,1	18,1
Lähtökurssi eur **)	16,49	18,37	24,07
Lähtökurssi oikaistuna osingolla eur 31.12.2012	13,14	17,17	24,07
Sampo A -päätöskurssi 31.12.2012	24,34		
Perusarvo yhteensä (milj. euroa)	13	10	0
Velka yhteensä	23		
Raportointikauden kulu yhteensä ml. sivukulut (milj. euroa)	28		

*) Kannustimien myöntämispäivät vaihtelevat

**) 10 päivän vaihdolla painotettu keskikurssi hyväksymispäivästä

37 Tilintarkastajan palkkiot

Milj. e	2012	2011
Tilintarkastuspalkkiot	-2	-2
Muut palkkiot	-1	0
Yhteensä	-3	-2

38 Oikeudenkäynnit

Konsernin yritykset ovat osapuolina oikeudenkäynneissä, joissa käsittely on kesken 31.12.2012. Oikeudenkäynnit koskevat tavanomaisia liiketoimia. Yhtiöiden arvioiden mukaan ei ole todennäköistä, että yrityksille olisi oikeudenkäyntien tuloksena tulossa merkittäviä menetyksiä.

39 Sijoitukset tytäryhtiöissä

Nimi	Konsernin omistus- osuus %	Kirjanpito- arvo
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding Abp	100	1 886
If Skadeförsäkring Ab	100	1 408
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy	100	517
If P&C Insurance AS	100	52
AS If Kinnisvarahaldus	100	0
CJSC If Insurance	100	10
If Livförsäkring Ab	100	8
Henkivakuutustoiminta		
Henkivakuutusosakeyhtiö Mandatum	100	484
Mandatum Life Insurance Baltic SE	100	11
Muu toiminta		
If IT Services A/S	100	0
Riskienhallinta Oy	100	0
Sampo Capital Oy	100	1

Ei sisällä konsernitilinpäätökseen yhdisteltyjä kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä.

40 Sijoitukset muissa kuin tytär- ja osakkuusyhtiöissä

Vahinkovakuutustoiminta

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet				
A P Moller - Maersk	Tanska	1 125	0,03 %	6
ABB	Sveitsi	3 162 541	0,14 %	49
Atlas Copco A+B	Ruotsi	2 394 240	0,19 %	44
BB Tools	Ruotsi	264 500	0,93 %	2
Be Group	Ruotsi	3 774 669	7,55 %	7
Clas Ohlson	Ruotsi	3 114 337	4,75 %	31
CTT Systems	Ruotsi	511 200	4,49 %	2
Eitzen Maritime	Norja	8 231 616	30,16 %	4
G&L Beijer B	Ruotsi	188 774	0,44 %	2
Gunnebo	Ruotsi	8 849 114	11,67 %	25
Hennes Mauritz B	Ruotsi	2 180 192	0,13 %	57
Husqvarna	Ruotsi	5 833 987	1,01 %	27
Husqvarna	Ruotsi	2 249 321	0,39 %	10
Investor	Ruotsi	3 794 111	0,49 %	75
Lindab Intl	Ruotsi	3 890 055	4,94 %	19
Nederman	Ruotsi	1 160 400	9,90 %	19
Nobia	Ruotsi	21 075 000	12,02 %	65
Nolato	Ruotsi	322 933	1,23 %	3
Oceanteam Shipping	Norja	1 212 684	8,04 %	1
Reservoir Exploration Tech	Norja	7 263 261	8,16 %	0
Sandvik	Ruotsi	3 945 780	0,31 %	48
Scania	Ruotsi	3 044 397	0,38 %	48
Sectra	Ruotsi	4 322 927	11,65 %	22
SSAB	Ruotsi	663 760	0,20 %	4
SSAB	Ruotsi	1 360 353	0,42 %	8
Statoil	Norja	1 783 700	0,06 %	34
Svedbergs i Dalstrop	Ruotsi	2 427 790	11,45 %	6
Teliasonera	Ruotsi	15 150 000	0,35 %	78
VBG Group	Ruotsi	540 211	3,94 %	6
Veidekke	Norja	12 111 648	9,06 %	72
Volvo	Ruotsi	1 287 600	0,06 %	13
Volvo	Ruotsi	4 409 972	0,21 %	46
Yara	Norja	596 861	0,21 %	22
Pörssiyhtiöt yhteensä				856

Muut yhtiöt

16

Sijoitusrahastot

Aberdeen GL Asia Pacific	Luxemburg	940 169	52
Danske Invest	Suomi	34 833 513	59
Danske Invest	Suomi	22 375 015	32
Danske Invest	Suomi	1 133 287	37
Danske Invest	Suomi	179 837 934	17
DB Platinum Advisors	Luxemburg	160 000	12
PEQ Eqt III	Guernsey	6 402 551	3
PEQ Eqt IV	Guernsey	8 199 702	7
PEQ GS Loan	Cayman saaret	7 796 116	11
PEQ GS Loan	Cayman saaret	76 587 655	57
PEQ GS Loan	Cayman saaret	21 242 240	21
Henderson Global	Iso-Britannia	1 845 097	32
Investec Asset Mgmt	Iso-Britannia	739 898	12
Barclays Global Investment	Irlanti	752 200	20
Blackrock	Yhdysvallat	595 000	65
Lyxor	Ranska	220 000	6
Lyxor	Ranska	1 000 000	24
PEQ Mandatum I	Suomi	6 622 141	6
PEQ Mandatum II	Suomi	1 598 700	2
PEQ Mandatum II	Suomi	4 256 573	5
PEQ Private Egy mkt	Suomi	3 132 520	3
State Street Global	Yhdysvallat	155 000	17
Sijoitusrahastot yhteensä			499

Osakkeet ja osuudet yhteensä**1 372**

Henkivakuutustoiminta

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Pörssiosakkeet				
Alma Media Oyj	Suomi	2 618 793	3,47 %	12
Amer Sports Oyj	Suomi	4 000 000	3,38 %	45
Comptel Oyj	Suomi	20 532 625	19,18 %	8
Elecster Oyj	Suomi	117 000	6,43 %	1
eQ Oyj	Suomi	2 053 296	5,95 %	4
Finnlines Oyj	Suomi	703 500	1,50 %	5
Fortum Oyj	Suomi	4 954 834	0,56 %	70
F-Secure Oyj	Suomi	6 674 081	4,20 %	10
Kemira Oyj	Suomi	2 741 613	1,76 %	32
Kesko Oyj	Suomi	316 363	0,47 %	8
Lassila & Tikanoja Oyj	Suomi	2 231 238	5,75 %	26
Metso Oyj	Suomi	1 525 000	1,01 %	49
Neste Oil Oyj	Suomi	1 163 989	0,45 %	11
Nokian Renkaat Oyj	Suomi	971 899	0,74 %	29
Norvestia Oyj	Suomi	1 789 538	12,41 %	11
Oriola KD Oyj	Suomi	4 286 778	4,12 %	10
Outokumpu Oyj	Suomi	25 000 000	1,72 %	20
Pöyry Oyj	Suomi	2 075 287	3,47 %	6
Stora Enso Oyj	Suomi	7 840 444	1,28 %	41
Suominen Oyj	Suomi	22 222 222	9,04 %	8
Teleste Oyj	Suomi	1 679 200	8,97 %	7
Tikkurila Oyj	Suomi	2 100 000	4,76 %	31
UPM-Kymmene Oyj	Suomi	9 531 219	1,81 %	84
Vaisala Oyj	Suomi	766 650	4,21 %	12
Wärtsilä Oyj	Suomi	909 255	0,46 %	30
YIT Oyj	Suomi	6 108 449	4,80 %	90
Yhteensä				661
Muut pörssiyhtiöt				21
Pörssiyhtiöt yhteensä				682
Sijoitusrahastot				
Danske Invest Emerging Asia Kasvu	Suomi	765 617		25
Fourton Odysseus Kasvu	Suomi	161 517		33
KJK Fund SICAV-SIF Baltic States	Suomi	5 817		9
Yhteensä				66

Pääomarahastot

Amanda III Eastern Private Equity Ky	Suomi	16
Amanda IV West Ky	Suomi	14
CapMan Real Estate I Ky	Suomi	11
CapMan Real Estate II Ky	Suomi	8
Mandatum Pääomarahasto I Ky	Suomi	11
Mandatum Pääomarahasto II Ky USD	Suomi	7
MB Equity Fund III Ky	Suomi	8
Yhteensä		75

Muut osakkeet ja osuudet 27

Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä 850

Muut yhtiöt

EQT IV ISS Co-investment Limited Partnership	Guernsey	872 610	12,52 %	11
BenCo Insurance Holding B.V.	Alankomaat	389 329	6,49 %	7
Ekahau Inc.	Yhdysvallat	24 882 712	24,96 %	4
Yhteensä				22

Ulkomaiset sijoitusrahastot

Aberdeen Global Asia Pacific Equity Fund	Luxemburg	1 382 572		76
Allianz RCM Europe Equity Growth W	Luxemburg	29 697		49
Brummer & Partners Nektar Fund	Ruotsi	59 915		16
Comgest Panda	Luxemburg	19 776		34
Danske Invest Europe High Dividend I	Luxemburg	4 193 065		41
DB X-TRACKERS DAX	Luxemburg	931 200		70
DB X-TRACKERS DJ S6 UTILITIES	Luxemburg	463 000		27
DJ STOXX 600 OPT AUTO & PART	Irlanti	67 000		15
DJ STOXX 600 OPT HEALTHCARE	Irlanti	135 000		19
DJ STOXX 600 OPT TELECOM	Irlanti	354 402		25
Henderson Gartmore Latin America R	Iso-Britannia	3 798 776		66
INVESTEC GSF-ASIA PACIFIC-I	Iso-Britannia	1 076 501		17
ISHARES CORE S&P 500 INDEX FUND	Yhdysvallat	1 463 990		159
MFS European Value Fund Z	Luxemburg	284 433		34
MFS MER-EUROPE SM COS-1EUR	Luxemburg	52 774		10
PROSPERITY CUB FUND	Guernsey	161 961		53
Prosperity Russia Domestic Fund	Guernsey	83 936 000		51
TECHNOLOGY SELECT SECT SPDR	Yhdysvallat	1 954 000		43
UNIDEUTSCHLAND XS	Saksa	74 361		5
Yhteensä				810

Ulkomaiset pääomarahastot

Activa Capital Fund II FCPR	Ranska	7
Avenue Special Situations Fund VI (C-Feeder), L.P.	Cayman saaret	22
Capman Buyout IX Fund A L.P.	Guernsey	8
Capman Buyout VIII Fund A L.P.	Guernsey	7
EQT Credit (No.1) L.P.	Guernsey	46
EQT IV (No. 1) L.P.	Guernsey	7
EQT V (No.1) L.P.	Guernsey	11
EQT VI (No.1) L.P.	Guernsey	7
Financial Credit Investment I, L.P.	Cayman saaret	10
Fortress Credit Opportunities Fund II (C) L.P.	Cayman saaret	71
Fortress Credit Opportunities Fund III (C) L.P.	Cayman saaret	11
Fortress Life Settlement Fund (C) L.P.	Cayman saaret	18
Gilde Buy-Out Fund III	Guernsey	10
Goldman Sachs Loan Partners I Offshore B, L.P.	Cayman saaret	16
Goldman Sachs Loan Partners I Offshore Inv. Fund L.P.	Cayman saaret	103
Goldman Sachs Petershill Fund Offshore L.P.	Cayman saaret	19
Goldman Sachs Real Estate Mezzanine Partners L.P.	Yhdysvallat	9
Gresham IV Fund L.P.	Iso-Britannia	7
Highbridge Liquid Loan Opportunities Fund, L.P	Cayman saaret	42
Highbridge Principal Strategies - Senior Loan Fund II L.P.	Cayman saaret	28
Highbridge Senior Loan Fund II	Cayman saaret	16
Montagu Fund III L.P.	Iso-Britannia	6
Mount Kellet Capital Partners (Cayman) II, L.P.	Cayman saaret	36
Mount Kellet Capital Partners (Cayman), L.P.	Cayman saaret	25
Oaktree PPIP Private Fund GP Ltd	Cayman saaret	7
Permira Europe IV	Guernsey	9
Russia Partners II L.P.	Guernsey	7
Russia Partners II, L.P.	Cayman saaret	12
Verdane Capital VII K/S	Tanska	8
Victory Park Capital Fund II (Cayman), L.P.	Cayman saaret	12
Yhteensä		594

Muut osakkeet ja osuudet	78

Ulkomaiset osakkeet ja osuudet yhteensä	1 504

Osakkeet ja osuudet yhteensä	2 354

Omistusyhteisö

	Maa	Kpl	Osuus osakkeista%	Kirjanpito- arvo / käypä arvo
Kotimaiset muut kuin pörssiyhtiöt				
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma	Suomi	57	80,28	14
Muut	Suomi			4
Kotimaiset osakkeet ja osuudet yhteensä				18
Ulkomaiset pääomarahastot				5
Osakkeet ja osuudet yhteensä				23

Taulukko sisältää yli 5 milj. euron omistukset (käypä arvo) ja pörssiyhtiöistä lisäksi yli 5 prosenttia ylittävät omistukset.

Taulukko ei sisällä sijoitussidonnaisten sopimusten katteena olevia omistuksia.

41 Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Hallitus päätti 13. helmikuuta 2013 pidetyssä kokouksessa ehdottaa 18. huhtikuuta 2013 pidettävälle yhtiökokoukselle vuodelta 2012 jaettavan osingon määräksi 1,35 euroa osakkeelta (yht. 756 000 000 euroa). Maksettavat osingot kirjataan vuoden 2013 tilinpäätöksen omaan pääomaan kertyneiden voittovarojen vähennykseksi.

SAMPO OYJ:N TILINPÄÄTÖS

Sampo Oyj:n tuloslaskelma

Milj. e	Liite	2012	2011
Liiketoiminnan muut tuotot	1	15	15
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot		-15	-10
Henkilösivukulut			
Eläkekulut		-3	-1
Muut henkilösivukulut		-1	0
Poistot ja arvonalentumiset	2		
Suunnitelman mukaiset poistot		0	0
Liiketoiminnan muut kulut	3	-13	-13
Liikevoitto		-17	-10
Rahoitustuotot ja -kulut	5		
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		544	510
Tuotot muista osuuksista		229	252
Muut korko- ja rahoitustuotot			
Saman konsernin yrityksiltä		13	7
Muilta		8	6
Muut tuotot ja kulut sijoituksista		30	-14
Muut korkotuotot		48	67
Korkokulut ja muut rahoituskulut			
Saman konsernin yrityksille		0	-2
Muille kuin saman konsernin yrityksille		-124	-139
Valuuttatulos		6	5
Voitto ennen veroja		737	683
Tuloverot			
Aikaisempien tilikausien verot		0	0
Laskennalliset verot		1	-1
Tilikauden voitto		737	682

Sampo Oyj:n tase

Milj. e	Liite	2012	2011
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	6	0	1
Aineelliset hyödykkeet	7		
Rakennukset ja rakennelmat		1	1
Koneet ja kalusto		1	1
Muut aineelliset hyödykkeet		2	2
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	8	2 370	2 370
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	8	225	223
Osuudet omistusyhteisy yrityksissä	9	5 557	5 557
Saamiset omistusyhteisy yrityksiltä		-	325
Muut osakkeet ja osuudet	10	28	38
Muut saamiset	11	350	484
Lyhytaikaiset saamiset			
Laskennalliset verosaamiset	19	18	17
Muut saamiset	12	11	12
Siirtosaamiset	13	89	76
Rahat ja pankkisaamiset		473	89
VASTAAVAA YHTEENSÄ		9 126	9 195
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	14		
Osakepääoma		98	98
Käyvän arvon rahasto		0	2
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto		1 527	1 527
Muut rahastot		273	273
Edellisten tilikausien voitto / tappio		4 158	4 142
Tilikauden voitto		737	682
		6 793	6 724

Vieras pääoma

Pitkäaikainen vieras pääoma

Joukkovelkakirjalainat

1 710

1 677

Lyhytaikainen vieras pääoma

Yritystodistukset

451

652

Muut velat

15

111

81

Siirtovelat

16

60

61

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**9 126****9 195**

Sampo Oyj:n rahavirtalaskelma

Milj. e	2012	2011
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto ennen veroja	737	683
Oikaisut:		
Poistot	0	0
Realisoitumattomat arvostusvoitot ja -tappiot	1	0
Sijoitusten myyntivoitot ja -tappiot	-3	-3
Muut oikaisut	-144	-296
Oikaisut yhteensä	-145	-298
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)		
Sijoitukset *)	441	-347
Muut varat	14	-5
Yhteensä	455	-352
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Rahoitusvelat	3	7
Muut velat	43	4
Maksetut korot	-87	-83
Maksetut tuloverot	0	0
Yhteensä	-41	-71
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat	1 006	-38
Investointien rahavirta		
Investoinnit tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeisiin	224	-4
Nettoinvestoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	0	0
Investoinneista kertyneet nettorahavarat	224	-4

Rahoitustoiminnan rahavirta		
Omien osakkeiden hankinta	-	-24
Maksetut osingot	-663	-637
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, liikkeeseen laskut	2 181	2 440
Liikkeeseen lasketut velkakirjat, lyhennykset	-2 362	-1 703
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat	-845	75
Rahavirrat yhteensä	385	33
Rahavarat tilikauden alussa	89	56
Rahavarat tilikauden lopussa	473	89
Rahavarojen nettomuutos	385	33
*) Sijoitukset sisältävät sekä sijoituskiinteistöt että rahoitusvarat.		

Lisätietoa rahavirtalaskelmaan:

Milj. e	2012	2011
Saadut korot	84	72
Maksetut korot	-142	-137
Saadut osingot	769	762

Yhteenveto Sampo Oyj:n merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista

Sampo Oyj:n tilinpäätös liitetietoineen on laadittu suomalaisen kirjanpitolain ja -asetuksen mukaisesti. Sampo Oyj:n erillistilinpäätöksen laatimisperiaatteet eivät olennaisesti poikkea konsernin IFRS- standardien mukaisen tilinpäätöksen

laatimisperiaatteista. Rahoitusvälineet on arvostettu markkinoilta saatuun käypään arvoon. [Konsernin laatimisperiaatteet](#) kerrotaan Konsernin IFRS-tilinpäätöksen alla.

Sampo Oyj:n liitetiedot

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

1 Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	2012	2011
Tuotot kiinteistöomaisuudesta	0	0
Muut tuotot	15	15
Yhteensä	15	15

2 Poistot ja arvonalentumiset

Milj. e	2012	2011
Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineellisista hyödykkeistä	0	0
Aineettomista hyödykkeistä	0	0
Yhteensä	0	0

3 Liiketoiminnan muut kulut

Milj. e	2012	2011
Vuokrakulut	-1	-1
Kulut kiinteistöomaisuudesta	0	0
Muut kulut	-12	-12
Yhteensä	-13	-13

Erä Muut kulut sisältää mm. hallinto- ja IT-kulut sekä palkkiot ulkopuolisista palveluista.

4 Tilintarkastajan palkkiot

Milj. e	2012	2011
KHT-yhteisö Ernst & Young Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	-0,1	-0,1
Muut palkkiot	-0,1	-0,0
Yhteensä	-0,2	-0,2

5 Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. e	2012	2011
Saadut osingot yhteensä	773	762
Korkotuotot yhteensä	69	80
Korkokulut yhteensä	-124	-141
Myyntivoitot yhteensä	3	3
Myyntitappiot yhteensä	-1	0
Valuuttatulos	6	5
Muut	27	-17
Yhteensä	753	693

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

6 Aineettomat hyödykkeet

Milj. e	2012		2011	
	Informaatio- teknologia	Muut hyödykkeet	Informaatio- teknologia	Muut hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	3	2	3	2
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-3	-2	-3	-2
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-	0	-	0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	0	0	0	1

7 Aineelliset hyödykkeet

Milj. e	2012		2011	
	Rakennukset ja rakennelmat	Muut aineelliset hyödykkeet	Rakennukset ja rakennelmat	Muut aineelliset hyödykkeet
Hankintameno tilikauden alussa	1	4	1	4
Lisäykset	-	0	-	-
Vähennykset	-	0	-	0
Siirrot erien välillä	-	-	-	-
Kertyneet poistot tilikauden alussa	-	-1	-	-1
joista vähennysten kertyneet poistot	-	-	-	0
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	1	3	1	3

8 Saamiset saman konsernin yrityksiltä

Milj. e	2012	2011
Hankintameno tilikauden alussa	223	145
Lisäykset	13	109
Vähennykset	-11	-32
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	225	223

Saamiset ovat tytäryhtiöiden liikkeeseenlaskemia pääomalainoja. Lisätietoja konsernin liitetiedossa nro 29 Rahoitusvelat.

9 Osuudet omistusyhteisyriyksissä

Milj. e	2012	2011
Hankintameno tilikauden alussa	5 557	5 304
Lisäykset	-	254
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	5 557	5 557

10 Muut osakkeet ja osuudet

Milj. e	2012			2011		
	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Myytavissä olevat osakkeet	24	2	0	34	3	5

Kiinteistöosakkeiden muutoslaskelma

Milj. e	2012	2011
Hankintameno tilikauden alussa	4	4
Vähennykset	0	-
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	4	4
Jälleenhankintahinnan ja kirjanpitoarvon erotus	0	0

11 Sijoitusten muut saamiset

Milj. e	2012			2011		
	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut	Käypä arvo	Tulokseen kirjatut	Käyvän arvon rahastoon kirjatut
Markkinaraha	350	2	1	484	0	1
Joukkovelkakirjalainat	0	0	2	0	-	0
Yhteensä	350	2	3	484	0	1

12 Muut saamiset

Milj. e	2012	2011
Kauppahintasaamiset	0	4
Johdannaiset	7	4
Muut	4	4
Yhteensä	11	12

13 Siirtosaamiset

Milj. e	2012	2011
Siirtyvät korot	36	51
Johdannaiset	52	24
Muut	1	0
Yhteensä	89	76

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

14 Oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	Sidottu pääoma				Vapaa pääoma			Yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi rahasto	Vara- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitto- varat	
Kirjanpitoarvo 1.1.2011	98	0	0	0	1 527	273	4 799	6 696
Osingonjako							-645	-645
Osinkojen palautus							13	13
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
- omaan pääomaan kirjattu määrä				4				4
- tuloslaskelmaan siirretty määrä				-2				-2
Omien osakkeiden hankinta							-24	-24
Tilikauden voitto							682	682
Kirjanpitoarvo 31.12.2011	98	0	0	2	1 527	273	4 824	6 724

Milj. e	Sidottu pääoma				Vapaa pääoma			Yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi rahasto	Vara- rahasto	Käyvän arvon rahasto	Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voitto- varat	
Kirjanpitoarvo 1.1.2012	98	0	0	2	1 527	273	4 824	6 724
Osingonjako							-672	-672
Osinkojen palautus							6	6
Myytavissä olevat rahoitusvarat								
- omaan pääomaan kirjattu määrä				0				0
- tuloslaskelmaan siirretty määrä				-1				-1
Tilikauden voitto							737	737
Kirjanpitoarvo 31.12.2012	98	0	0	0	1 527	273	4 895	6 793

Laskelma voitonjakokelpoisista varoista

Milj. e	2012	2011
Emoyhtiö		
Tilikauden voitto	737	682
Kertyneet voittovarot	4 158	4 142
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto	1 527	1 527
Muut rahastot	273	273
Yhteensä	6 695	6 624

15 Osakepääoma

Tiedot on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 34 Oma pääoma.

16 Muut velat

Milj. e	2012	2011
Lunastamattomat osingot	24	21
Johdannaiset	9	17
Johdannaisten vakuudet	78	43
Muut	0	0
Yhteensä	111	81

17 Siirtovelat

Milj. e	2012	2011
Siirtyvät korot	34	52
Johdannaiset	11	0
Muut	15	10
Yhteensä	60	61

Tuloveroja koskevat liitetiedot

18 Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Milj. e	2012	2011
Laskennalliset verosaamiset		
Tappiot	18	18
Jaksotuserot	0	0
Käyvän arvon rahasto	0	-
Yhteensä	18	18
Laskennalliset verovelat		
Jaksotuserot	0	-1
Käyvän arvon rahasto	0	-1
Yhteensä	-1	-1
Yhteensä netto	18	17

Vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

19 Eläkevastuut

Sampo Oyj:n henkilöstön perus- ja lisäeläketurva on hoidettu vakuutuksilla Keskinäinen eläkevakuutusyhtiö Varmassa ja Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiössä.

20 Vuokravastuut

Milj. e	2012	2011
Yhden vuoden kuluessa	1	1
Yli vuoden kuluessa ja enintään viiden vuoden kuluessa	3	3
Yli viiden vuoden kuluessa	-	0
Yhteensä	4	5

21 Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	2012	2011
Merkintäsitoumukset	1	1
Annetut sitoumukset yhteensä	1	1
konserniyhtiöille tai niiden puolesta	-	-
osakkuusyhtiöille tai niiden puolesta	-	-

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot

22 Henkilöstön lukumäärä

Milj. e	2012 Tilikautena keskimäärin	2011 Tilikautena keskimäärin
Kokoaikainen henkilöstö	51	52
Osa-aikainen henkilöstö	2	2
Määräaikainen henkilöstö	3	2
Yhteensä	55	56

23 Johdon palkat ja palkkiot

	2012	2011 (tuhatta euroa)
Konsernijohtaja Kari Stadigh	2 454	1 566
Hallituksen jäsenet		
Björn Wahlroos	160	160
Anne Brunila	80	80
Adine Grate Axén	80	80
Mattila Veli-Matti	80	80
Eira Palin-Lehtonen	80	80
Jukka Pekkarinen	80	80
Per Arthur Sørlie	80	-
Christoffer Taxell	80	80
Matti Vuoria	100	100

Eläkesitoumukset

Konsernijohtajan eläkeikä on 60 vuotta, jolloin eläke-etuus on 60 % eläkkeeseen oikeuttavasta palkasta.

Osakeomistuksia koskevat liitetiedot

24 Osakeomistukset 31.12.2012

Yhtiön nimi	Omistus- osuus- % *)	Osakkeiden kirjanpito- arvo milj. e
Saman konsernin yritykset		
Vahinkovakuutustoiminta		
If Skadeförsäkring Holding AB, Tukholma Ruotsi	100	1 886
Henkivakuutustoiminta		
Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö, Helsinki Suomi	100	484
Muu toiminta		
Sampo Capital Oy, Helsinki Suomi	100	1

TILINPÄÄTÖKSEN JA TOIMINTAKERTOMUKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä 13. päivänä helmikuuta 2013

Sampo Oyj

Hallitus

Anne Brunila

Adine Grate Axén

Veli-Matti Mattila

Eira Palin-Lehtinen

Jukka Pekkarinen

Per Arthur Sørlie

Christoffer Taxell

Matti Vuoria

Björn Wahlroos

Kari Stadigh

Hallituksen puheenjohtaja

Konsernijohtaja

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Sampo Oyj:n yhtiökokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Sampo Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. - 31.12.2012. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutenamme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää,

että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyttä, ja siitä, ovatko emoyhtiön hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus yhtiötä kohtaan, taikka rikkoneet osakeyhtiölakia tai yhtiöjärjestyä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riskien arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on yhtiössä merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet, mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon yhtiön sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Tarkastusvaliokunnan toimeksiannon perusteella annettavat lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 28. helmikuuta 2013

Ernst & Young Oy
KHT-yhteisö

Heikki Ilkka
KHT

KALENTERI JA YHTEYSTIEDOT

259 TULOSTIEDOTTAMINEN JA YHTIÖKOKOUS 2013

261 YHTEYSTIEDOT

TULOSTIEDOTTAMINEN JA YHTIÖKOKOUS 2013

Sampo julkaisee vuonna 2013 kolme osavuositiedotusta. Osavuositiedotukset sekä katsauksia täydentävät esitysaineistot ovat luettavissa Sammon internetsivustolla osoitteessa www.sampo.com/tulos. Sivustolla on myös Sammon julkaisemat pörssi- ja lehdistötiedotteet, kuukausittain päivitettävä omistajaluettelo sekä muuta sijoittajainformaatiota.

Sampo Oyj:n varsinainen yhtiökokous järjestetään huhtikuussa.

Yhtiökokous

8.4.2013

12.4.2013

18.4.2013

Yhtiökokouksen täsmäytyspäivä

Ilmoittautuminen
yhtiökokoukseen päättyy
klo 16

Yhtiökokous

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka on yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä rekisteröity Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osakkeenomistaja, jonka osakkeet on merkitty hänen henkilökohtaiselle suomalaiselle arvosuustililleen, on rekisteröity yhtiön osakasluetteloon.

- Internetissä osoitteessa www.sampo.com/yhtiokokous
- Puhelimitse numeroon 010 516 0028 arkisin klo 9.00-16.00
- Faksilla numeroon 010 516 0719 tai
- Kirjeitse osoitteeseen Sampo Oyj, Osakastoimi, Fabianinkatu 27, 00100 Helsinki.

Sammon varsinainen yhtiökokous järjestetään 18.4.2013 klo 14 Helsingin Messukeskuksessa, Messuaukio 1, Helsinki. Kokoukseen ilmoittautuneiden luettelointi aloitetaan klo 12.30. Lue lisää yhtiökokouksesta internetissä osoitteessa www.sampo.com/yhtiokokous.

Osinko

19.4.2013

23.4.2013

30.4.2013

Osingon irtoamispäivä

Osingonmaksun täsmäytyspäivä

Osingonmaksupäivä

Osingon irtoamisen jälkeen tehdyssä osakekaupassa osinko jää myyjälle.

Oikeus osinkoon on osakkeenomistajalla, joka osingon täsmäytyspäivänä on merkitty osakkeenomistajaksi yhtiön osakasluetteloon.

Osavuosikatsaus

8.5.2013

7.8.2013

5.11.2013

Osavuosikatsaus

1.1.–31.3.2013

Osavuosikatsaus

1.1.–30.6.2013

Osavuosikatsaus

1.1.–30.9.2013

Osavuosikatsaukset ovat luettavissa Sammon internetsivustolla osoitteessa www.sampo.com/tulos. Sammon pörssi- ja lehdistötiedotteet voit tilata sähköpostiisi osoitteessa www.sampo.com/tiedotetilaus.

Osavuosikatsaukset ovat luettavissa Sammon internetsivustolla osoitteessa www.sampo.com/tulos. Sammon pörssi- ja lehdistötiedotteet voit tilata sähköpostiisi osoitteessa www.sampo.com/tiedotetilaus.

Osavuosikatsaukset ovat luettavissa Sammon internetsivustolla osoitteessa www.sampo.com/tulos. Sammon pörssi- ja lehdistötiedotteet voit tilata sähköpostiisi osoitteessa www.sampo.com/tiedotetilaus.

Huomioithan, että viimeisimmän tiedon tapahtumien ajankohdista saat osoitteesta www.sampo.com/kalenteri.

YHTEYSTIEDOT

Sampo Oyj

Osoite

Sampo Oyj
Fabianinkatu 27
00100 Helsinki

Puhelin

010 516 0100

Faksi

(09) 228 90 434 tai
010 516 0016

Internet

www.sampo.com

Sähköposti

etunimi.sukunimi@sampo.fi

Y-tunnus

0142213-3

Rekisteröity kotipaikka

Helsinki

Konserniin kuuluvien yhtiöiden yhteystiedot

www.sampo.com/yhteydet

Sijoittajasuhteet

Jarmo Salonen

Johtaja, sijoittajasuhteet ja
konserniviestintä

puhelin 010 516 0030
jarmo.salonen@sampo.fi

Peter Johansson

Talousjohtaja

puhelin 010 516 0010
peter.johansson@sampo.fi

Johanna Tynkkynen

Viestintäpäälikkö

puhelin 010 516 0067
johanna.tynkkynen@sampo.fi

Essi Nikitin

IR-päälikkö (äitiyslomalla)

puhelin 010 516 0066
essi.nikitin@sampo.fi

Osakasneuvonta

Pirkko Rantanen

Palvelupäällikkö,
osakasneuvonta

puhelin 010 516 0068
faksi 010 516 0719
pirkko.rantanen@sampo.fi

Konserniviestintä

Jarmo Salonen

Johtaja, sijoittajasuhteet ja
konserniviestintä

puhelin 010 516 0030
jarmo.salonen@sampo.fi

Maria Silander

Viestintäpäällikkö,
mediasuhteet

puhelin 010 516 0031
maria.silander@sampo.fi

Päivi Walldén

Viestintäpäällikkö,
julkaisut ja verkkoviestintä

puhelin 010 516 0049
paivi.wallden@sampo.fi

Carolina Orädd

Verkkoviestintäpäällikkö

puhelin 010 516 0065
carolina.oradd@sampo.fi

Johanna Tynkkynen

Viestintäpäällikkö

puhelin 010 516 0067
johanna.tynkkynen@sampo.fi
